[illegible] champagne.)

J. h. [illegible]

[illegible] 6, 6. 2. 24. immo triplex.
Severini.

4
-D
42

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
6
32 H
56

4.-8. D 12

XXV. 7. 4

Hæc est continuatio voluminis, cui titulus = Historiæ poetarum tam græcorum quam latinorum etc

Basileae (Palma cum verbis "Palma Insignis") 1545. sine nomine typ.= sed confer cum Lilii Gregorii Gyraldi de annis et mensibus. Basil. per Michael: Isingrinum 1541, et videbis ex ejusdem officina esse librum. Severini. Poche

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

ILLVSTRISSIMO DVCI HERCVLI BENTIVOLO LILIVS S.

Ingens ô decus Aonum ſororum
Firma & Bentiuolæ domus columna,
Hic uerſis tibi frontibus repoſta eſt
Scena, & ſcenicus omnis apparatus,
Ludi, pægmata, uela, ludiones,
Omnes denique ſcenici poëtæ:
Quæ dono tibi cuncta deſtinamus,
Tuo digna fauore, ſi putaris.
Quare te decet æſtimationi
Rectè conſulere utriuſque noſtrûm.

AD ILLVSTRISS. D. HERCVLEM BENTIVOLVM, LILII GREGORII GYRALDI DIALOGI tres de tota ſcena, & eius poëtis.

PROŒMIVM.

INſtituenti nunc demũ mihi illuſtrißime HERCVLES *Bentiuole, eos ſermones referre, & his libris mãdare, quos ego & Piſo & Picus puer aliquando habueramus de tota ſcena ſcenicisq; poëtis, acerba ſanè recordatio ueteres animi curas, moleſtiasq; renouauit.* Nam *poſt eos habitos ſermones, & Pici pater per nocturnas inſidias à ſuis propinquis atrocißima nece occiſus, uitam cum ditione amiſit: & Picus ipſe puer exulare compulſus eſt. Piſo uerò, quem propter eius ſummam probitatem & humanitatem, à primis uſque annis ſummopere amaueram, peſtilentia cum tota familia abſumptus eſt.* Hic *utriuſq; interitus* Hercules *ſemper mihi futurus eſt acerbißimus. Sed cum ſatis ad horum caſuum deplorationem mihi nec animus, nec uerba nunc ſuppetant, & mœror dolorq; abundet, utriuſque memoriam cum grata animi recordatione complectar. Cupiẽti igitur mihi hos ſermones alicuius protectiõi commendare, unus tu mihi* Hercules *doctißime occurrebas.* Nam*(ut mittam ata-*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

uorum tuorum & proauorum ſtemmata, non modò Italiæ, ſed toti planè terrarum orbi notiſsima: quæ enim tam adeò barbara, tam diſsita regio, ad quam non penetrauerit Bentiuolûm nomen? quis tam ſemotus, ac in longinquis regionibus uel Rex uel dynaſtes, qui eius amicitiam & beneuolentiam uel ultrò non expetiuerit? Sed quæ tibi cum cæteris communia ſunt, miſſa facio) quis te in optimis artibus eſt eruditior? Tu à teneris ſemper nõ tam literis quàm moribus operam dediſti: tu aſpernatus aulæ licẽtiam & aulicorum in ea inſolentiam, tu adulantium blanditias & aſſentationes, eſſe malens uerecundè bonus, quàm impudenter uocari. Hinc totũ te candori & integritati tradidiſti: quare inter nobiles & unicus es, & haberis. Tu manſuetiores Muſas, & earum ſtudia amplexus: tu muſicam illam antiquam cum noſtrate reuocas: tu uernaculum dicẽdi genus excultius limatiusq́; indies reddis. Non poſſum cuncta referre, quæ de te mihi dicenda, ſeſe ingerunt, cum & tu (qui tuus eſt pudor) nec illa coràm libenter audire ſoleas. Vnum illud non prætermittam: in fabulis docendis, in quibus uelut in ſpeculo humana omnis uita relucet, ita te priſcorum arte eminere, ut puritate Terentium, iocis & ſalibus Plautum æquare uidearis. Quid dicam de epigrammatum argutia & lepôre? Vnum hic adſcribam, quod cum caſtum

purumq́; ſit, his diebus cum peregrinarum pelliumocreis ad arcenda crurum frigora, mihi muneri dediſti.

Iam pater Autumnus ſyluis decuſsit honorem,
Plenaq́; iam gelidi frigoris inſtat hyems.
His igitur libeat ſuras uincire cothurnis,
Quos mitto, inualido congrua dona ſeni,
Frigore ut infirmas poſsis defendere plantas,
Sitq́; moleſta minus ſæua podagra tibi.

Accipe & tu HERCVLES *ornatiſsime tris hos, cùm alijs multis de cauſis tibi debitos noſtros Dialogos, tum etiam ea, quòd* Vido Rangono *amitino tuo uiro illuſtriſsimo uiuenti deſignati fuerant, cuius tu meritò & ſanguine & uirtutibus honeſtiſsimè apud me hæres exiſtis. In quorum primo totius ſcenæ fabularũ genera, quantũ in nobis fuit, complexi ſumus, & quæ illis ſint neceſſaria, quæue accidant, ſtudioſè & accuratè retulimus. Deinceps poëtarum ex ſcena, non latinorum modò, ſed & græcorum uitas collegimus, tabuliſq́; his noſtris addidimus. Quæ omnia, candida illa tua, acriq́; cenſura caſtigari emendariq́; deſidero, ut ſcilicet te digna, in publicum exeant, in tuoq́; appareant nomine. Vale.*

Ferrariæ, calend. April.

M. D. XLI.

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIENSIS AD INCLYTVM Comitem GVIDVM Rhangonum.

XEnophon ille Athenienſis, cui ob ſingularē quandam eloquentiā Græci apis Atticæ & Muſæ cognomentum indiderunt, cum Imperatorem ac ducem, ut animo ipſe & mente gerebat, nullum haberet quem deſcriberet, Cyrum Perſarum regem non qualis erat, ſed qualem eſſe uoluiſſet, ſcripſiſſe dicitur. Mihi uerò longè aliter euenit. Nam cum ego Ducem te unum inter alios nactus ſim, in quo, tanquam ſplendidas quaſdam faces, militares omnes artes ac diſciplinas elucere uideo, ingenio ac eloquētia ipſe in te Duce deſcribendo deficio. Xenophon quidem Imperatore ac Duce, nō eloquentia caruit: ego eloquētia, non Duce, careo. Ille uerbis & oratione quadam diuina, quem non habuit, ſuum Ducem illuſtrauit: ego uerbis & qualicunq; oratione meū quem habeo Ducem, ne quidem ex parte referre, nedum quantus eſt æquare, parem me ſentio. Verùm cum tanto huic meo deſiderio ſatis nunquam, minus in præſentia facere queam, pauca colligam potius, quàm ut aliquid te dignum me ſcripturum putem. Ergo tu quidem GVIDE, *cum admodum puer eſſes, patre Nicolao uiro cla-*

riſsimo amiſſo, quantum per ætatem concedeba-tur, paternas amicitias ac neceſsitudines continuaſti, nouas ac inſignes comparaſti: unde à Bononien*ſibus militiæ præfecturam penè puer es adeptus: in qua tandiu admirabili quadam laude præfuiſti, donec à confœderatis deſtituti* Bentiuoli, *quibus ut ſanguine, ita amore ac beneuolentia coniunctiſ-ſimus eras, ab* Iulio II. *per exercitum* Regium Bo*nonia ſunt eiecti.* Iam *uerò cum ſenatus* Venetus *tuæ iuuentutis diligētiam intueretur, & animi ala critatem ingeniumq; cognoſceret, te ferentarijs et leuis armaturæ equitibus præfecit: in qua admini-ſtratione opinionem ita uiciſti omnium, ut ſuperio rum quoq; gloriam adæquaris, & ob id poſtea ca taphractis equitibus, ab eodem ipſo ſenatu es præ fectus. Sed incredibilis quædam ingenij tui uis ac magn itudo, nec diſciplinā, nec uſum tum multum deſid erabat: iſta enim tibi partim comparaueras à peri tis percontando, partim in rebus geſtis & li-bris legēdis, partim & quotidiana & aſsidua qua dam exercitatione.* Nam *cum primum domo pro-fectus es, literarum & rei militaris rudis non fui-ſti: adhuc enim penè infans, cum armis literas, li-bros & ſtylum cum equis & haſtis contuliſti, tan-tumq; profeciſti, ut longè poſt te æquales relique-ris.* Quid *nunc dicam de carminibus abs te in ado leſcentia compoſitis? quid de mira illa tua in per-*

ſcribendis

ſcribendis quotidiani ſermonis epiſtolis elegãtia? qua non modò tui ordinis uiris, ſed & qui eam ſtudioſiſsimè profitentur induſtriam, Scribis, à ſecretis & epiſtolis uocatis, longè antecellis. Memini Leonem X. & deinde Clementem VII. Pontifices maximos, quoties in eorum manus tuæ literæ peruenirẽt, id conſtantiſsimè affirmare ſolitos. Quid uerò de aſtrorum peritia? qua ita tu ſtellarum uel traiectiones uel concurſus percalles, ut (ſi quid modò ex ijs præuideri poſsit) tu longè antequàm fiant, futura præuideas. Rerum etiã diuinã quandam memoriam ſemper habuiſti, quam in Themiſtocle ſingularem fuiſſe ſcribit M. Cicero, eumq́; propterea inter græcos duces principem ponit. Tantus tu ergo penè adhuc adoleſcens, in omni genere bellicæ facultatis & uirtutis fuiſti, ut B. Liuianus Comes, Dux & imperator inclytiſsimus, maiorem te Ducem neminẽ, ipſe palàm fateretur: neq; iniuria: nec enim tu in bello tantum & prælijs acer, ſed ſingularis quoq; certaminis adorea inſignis. Memini te à Pepulo Comite prouocatum, quali uirtute & clementia in certaminis medio te geſſeris. ſed hoc eſt omnium ſermone diffuſum. Idem futurus aduerſus Ioan. Med. illum deorum hominumq́; contemptorem, etiam illuſtrior, quò is etiam te iniquius laceſsierat, eum niſi è tuis manibus, mors illi nimis amica, ſuſtuliſſet. Agè uerò

iam qualis exiſtis in moderandis, temperandisq́; ciuitatibus & municipijs? mira hîc tua eſt pruden tia, tanta æquitas, ut tui primùm ſubditi, & alieni, ubicunq; præfuiſti, omnes te ſummis laudibus effe rant. Sed maximis iſtis tuis uirtutibus quanquam non defuit aliquando inuidia, è loco tamen moue ri non potuere, quin ſunt maiora ſemper adiecta. Nam te Leo X. *Pontifex uerè maximus, militiæ ec cleſiæ* Romanæ *tuendæ, primùm cum* Iuliano *fra tre, deinde cum* Laurentio *fratris filio adſciuit, teq́; à ſenatu* Veneto, *multum eo etiam renuente ac reclamante, abduxit.* Mox Iuliano & Lauren *tio immatura morte ſublatis,* Pontificijs *omnibus copijs præfecit.* Tum *ſub* Clemente VII. *ijſdem* Pontificijs & Florentinis *copijs præfuiſti, quan diu uel ipſe uoluiſti, uel è re eſſe duxiſti.* Dein *à re ge* Chriſtianiſsimo Gallicæ *militiæ, & clariſsimo ordini aſcriptus.* Nunc *demũ* Carolo V. Cæſ. Aug. *contra magnum* Turcarum *tyrannum apud* Pan *nonas ſtrenuam operam nauaſti. Sed nunquid ſunt alijs iſta minora, quæ ipſe tantum attingo, mu nificentia ac liberalitas? quis à te unquam, quocun que ille uirtutis genere ornatus, indonatus abiuit? Illud de te uerißimè dicere, ac prædicare poſſu mus, nullum te unquam diem perdidiſſe.* Quo *ue rò animo, quàm infracto, minimeq́; populari, tuo rum immaturos obitus tuliſti? atq́; in primis* Her

culis

culis ſacratiſsimi collegij P. ampliſsimi, tanta ſpe deiectus? Sed nunquid (quod nulla me ratione præſtare poſſe ſentio) tuas uirtutes, rariſsimasq́; tum corporis tum animi dotes, hoc breui & incondito ſcripto, parum prudens comprehendere poſſe confido? minimè, neq; enim tam hebes ſum. Verùm ne ſine aliqua præfatione hos meos qualeſcunq; ad te Dialogos *mitterem, in hæc me diuertere non ab re uiſum fuit: ſimul & ut præ me ferrem aliquam, quoquo modo, grati animi ſignificationem.* Accipe igitur iam Dialogos *ipſos, in quibus & ſcenam ipſam, & totius ſcenæ poëtas ferè omnes breuiſsimè collegi, omnemq́; (ut eſt in prouerbio) ſcenicum ſiparium explicui: quod exiguum ſit licet munus, non exiguum tamen perpetui mei erga te amoris pignus erit.*

LECTORI AMICO.

SEd prò fatorum inclemẽtiam. Dum horum Dialogorum editionem paro, nondum hac perfecta præfatione, ecce ſubita morte nobis ſurreptus eſt VIDVS, ſui bonis omnibus deſiderium relinquens. Quare cum illi uiuenti Dialogos dare nequiuerim, eius amitinò Herculi Bentiuolo, uiro illuſtri & incomparabilis exempli, dare conſtitui: ſic etenim uno hoc munere, & uiuentem Herculem demerebor, ſimul nec manes talis amici fraudabo. Vale.

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIENSIS DIALOGI TRES DE SCENA ET POETARVM SCENICORVM HISTORIA.

LILIVS.

AD ID PISO deuenimus,ut qua ſit parte dolendum magis, ignoremus: crudelis (ut ait poëta) ubiq; luctus, ubiq; pauor, & plurima mortis imago. Nam, quod citò ex Iulij ſermone ſperabamus, patriæ liberationem, nunc longè aliter euenire uidemus, cũ non modò illic ſedata non ſit peſtilentia, ſed & hic quoq; nonnihil ſerpat, & (ut audio) iam per aliquot nõ ignobiles familias graſſetur. Tum ergo, inquit Piſo, ego cinerem uitans, ut dicitur, in prunas incidi. Sed quid agam? hinc'ne etiam abeundum? Minimè, inquam: nam ſi modò hinc abeundum fuerit, in proximum huic Nouorum oppidulum ſeçedemus, ubi (quod ſæpe ex indigenis accepi, ex quo patrũ eſt memoria, nulla unquam eſt debacchata lues. Interim tamen cum Pico puero reliquas poëtarum tabulas ne mittamus, atque in hortos, ut conſueuimus, pergamus: ſic enim nos minus cura

TECA NAZ ROMA VITTORIO EMANU

mórdebit. Quò ubi peruenimus, Piſo prior, Sic agamus, inquit, omnemq́ ſcenam nobis aperias. Idem cum ſe cupere Picus puer annuiſſet, ita ego ſum exorſus. Erant in prima huius tabulæ parte, duæ mulierum imagines, plauſtris, quæ quinis equis trahebantur, inſidentes. ſed non eodem illæ habitu & forma eſſe uidebantur: altera enim ſeuero quodam erat aſpectu ac ſubtriſti, altera miti, & ut nonnunquã euenire ſolet poſt curas & anxietates, læto hilariq́: illa uerſicolore pallio, & regali quadam cyclade, hæc ueſte alba, quam exomida Græci uocant. aderant utriq; tamen & aliæ ueſtes, ut togæ, prætextæ. Illa in pedibus cothurnos, hęc ſoccos habebat: illa ſceptrum, hęc myrti uirgulam manu tenebat. utriq; tibicines & cantores aderant, qui tibias inflarent. Ponè harum plauſtra, Satyrorum uariæ erant & multiformes ſpecies, hilari quidam, ebrij, ſaltantes, mutoniati, hirti, procaces, petulãtes, cicuticines, & id genus turbæ: ſub ijs uerò ingens tractus, & longus poëtarum ordo. Cum hæc puer Picus quæ dicebam attentè admodum audiret, ſic ait Piſo: Videris nobis quodammodo tragœdiam, & comœdiã, ac ſatyram deſcripſiſſe, quarũ ualde cupimus ut altius nobis in præſentia repetas imagines, & eas exponas: nam cum mihi rem gratam feceris, tum & Pico huic noſtro utilem & iucun

dam:

dam:uides enim quàm te attentè & libenter audiat,atq; ex ore pendeat. Tametſi,inquã, longior erit iſta repetitio, & fortaſſe curioſior, paucioribus tamen agam quàm potero,ne à me fruſtra aliquid petiiſſe uideamini:primumq́; earum inuctionem,definitionemq́;, tum ſpecies & partes afferam, cæteraq́; quæ eis attinere uidebuntur:atq; ita cœpi. Δραμάτων,quæ ſic græcè dicuntur,latinè fabulæ, ſiue(ut ait Diomedes)factibulæ, hæ ſunt ſpecies:Tragœdia,Comœdia,Satyra,Mimus:& ab his palliata,ſeu togata:tum Comœdia ipſa,aut priſca,aut media,aut noua. Sic & apud Latinos,Togata,Prætextata,Tabernaria,Attellana,Rhinthonica,Planipedia. A Tragœdia igitur incipiemus, quoniam ut Ariſtoteles ait & Donatus,aliis fabulis uetuſtior eſſe dicit. Tragœdia eſt heroicæ fortunæ in aduerſis comprehenſio,ut noſtri definiunt:ut uerò Theophraſtus,τραγῳδία ἡρωικῆς τύχης ἐστὶ περίστασις. quaſi dicatis, Tragœdia eſt fortunę heroicæ calamitas,ſeu infortunium.tragœdiæ enim propria eſt triſtitia, & luctus. Ideoq́; Euripidem poëtam accepimus, petente Archelao rege ut de ſe Tragœdiam ſcriberet,abnuiſſe,deosq́; precatum eſſe, ne Archelao ipſi aliquid accideret quod eſſet Tragœdiæ proprium.quibus uerbis ſapientiſsimus poëta ſignificauit aliud nihil eſſe Tragœdiam, quàm quod dixi, miſe-

Tragœdiæ definitio.

riarum cõprehenſionem: unde & in prouerbium Tragœdia exiuit, de re turbulenta, & moleſtiæ plena. Polybius uerò cum contra Philarchum de hiſtoria diſſerit, ait, Tragœdiam uериſimili oratione audientiũ animos in omnes affectus deducere: id quod etiam cõuenire uidetur definitioni, quam Tragœdiæ attribuit Ariſtoteles, cum ait in Poëtica: Eſt ergo Tragœdia imitatio ſtudioſæ & perfectæ actionis, magnitudinẽ ſuaui oratione habentis, ſeparatim ab unaquaq; ſpecierum agentium in particulis: & non per annunciationẽ, ſed miſericordia quadam & timore perficiens talium affectionũ purgationẽ. Mox ſubiungit: Dico, inquam, ſuauem orationem, habẽtem numeros, harmoniam & melos. Separatim uerò ab unaquaq; ſpecierum dico, quibus quædam perficiuntur, & rurſum alia per melos. Atq; hęc quidem ille.

Sed his difficilioribus miſsis, nunc fabularũ primordia diſquiramus, ut planius uobis res tota pateat. Diodorus igitur, ut ab hoc incipiamus, ſcenicam omnem artem, & in primis Tragœdiam, in Liberum patrem, hoc eſt, in Dionyſium autorẽ refert, ex quo & hiſtriones græcè τεχνῖται Διονύσου à Græcis dicũtur, id quod Ariſtotele & Plutarcho teſtibus, cæteriſq; facilè cognoſcimus. quinimò & Demoſthenes ἐν Διονύσου dixit, pro eo quod eſt, in theatro, ſi Vlpiano ſtamus. Aliȷ

unum

unũ ſimiliter,idemq́; principiũ fuiſſe trium, hoc eſt,Tragœdiæ,Comediæ,& Satyræ,idq́; apud Athenienſes. quin & tria ipſa poëtarum genera uno uocabulo Comicos uocitatos legimus:quoniam ex uicis & pagis,hoc eſt, κώμαις, qui ijs initia dederunt,prodiere: mox eſt diſtributa ſcribentium ratio. Scribit tamen Ariſtoteles in Peloponneſo inuectam Tragœdiam. Verùm hæc ſeorſum agamus. Donatus in ſuis in Terentium cõmentarijs: Initiũ,inquit,Tragœdiæ & Comœdiæ à rebus diuinis eſt inchoatum,quibus pro fructibus uota ſoluentes operabãtur antiqui: nam incenſis iam altaribus,& admoto hirco, id genus carminis quod ſacer chorus reddebat Libero patri,Tragœdia dicebatur, ἀπὸ τοῦ τράγου, id eſt,hirco,hoſte uinearum, & ab ᾠδῆ, id eſt,cantilena:uel quòd hirco donabatur eius carminis poëta,ut canit Horatius, *Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum.* Quinetiam hircus Liberalibus, die feſto Libero patri, ob hoc ipſum immolabat: quia (ut ait Varro) depaſcit uitem. Vergilius:

Non aliam ob cauſam Baccho caper omnibus aris
Cæditur,& ueteres ineunt proſcenia ludi,
Præmiaq́; ingenijs pagos,& compita circum
Theſidæ poſuere,atq; inter pocula læti,
Mollibus in pratis unctos ſaliere per utres.

Quæ ſacra ἀσκώλια græcè ab utribus dicta ſunt,& ab ipſis factum eſt uerbum ἀσκωλιάζω.

qua de re Græci multa, & nos nonnihil ſuperiorum dierum ſermone retulimus. Sunt alij qui Tragœdiã dictam uelint, quòd hirci uter muſto plenus, ſolenne præmium eſſet cãtoribus. Vel, ut ait Diomedes, à uino ipſo dicta eſt Tragœdia, propterea quòd olim τρὺξ uinum dicebatur, à quo & hodie τρύγητος uindemia græcè uocatur: quia apud Atticos Liberalibus, die feſto Liberi patris, uinum cantoribus pro corollario dabatur, cuius rei teſtis eſt Lucillius. Vel Tragœdia ſic uocata eſt, quaſi τρυγῳδία, ut ait Porphyrio, quòd ora fæcibus ſcenici perlinebant, ante perſonarum uſum ab Aeſchylo repertum: fæces enim græcè τρύγες dicuntur. Vnde Horatius ait:

Ignotum tragicæ genus inueniſſe camœnæ
Dicitur, & plauſtris uexiſſe poëmata Theſpis,
Quæ canerent agerentq; peruncti fæcibus ora.

Vel Tragœdia dicta eſt quaſi tetragodia, quòd τετραγώνας, ut ait Iſaacius, conſtituta eſt, hoc eſt, quatuor certaminũ. Sed & Tritagoſte dicta eſt, qua de re alibi. Vel ab eo etiã dicta eſt, quòd τραχέας ᾠδὰς, id eſt, aſperos habeat cantus, eodem autore Iſaacio. Porrò uobis etiam audiẽdus eſt Ariſtoteles, qui de Tragœdię partibus diſſerit, atq; has quidem dupliciter diuidit, in eas quæ ad quantitatẽ, & quæ ad ſpecies pertinent. Sed quæ ad ſpecies, quoniã philoſopho potius quàm poëtæ &

tæ,& ſpeculationi magis quàm actioni conueniunt,miſſas faciam:tantum uobis recenſebo quæ ad quantitatem attinent,idq́ meis uerbis exprimam,quoniã quæ interpretata latinè hactenus uidi, partim cõfuſa, partim inemendata ſunt. Sunt ergo hæc Ariſtotelis uerba: Partes Tragœdiæ, quibus ut ſpeciebus uti conuenit, antea diximus:iuxta uerò quantitatem, & in quas ſeparatæ diuiduntur, hæ ſunt: Prologus, epiſodion,hoc eſt, ingreſſus uel introductio:exodus,id eſt,exitus: & choricon, hoc eſt,pars quæ ad chorum pertinet. & huius ſunt parodos,& ſtaſimon, hoc eſt,acceſſus,& ſtatus:atque hæc omnibus cõmunia. Propria uerò ſunt,quæ à ſcena & commo, id eſt,luctu. Prologus igitur eſt pars Tragœdiæ tota, ante chori acceſſum.At Epiſodion pars & ipſa tota Tragœdiæ,inter choricos cantus integros. Exodus pars eſt Tragœdiæ tota,ubi non eſt chori cantus. Chorici uerò acceſſus,id eſt,Parodos, prima totius chori dictio. Status autẽ, hoc eſt,ſtaſimon, chori cantus ſine anapæſto & trochæo. Commus uerò,cõmunis lamentatio chori & ſcenæ. Atq́ hactenus Ariſtoteles in Poëtica:qui & in Rhetoricis hoc annotatione dignum ſcribit,antiquiſsimos uidelicet poëtas non hiſtrione, ſed per ſeipſos Tragœdias pronunciaſſe. Porrò quoniã & hoc à nonnullis quæri audiui, quid ſit

ἐπεισόδιον apud Ariſtotelem. Epiſodion propriè, ſcribunt Theophilus, & item Suidas, id in fabulis appellari, quod riſus gratia infertur, extra ſubiectum uel argumentũ fabulæ, id eſt, hypotheſin: abuſiuè uerò quodcunq; omne allicit negocium, hoc eſt, τὸ ἐξαγώνιον ἅπαν πρᾶγμα. Sunt & alij qui ita tradant, epiſodia carmina eſſe quæ canerentur, cum primùm Imperatores urbẽ ingrederẽtur: ſed in Poëtica Ariſtotelis epiſodia ab epopœis eò differre, quòd his quæ propria fabulæ ſunt, contineant: illis, id eſt, epiſodijs, reliqua uniuerſa. Verùm iam de Tragœdia ſatis, ſi tamen prius quantæ ſit utilitatis, uobis oſtendero, idq; ex Timocle Comico, qui ait, apud Tragœdiam totius uitæ & conditionis eſſe exempla, atq; documenta: nam ſi pauper es, inquit, inopiam ferre diſces à Telepho: ſi filij ante diem pereũt, à Niobe: ſi furor arripuit, furorem ſedare diſces ab Alcmeone: ſi oculis captus, à Phineo cæcitatem, ut à Philoctete claudicatẽ: & ſic ab alijs alia æquo animo ferre diſces: omnia enim maiora quàm quiuis patitur infortunia, qui alijs accidiſſe contẽplatus, ſuas ipſius calamitates æquius faciliusq; ferre conſueuit. Eſt & apud Athenæum legere, quæ documenta ex Tragœdia habere poſsimus, libro ſeptimo, & nonnihil apud Ariſtotelem in Poëtica. Verùm quæ de Comœdia traduntur, iam attendite.

Tragœdiæ utilitas.

Comœ

Comœdia eſt priuatæ ciuilisq; fortunæ, *Comœdiæ*
ſine uitæ periculo comprehenſio. Græci iti- *definitio.*
dem ſic definiunt: κωμῳδία ἐστὶν ἰδιωτικῶν καὶ πο-
λιτικῶν πραγμάτων ἀκίνδυνος περιοχή. Donatus
uerò ita: Comœdia eſt fabula, diuerſa conſti
tuta continens affectuum ciuilium ac priua
torũ, qua diſcitur quid ſit in uita utile, quid
contrà euitandum. M. Tullius Comœdiam
eſſe ait imitationẽ uitæ, ſpeculum conſuetu-
dinis, imaginem ueritatis: id quod eſt uiſus
accepiſſe à Liuio Andronico, qui Comœ-
diam ante Ciceronẽ eſſe dixerat quotidianæ
uitæ ſpeculum: nec iniuria: nam ut intenti
ſpeculo ueritatis lineamenta facilè per ima-
gines colligimus, ita lectione Comœdię imi
tationem uitæ, conſuetudinisq; non ægerri-
mè animaduertimus. Vnde etiam ſcriptum
eſt, Comœdiã eſſe poëma ſub imitatione ui-
tæ, atq; ſimilitudine compoſitũ. Aliam tamẽ
definitionẽ affert Ariſtoteles, quæ & alium
habet finem: ita enim ait: Comœdia eſt imi-
tatio improbioris quidem, non ad omnem
tamen malitiã, ſed turpitudinis quædam eſt
ridicula particula. Ridiculum enim pecca-
tum quoddam eſt, & turpitudo doloris ex-
pers, corruptionẽ minimè afferens: ueluti ri
dicula facies, quæ ſtatim eſt turpe quiddam
& peruerſum, ſine dolore. Videtur ex his uer
bis Philoſophus innuere, Comœdiã inuen-
tam eſſe ad oblectandos populos: & pro-

pterea uaria quæ traduntur de eius inuen-
tione recitabo. Scribit Aelius Donatus, præ
ter ea quæ ſuprà diximus, nondum coactis
in urbem Athenienſibus, cum Apollini No
mio, id eſt, paſtorū uicinorūq; præſidi Deo,
conſtructis aris in honorem diuinæ rei, cir-
cum Atticæ uicos, uillas, pagos, compita, fe-
ſtum carmē ſolenniter cantarent, ortam eſſe
Comœdiā, ἀπὸ τοῦ κωμάζειν, quod eſt, comeſſa
tum ire cantantes. Alij κωμάζειν interpretan
tur, cum quadam laſciuia & petulantia ſal-
tationibus & carminibus indulgere: alij no
cturnis etiā amoribus petulantijſq; operam
dare, ut ſolent amatores: quæq; plura græci
grāmatici colligunt, quæ & ipſi Comœdiæ
conuenire poſſunt. Varro ſic inuentam Co-
mœdiā uoluit: Iuuentus, inquit, Attica cum
circū uicos eſſet ire ſolita, & quæſtus ſui cau
ſa hoc genus carminis pronunciaret, ἀπὸ τοῦ
κόμμου, id eſt, luctu, uel ἀπὸ τῶν κώμων, hoc eſt,
à pagis & conuēticulis ruſticorum, nomen
inuenit. Vel certè poſteaquàm ex agris Athe
nas commigratum eſt, id quod à Theſeo fa-
ctum Valerius Maximus & Plutarchus tra
dunt, hi ludi cōſtituti ſunt: ſicut Romæ com
pitalitij, in quibus ad canēdum prodibant:
atque à κώμῃ & ᾠδῇ Comœdia dicta eſt, uel
quòd τῶν κωμυδρίων, id eſt, uiculorum & hu-
milium domuū fortunæ comprehēduntur,
non ut in Tragœdia, publicarū regiarumq;.

Vel

Vel ἀπὸ τῦ κώμου, hoc eſt, comeſſatione, quæ olim in eiuſmodi fabulis amantiũ iuuenum canebantur, dicta eſt Comœdia. Quã etiam ſunt qui dictam putent à Co inſula, in qua Comœdiæ inuentor exulauit Epicharmus, ut in eius imagine dicemus. At Græci quidam expoſitores ita tradunt: Cum apud Athenienſes iam bella ſedata eſſent, & ad ociũ ciues ſe contuliſſent, cœperũt agreſtibus iniurias inferre: qua cauſa agreſtes ipſi in urbem ſe recipere ſoliti erant, interdiuq́; de iniurijs cum apud ciues quererentur, nullus eis tamẽ opem auxiliumq́; ferebat. Tum igitur illi noctu, cum mortales omnes ſomno & quieti indulgerent, urbis uicos obeuntes nominatim ciues compellabãt, à quibus eſſent iniurijs affecti, eorumq́; in ſe malefacta atq; delicta in publicum proferebãt. & hæc quidem noctu cum ſæpe uicini audirent, poſtridie audita inter ſe referre ſolebant, eiq́; ciui uitio dabatur, cuius noctu fuiſſent audita cõuicia. Cum uerò ea res pleriſq; prodeſſe uideretur, nec in ruſticos adeò ſæuirent diuites, cognitũ fuit id ciuitati utile eſſe, quodq́; ea exprobratio quoddam ueluti eſſet malorum remedium. Hac igitur cauſa urbis principes, ut ea in theatrum deferrentur quæ in malos ciues noctu iactabantur, iuſſerunt, quòd uidelicet ea res ciuitati ſimul & placeret, & prodeſſet: ſancitumq́;, ut qui ingenio

præſtarent, de huiuſmodi rebus carmina facerent, eaq; publicè in theatro recitarēt, idq; liberè & impunè: quin & præmia addita. Quare cum id noctu agi cœptum eſſet, ἀπὸ τοῦ κώματος, hoc eſt, à ſomno Comœdiam dictam uoluere. Primi uerò qui huiuſmodi carmina fecerunt, fuiſſe dicti ſunt Suſarion Tripodiſcius, & Rhullus, qui à Diomede grammatico Nullus uocari uidetur, uel(ut ab alijs) Mullus, & Magnes, de quibus in hoc ipſo ſermone, ſuo loco nonnihil meminerimus. Alij non in Attica, ſed in Sicilia repertam eſſe Comœdiam uoluere. Solinus de Sicilia loquens: Hic, inquit, primùm inuēta Comœdia, hic & cauillario comica in ſcena ſtetit. Sed ſi Ariſtotelē in Poëtica audiamus, in uarias ſentētias mens diſtrahetur: alicubi enim hoc quod Solinus ait, his uerbis aſtruit: Fabulas, inquit, fingere Epicharmus & Phormus incœpere, atq; hoc quidē, ait, primùm ex Sicilia uenit. Athenis uerò primus Crates cœpit, omittens prorſus formæ iambicæ fabulas & orationes facere. Idem autem Ariſtoteles cum ſuperius eandem rem tractaſſet, ſic ait: Dorienſes, inquit, ſibi Tragœdiam & Comœdiam uendicarūt, Megarenſes uerò Comœdiam tantum, quoniam apud ipſos democratia, hoc eſt, popularis ſtatus prius ſit conſtitutus. & qui ex Sicilia ſunt, quòd ſcilicet ibi natus eſt Epicharmus

poëta,

poëta, qui eſt longè prior quàm Chonnides & Magnes fuerint: quo loco legendum potius Chionides, ut ſuo loco oſtendemus, quàm Chonnides. Tum addit: Nõnulli Tragœdiæ initiũ apud Peloponnenſes fuiſſe uoluerunt, uocabulaq; in eius rei ſignum eſſe illi aiunt; κώμας uocitari uillas, ſeu loca circum urbem ædificata: Athenienſes uerò populos ut Comœdos, non ἀπὸ τοῦ κωμάζειν dictos, ſed ea ratione, quòd per uicos et pagos inhonorati neglectiq; ex urbe errore quodã uagabantur. Item ipſi quidem agere dicunt δρᾶν, Athenienſes uerò πράττειν. Atq; hactenus quidem ille totidem ferè uerbis. Ex quibus, inquam, omnibus quæ attuli, uidetis quanta ſit uarietas, quanta penè inexplicita opinionũ diuerſitas, quas nec temporũ nec locorũ ratione habita defendere poſſumus. Nunc quid inter Tragœdiam & Comœdiã diſtet, diſquiramus. In Comœdia quidẽ mediocres fortunæ hominum, parui impetus, periculaq;, lætiq; ſunt exitus actionum: at in Tragœdia omnia contraria, ingentes perſonæ, magni timores, exitus funeſti habentur. & illic turbulenta prima, tranquilla ultima, in Tragœdia contrario ordine res aguntur. tum in Tragœdia fugienda uita, in Comœdia capeſſenda exprimitur. poſtremò omnis Comœdia de fictis argumẽtis, Tragœdia ſæpe de hiſtorica fide petitur. Illud etiã à mul-

Inter Tragœdiam & Comœdiam quid interſit.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

tis quæri ſolet, utrúm ne Tragœdia an Co-
mœdia prior inuenta ſit. quibus his uerbis
reſpondet apertè Donatus : Itaq;, inquit,ut
rerum, ita etiam temporũ ipſorũ cœpto or-
dine,Tragœdia primò prolata eſſe cognoſci
tur:nam ut ab incultu & feris moribus pau
latim peruentum eſt ad manſuetudinem,ur
besq; ſunt conditæ,& uita mitior atq; ocio-
ſa proceſsit:ita res Tragicæ longè ante Co-
micas inuẽtæ.quamuis retro priſca uoluen-
tibus reperiatur Theſpis Tragœdiæ primus
inuentor,& Comœdiæ ueteris pater Eupo-
lis, cum Cratino Ariſtophaneq;,eſſe creda-
tur.Plato tamen in Minoë dialogo,Tragœ-
diam ait longè antiquiorem ciuitatis Athe-
narum fuiſſe inuẽtum,quàm Theſpis ipſe &
Phrynichus:niſi fortè malimus Euſebio cre
dere,qui in chronico ita ſcribit:Quadrage-
ſimaſecunda Olympiade in agone certanti-
bus τράγος,hoc eſt,hircus præmio datus,un
de aiunt Tragœdos nũcupatos. hæc ille.Sed
enim Homerus, qui omnis poëticæ largiſsi
mus fons eſt, his carminibus exempla præ-
buit,& uelut quadam ſuorum operum lege
præſcripſit,qui Iliaden inſtar tragœdiæ, O-
dyſſeam ad imaginẽ Comœdiæ feciſſe mon
ſtratur,id quod & Macrobius aliiq;.Ariſto-
teles tamẽ hoc ipſe aliter in Poëtica tractat:
proportionẽ enim Tragœdiam habuiſſe ait
ad Iliaden & Odyſſeam,Comœdiã uerò ad

Margiten

Margiten eiuſdem Homeri opus,de quo uobis locutus ſum.Atq; ita ait Ariſtoteles Tragicos ab Iliade & Odyſſea,Comicos à Margite ſua duxiſſe poëmata. Poſt Tragœdiã ſuccesſit Comœdia uetus: ut ipſa quoq; olim Tragœdia,ſimplex carmẽ fuit:ſuo uerò tempore moribus multũ profuit ciuitatũ, cum unuſquiſque caueret,culpa ne & ſpectaculo cæteris extitiſſet, & domeſtico probro. Sed cum poëtæ abuti licẽtius ſtylo, & paſsim lædere ex libidine cœpiſſent plures bonos, ne quiſquam in alterum carmen infame proponeret lata lege ſanxerunt, id quod etiã in Eupolide planius referemus.Idem & apud Romanos factitatũ eſt,qui ut in quarto de Republica libro teſtať Cicero, & Aurelius Auguſtinus in ſecundo de Ciuitate Dei,duodecim tabularũ lege cauerunt, ut is capite puniretur,ſi quis actitauiſſet, ſiue carmen condidiſſet, quod infamiã faceret flagitiúm ue alteri: ſed & mox fuſtuarium ſuppliciũ conſtituiſſe dicunt in autorem carminum infamium, quod innuit Horatius poëta, apertè uerò ſcribit Porphyrion.

Poſt legem latam ab Athenienſibus, uoluit Donatus Satyras exordiũ ſumpſiſſe, de quibus nunc agendum. Has uoluit Acron Athenis cum Dionyſia celebrarẽtur,à Cratino primùm inductas.Satyræ uerò appellatæ à Satyris ſylueſtribus,,quos illotos ſem- *Satyræ exordium.*

per ac petulantes deos eſſe ſcimus, & ſimiliter in his ridiculæ res pudendæq; dicuntur. Alij à ſatyra lance, quæ referta uarijs multisq; primitijs, in ſacris priſcorum deis inferebatur, & à copia & ſaturitate rei Satyra uocabatur: cuius lancis & Vergilius meminit, cum ait, *Lances & liba feremus.*

Siue à quodā genere farciminis, quod multis rebus refertū ſatyram Varro uocitat. Eſt autem hoc poſitum in ſecūdo libro Plautinarum quæſtionū: Satyra eſt ubi paſſa & polenta, & nuclei pinei ex mulſo conſperſi: ad hæc alij addunt, & de malo punico grana. Quidam Satyrā dictam putant à lege Satyra, quæ uno rogatu multa ſimul cōprehendat, quòd ſcilicet & Satyra carmine multa ſimul poëmata comprehēduntur: cuius legis meminit Lucilius in primo:

Per ſatyram ædilem factum qui legibus ſoluat.

& Salluſtius in Iugurtha: Deinde quaſi per ſatyram ſententijs exquiſitis in deditionem accipitur. Meminerūt & huius legis Iuriſperiti, & Canonici, & Iſidorus. Quidam ineptè Saturam per u legendum putāt, atq; à ſaturo uerbo deducūt, uel quòd ita conuicia & crimina hominū liberè inuadat, ut ſaturi homines, id eſt, ebrij: quod ſcribit Acron. In ſatyricis uerò fabulis non reges & heroës, ſed ſatyri, cani, barbati, imberbes, ſileni, pappi, & ſimiles, ut Autolycus & Burrhus inducebantur,

cebantur, ut eſt apud Pollucem & Diomedem, qui ait ideo ſatyros induci, ut ludendi iocandiq; cauſa eſſent, ſimulq; ut ſpectator inter res tragicas ſeriasq;, ſatyrarum quoq; iocis & luſibus delectaretur: quod & Horatius ſentit his uerſibus,

Carmine qui tragico uilem certauit ob hircum,
Mox etiam agreſtes ſatyros nudauit, & aſper
Incolumi grauitate iocum tentauit, eò quòd
Illecebris erat, & grata nouitate morandus
Spectator, functusq; ſacris & potus & exlex.

Hoc & Ariſtoteles ferè in Poëtica. Sed deinde Satyræ ipſæ uerſæ ad conuicia & maledicentiam, ut eſt Satyrorũ, qui in his prius inducebãtur, natura. Græci uerò expoſitores Satyras ita incœpiſſe tradunt, quod & archæis Comœdijs conuenire uideo. Morem hi aiunt Atheniẽſibus fuiſſe, cum per pagos adhuc diſperſi uiuerent, & agricolationi inſeruirent, ut cum ab opere & labore ceſſarent, uoluptati genioq; indulgerent, atq; inter ſe dicta ridiculis iocisq; referta iactarẽt: qui & in deorũ ſolennitatibus mos fuit: ſic enim deos laudabant. At hæc in curribus & plauſtris inſilientes factitabant, & exinde in ſcommata & dicteria flectere cœperũt, & in quædam extẽporanea poëmata: unde Satyræ, & priſcæ exortæ ſunt Comœdiæ. Atque quòd ex plauſtris id primùm factitatũ eſt, Græcis uerbũ inoleuit ἁμαξίζω, quod in eos

qui conuiciãtur & maledicunt, uſurpari ſolet: quod ſi non uidit Eraſmus, illud certè quod idem eſt, multis eſt executus, ἐξ ἁμάξης λαλεῖν, hoc eſt, de plauſtro loqui. Sed quod de plauſtris poëmata recitarentur, meminit & Horatius, cum ait,

Dicitur & plauſtris uexiſſe poëmata Theſpis.

At uerò Chamæleon in eo quem de Theſpide libro compoſuit, & Suidas tradunt, apud antiquos ante poëtas de Dionyſo ſcripſiſſe, & in iis certaſſe, quæ poëmata ſatyrica dicebantur: poſterius uerò cum Tragœdias ſcribere cœpiſſent, paulatimq; ad fabulas & hiſtorias conuerſi eſſent, nullam de Dionyſo mentionẽ faciebant, ex quo illud factum eſt prouerbium, Nihil ad Dionyſum. Quòd ſi uera ſcribunt, antiquior Satyra quàm Tragœdia eſſe uideretur, quod nos non ita eſſe oſtendimus. Sed ne à propoſito recedamus, eiuſmodi ſatyrica fabula fuiſſe proditur, ut in ea, quamuis duro & ueluti agreſti modo, de uitiis ciuium, tamen ſine ullo proprii nominis titulo carmen eſſet: quòd genus fabulæ multis obfuit poëtis, cum in ſuſpicionem potentibus ciuibus ueniſſent, illorum facta reſcripſiſſe in peius, ac deformaſſe genus ſtylo carminis: quod primò Lucilius nouo cõſcripſit modo, ut poëſin inde faceret, id eſt, unius carminis plures libros: unde noſtra tota latina manauit Satyra, qua poſt Luciliũ,

Horatius,

Horatius, Perſius, Iuuenalis, alij claruerunt, de quibus egimus. Hoc ergo, quod ſuprà diximus, malo poëtæ coacti ſunt omittere Satyrã, & aliud genus carminis τὴν νέαν κωμῳδίαν, hoc eſt, nouã Comœdiã reperere poëtæ, quæ argumento cõmuni magis, & generaliter ad omnes homines qui mediocribus fortunis agunt, pertineret, & minus amaritudinis ſpectatoribus, & eadem opera multum delectationis afferret, concinna argumento, cõſuetudine congrua, utilis ſententijs, grata ſalibus, apta metro. Sũt igitur tres comœdiarũ differentię, quas ita recenſet Platonius: unam inquit archæam eſſe, hoc eſt, priſcam: alteram νέαν, id eſt, nouam: tertiam μέσαν, id eſt, mediam: quarũ unaquæq; proprias quaſdam uirtutes habet. Sed de hac fabularum diuiſione, cui & poëtæ ipſi ſubduntur, ut infrà uidebitis, frequens eſt apud Athenæũ & Suidam mentio, nec eam ignorauit latinus Diomedes. Sed iam dictum ſit de Comœdia ſatis. Nunc ad Mimos transeamus. Mimus eſt ſermonis cuiuslibet motus ſine reuerentia, uel factorũ cum laſciuia imitatio. Mimus dictus eſt à diuturna imitatione uilium rerum & leuium perſonarũ, ut ait Donatus: uel, ut Diomedes, quòd quaſi ſolus imitetur, παρὰ τὸ μιμεῖσθαι, cum & alia poëmata idem faciant, ſed ſolus, quaſi priuilegio quodam, quod fuit cõmune poſſedit. *Mimus quid.*

Sanè ab ea imitatione prouerbij uice Theophilus μίμος ὁ βίος dixit, quòd ſcilicet uita noſtra ſit Mimo ſimilis. Vnde & illa apud Fulgentium Beatinij ſeu Vatinij Vrbici mimologi ſimilitudo ad ridiculos honores, ut ipſe ait, citius fugitiuos. Apollonius quoque Tyaneus tyrannos ſimiles eſſe dicere ſolitus erat mimorum regibus, qui modò ſummi ſunt, modò imi. Ab ea igitur imitatione Græcè Mimus poëma & actor dicitur. Latinè uerò, Diomede teſte, Planipes & planipedia fabula, ſic ob humilitatẽ argumenti eius ac uilitatem actorum uocata: mimi enim non cothurno aut ſocco utuntur in ſcena, aut pulpito, ſed plano pede, hoc eſt, nudo, ut ait Feſtus. uel quòd in plano orcheſtræ poſitis inſtrumentis mimicis fabulam agitarent. uel ideo, quòd non ea negocia continet Planipedia, quæ perſonarũ in turribus, aut in cœnaculis habitantiũ ſunt, ſed in plano & humili loco: unde & humilis locus dictus eſt, planus pes, quomodo Victruuius in primo uſus eſt: Sed, inquit, nõ in omnibus locis eſt aggeris ratio facienda, niſi quibus extra murum ex alto loco plano pede acceſſus fuerit ad mœnia oppugnãda. quem imitatus eſt is qui ex Antyllo Oribaſium eſt interpretatus in nono Collectaneorũ libro: Plano pede, inquit, & terreno habitationes & cubicula, grauiter & acutè languẽtibus commodiora

ſunt,

ſunt,quàm in ſolarijs & tabulatis.qua ratio ne Planipes & Planipedia dicitur. Alij ineptè à Plano prima correpta, id eſt, fatuo & impoſtore,planipedem dictum putant. Planipedis Actius togatarum ſcriptor meminit in Aedilitia fabula: Datum eſt,inquit,aurũ, exultat planipes. Meminit itẽ Fabius Quintilianus: Vt Caſsius,qui iſtam faciem planipedis ſenis torques. Item ad Paulum Auſonius. Sedenim Mimorum autores & poëtæ uarijs nominibus dicuntur:nam & Mimographi,& Mimologi,& Mimijambi uocati ſunt. Mimorũ uerò ſpecies longè plures, ut eſt apud Pollucem, Suidam, Strabonem,& Athenæum copioſius:nam & maſculi & fœminę Mimi dicti ſunt,& Hilarodi,qui & ab autore Simodi: ſunt & qui Magodi, & ab his parum differẽter Lyſiodi, item Sotadici ab autore, qui & Ionici. Sunt quoq; Cinædologi, qui & Cinædi, de quibus præcipuè Ariſtocles in eo quem de Muſica libro ſcripſit. Dicceliſtæ quidem, ut Soſibius Lacon grammaticus ait, ex Comœdiarum genere ſunt. Sed uerius Mimi à Lacedæmonijs,teſte Plutarcho,uocantur:quorũ diuerſę ſunt ſpecies:nam & à locis interdum uocãtur,ut Sicyonij,Thebani,Itali.Sunt uerò inter hos præcipui qui Phallophori & Autocabdali, uel ut alij, Adocabdali uocati ſunt,quorum hi coronati, illi etiã ſine perſona in ſcenam

prodibant: de his Athenæus & Suidas multa. Decelictan (niſi ſit error in codice) Plutarchus in Laconicis apoph. mimum à Lacedæmonijs uocari ait: nam & Eudemus ſcribit δείκηλον ſimulachrum & exemplar ſignificare. Inter mimorum præterea genera & Phryax, & Ethelontes, qui & ſophiſta, & Ethologus interdum dicitur, reponuntur. Sunt itē Iambi, & Mimijambi, & Ithyphalli. Eſt uerò inter mimos caſtior Hilarodos: nam & propterea alba ueſte, & corona aurea, & calceis utebatur, ut ſcribit Ariſtocles. Magodus autem cymbala & tympana habebat, & ueſtes muliebres, eumq; ad Comœdiam pertinere Ariſtoxenus prodidit. Sunt qui Magodian inde dictam exiſtimēt, quòd in ea magica, & pharmacorum poteſtates proferrētur. Sed Pantomimus à multifaria, ut Caſsiodorus ait, imitatione nomen habet: cum primùm in ſcenam plauſibus inuitatus aduenerit, aſsiſtunt conſoni chori diuerſis organis eruditi, tunc ille ſenſum manibus, oculis canorū carmen exponit, & per ſigna cōpoſita, quaſi quibuſdam literis edocet intuentis aſpectum in illa quæ dicuntur apices rerum, & non ſcribendo facit, quod ſcriptura declarauit. Idem corpus Herculē deſignat & Venerem, fœminā repræſentat in mare, minari Regem facit & militem, ſenem reddit & iuuenem, & in uno credas eſſe mul

tos,

tos, tum uaria imitatione diſcretos. & hæc quidem de Pantomimo in libris uariarum Caſsiodorus. Lucianus uerò cōſona his in eo qui περὶ ὀρχήσεως inſcribitur: Non indecenter, inquit, & Itali ſaltatorem Pantomimum uocant, ab eo quod factū eſt. & cætera, quæ paulò poſt uobis afferam, cum de ſcenæ ſaltationibus agemus. Meminit & Pantomimi Seneca, Plinius, Diomedes, Capitolinus, alij. Suetonius, primis, inquit, tēporibus quęcunq; in ſcena fierēt, in Comœdia quoq; agitari conſueuiſſe: nam & pātomimus & choraules in Comœdia canebant, poſtea ſeparata ſunt comœdorū à pantomimis artificia. Cauſam uerò Diomedes exequit. Quidam Pantomimorū duo genera faciunt, mythicum, & ſcenicum. Illud eſt etiā uobis obſeruādum, quòd ſicut Mimus pro poëmate & hiſtrione capitur, ſic etiam Pantomimus. Sanè hiſtrio, quoniam & hoc ad propoſitū facit, uocabulum eſt latinum (τεχνίτης Διονύσου græcè dictus eſt) uel ab Hiſtrio Hetruſco ludione, qui, ut Ruffus & Plutarchus tradūt, Romam accitus fuit, cæteris peſtilentia abſumptis: uel quòd eo nomine ab Hetruſcis uocarentur ludiones, ut Liuius & Valerius Maximus ſcribūt: uel ab Hiſtria regione, ut Pomp. Feſtus ait. Sed & ludios & ludiones hiſtriones uocamus, uel à Lydis, id eſt, Hetruſcis: uel à ludo, ut grammatici obſeruāt.

Ouidius: *Ludius æquatam ter pede pulſat humum.* Hinc & Ludia fœmina Iuuenali & Martiali. Sunt & in hoc genere hiſtrionum apud Græcos Tragœdi & Comœdi. Nec id uos latêre uelim, non apud Romanos modò infames ac famoſos fuiſſe hiſtriones, ſed etiam apud Græcos. Ariſtoteles ſiquidem in Problematis cauſam perquirit, cur hiſtriones improbis ſint moribus magna ex parte: refert ille, quòd ſolidæ ſapientiæ minus dent operam, & ſint incōtinentes. Apud noſtros uerò cū per leges pontificias & ciuiles damnantur, tum præcipuè in tertio Digeſtorū, ubi hi qui in ſcenam ob præmium prodierint, & omnes qui operas ſuas locauerint arti ludicræ, famoſi eſſe iubent. Marcus quoq; Cicero in libris de Republica, eòs probro duci ex uerbis Scipionis tradit, & non modò honore ciuium reliquorū carere, ſed etiā tribu amoueri notatione cenſoria. Idem ſcribit Aur. Auguſtinus. Nonnullos tamē in hiſtorijs legimus & diuites factos, & in honore habitos, ut apud Græcos Polus Chariclei filius Sunienſis, & Satyrus Theogitonis, Marathonius & Ariſtodemus, cuius aliàs meminerim: & apud Latinos Bathyllus, Pylades, & huius diſcipulus Hylas, & his priores Roſcius & Aeſopus. Sed & hodie ipſe noui qui ſacerdotia, & quidem ampla, hac hiſtrionica arte ſunt aſſecuti. Porrò hiſtriones,

nes,ludij, artifices,perſonę & actores,ijdem ferè ſunt:qui & primarum & ſecundarũ partium ac tertiarũ etiam dicuntur.quando uidelicet ſæpius in fabularum actibus ingrediuntur, primarũ partium actores uocantur:ſecundarũ,cum minus: tertiarum uerò, cum eo minus etiã in ſcena agunt. Hinc Terentius: *Primas partes qui aget,is erit Phormio.* Horatius in Epiſtolis:

Vt puerum ſæuo credas dictata magiſtro
Reddere,uel partes mimum tractare ſecundas.

M.Tullius in Verrem: Vt,inquit,in actoribus græcis fieri uidemus, ſæpe illum qui eſt ſecũdarum aut tertiarũ partium,cum poſsit aliquantò clarius dicere, quàm ipſe primarum,multò ſummittere. Quo loco Aſconius Pædianus:Actoribus,inquit,Græcis palliatarum ſcilicet fabularũ: in ijs enim etiam ſi latinæ ſunt,græca omnia ſeruãtur:nam latinæ fabulæ per pauciores agebantur perſonas,ut Attellanæ,togatę,& huiuſmodi aliæ. Tum mox idem ſubdit:Comœdia quinq; actus habet,hoc eſt,quinquies dicitur in ſcena. Eſt ergo perſona primarũ partium,quæ ſæpius actu regreditur.Secundarũ & tertiarum,quæ minus minusq; procedunt.Nunc illud etiam annotandũ,quod locupletius tamen primo ſermone narraui, ſcenam quoq; in primis proprias & peculiares ſaltationes habuiſſe,Emmeleam tragicam,Cordaca co

micam,Sicinnin Satyricam: quanquam alij aliter,ut in primo oſtendimus.Hoc uerò loco illud addendum quod de ſaltatione Lucianus ſcribit, priſco uidelicet tempore eoſdem & cantores,& ſaltatores fuiſſe: ſed demum cum animaduerterēt aſsiduo ſaltandi modu anhelitū immutari,& propterea cantum turbari,magis è re fieri cenſuerūt,ſi canentes alij,alij ſaltantes eſſent:id quod & hodie cōmodius fieri uidemus. Ea autem laus maxima in fabulis agendis ſaltatoribus dabatur, ut perſonis in ſcenam introductis ſaltatores ipſi per omnia geſtu ac motu reſponderent,ne ab introductis diſcreparent, ut in unoquoq; demōſtraretur proprietas & excellentia.Sed præſtat ut audiatis quæ de ſaltatoribus ex Luciano excerpſi.Oportet,inquit,ſpectantem ſaltationē,quod ait Pythicum oraculum, & mutū intelligere, & non loquentē ſaltatorem audire:quod & Demetrio Cynico contigiſſe aiunt, qui & ipſe orcheſticen,id eſt,ſaltationis artem accuſabat: dicebat enim,tibiarum & fiſtularum & ſoni tus parergon quoddam ſaltatorem eſſe,hoc eſt,præter rem additamētum,& nihil ad fabulæ perfectionem afferre.Subiungit hiſtoriam,quam & uobis,ſi libet,recitabo. Imò, inquit Piſo,utriq; placet. Erat,inquam ego, cum Nerone ſaltator quidam eximius, nec, ut dicebāt,imprudens,ſed ſi quis alius in hi-

ſtoriæ

ſtorię uel fabulæ memoria,& motus elegan
tia præcellens:hic Demetrium Cynicum ſa
pientiſsima,ut uiſum eſt,oratione precatus
eſt,ut ſe ſaltantē uideret,& ipſum deinde ac-
cuſaret:recepitq́; ſine tibijs,ſine cãticis,ſeſe il
li oſtenſurũ:ut & fecit,& ſilentio indicto ſo-
nis & tibijs chori, ipſe per ſeſe ſaltare cœpit
Veneris & Martis adulterium, Solem id ma
nifeſtantem, & Vulcanũ dolum cogitãtem,
& ambos,Venerem ſcilicet & Martem, uin-
culis irretitos,deosq́; ſpectaculo aſsiſtentes,
Venerem pudore ſuffuſam, Martem ſubue-
rentem & ſupplicantem,omnia deniq; quæ
hac ipſa fabula cõtenta ſunt,adeò ut Deme-
trius his factis exhilararatus, maximam hanç
retribuerit ſaltatori laudẽ:exclamauit enim,
& magna uoce pronũciauit, ἀκούω ἄνθρωπε ἃ
ποιεῖς, οὐχ ὁρῶ μόνον, ἀλλά μοι δοκεῖς ταῖς χερσὶν αὐ-
ταῖς λαλεῖν. hoc eſt,ô homo,audio quæ facis,
non ſolùm uideo, ſed ipſis uideris mihi lo-
qui manibus. Alias hac de re hiſtorias ad-
dit idẽ Lucianus,quæ breuitatis cauſa præ-
tereo. Vnum hoc nõ ſilebo: Cum barbarus
fortè quiſpiam perſonas quinq; paratas ui-
deret (quinq; enim actibus conſtat fabula)
& non niſi orcheſten unum,id eſt,ſaltatorẽ,
quinam quæſo,dixit,quatuor reliquas per-
ſonas aget, & cum unum illi reſpõſum fuiſ-
ſet,tũc barbarus, O optime,fefelliſti,inquit,
corpus iſtud quidem unũ, multas uerò ha-

bens animas. hoc eſt græcè, ἐλελήθει ὦ βέλτιστε, σῶμα μὲν τοῦτο ἓν, πολλὰς δὲ τὰς ψυχὰς ἔχων. Atque de ſcenicis ſaltationibus hactenus: quare reliqua quæ reſtant ſubiungamus. Scribit Acron Horatianus interpres, ſex eſſe Comœdiarum genera, Statariam, Motoriam, Prætextatam, Tabernariã, Togatam, & Palliatã: cum nos tamẽ multò plures ex probatis autoribus collegerimus, quas hoc uobis loco cõmemorabo. Togatæ igitur, ut ab his incipiam, fabulæ dicuntur, quæ ſcriptæ ſunt ſecundum ritum & habitus hominũ togatorum, id eſt, Romanorũ: unde & togatarius hiſtrio appellatus eſt. Suetonius in Auguſto, Stephanionem togatariũ uocat, cuius & Plínius meminit: Minus, inquit, miror Stephanionẽ, qui primus togatas ſaltare inſtituit. Toga nanq;, ut planè ſcitis, Romana eſt ueſtis: unde togatæ: ueluti fabulas græcas ab habitu æquè palliatas Varrò ait nominari. Me fugit an & hæ ab Aelio Donato in Adelphorum comment. crepidatæ uocitentur, quòd crepidæ Graiorum ſunt, ut pallia: an magis, quòd in quodam fabularum genere crepidis uterẽtur. Togatas quidem, cum ſit generale nomen, ſpecialiter tamẽ pro tabernarijs non modò communis error uſurpat, quòd Fannius & Togatas appellat; ſed & poëtæ, ut Horatius, qui ait:

Vel qui prætextas, uel qui docuere togatas.

Toga-

Togatarum fabularum tot ferè ſunt ſpecies, quot & Palliatarum. Nam prima ſpecies eſt, quæ Prætextatæ dicuntur, in quibus Imperatorũ negocia agebantur, & publica, & reges Romani, uel duces inducebantur, perſonarum dignitate & ſublimitate Tragœdijs ſimiles. Prætextatæ autem dicuntur, quia ferè regum uel magiſtratuũ, qui prætexta utuntur in ipſis fabulis, acta comprehenduntur. Prætextata uerò in hoc à Tragœdia differt, quòd in Tragœdia heroës introducũtur, in Prætextata Romanæ perſonæ, ut Brutus, Decius. Altera Togatarum ſpecies Tabernariæ dicuntur, humilitate perſonarũ & argumẽtorum ſimilitudine Comœdijs pares: in quibus non magiſtratus regesq́; ſed humiles & priuatæ perſonæ inducuntur, quòd olim tabulis tegerẽtur domus priuatorum, nuncupatæ. Tabernaria differt à Comœdia, quòd in Comœdia græci ritus inducuntur, perſonæq́; græcæ, in hac uerò latinæ. In Tabernarijs Aphranius & Ennius floruere. Tabernarias eo uerſu innuit Horatius:

Migret in obſcuras humili ſermone tabernas.

Attellanæ & ipſæ latinæ ſunt fabulæ, ut iam dictum eſt, iocis & ſalibus compoſitæ, quæ in ſe non habent niſi ueruſtam eleganriã, ab Oſcorum ciuitate uel Campaniæ (ut ait Donatus) Attella, quæ nunc Auerſa uulgò exiſtinatur, dictæ, in qua primùm cœptæ ſunt,

argumentis dictisq́ iocularibus ſimiles ſatyricis fabulis græcis. Attellanæ à Satyra differunt, quòd in Satyris ferè Satyrorum perſonæ inducũtur, aut ſi quæ ridiculæ ſunt Satyris ſimiles, ut Silenus, Autolycus, & Burrhus: in Attellana obſcœnę perſonæ. Sanè & perſonata fabula fuit, quam quidam putant primùm à perſonatis hiſtrionibus dictam: ſed cum poſt multos annos Comœdi perſonis uti cœpere, ueriſimilius eſſe ait Sex. Pompeius, eam propter inopiam Comœdorum actam nouã per Attellanos, qui propriè uocantur perſonati, quia ijs ius fuit nõ cogi in ſcenam ponere perſonam, quod cæteris hiſtrionibus pati neceſſe fuit. Rhinthonicæ fabulæ dictæ ſunt ab autoris nomine, ut ait Donatus. Sed qui fuerit Rhinthon, nos ſuo loco dicemus. Sunt uerò Rhinthonicæ Hilarotragœdiæ dictæ, & Italicæ. Eſt illa præterea fabularum differentia, quòd ſtatariæ aliquæ, aliæ motoriæ, & mixtæ quædam dicuntur. Statariæ, quietiores: motoriæ, turbulentæ: mixtæ, ex utroq; actu conſiſtunt. Alij ſic: Statariæ, aiunt, res continent quietiores, ut Ciſtellaria. Motoriæ, res turbulentas inducũt, ut Amphitryo. Mixtæ, quæ ex utroq; cõſiſtunt, ut Eunuchus. Atq; hucuſq; quantum de fabulis à principio ſum pollicitus. quædam tamen his ſuperaddam, quæ ad fabulárum cognitionẽ uobis conducere exiſtino.

ſtimo. Nos uerò, inquit Picus puer, te libenter audimus: ſed peruelim dicas, cur non ita Comœdiã in partes, ut Tragœdiam diuiſiſti: iamdudũ enim iſtuc ipſum expectamus. Et id, inquã, eram dicturus, ſed paulò pòſt: uerùm quãdo ita uos uelle uideo, id in præſentia agam. Membra, inquam, Comœdiæ, teſte Diomede, tria ſunt: Diuerbium, Canticum, Chorus. In latinis duo tantum, quòd in Comœdijs nos choro caremus. Sunt uerò Diuerbia Comœdiarũ partes, in quibus diuerſorũ perſonæ uerſantur. Perſonæ autem diuerbiorum aut duæ, aut tres, aut rarò quatuor eſſe debent: quod & noſter Horatius aſtruit, cum ait: Nec quarta loqui perſona laboret. ultra enim augere loquentiũ numerum non licet. In canticis una tantũ eſſe debet perſona, aut ſi duæ fuerint, ita debent eſſe, ut ex occulto una audiat, nec loquatur, ſed ſecum ſi opus fuerit uerba faciat. Chori, apud ſcenæ poëtas frequentes, ducti ex antiqua inſtitutione, quæ fuit, ut Maximus Tyrius ſcribit, talis: Antiqua, inquit, Athenienſium Muſa in choris conſiſtebat, chori uerò ex pueris & uiris conſtabant, ruris colonis, tributim congregatis, qui necdum depoſito puluere, quẽ ex agro nuper uel ſato, uel arato cõtraxiſſent, carmina tunc primùm compoſita canebant: à qua re animus paulatim ad aliam artem declinans cum propter dul-

Comœdiæ diuiſio.

cedinem eius ſitim explere non poterat, in theatris ac ſcenis corrũpendæ ciuitatis principium fecit. hæc Maximus. Chori igitur in fabulis ita inducti, qui licet in latinis nõ ſint Comœdijs, ſunt tamen in Tragœdijs: atque ideo nõnulla uobis afferam, quæ cognitione nõ indigna cenſeo. Priſcis igitur temporibus chori in plauſtris conſtituti circa uicos Tragœdias dicebant, ut ſcribit Acron: quin, ut eſt apud Laërtium, chorus ipſe totam fabulam agebat, cum nondum hiſtriones eſſent. poſtmodum Theſpis hiſtrionem unum inuenit, ut chorus aliquãdo quieſceret. mox Aeſchylus ſecũdum adhibuit, &, ut ait Ariſtoteles, πρωταγωνιστὴν. Tertium uerò & ſcenæ deſcriptionem, quam Græci σκηνογραφίαν uocant, addidit Sophocles: undè & à Gręcis quibuſdam τριταγωνιστὴ eſt uocitata, id quod & in Sophoclis imagine dicemus: atq; in hunc fermè modum conſummata eſt Tragœdia. Canticum quoq;, ait Vitruuius, Græci poëtæ Comici interponẽtes è choro, diuiſerunt fabularũ ſpatia, atq; ita cubica ratione partes facientes, intercapedinibus leuarunt actorum pronũciationes. Quæ autem in choro agenda & tractanda ſunt, ita exequitur Horatius, ut nullius melius uerbis, quàm illius uerſibus ſint tradita, ſi modò probè uerſus ipſi intelligãtur: perperã enim in cõmentarijs exponuntur:

Autoris

Autoris,inquit,partes chorus,officiumq́; uirile
Defendat,neu quid medios intercinat actus,
Quod non propoſito conducat,& hæreat aptè.
Ille bonis faueat,& concilietur amicis,
Et regat iratos,& amet peccare timentes.
Ille dapes laudet menſæ breuis,ille ſalubrem
Iuſtitiam,legesq́;,& apertis ocia portis.
Ille tegat commiſſa,deosq́; precetur & oret,
Vt redeat miſeris,abeat fortuna ſuperbis.

Et ita quidem Horatius de ijs quæ in Choris tractanda. Modeſtus uerò Columella de Chori numeris & certa canẽdi lege hoc modo,ut mihi quidem uidetur, rectè prodidit: Nam ubi chorus,inquit,canentium non ad certos modos,neq; numeris præeuntis magiſtri conſenſit,diſſonũ quiddam & tumultuoſum audientibus canere uidetur: at ubi certis numeris ac pedibus, uelut facta conſpiratione conſenſit,atq; concinuit,ex eiuſdem uocum concordia non ſolùm ipſis canentibus amicũ quiddam, & dulce reſonat, uerũetiam ſpectantes audientesq; lætiſsima uoluptate permulcentur. Quæ Columellæ uerba ſumpta uident̄ ex Xenophõtis Oeconomico. A quo præterea & illud ſcriptũ legimus,& Chorum aliũ eſſe,qui Cyclius uocetur, pulchrum exhibẽs ſpectaculum:nam ſpatio intermedio uacuo puroq;, pulchram admodum ſpeciẽ offert ſpectanti. Hinc tanta igitur apud antiquos Grçcos Chori cura

& uoluptas fuit. Et licet latini grãmatici in choris numerum perſonarũ non eſſe definitum aiunt, quippe quòd iunctim omnes loqui debeant, quaſi uoce confuſa, & concentum in unam perſonã reformãtes, Græci tamen in Tragœdiæ choro perſonas XV. à Sophocle demum inſtitutas habuere, cum antea ex XII. tantũmodo chorus conſtaret. In Comœdia uerò perſonas XXIIII. eſſe debere tradunt. Sed nec illud uos latêre uolo, quod ex Græcis didici: Chorus, inquiunt, Comicus in orcheſtram, quæ nunc demum λογεῖον dicitur, inducebatur: qui cum hiſtriones alloqueretur, ſcenã ſpectabat: cum uerò hi abirent, ad populum conuertebatur, & στροφὴ dicebatur, & quidem iambicis tetrametris fiebat: tum & iiſdem iambicis ἀντίστροφος adiiciebatur: erant ut plurimum eæ ſedecim carminum: uocabantur autem hæc ἐπιῤῥήματα, id eſt, aduerbia. Totius autem Chori tranſitus, hoc eſt, παράβασις, ideo dicebatur, quòd ab legitima ſtatione in aduerſum theatri ac ſpectaculi proſpectum trãſitus fieret, id quod agebatur cum aliquid per chorum poëta pronũciare uellet præter rei ſubiectæ argumentum ſine hiſtrionibus. Παρηγορήματα dicta fuere, cũ chorus aliquid ageret intus, quod tamen in theatro exaudiretur, uelut Ranarũ chorus apud Ariſtophanẽ, & eiuſmodi alia. Sed denique Chori totius ordines, eiusque

eiuſq́ꝫ partes & nomina, cãtica etiam & ſaltationes curioſè admodum Græci, & in primis Pollux exequitur. Sanè fabularum cantica, ut ſcribit Donatus, modis temperabantur, non à poëta, ſed à perito artis muſicæ factis: neqꝫ enim omnia iiſdem modis in uno cantico agebãtur, ſed ſæpe mutatis, ut ſignificant qui tres numeros ponunt in Comœdiis, quæ tres cõtinent mutatos modos cantici illius. Qui huiuſmodi modos faciebãt, nomen in principio fabulæ & ſcriptoris & actoris ſuperponebãt. Huiuſmodi adeò carmina ad tibias fiebãt, ut his auditis multi ex populo antè diſcerent, quam fabulam acturi ſcenici eſſent, quàm omnino ſpectatoribus ipſis antecedens titulus pronũciaretur. Agebantur autem tibiis paribus aut imparibus, & dextris aut ſiniſtris: & dextræ quidẽ ſua grauitate ſeriem dictionemq́ꝫ Comœdię pronũciabant: ſiniſtræ & Serranę, acuminis leuitate iocum in Comœdia oſtendebãt: ubi autem dextra & ſiniſtra acta fabula inſcribebatur, mixtim ioci & grauitates denunciabantur. Varro quidem dextram non aliam quàm ſiniſtram tradit, ita tamen, inquit, ut quodãmodo altera alteri coniuncta: altera enim eiuſdem carminis modorum incentiua, altera ſuccẽtiua. Sed enim Seruius in nono: Tibiæ, inquit, Serranæ dicũtur, quæ ſunt pares, & ęquales habent cauernas: aut Phry

giæ,

giæ, quæ impares ſunt, & inæquales habent cauernas. Ergo cum dicit Vergilius,

Biforem dat tibia cantum,

biforem dixit diſſonum, & diſsimilem: non enim ſunt pari modulatione cōpoſitæ: nam ut ait Varro, tibia Phrygia dextra unum habet foramen, ſiniſtra duo, quorū unum acutum ſonum habet, alterū grauem. Scribit tamen Diomedes, quòd cū paribus tibijs uel imparibus inuenimus ſcriptum, hoc ſignificare, quòd ſi quādo monodio agebant, unā tibiam inflabant: ſi quando ſynodio, utrāq;. quādo uerò chorus canebat, choricis tibijs, id eſt, choraulicis artifex concinebat, in canticis autem Choraulicis reſponſabat. Erant autem præter has quas diximus, tibiarum genera alia, Præcentoria, Vaſca, Puellatoria, Miluina, Gingrina, quam quidam perperā Giguicam uocant: tum erat & Lydia, quę & Corania, uel Choraulia: erat & Corinthia, & Aegyptia, itemq; Gingria: erant & Aſſæ, aliæq;. Sed de tibijs hactenus: nam ſi quæ traduntur à Gręcis & à noſtris, nunc uobis colligere uelim, quó ue repertæ modo, nimius ſim: quare ipſius iam partes Comœdię, quas Pice deſideras, attende. Sunt uerò, ut Donatus ſcribit, Prologus, Protheſis, Epitaſis, & Cataſtrophe. Prologus eſt uelut præfatio quædam fabulæ, in quo ſolo præter argumentum aliquid ad populum, uel ex poëtæ; uel

uel ex ipſius fabulæ, uel ex actoris cõmodo loqui licet. Vel ſic: Prologus eſt antecedens ueram fabulæ compoſitionẽ elocutio. Inter uerò prologum & prologium hoc intereſſe uoluerunt, quòd prologus eſt ubi aut poëta excuſatur, aut fabula commendatur. prologium autem eſt, cum argumẽtum tantũ deſcribitur: uel, ut ait Donatus, cum tantum de argumento deducitur. Sanè prologium, ut ait Feſtus, & proloquium ab antiquis dicebatur. Illud tamen etiã uos ſcire oportet, Græcos noſtro more prologos in Comœdijs nõ habuiſſe. Protheſis eſt primus actus fabulæ, quo pars argumẽti explicatur, pars reticetur, ad populi expectationem tenendam. Epitaſis inuolutio eſt argumẽti, cuius elegantia cõnectitur. Vel ſic: Epitaſis eſt incremẽtum proceſſusq; turbarum, ac totius, ut ita dixerim, modus erroris. Illa, id eſt, protheſis, latinè propoſitio, hæc intẽtio dici poteſt. Cataſtrophe uerò eſt explicatio fabulæ, per quam euentus eius approbatur. Vel ſic: Cataſtrophe conuerſio rerum eſt, ad iucundos exitus patefacta cunctis, cognitione geſtorum. Sanè Cataſtrophe apud Græcos aliquando prouerbij uice uſurpatur, & à Luciano in primis. Crates quoq; Mallotes & Dionyſius in quatuor partes fabulam diri munt, ſed non ſicut Latini, nec iiſdem nominibus: quippe qui prologum, chori melos,

Epiſodion & Exodum appellarunt. Et prologum quidem uſq; ad Chori ingreſſum eſſe dixerunt, in ingreſſu uerò Chori locutionē, Chori melos. At Epiſodion melos eſſe uolunt, inter cantus & Chorum binorum locutiones. Exodum autē aiunt, uſq; ad Chori finem, locutionem. Sed hæc in grçcis, in latinis uerò fabulis parum congruunt. Porrò ex latinis ſcriptoribus quidam in quinque partes diuiſere, & ijs quatuor partibus ſupradictis Argumentum addidere. Quinq; etiam ſunt actus fabularū, hoc eſt, ut ait Pædianus, quinquies dicitᵉ in ſcena: neq; enim uel productiores, uel contractiores eſſe debent ſcenicæ fabulæ, ſic Horatio canente:

Ne'ue minor quinto, neu ſit productior actu
Fabula, quæ poſci uult, & ſpectata reponi.

adeò ut res uſq; ſit in uitæ quoq; prouerbiū deducta, Actus extremus, uel ſupremus: tāetſi hodie hoc nōnulli parum interdum obſeruant, multò contractiores fabulas actitantes, & præcipuè in Hetruria. Actus uerò fabularū apud antiquos facilè diſcernebantur, quoniam ab unoquoq; Chorus intercinebat: paulatim dein is in Comœdia ſublatus eſt: ex qua re factum, ut in latinis fabulis haud facilè plerunque diſtinguantur, quòd noſtri Comici choro penitus abſtinuerunt. Quo tamen modo, & unde diſtingui poſſint, operæpreciū duxi hoc uobis loco Donati

nati uerbis ſignificare. Principio, inquit, dicendum eſt, nullam perſonã egreſſam quinquies, ultra exire poſſe. Sed illa re plerunque decipimur, quòd perſonam, cum tacuerit, egreſſam falſo putamus, quæ nihilominus in proſcenio tacens loquendi tempus expectat. Eſt igitur attentè animaduertendũ, ubi & quando ſcena uacua ſit ab omnibus perſonis, ut in ea chorus uel tibicen audiri poſſit: quod cum uiderimus, ibi actum eſſe finitum debemus agnoſcere. Confundit ſæpe lectorem id, quòd perſona in ſuperiori ſcena deſinens, & in proxima incipiẽs loqui, non intelligitur ingreſſa: quod ipſum experientes ſtatim dijudicãt de rerum ac temporum quantitate: poteſt enim fieri ut & ingreſſa ſit ac egreſſa, quam prauè credimus de proſcenio non receſsiſſe. Poſſe autem quinto egredi perſonam, non & neceſſe eſſe, dicimus, ut appareat ultra exire non poſſe. In Tragœdia & parcius exire, & ſolere pariter & licere. atq; hæc quidem Donatus. Nunc & de ſcena uobis, quoniam & res & locus expoſcit, aliquid dicere non pigebit. Erat uerò ſcena antiquis umbraculum, ex arborum frondibus umbræ cauſa à ruſticis conſtitutum, id quod σκηνὴ ſignificat: ubi feſtis diebus conuenientes, diuerſa ludorum & iocorum genera exercebant: id quod & hodie in pagis multis in locis ſeruari uidemus. Hac de rè

Caſsiodorus libro uariarum quarto ſic ait: Theatri frons ſcena dicitur, ab umbra luci denſiſsima, ubi à paſtoribus, inchoante uerno tempore, diuerſis ſonis carmina canebãtur: ibi actus muſicus & prudentiſsimi ſeculi dicta floruerunt. Tria tamen poſtea facta ſunt ſcenarũ genera, ut autor eſt Vitruuius: unum Tragicum, alterũ Comicum, tertium Satyricum: quorũ ornatus inter ſe diſsimili erãt diſpariq; ratione. nanq; Tragicæ deformatæ columnis fuerãt, & faſtigijs & ſignis, reliquisq; regalibus rebus: Comicæ autem, ædificiorũ priuatorũ & mœnianorum habent ſpeciem, proſpectusq; feneſtris diſpoſitos, imitatione & cõmunium ædificiorũ ratione. Agatharchus Athenis dicitur, Aeſchylo Tragœdiam docente, ſcenam huiuſmodi feciſſe, & de ea cõmentarium reliquiſſe. Ex eo moniti Democritus & Anaxagoras de eadem re ſcripſerũt, quemadmodum oporteat ad aciem oculorum radiorumq; extenſionem, certo loco centro conſtituto, ad lineas ratione naturali reſpondere, uti de incerta re certæ imagines ædificiorum in ſcenarum picturis redderent ſpeciem: & quę in directis planisq; frontibus ſint figurata, alia aſcendentia, alia prominẽtia eſſe uideantur. Et ego conſtructas huiuſmodi ligneas, cum Romæ aliquando, tum Ferrariæ conſpexi. At uerò Satyricæ ſcenæ ornãtur arboribus, ſpelun

ſpeluncis,mõtibus,reliquisq́; agreſtibus rebus,in topiarij ſpeciem deformatæ,ut ait Vitruuius.quare Horatius cũ Satyrographos ſignare uellet,ſic in Poëtica cecinit:

Syluis deducti caueant me iudice Fauni.

& reliqua. Fuerant præterea aliæ ſcenæ temporariæ,aliæ ſtabiles, tum etiam quæ uerſiles ſeu uerſatiles & ductiles dicebantur. Verſiles quidem,quæ ſubitò totæ machinis quibuſdam cõuertebantur,& aliam picturæ faciem oſtendebant: ductiles uerò,tractis tabulatis hac atq; illac,ſpecies picturæ nudabat interior,ut Varro & Suetonius apud Seruium teſtantur. Idem innuit illo uerſu Vergilius: *Vel ſcena ut uerſis diſcedat frontibus.* Mitto uobis hoc loco,quæ portentoſiſsima ſcribit Plinius XXXVI. naturalis hiſtoriæ, de theatris & ſcenis Scauri & Curionis:hic enim ex ligno,uerſatili librامẽto quodam, ille ex marmore confecit,ne ab inſtituto diſcedam.Quod autem ante ſcenam pulpitum erat, proſcenium uocabatur:epiſcenium uerò, ſcenæ pars ſuperior. Vitruuius quidem de ſcena apud Alabandenos ab Apaturio conſtructa:Præterea,inquit,ſupra eam epiſcenium, &c̃. Scena quidem hiſtrionũ propria eſt, ut inquit Pollux: Orcheſtra uerò chori, in qua erat thymele,ſiue pulpitum id eſſet,ſiue etiam ara.Hinc Vitruuius:Ampliorem,ait, habẽt orcheſtram Græci,& ſcenam

receſsiorem, minoreq́ latitudine pulpitum, quod λογεῖον appellant: ideoq́ apud eos Tragici & Comici actores in ſcena peragũt, reliqui autẽ artifices ſuas per orcheſtram præſtant actiones: itaq́ ex eo ſcenici & thymelici græcè ſeparatim nominãtur. Erant præterea Periacti, ut ait idem Vitruuius, loca in ſcena ad ornatũ comparata, quorum & Plutarchus meminit & Pollux. Athenæus etiã ſellas περιάκτους uocat, quaſi nos uerſiles dicamus & circũductiles: qualibus hoc tempore utuntur podagrici, ut noſtra illa, de quã ſic in noſtro epigrammate:

Qua facili impulſu quouis referorq́; ferorq́;,
Dum plantæ partes lubrica ſphæra facit.

Sed & Brontæum erat ſub ſcena, machina ad tonitru imitandum, unde & illi nomen: qualia & Latinis, ut Pompeius ſcribit, Claudiana tonitrua. Fuit & Ceraunoſcopion in altiore eminẽtioriq́ ſcenæ loco ad fulmina imitanda, à quibus & illi nomen græcè factum. Legimus & uaria pægmata, automata, quæ ſponte & minimo impulſu agerentur: itemq́ quæ Neuroſpaſta dicta ſunt, quorum meminit Gellius libro XIIII. capite I. itẽ Athenæus & Ariſtoteles in libro de mundo ad Alexandrũ, quem locum ita uertit, uel potius circũſcribit Apuleius: Aſtutia unius conuerſionis multa & uaria adminiſtrant, etiam illi qui in ligneolis hominum figuris

geſtus

geſtus mouent: quādo filum membri, quod agitari ſolet, traxerint, torquebitur ceruix, nutabit caput, oculi uibrabunt, nec inuenuſtè totum uidebitur uiuere. hæc ille. Videor & me huius dictionis meminiſſe apud Lucianum. Sed poſtquàm in hæc ludicra ſcenarum incidimus, alia nonnulla referam, quæ cum apud alios Græcos, tum maximè apud Pollucem in quarto legi. Fuit ergo Crade pægmatis ſpecies in Comica tantum ſcena: in Tragica uerò μηχανὴ, hoc eſt, machina, qua in aëre dei & heroës agebantur, ut Perſeus & Bellerophontes. Tametſi quidā Craden hamum ferreū ſeu uinculum ſignificare ſcribant, quo in aëre pendere uidentur, qui ita ſuſtolluntur, ut hodie quoq; in celebritatibus fieri conſpicimus. Sed Pollux à ficus imitatione κράδης dictā autumat: nam κράδην, inquit, ficum Attici uocant. Sed & de Crade eſt apud eos prouerbiū. Theologium quoq; ſupra ſcenam facere conſueuere, ubi Iupiter cæteriq; dei in Tragœdijs ita agerentur, ut repentè apparere uiderentur, & fabulæ finem afferre. Ariſtoteles meminit in Metaphyſic. & Cicero in primo de natura deorum. Sed hac de re longè plura collegit in prouerbio Eraſmus, Deus ex improuiſo apparens: quo loco & nonnihil de μηχανῆ. Erat & Geranòn machina, qua ueluti Memnon ab Aurora, uel Endymion à Luna rapi

uideretur, talis ſcilicet qualis Martialis de tauro libro primo:

Raptus abit media quòd ad æthera taurus harena.

Aeoræ præterea funes uehementius intenti dicuntur, quibus ÿ ſuſtinentur qui per aëra ferri uidentur heroës, deiq;. Eccyclema etiam pægmatis genus, quo rotis circumacto, quæ intus agerentur, oſtendebãtur. Erat & Acrobatica machina ad ſcandendum in ſpectaculis idonea. Et hæc quidem & alia plura Græci habuere: ego ad latina redeo. Claudius Pulcher, ut Valerius ſcribit, ſcenam primus uarietate colorum adumbrauit, uacuis antè pictura tabulis extentam: quam totam argento C. Antonius, auro Petreius, uel ut alÿ legunt, P. Etelius, uel P. Beteius (adeò uariant uetuſta exemplaria) ebore Q. Catulus prætexuit. Verſatilem fecerũt Lucius & Cinna: locum quem argẽtatis choragÿs P. Lentulus Spinther adornauit. Sed & in hoc loco uarÿ ſunt codices: quidam enim lucum, non locum habent. Scenæ autem ornamẽta ſunt aulæa, peripetaſmata, ſiparia, uela, & uelaria, choragia, & id genus cętera. Ornabantur ad hæc & inſpergebantur ſcenæ & theatra plerunq; floribus & croco, aquaq; crocea, id quod Lucretius, Horatius, Propertius, Statius, Martialis, Seneca, alÿ palàm oſtẽdunt. Plinius: Crocum, inquit, mirè congruit, præcipuè dulci tritum, ad theatra re-

plenda.

plenda. In ſcena præterea ante fores, ut Pollux ſcribit, ara ponebatur, quæ Halieus dicta eſt. Sed & qui Comœdiam celebrabant, in Apollinis honorem, quem Caſsium Menander uocaſſe dicitur, aram conſtituere ſolitos legimus: hæc uerò an ſit, neſcio, quæ comœdiæ ara uocabatur. Sed enim Donatus duas in ſcena fieri aras ait: dextram, quæ Libero patri dicata erat: & ſiniſtram, quæ illi deo in cuius laudem ludi fiebant. Sed quoniam in ludorum mētionem incidimus, par eſt ut ludorum etiam genera, in quibus fabulæ agebātur, uobis referam. Illudq; in primis uos ſcire oportet, ludos apud Latinos, religionis, non uoluptatis cauſa fuiſſe inſtitutos: quod Liuius & Valerius oſtēdunt, & poſt hos Aurelius Auguſtinus. Ex qua re palàm fit, id quod à principio diximus, fabulas à rebus diuinis incœpiſſe, non modò apud Latinos, ſed etiam Græcos: quod & Horatius innuit, cum de Tragœdia ageret & Satyris, Eò, inquit, *quòd*

Illecebris erat, & grata nouitate morandus
Spectator, functusq; ſacris & potus & exlex.

Ludorum igitur in quibus fabulę recitabantur, quatuor apud Latinos genera Donatus enumerat, quos Aediles curules munere publico curare ſolebāt: Megalenſes, qui & Romani, & Magni, & à circo Circenſes dicuntur, magnis deis cōſecrati: quos ludos Græ-

ci μεγαλήσια appellant. Funebres, ad retinendum populum inſtitutos, dum pompa funeri decreta in honorem patricij uiri plenè inſtrueretur. Plebeios, qui pro ſalute plebis luduntur. Apollinares, Apollini conſecratos, quorum ludorũ omnium apud ſcriptores, & in primis Liuium, eſt crebra mentio. Honorarios etiam ludos Suetonius nominat: Triginta, inquit, amplius dies, qui honorarijs ludis occupabãtur, actui rerum accommodauit. Honorarios uerò ludos alio nuncupari nomine Liberalia, docet Feſtus: dicti quidem uidentur, ut Ius dicitur honorariũ, prætoriũ. Fuerunt & ludi Attellani, ab Oſcis acciti, ut Valerius docet. Thraſylus quoq; apud Græcos ait Tragicos & Scenicos poëtas certaſſe Dionyſijs, Lenæis, Panathenæis & Chytris: quorum hoc ultimũ Satyricum fuit, & propterea à numero, τετραλογία uocata eſt apud Laërtium. Hinc & quidam Tragœdiam, quaſi τετραγωνίαν dictam putant, ut ex Iſaacio recitauimus, quaſi quatuor certaminum. hinc & τεταρολογία & τετραλογία ποιημάτων. Porrò in Alexandria à Ptolemęo rege Muſis & Apollini ludi cõſtituti, in quibus, ut ait Vitruuius, ſcribentiũ poëtarum certamina fiebant: ut Græcorum celebratiſsimos mittam, Olympicos, Nemæos, Iſthmicos, & Pythicos. Sed & in quinto Sympoſiaco Plutarcho teſte, uetuſtiſsima fuerunt poëtarum

certa-

certamina, id quod & in primo dialogo latius docuimus. Fuerũt & apud Latinos alij ludi, ut uotiui, compitalitij, & ſeculares: ſed non omnia complecti poſſumus. Reſtat iam ut de ueſtitu habituq́ſcenico nonnihil agamus: eo enim pro qualitate uel perſonæ inductæ, uel diſcretione, uel moribus, uti cõuenit. Hinc Vlyſſem palliatum ſemper inducunt, ſiue quòd inſaniam aliquando ſimulauit, quo tempore tectus eſſe uoluit, ne agnitus cogeretur in bella prodire: ſeu ob ſingularem ſapiẽtiam, qua tectus munitusq́, plurimùm ſocijs profuit: huius enim uirtutis erat, animi ſemper decipientis ingenium. Nonnulli Ithacæ incolas, ſicut Locros, palliatos fuiſſe cõmemorant. Achillis ſiue Neoptolemi perſonæ diademata habebant, quã uis regalia ſceptra nunquã tenuerint: cuius argumenti probatio inducitur, quòd nunquam cum reliqua Græciæ iuuentute ad gerenda cum Troianis bella, ſacramenta coniurationis inierunt, nec unquam ſub Agamemnonis imperio fuerunt. Comicis ſenibus cãdidus ueſtitus inducitur, quòd is antiquiſsimus fuiſſe memoratur. Adoleſcentibus diſcolor attribuitur: ut uerò Pollux ait, purpureus. Serui comici amictu exiguo cõteguntur, paupertatis antiquæ gratia, uel quò expeditiores agant. Sex. Pompeius tales fermè ueſtes, exomidas uocat Comicas,

dd 5

quòd exertis ſint humeris. Polluci uerò ueſtiuntur alba tunicula, quæ græcè ἐγκύβωμα dicitur. Paraſiti cum intortis pallijs ueniūt, Iulio Polluci cum nigris uel phæis, hoc eſt, fuſcis: præterquàm in Sicyonio, cui datur album, quòd ipſe ſit ducturus uxorem. Læto ueſtitus candidus, ærumnoſo obſoletus, diuiti purpureus, pauperi phœniceus datur. militi chlamys purpurea, puellæ habitus peregrinus inducitur. leno pallio uarij coloris utitur, cui uirgam rectam in manu dat Pollux. meretrici ob auaritiā luteum ueſtimentum eſt attributum. Lenæ & meretricū matres tæniam ſeu uittam purpuream habent circum caput: anus uerò ueſtes melinas, ſeu aëreas: præter ſacerdotes, quibus albæ attributæ ſunt. Sanè non modò Comicæ & Tragicæ ueſtes diſtinctæ eſſe debent, ſed etiam Thymelicæ & Citharœdicæ, quarum crebra mentio apud ſcriptores. Sed & Iuriſconſultus Calliſtratus has contineri ueſtis appellatione cēſet, libro quarto de cognitionibus. Cætera huiuſmodi haud exequi par eſt: magis neceſſaria uobis retuli: ſi plura uultis, Pollucem adite. Syrmata dicta ſunt ab eo quòd trahūtur: quæ res, trahendi ſcilicet ueſtes, ob ſcenicam luxuriam inſtituta eſt. eadem in luctuoſis perſonis incuriam ſui per negligētiam ſignificant. Sunt & calceamenta, ſocci & cothurni, ἐμβάδες & ἐμβάται à Græ

cis

ciſ nuncupata, ut idem Pollux ſcribit. Hammonius: Embades, inquit, Comica ſunt calceamẽta, embata Tragica. Idem & Thomas Magiſtri: qui & illud ait, Εμβάδια ſimpliciter calceamẽta ſunt. Ariſtophanes in Pluto:

τοῖς δ' ἐμβαδίοις τίς χρήσεται;

hoc eſt, quis calceamentis utetur? ἔμβατα & ἐμβάται, idem ait Thomas, tragica ſunt calceamenta. In aliquibus etiam fabulis crepidis utebantur, quæ crepidatæ dictæ ſunt, ut antè relatum eſt: tametſi etiam Græcorũ philoſophorũ crepidæ uocantur. Aulæa quoq; humi in ſcena ſternebantur. Erat autem aulæum, ornatus pictus ex Attalica regia Romam uſq; perlatus, pro quibus ſuppara, ætas poſterior accepit. Eſt autem minutũ uelum, quod populo obſiſtit. Pleriq; hoc loco apud Donatum non ſupparum legũnt, ſed ſiparium; quod teſte Feſto genus ueli eſt mimicum. Vtitur hac uoce M. Cicero, Quintilianus, Seneca, Iuuenalis & Apuleius, quod recordor. Sunt & qui non ſiparium, ſed ſupparium uocent. Porrò de uelis alia plura in noſtris nauigijs retulimus. De perſonis ratus ſum nihil mihi dicendum, etſi in his deſcribendis multis uerſibus uſum eſſe Pollucem uidemus, qui Tragicas, Satyricas & Comicas ſeorſum narrat. Hoc tantum non mittam, me apud Dioſcoridem legiſſe, Arcion herbam ab aliquibus appellatam proſopida.

& proſopion, à Romanis perſonaciã: quo loco ab interprete notatur, moris fuiſſe antiquis, ante perſonarũ uſum hac herba, quoniam lata, ut cucurbita, habet folia, pro perſona uſos fuiſſe, unde & illi nomẽ. Vidimus & nos hoc tempore paganos aliquãdo hac ipſa perſonatia faciem obtegere, itaq; riſus ſpectantibus ciere. Porrò perſonarũ inuentionem Diomedem & Græcorum pleroſq; Theſpidi, alios nõnullos Aeſchylo attribuiſſe legimus, id quod in imaginibus explicãdis planius percipietis. Ariſtoteles tamen in Poëtica, perſonas & prologos & hiſtrionum multitudinẽ quis protulerit, & hoc genus cætera, ignorari ſcribit. Sanè mœſon perſona comica appellatur, ut coci, aut nautæ, aut eius generis, dicta ab inuentore eius Mœſone comœdo, ut Ariſtophanes grammaticus & Feſtus tradunt. Alij Mœſona ſcribunt hiſtrionem comicum quempiam fuiſſe Megarenſem, eundemq; primũ perſonam excogitaſſe, quæ & mœſon ab eo eſt uocata. Scommata quoq; quibus mordaces id genus homines utũtur, mœſonica ſunt appellata. idem hoc & Athenæus. Lucianus uerò in quadam Saturnaliũm epiſtola, in comœdijs ait perſonas quaſdã induci ſolitas, quæ barbam promiſſam in acutum haberent in cunei ſpeciem, à qua re nomen eſt factum illis σφηνοπώγωνας, quaſi dicatis cuneibarbi. Illud

lud prꝏterea in fabulis obſeruãdum, ut quæ latinè ſcribuntur, hoc eſt, latino argumẽto, per pauciores agantur perſonas, quàm quæ græcè: quod Aſconius Pædianus diligenter annotauit. Sed & illud attendendum, ut hiſtrionibus alijsq́ perſonis introductis nomina imponantur, quæ conuenie͂tia aliqua ratione ſint, etymologiamq́ habeãt fabulæ uel perſonæ congruam: id quod parum obſeruarunt noſtris diebus quidam, qui fabulas docuerũt. eſt enim abſurdum, ut ait Donatus, poẽtam apertè argumenta confingere, uel nomen perſonis incõgruum dare, uel officium quod ſit à nomine diuerſum. Hinc ſeruus fidelis Parmeno, ſalutifer Soſia, infidus Syrus & Geta, iuuenis Pamphilus, & id genus plura: in quibus ſummum poẽtæ uitium, ſi quid è contrario repugnans diuerſumq́ protulerit, niſi per cõtrariũ ridendo, ut Miſargyros apud Plautum, trapezeta. Ariſtoteles & ipſe in Poëtica ſubobſcurè de hac nominum impoſitione in Comœdia & Tragœdia præcipit, ſed ita ut uix intelligatur. Fabulis etiam impone͂da ſunt nomina, quæ uel à loco, uel facto, uel euentu, uel uocabulo ducantur. Porrò & apud antiquos quinq́ iudicibus dabatur negocium, ut de Comicorum fabulis pronũciarent, ut Epicharmus apud Zenodotum parœmiarũ ſcriptorem teſtis eſt: unde illud exijt, ἐν πέντε κει-

τῶν γόνασι κεῖται. hoc eſt, in quinq; iudicum genibus iacet. Sed iam ſatis, ut puto, de ipſis ſcenæ fabulis pro tempore dixerimus, & niſi aliud à me expectetis, ad tabularum imagines deinceps ſermonem noſtrum conuertam. Nihil, inquit Piſo, aliud in præſentia expectamus: tantum ſi quid in referēdis poëtarum imaginibus de rebus iſtiuſmodi occurrerit, ne prætermittas. Sic faciam, inquam. Igitur attendite. In hac tabularum parte inter primos, quantum ex titulis conijcere potui, fuerunt Epigenes & Theſpis: *Epigenes.* quorū prior Epigenes Tragicus Sicyonius fuit, à quo nonnulli uolunt prouerbiū illud emanaſſe, οὐδὲν πρὸς Διόνυσον. Nam cum is Tragœdiam Bacchi ſcripſiſſet, quæ deo ipſi parum uiſa fuerat conuenire, indignamq; deo eſſe, tum è ſpectatoribus quidam acclamare cœperunt, οὐδὲν πρὸς Διόνυσον, hoc eſt, nihil ad Bacchum. Non me prӕterit, & alia à ſcriptoribus multa de huius adagij interpretatione tradi ſolere, ut etiam antè meminimus: quæ quoniam ad Dionyſium noſtrū nihil, hoc eſt, ad poëtas attinent, ea nos miſſa facimus. Citat Athenæus Bacchas Epigenis in nono Dipnoſoph. item Heroinas & μνημάτιον. Idem & Suidas, qui Comicum, non Tragicum, perperàm (ut puto) Epigenem facit. *Theſpis.* Alter uerò Theſpis fuit decimuſſextus ab hoc ipſo Epigene, uel (ut alij tradunt) ſecundus.

dus. alij quoq; ipſum primum tragicum fu-iſſe prodiderũt. Fuit uerò Theſpis ex Icario Attica, non urbe, ut eſt apud Suidam, ſed po pulo Aegeidos tribus, ut Stephanus ſcribit. uterq; Athenienſis poëta uocatur à ſcripto-ribus. Theſpis igitur hic, ut non multò antè uobis dicebam ex Horatij ſententia, ignotum Tragicæ genus inueniſſe camœnæ dici tur, quod circa uicos in plauſtris perliti fæcibus ora actores agebant. At uerò Porphy rion: Tragœdias, inquit, ſcripſit Theſpis genere Athenienſis, ad quas agendas plauſtro circa ciuitates egregias Græciæ uehebatur, quas canerent agerentq; peruncti fæcibus ora. Ex hoc etiam putant quidam Tragœdiam appellatam, quaſi τρυγῳδίαν, quia fęcem Græci τρυγὰ appellant, id quod & paulò ſu-prà retulimus. Scribit Suidas, Theſpin primùm faciem cæruſſa oblitum Tragœdias actitaſſe: dein portulaca obtexiſſe: tum demũ & perſonarum uſum induxiſſe, quæ ex ſolo linteo confectæ eſſent. quare quod ait Diomedes perſonas à Theſpide inuentas, indignè à grãmaticis quibuſdam hoc tempore impugnatur. Vixit Theſpis, ut eſt in græcis commentarijs, LXI. Olympiade: quo etiam tempore Solon, ut Plutarchus ſcribit: nam cùm Athenis fabulas Theſpis ageret, rei nouitate Solon pellectus, ſe ſpectatorem ei præ buit, qui ſimulatq; acta fuit fabula, Theſpin

accerſiri iuſsit, illiq́ ait, Num ipſum puderet coram tot teſtibus mentiri? Theſpide reſpondente, per iocum licere: tum Solon terrã baculo pulſans, inquit, Id ſcilicet propediem uidebitur in noſtrarũ legum tabulis, an iocus iſte tuus laudem honoremq́ mereatur. Addit Laërtius Diogenes, ipſum Theſpin Athenis prohibuiſſe Tragœdias docere. Hæ uerò Theſpidis fabulæ feruntur: Certamen Peliæ, uel Phorbas: Sacri iuuenes, & Pentheus. Atq; hęc quidem de Epigene & Theſpide. *Phrynichus.* Poſt quos erat Phrynichus Athenienſis Tragicus, Polyphradmonis filius, ſiue ut alij, Minyri: ut alij, Choroclis: qui & Theſpidis diſcipulus fuiſſe traditur Olymp. circiter LXVII. Primus muliebrem perſonam in ſcenã introduxit, fuitq́ tetrametri inuentor carminis. Filium hic habuit & ipſum tragicũ, Polyphradmonis nomine. Scribit Herodotus, & repetit Strabo, quòd mille drachmis Phrynichus ab Athenienſibus mulctatus fuerit, quòd fabulam feciſſet Miletũ à Dario captam, interdictumq́ ne deinceps ea fabula ageretur. meminit & huius rei Plutarchus in præceptis Politicis. Sunt qui dicant ideo mulctatum, quòd in ea Mileti deploratione in theatro omnibus ſpectatoribus lachrymas exciuerit. Videtur Suidas dicere à Perſis mulctatum, niſi ſit, ut reor, maculatus codex. Plutarchus primo Sympo-

ſiacwn

ſiacωn libro aſſerit à Phrynicho, & mox ab Aeſchylo fabularum argumēta ad hiſtorias & calamitates eſſe traducta. Hunc ipſum Phrynichū cum Theſpide Plato memorat. Huius uerò fabulæ nouem fuiſſe traduntur, Pleuronia, Aegyptij, Actæon, Alceſtis, Antæus ſiue Libyes, Dicæi ſiue Perſæ, & Synthoci, & Danaides. Fuiſſe dicitur & alter Phrynichus & ipſe Tragicus poëta & Atheniēſis, Melanthæ filius, inter cuius fabulas Andromeda & Erigone numerātur: edidit & Pyrrhichas. Sunt & qui tertium Phrynichum addant, Phradmonis filium, qui ſub Apollodoro principe uixit XCVI. Olymp. & in Sicilia perijt. hic ueteris Comœdiæ poëta, inter eos qui ἐπιδιδάσκαλοι à Græcis cognominati ſunt, fuiſſe traditur. Quo eodem tēpore & Lycis, qui & Lycus, & Amepſias Comici fuere, qui inter ineptos, & (ut Græci dicunt) ſubfrigidos & parum probatos unà cum Phrynicho reponuntur, in quos Ariſtophanes eſt inuectus. eorum meminit nec ſemel Suidas, & Ariſtophanis interpretes. Sed præter hos de Amepſia meminit & Laërtius Diogenes, illumq́ꝫ ait in Socratem ſcripſiſſe, palliatumq́ꝫ ipſum in fabula induxiſſe. Ita enim ait: Socrates paucorum optime uirorum, multorumq́ꝫ uaniſsime, & ipſe ad nos pergis, patensq́ꝫ es? unde tibi pallium hybernum? hoc incommodum per coriarij *Lycus.*

contigit malignitatem. Hæc quidem Ameſias,quo de & nõnihil in Ariſtophane agemus:quare ad Phrynichum redeo,qui taxatur quoq; ut Peregrinus, propter eius poëmatum nugacitatem, & quòd à propoſito aliena dicere ſolitus:malus etiam uerſificator.ridetur & quòd ut apis dulces odas ſemper ferat.Quidam tamen duos hos Phrynichos faciunt, quod alicubi Suidas ait,& Hephæſtion:quanquam nos quatuor eius nominis fuiſſe cõperimus.Prioris eius has fabulas ferunt, Ephialtes, Connus, Cronus, Comaſtæ, Satyri,Tragœdi,uel Apeleutheri, Monotropus,Muſę,Myſtes,Proaſtriæ.Sedenim comicum hunc Phrynichum,qui ſolitus erat agere choros,Ducem Atheniẽſium fuiſſe in Samo ſcribit Suidas ex Thucydidis ſententia, exercitumq; prodidiſſe nauarcho Lacedæmoniorũ, tametſi eius literas interceptas Alcibiades Athenas miſiſſet.huius rei longior eſt hiſtoria.Hinc factum eſt prouerbium de ijs,qui aſtu doliſq; res gerunt,Phrynichi palæſma, id eſt, ſtrategema ſeu lucta, quo utitur Ariſtophanes, meminit Diogenianus,quem ſecutus eſt Eraſmus, ſed hiſtoriæ non meminere. Fuerunt in hac prima parte tabulæ cum Theſpide & Phrynicho,

Alcæus. Alcæus poëta tragicus Atheniẽſis,quem plerique inter Tragicos primum putauere. de hoc quidem pauca admodũ legi, niſi quòd eius

eius fabulas citatas reperi, Cœlum à Macrobio, Endymiona à Polluce, quas aliqui etiã Alcæo Comico, ut reor, perperàm aſcribunt, qui poëta fuit Mitylenæus, uel ut alij putant, Athenienſis, & quintus inter priſcæ Comœdiæ poëtas, Micci filius. Scripſit & fabulas decem. De Lyrico uerò Alcæo ſuo loco inter Lyricos agemus. Poſt hos Tragicorum maxima turba ſequebatur, quos, ut memoriæ ſuccurrerint, unà cum Comicis recenſebo. Nunc attendite alterã tabulæ partem, quæ Comœdiæ imagini ſubiacebat. Erant uerò ſub ea tres imagines ante alias, Suſarionis prima, quem Comœdiæ nomen dediſſe quidam uoluere, eiusq; primum poëtam fuiſſe. Altera erat Rhulli, licet in Diomedis grammatici libro Nullus legatur, & ab alijs Mullus uocitetur. Tertia Magnetis erat imago, qui perperã ab aliquibus Machnes dicitur. hi certè primi Comici à Diomede produntur. Fuit ergo Suſarion Megarenſis Tripodiſcius, Philini filius, qui cũ moroſæ admodum atq; infeſtæ iunctus eſſet mulieri, in Dionyſiorũ celebritate theatrũ ingreſſus hæc quatuor carmina ceciniſſe traditur: *Rhullus.* *Suſarion.*

Audite populus, Suſarion hæc dicit
Filius Philini Megarenſis Tripodiſcius
Malum ſunt mulieres, ſed tamen ô populares,
Non eſt domum inuenire ſine malo.

atq; hæc quidem tantum, quod ſciam, de Su

Epicharmus. ſarione inueniuntur. Erat deinde Epicharmus, de quo uaria à Græcis traduntur, quæ quo breuius potero, uobis recitabo. Quidam, ut ait Suidas, Epicharmũ Syracuſium faciunt, alij Craſtinum, à Craſto uidelicet Sicanorum urbe, ut Neanthes in libro de uiris illuſtribus, & Stephanus prodiderunt: quamuis hoc loco apud Suidam mendum ſubſit: ita enim legendum eſt, ἢ ἐκ πόλεως κράστου τῶν σικανῶν. Alij Megarenſem ex eadem inſulã faciunt, unde Ariſtoteles in Poëtica Epicharmum, & Horatius in Epiſtolis Siculum tantũmodo appellarunt. Alij tamen eum Samium, alij Coum faciunt, unumqꝫ ex ijs qui cum Cadmo in Siciliam emigrarunt. Grammaticus tamen Diomedes ideo Coum putauit, quòd in ea inſula exularit: quin & à Co inſula Comœdiam ait à pleriſqꝫ denominatam uideri. Non tamen deſunt qui duos Epicharmi nomine fuiſſe uelint: alterũ hũc ipſum Siculum, quo de agimus, poëtam: alterum Coum Pythagoricum philoſophũ, cuius uitam Laërtius Diogenes explicat. Parentes Epicharmus habuiſſe traditur Chimarum, ſeu Tityrum, & matrem Sicida. Ariſtoteles & Plinius duas ab Epicharmo literas inuentas prodidere, Θ ſcilicet & Φ. Sunt qui cum Phormo Epicharmũ inueniſſe comœdiam aſſerant, id quod etiã affirmat Ariſtoteles & Suidas. Autor eſt Demetrius Phalereus,

lereus, in epithetis excelluiſſe mirum in modum Epicharmū, quo loco eius etiam quoſdam uerſus affert. Ab Epicharmo quoque dicendi modus effluxit, quem Epicharmion ideo à Græcis uocitatum uidemus. Proditum eſt, cum liberius obſcœnū neſcio quid Epicharmus ante Hieronis tyrāni uxorem locutus eſſet, à tyranno male multatum fuiſſe, ſolumq́ue uertere coactum. Quo autem tempore uixerit uariè traditur: quidā enim ante Perſarum tempora fuiſſe credunt, quo tempore Athenis Euetes, & Euxenides, & Mylos celebrabantur. alij eodem Perſarum tempore, atque etiā pòſt. quæ omnia uera eſſe, poſſunt, nam inter longæuos connumeratur. Vixit enim, ut in Macrobijs obſeruat Lucianus, annos XCVII. Fabulas multas docuit, Suidas quinquagintaduas, Lycon triginta quinque, alij longè plures, adeò ut Apollodorus eas in decem uolumina digeſſerit, ut in Plotini uita ſcribit Porphyrius. Eius fabularum & Athenæus perſæpe meminit, Hebesq́ue in primis nuptias celebrat. Vult Horatius Plautum latinū poëtam in fabulis componendis imitatum fuiſſe Epicharmū. Alcimus uerò Platonem multas ex Epicharmo ſententias mutuatum fuiſſe ſcribit. Clemens Alexandrinus in Stromatis, & Euſebius uerſus Epicharmi oppidoquàm erudi tos de uerbo diuino, id eſt, περὶ θέου λόγου, in

medium afferunt ex fabula quæ Politia inſcribitur: ita enim cecinit:

Hominum uita uerbo & numero ualde indiget:
Viuimus enim in numero & uerbo,
Etenim hæc ipſa mortales ſeruant.

Tum poſthac hoc idem palã magis enũciat:

Verbũ, inquit, homines gubernat, et cũ modo ſeruat:
Nam ſi eſt hominum uerbum, eſt & diuinum.

Eſt uerò (ut ſciatis) græcè hoc loco uerbum λόγος & λογισμὸς, id eſt, ratio & cogitatio, quaſi uerbum conceptũ & prolatum poſſimus intelligere. Sed hæc nunc noſtri non ſunt inſtituti, at reliquos potius afferamus, quos illi Epicharmi uerſus ſubiungũt: hi uerò ſunt, ὁ δέ γε τὰς τέχνας τιν᾽ ἄρχων,

ὁ δὲ θεὸς ταῦτα φέρει, ὁ δέ γε τοῦ ἀνθρώπου
λόγος πέφυκεν ἀπό γε τοῦ θείου λόγου.

hoc eſt, diuinum hoc uerbum omnibus artes ſuppetit, docens quid conducibile facere opus ſit: neq; enim homo ipſe artem aliquam inuenit, ſed Deus affert: hominis autem uerbum à diuino uerbo prouenit. hæc quidem illi. Gellius quoq; illud affert, quod ſic Gaza Theodorus interpretatur: Non ad dicendum idoneus, ſed ad tacẽdum impos. Xenocrates uerò Platonicus ſenariolũ hũc Epicharmo attribuit:

Manus manum lauat, digitus atq; digitum. hoc eſt,
χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος καὶ δάκτυλον.

Et hoc à ſe conuerſum Epicharmion, Q. Ci

cero

cero de conſulatus petitione celebrat:

Neruos atq; artus eſſe ſapientiæ, non temerè credere.

quod & ad Atticum Marcus Cicero Epiſtolarum primo græcum adducit. Eſt & apud Suidam ex Polybio, ſic quidem græcè,

νῆφε καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα φρενῶν.

Sed nimis longus ſim, ſi uobis omnes eius ſententias colligam. Filium quoq; Epicharmus habuit & ipſum Comicum, Dinolochum nomine, qui ut pater Dorica lingua fabulas quatuordecim condidit, & poſt patrem LXXII Olympiade claruit. atque hæc quidem de Epicharmo. Erat uerò cum his & Magnes, quem hucuſq; diſtuli commemorare, ut ordinem ſeruarem. Magnes enim, ut legimus, iam Epicharmo ſeni iuuenis cõferebatur. Fuit autem Magnes ex Icaro ciuitate, ex qua & Theſpis, ut modò diximus. Sunt qui Athenienſem, quàm Icarienſem potius fuiſſe uelint. Lydijs hic modulis ualde eſt delectatus, quos & ſcripſit. Voces quoq; omnium ferè animantium illum imitatum fuiſſe legimus: nam & gallinas, & pſenas, & ranas, earum etiam ante perſonarũ uſum colore infectus, ęmulatus eſt, à quibus & fabulis etiam nomina indidit. Comœdias uerò nouem docuiſſe fertur, in quibus bis uicit. Inter Magnetis fabulas hæ cenſentur, Ornithes, Lydi, Pſenæ, quæ ficorum culices eſſe dicuntur: & Batrachi, unde & à ranis *Magnes.*

color quidam & ueſtis etiam genus βατράχιον & βάτραχις uocitantur. Cum uerò iam ſenex cauillari ac maledicere ciuibus deſiiſſet, Barbytiſtas (id nomen eſt fabulæ ab inſtrumento muſico) compoſuiſſe dictus eſt, & ad ultimam uſq; ſenectutem uixiſſe. Legimus eum priſcæ Comœdiæ poëtam fuiſſe, multaq; diuerſis in regionibus de cõcertantibus aduerſarijs uictoriæ trophæa ſtatuiſſe. Huius Magnetis meminit in Poëtica Ariſtoteles, & Athenæus, item Suidas, & grammaticus Diomedes. Cum Magnete in Poëtica Chioniden memorat Ariſtoteles: tametſi in græcis peruulgatis codicibus, pro Chionide, Chonnidas, ut puto, perperã legatur. Fuit uerò Chionides Athenienſis, Comicus antiquæ Comœdiæ poëta, qui annis octo ante Perſica tempora floruiſſe proditur, & protagoniſtes, id eſt, primus in archæa comœdia certator. Inter huius fabulas Heros, Prochi, id eſt, mendici, & Perſæ uel Aſſyrij memorantur. Huius poſt Ariſtotelem meminit Vitruuius, Athenæus & Suidas. Fuit & eodem tẽpore quo Epicharmus, ut etiam

Phormus. ſuperius meminimus, Phormus Syracuſius Siculus, qui Phormis, niſi mendum ſubſit in codice, ab Ariſtotele uocatur in Poëtica. Fuit uerò familiaris Gelonis Siciliæ tyranni, illiusq; filiorum educator. Phormi fabulæ ſeptem feruntur, Admetus, Alcimus,

Alcyo-

Alcyones, Ilij depopulatio, Hippos, Cephe-
us ſiue Cephalæa, Perſeus: addit & Athe-
næus Atalantan. Primus Phormus pode-
re, hoc eſt, talari ueſte in ſcena u us eſt, ſce-
namq; ipſam puniceis pellibus obduxiſſe di
ctus eſt. Huius præter Athenæum & Ariſto
telem meminit & Suidas. Sunt qui huius no
men deductum fuiſſe uelint à Phormo ua-
ſe, uel uitilis quodam genere uaſis & plicati
lis, qualis eſt ſporta, cuius frequens Græcis
mẽtio, Herodoto, alijs: unde & Protagoras
philoſophus cognomine dictus eſt Phor-
mophoros. Sed nos, quàm iſta, potius poë-
tas referemus. Sic agas, Piſo inquit. Et ego:

Poſt hos erat Chœrilus Athenienſis, licet apud Stephanum Iaſſæus uocetur, ſed mendoſus eſt, ut puto, codex: nam non Chœrillum duplici ll, ſed Chœrilum ſimplici l, eſt legendum. Fuit uerò hic Chœrilus Tragicus, & Olympiade LXIIII. in certaminibus clarus, centumq; & quinquaginta fabulas cõpoſuiſſe traditur, & ter decies uiciſſe: perſonis quoq; & ſcenæ ornamẽtis ordinem atq; initium dediſſe creditus eſt. Nunc non ſatis exploratum mihi eſt, an hic Chœrilus ſit is poëta, quem Plutarchus ſemper lateri Lyſandro, dum floreret, iunctum fuiſſe ſcribit, ut ſcilicet eius res geſtas uerſibus ornaret. De Chœrilo uerò Alexandri, ſi recordamini, poëta, ſuo loco planè egimus. Fuit & Chœrilus.

Antiphanes. inter antiquiſsimos poëtas Antiphanes Cariſtius, ab eo uſq; tempore quo Theſpis floruit, à quo & Comœdia, & uerſus Antiphanius dictus eſt, ut eſt apud celebres tum Græcos tum Latinos grammaticos. Verùm poſt hunc & alij plures fuere poëtę hoc nomine, non eadem licet ætate, quorum unus Smyrnæus, uel ut alij putãt, Cianus, ut uerò Dionyſius, Rhodius fuit, mediæ Comœdiæ poëta. ex ſeruorum genere natus creditur, nonageſimatertia circiter Olympiade. patrem habuit Demophanem, uel ut alij tradunt Stephanum, matrem Oenoën. Innumerabiles autem ferè ſcripſit Comœdias: quidam CCC & LXV. alij CCXC fuiſſe prodiderũt: ex his terdecies uicit. Citantur quidem huius fabulæ cum ab alijs, tum ab Athenæo & Stobæo. Filium Stephanũ habuit Antiphanes, & ipſum Comicum poëtam, cuius fabulæ commendatur. In Chio mortuum eſſe Antiphanem annos natũ LXXIIII lego, eiusq; oſſa Athenas tralata. Illud tamen nonnihil me mouit, quòd quidam eum Theſſalum ex Laryſſa oriundum apud Græcos ſcripſere, uerſatumq; eſſe Athenis Olymp. XCVIII. ſub Demoſthene uidelicet, habitumq; fuiſſe ingenioſiſsimum cum ſcribendo, tum meditando. Sed hæc in medium relinquo, neque enim anxiè tẽpora ſub examen contuli. Fuit & alter Antiphanes Athenienſis, qui Panæ-

tio

tio philoſopho iunior fuiſſe perhibet. Fuit item alius Bergæus, ut in eo qui eſt de urbibus ſcribit Stephanus. Eſt autē Berge Thraciæ urbs. Scripſit & hic Comœdias, in quibus ἄπιστα, hoc eſt, incredibilia finxit, adeò ut ab eo prouerbiū factum ſit, βεργαΐζειν, pro eo quod eſt incredibilia & uana dicere. Gryphis quoq; & ſcirpis Antiphanem delectatum lego, eiusq; duo in primis afferūtur, alter quidē de mugile & melanuro piſcibus, alter uerò de epiſtola: quos adoleſcens memini me interpretatum tibi Pice fuiſſe, in eo quem nomini tuo inſcripſi libello ænigmatωn. Alium præterea Colophoniū Antiphanem comperimus, qui Thebaida ſcripſit, ex quo poëmate & adhuc carmina quædam leguntur apud Athenæum: apud quem & Antiphanis quoq; poëtæ nomen Comici alterius eſt legere, uti etiam apud Irenæum libro ſecundo aduerſus hæreſes, quo loco ipſius fabula Theogonia citat, in qua de mundi origine agit: ait enim de Nocte & Silentio Chaos emiſſum, dehinc de Chao & Nocte Cupidinem. Fuiſſe & Comœdiarum poëta creditur Eriphus, & Antiphane poſterior: eo enim loco in Dipnoſophiſtis, ubi de Citrio Athenæus uarias ſcriptorum ſententias repetit, inter cætera Eriphum ait in fabula Meliboea Antiphanis uerſus integros ſurripuiſſe. *Eriphus.* Et cum his erat Cephiſodo- *Cephiſodorus.*

rus Athenienſis, antiquæ Tragœdiæ poëta: ad Aeſchylum enim fermé Tragici poëtæ archææ Tragœdiæ fuerunt, ut ex Græcis ſcriptoribus colligimus. Huius uero Cephiſodori fabulę traduntur, Antilais, Amazones, Trophonius deus, Sus. Fuit item Athe-

Apollophanes. nienſis Apollophanes, qui eodem genere, quo Cephiſodorus fabulas ſcripſit. Suidas tamen Comicum Apollophanẽ antiquũ facit, & eius fabulas cõmemorat, Daulis, Iphigeron, Cretes, Danaē, & Centauri. Verùm Fulgẽtius cum de Saturno agit, Apollophanis epicum carmen affert. Celebratus etiã

Hipparchus. fuit in priſca comœdia Hipparchus, qui de mulieribus fabulas ſcripſit. In hac tabulæ parte erat Aeſchylus Athenienſis Tragi-

Aeſchylus. cus, Euphorionis, ut ait Antipater poëta, filius, & Cynegiri frater, eius qui (ut ſcitis) fortiter contra Perſas in Marathone pugnauit. Herodotus tamen Euphranorem, non Euphorionem, appellaſſe uidetur. Aeſchylus cum quintum & uigeſimũ annum ageret in poëtarũ certamine depugnauit, & ut docet Horatius, perſonam & pallam inuẽnit, quod & Græci non negant: quorum inconſtantiam mirari oportet, cum hæc ipſa & aliis attribuant, ut alibi oſtendimus. Sunt & qui arbylas, quod calciamenti uel ſoleæ genus eſt, inueniſſe putẽt: ut uero Porphyrion ſcribit, ſyrma, cothurnos, & perſonam. Sed-

enim

enim Philoſtratus in Apollonij uita ita ſcriptum reliquit: Cum Aeſchylus, inquit, artem Tragicam cõfuſam nimis, & crudelem immitemq; uideret, eam aliquantum moderatus eſt: nam in unũ Choros contraxit, qui antea diſiuncti fuerant: abſtulit & frequentes crebrasq; hiſtrionum reſpõſiones: neces inſuper in ſcena fieri uetuit, ne ſcilicet præſente populo homines trucidarentur. addidit præterea habitus heroicos, & ornatiores apparatus, item pulpita, quo è ſublimi recitantes facilius & uiderentur & audirentur: quare, inquit Philoſtratus, Aeſchylum Athenienſes Tragœdiæ parẽtem appellauere, mortuumq; etiamnum in Dionyſijs uocabant. hæc ille ferè totidem uerbis. A Baccho uerò per ſomnium (ut à Pauſania proditur) iuſſus eſt Aeſchylus Tragœdias ſcribere: nam cum adhuc adoleſcens eſſet, atq; in agro uuas cuſtodiret, ſomno correptus, à deo monitus eſt ut fabulas Tragicas doceret: qui conſurgens, dei monitis obtemperauit, & perinde id opus ei facillimè ſucceſsit. Vini quoq; ſemper appetentior fuiſſe traditus eſt: unde & illum Calliſthenes, ut Lucianus refert, in uino Tragœdias ſcribere, dicere ſolebat: & ideo eum quoq; Sopater rhetor Dionyſij amicum nuncupat. Tum ſubridens Piſo: Omnes, inquit, ferè uinoſi admodum atq; bibaces Græci fuere poëtæ, an ea

cauſa,quòd à Baccho amari dicuntur? Cui ego:Amantur ſanè Piſo: nam uina,ut poëtæ noſter ait,parant animos. Flaccus uerò:

Nulla placere diu,nec uiuere carmina poſſunt,
Quæ ſcribuntur aquæ potoribus.

Scribit itē Plutarchus in Sympoſiacis, ideo Aeſchylum Tragœdias potando ſcripſiſſe dictum eſſe, quoniam uini calor inueniendi uim excitat,quæ in ſobrijs torpet aliquādo: imaginationes mouet, impetumq́ & fiduciam miniſtrat. Addit, non rectè Gorgiam ſuam Tragœdiam Marti tribuiſſe, cum magis Baccho aſcribenda fuiſſet.Nec uos id lateat,quod à doctiſsimis probatur,uel Platone & Ariſtotele etiā tradentibus,quòd Bacchus quidam ſit furoris deus, ſine quo uates & poëtæ parum proficere gentes arbitrabantur. Sed & in Dionyſij theatro poëmata,& præcipuè ſcenica recitabantur.quin & omnem ſcenam in Dionyſium autorem refert Diodorus,unde & technitæ,id eſt,artifices Dionyſij hiſtriones nuncupantur, id quod in primis oſtendit Ariſtoteles,qui cur improbis ſint moribus ut plurimū in quæſtionibus inquirit: & Plutarchus,qui cur hiſtriones à Romanis ſic uocentur,perſcribit. Sed his miſsis,quæ huius non ſunt loci,reliquam Aeſchyli uitam proſequamur. Fuit ergo Aeſchylus,ut Gellius obſeruat,ea tempeſtate, qua poſt uictoriam Marathoniā Miltiades

tiades in uinculis mori coactus eſt, quo primùm tempore Romæ Aediles propter ſeditiones creati ſunt Olympiade, ut notat Euſebius, LXX. quo etiam tempore mortuus eſt Pythagoras, cuius & Aeſchylum ſectatorem fuiſſe, ſe ait accepiſſe M. Cicero. at uerò ut ipſius Aeſchyli ſcribit interpres doctus ſanè grãmaticus, LX Olympiade claruit, qua etiam tempeſtate Pindarus floruit. Ex quibus certè colligimus mendum eſſe apud Suidam, qui nona eum certaſſe Olympiade ſcribit, nec Aeſchylum amplius XII Olympiadibus uixiſſe legimus. Sed hæc utcunque, ſunt certè ſcribentium uitia in numerorũ notandis figuris. Scripſere cum alij de Aeſchylo, tum uerò Chamæleon in libro de eius uita, quòd Sophocles illum ſit accuſare ſolitus, quòd etſi opportuna faceret, non ea tamen quę faceret uideret: hoc eſt, ut ille græcè protulit, ὦ αἰσχύλε, εἰ καὶ τὰ δέοντα ποιεῖς, ἀλλ' οὖν οὐκ εἰδώς γε ποιεῖς. Narratur etiã cum aliquando in Iſthmiaco ſpectaculo fortè ſpectator adeſſet, alterque è duobus gladiatoribus grauiter eſſet ſaucius, & omnis ſpectantiũ turba acclamaret, tum Aeſchylus tãdem Chium manu prehendens ait, Vidén' quanta eſt exercitatio? uulneratus tacet, ſpectantes clamant. Sed huiuſmodi ſententiæ eius multæ feruntur. Diem ille ſuum obijſſe miro quodam prorſus & fortuito modo traditur. Cum

enim caluus eſſet, & annos natus octo, & quinquaginta, in agro ſedens, accidit fortè ut aquila inde uolans, teſtudinem in caput eius demitteret, rata ſcilicet caluum Aeſchyli caput ſaxum eſſe, quo ales ipſa eiuſmodi animalia ſolet conquaſſare: qua quidem teſtudinis ruina, eius ita cerebrum & caput comminutũ eſt & contritum, ut ſtatim interierit. hiſtoriam præter alios Aelianus, & Valerius Maximus perſcribunt. Idem hoc uerſiculo Sotades teſtatus eſt:

αἰσχύλῳ γράφοντι ἐπιπέπτωκε χελώνη.

Sunt qui tradant, in aprico loco ideo illum fuiſſe, quòd tabulati ruinã metueret, quam ei oraculum prædixerat. filios duos Aeſchylus poſt ſe reliquit, Euphorionem & Bionem, qui & ipſi Tragici poëtæ fuere, quorũ prior Euphorion cum patris fabulis quater uicit. Scripſit idem & proprias fabulas. Bion uerò inter eos reponitur qui Tharſici cognominati ſunt, quaſi uos dicatis, confidentiores & arrogantes: acerbi enim & dicaces poëtæ fuere. atq; ideo ſunt, qui Horatium uelint, cum in Epiſtolis cecinit,

Ille Bioneis ſermonibus & ſale nigro,

hoc eſt, gaudet: potius de hoc ipſo Bione Tharſico poëta intelligant, quàm de Bione Boriſthenite philoſopho. Non me præterit, quòd Porphyrion de Bione intelligit, quem Ariſtophanis patrem fuiſſe, ait: ille unus:

Acron

Acron uerò de Bione eius nominis ſophiſta,qui tanta fuit dicacitate,ut nec Homero pepercerit. Sed cum de poëtis agat eo loci Horatius,de ijs minus intelligendũ reor. At hæc ego uobiſcũ. Fuit & alius Lyricus poëta Bion, atq; itẽ alius Bucolicus,de quo alibi meminimus. Sed nos reliqua de Aeſchylo, quem grandem natu cum Sophocle admodum puero certaſſe ſcribit Plutarchus, uictumq; ab eo fuiſſe:quod cum iniquo ferret animo,in Siciliã demigrauit,ubi & diem ultimum clauſit,ſepultusq; apud Gelam fluuium,quod & ipſum hoc epitaphiũ oſtẽdit:

Αἰσχύλον εὐφορίωνος ἀθηναῖον τόδε κεύθει,
μνῆμα καταφθίμενον πυροφόροιο γέλας.

quod ſic eſt latinè factum:

Atticus Euphorione ſatus ſub mole ſepulchri eſt
Aeſchylus,hæc iuxta pinguia culta Gelæ.

Non igitur id mirum uideri debet, quod eſt ab Athenæo libro nono proditum, quòd Aeſchylus Siculorum uocibus utatur,quòd ſcilicet in Sicilia diu eſt uerſatus:tametſi ea parte Athenæi exemplar mẽdoſum uidetur: neq; enim mihi ſatis compertũ eſt,an de altero Aeſchylo agat,de quo & Macrobius meminit,& Siculum fuiſſe ait:hoc doctiores uiderint. Scripſit uerò Aeſchylus fabulas nonaginta,& de ijs octies & uigeſies uicit. Elegias quoq; compoſuiſſe legimus, ex quibus uerſiculum illum citat Theophraſtus:

Gens Tyrrhena ſuis clara ueneficijs.

Tanti uerò Aeſchylum Lycurgus celeberrimus ille Atheniẽſium orator feciſſe dicitur, ut ſtatuam illi aheneam poni curarit, & alteram Sophocli, amborumq́ꝫ Tragœdias publicè cuſtodiri mandauit: publicum quoqꝫ ſcribam conſtituit, qui eas hiſtrionibus lectitaret. Hactenus quidem ego de Aeſchylo, tu contrà Piſo recita quæ de illo ſcribit Fabius. Id libenter faciam, inquit Piſo. Sic uerò ille ait: Tragœdias primus in lucem Aeſchylus protulit, ſublimis, & grauis, & grandiloquus ſæpe uſqꝫ ad uitiũ, ſed rudis in pleriſqꝫ & incompoſitus, propter quod correctas eius fabulas in certamen deferre, poſterioribus poëtis Atheniẽſes permiſere, ſuntq́ꝫ eo modo multi coronati. atqꝫ hæc quidem Fabius: quæ uerba mihi notiora ſunt ex ijs, quæ tu paulò antè de Euphorione eius filio recitaſti. Tum ego: Fuit & alter Aeſchylus patria Alexandrinus, qui & benè eruditus fuit, & fabulam Amphitryonem docuit: ſed & pręter hanc Meſſeniaca carmina compoſuit, ut eſt ab Athenæo proditum. Aeſchylum ex eadẽ familia, hoc eſt, eius ſorore ſeu fratre, poëtæ quinqꝫ continuato ordine ſequebantur, id quod rariſsimè aliàs cõtigiſſe puto: illud enim notiſsimum, raro ad nepotes tranſire diſciplinas, tametſi & apud Romanos & in Craſſorum familia contigit, &

in Græcis quoq;,ut in Neſtore poëta retulimus. Sed & hodie nos Ferrariæ exempla habemus in Varina familia, auum, filios, & nepotes. An id ea forte cauſa euenit, inquit Piſo, quòd ex prudentibus patribus leues & fatui plerunq; filij naſcuntur: atq; ea cauſa minus ſapientia ſucceſſores gignit, quod philoſophi prodidere. Cui ego: Mitte iſta, inquã, in præſentia Piſo, & tabulæ potius ordinem ſequamur. Primus igitur inter hos quinq; Philocles erat, ex Aeſchyli fratre uel ſorore natus (ita enim id quod græcè eſt ἀδελφιδοῦς, interpretamur) pater uerò Polypithes uocabatur. Tragicus fuit circa Euripidis tempora, moribus uerò aſper uſqueadeo & amarus, ut Bilis, id eſt, χολὴ uulgò diceretur. Fabulas cẽtum cõpoſuiſſe creditur, inter quas hæ reponuntur: Erigone, Nauplius, Oedipus, Oeneus, Priamus, Penelope, Philoctetes. Fuit & alter Philocles aſpectu deformis, qui eò quòd ut upupa acutum caput haberet, προκέφαλος cognominatus eſt: unde & uulgò prouerbium in eos qui eiuſmodi ſunt capite, iactari ſolet. Homerus utiq; eos leues & fatuos, uel Therſitis exẽplo, eſſe manifeſtat. Fuit uerò Philocles Comœdiarum poëta, ſororis Aeſchyli filius, quem propter morum amaritudinẽ Halmiona Græci cognominatũ tradunt: ἅλμην enim, ut Suidas ait, πικρίαν, id eſt, amaritiem uocant, alij ſal- Philocles.

ſuginem:ſunt qui ſolum ſterile & maritimũ nuncupent,alij herbarũ quarũdam morbũ, alij ius piſciũ:utcunq;,Halmiona Græci Philocli cognomẽ indiderũt,quòd & forma & moribus amarior eſſet: unde etiã adagium factum eſt in hominẽ iniucundũ & inſuauẽ, ἅλμη οὐκ ἔνεστ' αὐτῷ. hoc eſt,in hoc non eſt ſalſedo.meminit Suidas,Diogenianus,Zenobius ſeu Zenodotus. Eadem ratione Latini inſulſum hominem, uel contrà, ſalſum uocant. Sunt inter eruditos,qui non duos Philoclis nomine,ſed unum tantum putarũt: quibus & aſſentirer,niſi quòd unus Comicus, alter Tragicus fuiſſe proditur. Philocli aſtabant eius duo filij, Morſimus ſcilicet & Philippides,quorum patri Morſimus ſtylo fuit æqualis,atque ut ipſe, aſper & inſulſus,eoq; amplus,quòd medicinæ operam dedit: unde ut ocularius medicus, oculis medicinas adhibebat, ut Suidas notat. Irridetur quidem ab Ariſtophane multis cauillis,& cum eo Melanthius quoq;,de quo ſuo loco agemus:eos enim cùm alijs uocabulis, tum his appellat, βατιδοσκόπους, id eſt, piſcium helluones: γρασώδεας, hoc eſt,hirquiolentes: μιαρούς, hoc eſt, ſceleſtes & fœtidos: τραγομασχάλους, hoc eſt,quorum ſub alis(ut ait Catullus)habitet hircus:& ichthyolymas,hoc eſt,piſciperdæ: ut notiora alia mittam,Gorgonas, harpyias,gulones. Sed de Morſimo idem

Morſimus.

Ariſto-

Ariſtophanes, cum uellet dicere, Eijciar atq; exibiler ſeu explodar, inquit:

καὶ διδασκοίμην προσᾴδειν μορσίμου τραγῳδίαν.

hoc eſt, *Et docear accinere Morſimi tragœdiæ.* cum enim eius poëmata mala & incondita eſſent, id poëta in deuotionis parte poſuit. Atq; ideo etiam putarim illud ab Apollonio Tyaneo proditum, cum in cuſtodia à Domitiano ſeruaretur, Non me Rex occides, non enim Morſimus ego ſum: id quod cum dixiſſet, Apollonius euanuit, & inuiſibilis abijt. At uerò Philippides nouæ Comœdiæ poëta fuit, & (ut dixi) Philoclis filius Atheniensis. Fabulas XLV. docuiſſe traditur. De Philippide ſic Gellius: Philippides, inquit, Comœdiarum poëta haud ignobilis, ætate iam edita cum in poëtarum certamine præter ſpem uiciſſet, & lætiſsimè gauderet, inter illud gaudium repentè mortuus eſt. Scribit non ſemel Plutarchus, quòd cum à rege Lyſimacho Philippides amaretur, interrogatũ ab illo quod potiſsimum munus cuperet, illum reſpondiſſe, Quæcunq; præter arcana: *πλὴν*, inquit, *τῶν ἀπορρήτων*. Atq; ut huius Philippidis uitam melius teneatis, attẽdite quæ ex Donati Acciaioli uerbis in uita Demetrij regis uobis afferam. Fuit, inquit, Philippides poëta ſumma cum Lyſimacho familiaritate coniunctus, multaq; per eum populus Atheniẽſis beneficia ſuſcepit à rege: com

Philippides.

pellebatur enim rex ad hunc hominem diligēdum, ob eius integros mores, uitæq́ȝ probitatem: in eoq́ȝ præcipuè uiro admirabatur, quòd cum ſecum uerſaretur aſsiduè, ab omni tamen aſtutia & adulatione, quibus regiæ domus abundare ſolent, quaſi à perniciosa peſte abhorreret: itaqȝ in animũ ſuum induxerat, ut quandocunqȝ ſibi ad bellum resq́ȝ gerendas proficiſcenti occurrebat Philippides, hoc pro bono omine & auſpicato haberetur, quaſi aliquod fauſtũ felixq́ȝ portenderet. & ex eo hactenus. Talis tamē cum eſſet Philippides, æmulo non caruit Stratocle apud Lyſimachũ, in quem & eius adhuc ex Comœdia uerſus leguntur. At uerò Morſimi, cuius antè meminimus, filius fuit *Aſtydamas.* Aſtydamas, qui ut auus & pater, & ipſe Tragœdiarum poēta fuit, & ut illi, Athenienſis. Innumerabiles penè fabulas docuit, ducentas enim & quadraginta fuiſſe legimus, in quibus quindecies uictoriam retulit. primũ tamen eloquentiæ operam dedit ſub Iſocrate, & mox ad tragœdiam conuerſus eſt. Filium hic habuit, & ipſum Aſtydamantis nomine, & tragicum, cuius hæ fabulæ traduntur: Hercules Satyricus, Epigoni, Aiax furens, Bellerophontes, Tyro, Alcmena, Phœnix, Palamedes. At uerò Aſtydamantis cuiuſpiam hiſtrionis à Zenobio fit mentio, qui Morſimi & ipſe filius dictus eſt, atque ideo

etiam

etiam cum priore idem: cui cum in theatro ſtatua ponenda eſſet, quòd in Panathenæorum celebritate præclarè egiſſet, titulum ipſemet ſcripſit, in quo proprias laudes collegerat. quatuor uerſuū epigrāma fuit, quod Suidas affert, & ita latinè redditum ait Eraſmus ab iuuene quodam eruditiſsimo:

Vixiſſent ut mecum illi, aut inter ego illos,
Quos penes eſt linguæ ſuaueloquentis honos,
Præmia prima equidem citra certamen haberem:
Nunc adimunt, in quos nil habet inuidia.

Quod ubi in concionem detulit, ut ſenatus populiꝗ approbatione ſtatua adderetur, ipſum ſenatus populusꝗ reiecit, Aſtydamantemꝗ contempſit: quæ res primùm quidem à Comicis taxata hoc uerſiculo:

σ᾽ αὐτὴν ἐπαινῆς ὥσπερ ἀστυδάμας γύνη. hoc eſt,
Laudas teipſam, ut Aſtydamas, mulier.

mox eſt in prouerbiū deducta, in glorioſos & laudatores ſui. quo eodem nomine quidam ſanè doctus Ferrariæ paſsim ridetur. Sed attēdite, iam enim ad miſſum poëtarum ordinem redeo, quem ut rectius potero in ijs recenſendis ſeruabo, hos quādo generis & ſanguinis cognatio ſimul narrare compulit. Erat igitur poſt hanc Aeſchyli proſapiam, Pratinas Phliaſius, Pyrrhonidæ, uel *Pratinas.* (ut alij ſcribunt) Encomij filius, poëta Tragicus, qui primus Satyras docuit. Certauit uerò Pratinas cum Aeſchylo & Chœrilo ſe-

ptuageſima circiter Olympiade. Fabulas hic penè innumerabiles ſcripſit, inter quas Satyricas triginta & duas fuiſſe cõperio, in quibus ſingulis eſt uictoriam adeptus. meminit huius Athenæus, & Iſaacius, & Plutarchus cum aliubi, tum in Muſica, & Suidas, à quo illud proditur: Cum fortè, inquit, Pratinas fabulas Athenienſi populo exhiberet, contigit ut tabulata caderent, in quibus ſpectatores, dum fabulæ agerentur, ſedere conſueuerant: unde poſtea factum eſt, ut Athenienſes ſtabile theatrum conſtruerẽt. Pra

Ion. tinã ſequebatur Ion, qui, ut Strabo & Athenæus ſcribunt, Chius fuit. hunc inter Tragicos, Lyricos & philoſophos cõnumerat Suidas & Harpocration. Patrem habuit Orthomenem, cognomine dictũ Xuthum. cœpit uerò Tragœdias ſcribere Olympiade octuageſima ſecũda. Eius incertus eſt fabularũ numerus, alij enim duodecim, alij triginta, nõnulli quadraginta exiſtimauere. Scripſit itẽ de ijs quæ in ſuperiori fiunt, hoc eſt, Meteora, & orationes compoſitas. Citantur illius quoq; dithyrambi in commentarijs Apollonij. At uerò Harpocration Valerius Triagmon Ionem ſcripſiſſe prodit, id quod negaſſe dicitur Callimachus, ut opus Epigenis, in quo de philoſophia multa perſcripſit. Sunt qui Triagmos plurium numero afferant, ut eſt apud Demetrium Scepſium, & Apolloni

dem

dem Nicæum, cuius hoc initium fuiſſe legi: Huius, inquit, orationis mihi principium, omnia tria, & hoc plus, plus minus iſtorum trium unius: cuiuslibet uirtus trias, prudentia, potẽtia, fortuna. Sed nihil prohibet hæc græcè dicere: ἀρχὴ δέ μοι τοῦ λόγου πάντα τρία, καὶ πλέον, τοῦδε πλέον ἐλάσσων τούτων τριῶν ἑνὸς, ἕκαστον ἀρετὴ τριὰς, σύνεσις καὶ κράτος καὶ τύχη. ut minus mirũ uobis ſit, ſi Auſonius Gallus apud nos de ternario numero luſerit, cum Ion tam anxiè eius fruſta ſeriò conſciderit: ita enim Triagmon interpretamur. Sunt qui non Triagmos, ſed Triaſmos potius legant, ut in Orphei imagine diximus. Eſt autem Triaſmus, ut ego quidem interpretor, de ternario numero ratio, ueluti de quaternario Tetraciſmus: tametſi M. Muſurius uir doctiſsimus, carmen quod in triatericis caneretur exiſtimaret triaſmum dici: alij nõnulli id quod in lucta caneretur. Hunc certè ſcrupulum mihi iniecere Harpocrationis & Suidæ exemplaria. Sed de Ione iam finiamus, cuius nec ſemel meminit Plutarchus, item Iſocrates in ea quæ eſt de retributione, hoc eſt, περὶ ἀντιδόσεως. meminit & Athenæus, qui ait, ab eo amatam Chryſillam Corinthiã fuiſſe. Illud quoq; de Ione traditur, quòd cum adhuc adoleſcens cum Cymone apud Laomedontem quempiã cœnaſſet, & libatis poculis de more iuſſus eſſet canere, id ipſum lepidè atq;

ex arte feciſſe, & idcirco à cõuiuis omnibus mirificè laudatum. Ionem tamen illudens Ariſtophanes Comicus ἀοῖον appellat, uel ut alij legunt, ᾄιῶν, quòd ſcilicet incertus eſſet autor, uel minimè uiola, eius uocabulo allu dens. Scribit Plutarchus, quòd Ion poëta di cebat, Periclem in congreſſu & cõſuetudine ſuperbum eſſe, aliosq́ despicere ac negligere ſolitũ: contrà æmulum Periclis Cymonem cõmendabat, quòd facilis ac humanus erga omnes eſſet. Ridetur & Pericles ab Ione cũ Samios deuiciſſet: ait enim Agamemnonem decennio Troiam barbaram urbem cœpiſſe, Periclem decimo duntaxat menſe Ionũ prin cipes ac potẽtiſsimos. Ionis præterea huius nomine Plato de Poëtica dialogum inſcri- pſit. atq; de Ione dictum hactenus. Iam

Crates. de Cratete agendũ, qui patria quidem Athe nienſis fuit, & priſcarum Comœdiarũ poë- ta, tresq́ illius tantum comœdias celebratas inuenimus, Theſaurum, Ornithes, Philargy rum. hunc uidetur Ariſtoteles in Poëtica in- ter primos reponere, qui apud Athenienſes fabulas docuerint. meminit & Ariſtopha- nes in ea, quæ Equites fabula inſcribit̃, ubi eius Ariſtophanis interpres ſeptem ait illum fabulas ſcripſiſſe. Sunt qui Tragicum Cra- ten faciant, quem tamen ego alterum fuiſſe exiſtimo, eius quãdo & imago erat in tabu- la. Patria hic Thebanus fuit, Scondi filius,

Cynicæ

Cynicæ ſectæ ſtudioſus, cuius inſtitutionis cauſa diuitias abieciſſe dictus eſt. Sed quoniam eius & Hipparchiæ uxoris uita à Laertio copioſè traduntur, ideo quæ ab alijs, atq; in primis à Suida ſcribũtur miſſa facio, ne uobis per partes colligere uidear, quę ab illo pluribus prodita ſunt. Vnam tamẽ eius ſententiam non mittam, quæ ad ſedandum amorem ab illo tradita eſt: Amorem, inquit, ſedat fames: at ſi non hęc, tempus. Si uerò ijs minimè tolli poteſt, laqueus. Hanc ſententiam uobis ideo libentius narrauerim, quoniam in græcis epigrãmatis his tribus ſenariolis ab incerto autore lepidè perſcriptam eam legimus:

ἔρωτα παύει λιμὸς, εἰ δὲ μὴ, χρόνος.
ἐὰν δὲ μηδὲ ταῦτα τὴν φλόγα σβέσῃ,
θεραπεία σοι τὸ λοιπὸν ἠρτήσθω βρόχος.

Scripſit uerò Crates Tragœdias, ut Diogenes ait, altiſsimo philoſophiæ ſenſu ac ſtylo: ſoluta autem oratione Platoni ſimilis. Centeſimam circiter & decimãtertiam Olympiadem uixiſſe proditur, ad extremam uſq; ſenectutem. huius & amicus fuit Phalereus, & de eius fabulis meminit in Rhetoricis. Cætera, quæ multa ſunt, apud Laërtium & Suidam, cum libebit, legetis: nunc ad cæteros (quoniã ex his plurimi ſuperſunt poëtæ referendi) deſcendamus. Fuit & alius Crates Comicus, Epilyci heroici poëtæ frater, cu-

ius alibi imaginem retulimus. Fabulas hic Crates ſeptem docuit, inter quas ſunt Vicini, id eſt, γάτονες, Heroës, Pedetæ, Lamiæ, aliaćq;. Scripſit & ſoluta oratione quædam, ut ait Suidas. Alium ab his Craten epigrammatum ſcriptorē Diogenes prodidit. Legimus præterea & alium uetuſtiſsimū in Lyrica facultate poëtam Olympij illius Phrygis diſcipulum: hunc Polycephali, hoc eſt, muſici cuiuſpiam nomi inuentorem Græci nonnulli prodidere, ut eſt in Muſicis à Plutarcho obſeruatum. Sed omnino huius nominis decem & amplius fuiſſe comperio, quos Græci ſcriptores collegere. Nunquid, ait Piſo, Mallotes cum ijs, an grãmaticus potius?

Crates Mallotes. Tunc ego: Tametſi haud poëta Crates Mallotes, poëtarum tamen cenſor acerrimus dictus eſt. Cur ergo, inquit Picus puer, eius uitam nobis non recitas? Quoniam, inquã, in tabula non fuit: ſed tamen ut rem uobis gratam faciam, eam paucis expediam. Crates igitur à Mallo Ciliciæ ciuitate Mallotes dictus, ut docet Strabo, Timocratis filius fuit, inter philoſophos Stoicos connumeratus, adeò ut eius diſcipulum Panætium quidam exiſtimarint. grãmaticæ uerò ita ſtudioſus, ut Homericus & Criticus cognominatus ſit. Omnis quoq; ferè eius intentio ac ſtudiũ circa grãmaticas & poëticas orationes uerſabatur. Eo tempore uixit, quo Ptolemæus Philo

Philometor rex,& Attalus,quo Ariſtarchus etiam. In ordinē redegiſſe,ac correxiſſe Homeri Iliada & Odyſſeam,ſcribit Suidas, atq; ea de re libros octo reliquiſſe, aliaq́; multa. Sed prȩſtat uos quoq; audire Suetonium de Crate ſic loquentem in libro de grãmaticis: Primus,inquit,quãtum opinamur ſtudium Grammaticæ in urbem intulit Crates Mallotes,Ariſtarchi æqualis,qui miſſus ad ſenatum ab Attalo rege inter ſecundum & tertiũ bellum Punicum,ſub ipſam Ennij mortem, cum è regione palatij prolapſus in cloacæ foramen crus fregiſſet,per omne legationis ſimul & ualetudinis tempus plurimas acroaſes ſubinde fecit,aſsiduéq; diſſeruit,ac noſtris exemplo fuit ad imitandum. hactenus Tranquillus,& de Cratete ſatis,& quot eius nominis. Nunc Menippi imaginem referamus,quem Strabo patria Aſcaloniten facit, Stephanus Gadareum: Gadaram enim Cœleſyriæ urbem eſſe docet. Laërtius uerò, Menippus, inquit, & ipſe Cynicus, patria quidem Phœnix,conditione ſeruus fuit, ut in Ethicis ſcribit Achȩus. Diocles Batonem Poaticum ipſius dominum fuiſſe prodidit. Hermippus ab uſura diurna nautica,quam exercebat,cognominatum ait ἡμεροδανειστὴν. Sedenim cum pecuniã ita coëgiſſet, per inſidias ea priuatus eſt, cuius rei mœrore laqueo ſibi uitam extorſit; qua de re græcum *Menippus.*

extat Diogenis epigrãma. Menippus libros ſcripſit multo riſu refertos, non ſecus atque Meleagri, qui eodem tẽpore uixit. quidam tamen hos non Menippi, ſed Dionyſij & Zopyri eſſe tradunt, qui ioci gratia eos conſcripſerunt, eiq́; ut diſponeret tradidere. Scripſit & nænias, aliaq́; uſq; ad tredecim libros. Sed & Satyras ridiculas, quas Marcus Varro apud Latinos imitatus eſt & re & nomine, ut diximus. Stephanus cognominatũ eum σπουδογελοῖον ait, ut qui ridicula conſectaretur. Idem & Strabo: tametſi in peruulgatis codicibus ψευδογελοῖον perperàm ſcribatur. Cognominatus fuit (quod nunc ſuccurrit) & Philogelœus, Blęſus poëta, qui patria Capriates fuit, ut Stephanus & Athenæus prodũt, cuius & uerſus cum alibi, tum in XIII Dipnoſoph. ex Meſotribe citat idem Athenæus. Sed de Menippo ridicula profectò narratur hiſtoria à Suida, quę tamen ex Hippoboti ſententia Menedemo Lampſaceno à Laërtio aſcribitur: eam uobis, quia riſu digna eſt, ipſius Suidæ uerbis recenſebo. Menippus, inquit, Cynicus uſqueadeo in monſtroſam ſuperſtitionẽ proceſsit, ut Furiæ figuram indueret, ſe aſſerẽs ab inferis miſſum delinquẽtium inſpectorem, ut illuc rediens ea dęmonibus nunciaret. Erat huic ueſtis talaris phæa, id eſt, fuſca: zona Perſica, uel Punica, pileus Arcadicus in capitẽ, in quo XII

inerant

inerant elementa:in pedibus embata, id eſt, cothurni Tragici,barba promiſſa,& in manu uirga fraxinea. Fuit & alter Comicus Menippus, cuius in primis fabula ea fuiſſe dicitur,quæ Cercopes inſcripta eſt. Poſt hos erat Anaxãdrides Anaxandri filius, Camirçus ex Rhodo inſula,uel ut alij ſcribunt, Colophonius, natus (ut creditur) Philippi Macedonis tẽporibus, Olympiadę ferè CI. Fabulas ſexaginta & quinque ſcripſiſſe,deciesq́ uiciſſe proditur. Ab hoc nonnulli uolunt amores in ſcena primùm inductos fuiſſe, & uirginum raptus. Hic formoſo admodum corpore & procero fuit, & delicijs deditus,unde & comam pręter morem nutriebat. tanta uerò iracundia & animi indignatione afficiebatur quoties fabulam aliquam docuiſſet,nec ex ea uictoriam reportaſſet,ut uerſus quos edidiſſet,ſcindere ac lacerare ſolitus eſſet, eosq́ ad uiliſsima quæque rerum inuolucra deſtinare,dignum utiq; malis carminibus ſupplicium. Scribit Euſtathius in Ethicis Ariſtotelis, ubi hoc Anaxandridæ citat carmen, Anaxandrides.

Vrbs conſulit leges pias quæ negligit.

Anaxandrides, inquit, contra Athenienſes ſcripſit,quos ſanctiſsimas quidem leges habere affirmabat,prauiſsimis tamen uti:quare ab eis fame atq; inedia mori coactus eſt. quibus uerbis illud Ouidij in Ibin exponit:

Vt ue parum ſtabili qui carmine læſit Athenas,
Inuiſus percas deficiente cibo.

Non Athenas modò lacerauit Anaxandrides, ſed & diuum Platonem maledictis inceſsit, ut ait Laërtius. huius fabulas pleraſq; Athenæus citat. Ariſtoteles in tertio Rhetoricorum, Gerontomaniam huius fabulam fuiſſe innuit: qui & alibi hoc eius celebrat, Satius eſſe mori, quàm quid morte dignum facere. Citatur & à Macrobio. Sed iam

Plato. Plato & Cratinus recenſendi, ambo priſcæ Comœdiæ poëtæ, ambo Athenienſes, ambo eadem ferè ętate: ſimul enim eos circa octuageſimãprimã Olympiadem enumerat Euſebius: meminit & Laërtius. Platonem tamen Suidas ait fuiſſe per tempora Ariſtophanis, Eupolis, Pherecratis & Phrynichi, quod mihi parum ueriſimile uidetur. Idem uiginti & octo eius fabulas connumerat, quarum ferè hęc nomina: Adonis, Aphieron, hoc eſt, Deo dicatus, Grypes, Dædalus, Celebritates, Hellas uel Inſulæ, id eſt, νῆσοι, Europa, Iupiter male habitus, Io, Cleophon, Laius, Lacones uel Poëtæ, Inquilini, Myrmeces, Menelaus, Victorię, Nox longa, Xantæ ſeu Cercopes, Anxius & dolens poëta Piſander, Senes, Pædion, Sophiſtæ, Symmachia, Apparatus, id eſt, σκευὴ, Syrphax, hoc eſt, ſordidus & turbatus: quod cognomentũ Pyrrho Achillis cõuenire dicitur. Hyperbolus, quod pro-

prium

prium nomen eſt uiri principis Athenīēſis, cuius Cicero meminit in Republica, & de Dei ciuitate Auguſtinus: de quo hæc apud Græcos extat hiſtoria, illum uidelicet ex humili ſtirpe poſt Cleonis potentiam ad principatum urbis Athenarum ſua uerſutia perueniſſe: cum enim prius lucernas æreas factitaret, plumbum æri immiſcebat, ut pondere ementes falleret. Sed è Republica tandem & ipſe eiectus, ut Thucydides oſtendit, non timore aliquo potentiæ, ſed ob eius improbitatem & urbis dedecus, Samumq́ profectus inimicorum inſidijs perijt: nam culeo inſutus, in mare deiectus eſt. Hyperboli & Theopompus & Antiphon meminere. Scribit Andocides: De Hyperbolo dicere erubeſco, cuius pater inſcripto uultu in argyrocopeo publicè ſeruiuit (id eſt officina ubi cuditur pecunia) eius uerò mater panem uēditabat. Sed & hoc nomen Hyperboli lapidem ſignificat, qui collo noxij aquis ſummergendi ſuſpendi ſolet, ut eſt apud Ariſtophanē. Phaon quoq; Platonis fabula, & Androphonos, & Mammacuthus: de qua uoce, quoniam uaria traduntur à Grecis, ne id uos lateat, nonnihil hic uobis afferā. Ariſtarchus quidem id nomen ait fictum eſſe per onomatopœiā. Demetrius putauit conſuetum & familiare nomen eſſe, quo fabula ſit integra conſcripta, quam Ariſtophanis quidam, plures hu-

ius Platonis exiſtimant. quidam Mammacythum, quàm Mammacuthũ potius uocant. Didymus Mammacuthũ, ſicut & Militiden, per fatuitatem dici ſolere ait, prouerbij loco, quo modo Butaliona, & Corœbum. Dictus autem Mammacuthus, ut Mammotreptus, quaſi à mammis nutritus. Hæc ego de Platonis fabulis, quas identidẽ cum alij ſcriptores citant, tum maximè Athenęus, qui & poëtæ huius ſtylum fuiſſe ait ſplendidũ atq; illuſtrem. Galenus certè non modò arte medica, uerumetiam eruditione uaria inſignis, in Hippocratis Aphoriſmis huius Platonis in Cineſiam uerſus in mediũ protulit. Hæc quidem de Platone. Cratinus uerò Callimedis filius Athenienſis, ut modò dicebam, fabulas unam & uiginti ſcripſit, ex quibus nouies uictoriã conſecutus eſt. Cratini meminit Horatius & Perſius Flaccus, à quo audax dictus eſt, quòd mira dicendi acerbitate Athenienſes proſciderit. Primùm ſcribit Acron in Horatij poëtica, Cratinum Athenis, Dionyſia dum eſſent, Satyricã fabulam induxiſſe: ex Tragœdijs enim ſatyrica dramata inſtituta, in quibus ſalua maieſtate, maieſtatis, ut idem Acron ait, iocos exercere conſueuerant. Poſt hæc archæa comœdia ſucceſsit, ut planè oſtendit Horatius, ut alios mittam: nam alia eſt Satyra illa mordax Lucilij, Perſij, Iuuenalis, tota noſtra, Græcis incognita.

Cratinus.

cognita. Cratinus quidem inter longæuos cõnumeratur à Luciano:ſeptem enim & nonaginta annos uixit:tametſi Luciani exemplaria parum caſtigatè legantur. Ariſtophane ſenior fuit, ut eſt apud græcos interpretes. Periȷt uerò cum Pytinen fabulam docuiſſet, & ex ea uictoriam retuliſſet: quo tempore primùm in Atticam Lacedæmoniȷ irruerunt. Sunt qui periȷſſe ſcribant, cum pleno uaſe uinum effundi uideret. Vſqueadeo autem uini appetens fuiſſe traditur, ut ſupra pelles recumbere ſit ſolitus, in quibus & meiere conſueuerit: & propterea crebra apud Græcos Cratini codiȷ, hoc eſt, pellis uillosæ mentio, quod & græcum carmẽ oſtendit Ariſtophanis, ut puto:

εἰ μή σε μισῶ γενοίμην ἐν κρατίνου κώδιον.

Ni te odero, unum fiam Cratini *codion.*

quaſi dicat, niſi te odio inſequar, fiam quàm una Cratini pellis uilior: qua re aiunt Cratinum ipſum irritatum, cum iam Comœdias ſcribere deſtitiſſet, ſcripſiſſe eam quam paulò antè dixi, Pytinen fabulam, à uaſe ſcilicet uinario ſic nuncupatam: & Methen, id eſt, ebriam: cuius fabulæ tale fuit argumẽtum. Comœdiã, ſuam finxit eſſe uxorem, quæ ab eius cõtubernio receſſerit, dicens ſe cum eo deinceps nõ futuram, uindictamq; ſumpturam: amicos uerò Cratini eam precatos eſſe, ne quid contra Cratinũ immodeſtius fa-

ceret, inimicitiarũ cauſam rogantes: tum il-
lam Cratinum accuſaſſe, quòd non conui-
ciis obiurgaret, ac ut antè Comœdias con-
ſcriberet, potiusq́ ebrietati uacaret: & pro-
inde à Græcis etiam cognominatus eſt φιλο-
πότης, quod & græcum epigrãma in eius mo
numento poſitum reſtatur. Adeò, inquam,
uini appetens fuit Cratinus, ut ſuis in fabu-
lis poëtam quempiã fieri poſſe negaret, qui
non uini eſſet appetentior: id quod & Hora
tius credidit: qua de re in Equitibus fabula
Ariſtophanes eum incuſat. Extat Nicerati
epigramma, quo uinum canit magni equi
poëtis uice eſſe, nec aqua bonum condi car-
men poſſe. Iſta, inquit, ô Dionyſe dicebat
ſpirabatq́ non unius utris Cratinus, ſed to-
tum odoratus dolium: hoc eſt, *ταῦτα ἔλεγεν
διόνυσε καὶ ἔπνεεν οὐχ ἑνὸς ἀσκοῦ κρατῖνος, ἀλλὰ παν-
τὸς ὠδωδὼς πίθου.* Huius prçterea temulentiam
tantã conſequebatur libido, & puerorũ ma
ximè, ut ſpeculis cubiculum ornaret undiq;,
quò ſe facilius coëuntem ſpectaret: quã rem
ſimiliter Horatium feciſſe, ſunt inter gram-
maticos qui (ut reor) falſo confingant. Hoc
& Tiberium Imperatorem feciſſe Suetonius
prodit. Illud certè de Cratino à Suida tradi-
tum, ſub pellibus illum in ſtadium ingredi
ſolitum, cum futuros imbres prædiuinaret.
Scribit Aelianus, mures ſalaciſsimos Crati-
num in fabula, quæ Fugitiui inſcripta eſt,
tradi-

tradidiſſe. Sed & de his iam ſatis. Hos plerique ſequebãtur eiuſdem archææ Comœdiæ poëtæ, inter quos Diocles, Phillylius, Sannyrion, Aenicus, & alij. Diocles Athenieńſis fuit, uel ut alij putant, Phliaſius, qui eiuſmodi harmoniam excogitaſſe fertur, quæ acetabulis & teſtaceis uaſculis puſillo quopiam ligno pulſatis fiebat, quali nunc quoque pueros paſsim uti Ferrariæ, Bononiæque, & alibi certo quodam anni tempore conſpeximus. Scripſit uerò Diocles fabulas multas, inter quas has Athenæus & Suidas reponunt: Apes, Bacchas, Somnia, Thyeſtem geminatum, & Thalaſſam, quod meretricis nomen eſt. Phillylius uerò & Sannyrion ambo Athenienſes & Comici fuere. Phillylij quidem hæ fabulę traduntur: Aegeus, Antea, quod meretricis nomẽ eſt: Hercules, Dodecate, id eſt, duodenaria, Plyntria ſeu Nauſicaa, Ciuitas Helena, Atalanta, Phreorychus, quæ dictio apud Græcos ſignificat genus quodpiam quod fuit Athenis, uel eum qui puteos effodit. Sannyrionis uerò fabulæ ſunt, Riſus, Danaẽ, Io, Pſychaſtæ. frequẽs horum mentio apud Athenæum in Dipnoſophiſtis, & Suidam. At Aenicus & ipſe priſcæ Comœdiæ poëta, & Athenienſis, quẽ perperàm Ennicum alicubi in Iulij Pollucis codicibus ſcriptũ reperiatis. Inter huius fabulas Antea â ſcriptoribus reponitur, ex

Diocles. *Phillylius.* *Sannyrion.* *Aenicus.*

quà hoc carmen Iulius Pollux citat:

Prehendens per aures da mihi Chytræ oſculum.

quo carmine,ut ſciatis,ad antiquorum con ſuetudinem in dandis oſculis alludit,quam Chytran Pollux,Chytron Suidas nũcupat, qua & nonnulli nunc utuntur: apprehenſis enim utrinq; auribus pueros puellás ue exoſculabantur. cuius moris rationem Plutarchus in eo,qui De audiendo inſcribitur,eſſe ait,in ea maximè ætate referre, ſi puerorum aures bonis imbuãtur colloquijs. meminit & Theocritus in Edyllio,quod ὀλοιπόροι inſcribit, ſuppreſſo Chytræ nomine. Ego hac de re plura in annotationibus, cum ex uetuſto exemplari Tibulli carmen illud emendarem,ex ſecundo Elegiarum libro,

Oſcula comprehenſis auribus eripiet.

Alludit & Plautus huic conſuetudini in Pœnulo,cum Milphionẽ ita loquẽtem inducit:

Sine te exorem,ſine te prehendam auriculis,
Sine dem ſauium.

Hactenus tui gratia Pice retuli, ad reliquos iam poëtas redeo. Erat & Philonides Athenienſis,ut Suidas ait, uel Melitenſis,ut ſcribit Eraſmus: ego tamen Meletei filium interpretor ea uerba, ἀπαιδεύτερος φιλωνίδης τοῦ μελιτέως. Fuit hic antequàm fabulas componeret fullo, & perinde ineptus ac rudis, ſi modò Ariſtophani ſtamus,qui eũ ideo carpit. Proceræ etiam ſtaturę fuiſſe perhibetur,

Philonides.

quæ

quæ iracundis plerunq; & leuioribus attribui ſolet: & idcirco in inſanos & indoctos prouerbiũ factum eſt, Indoctior Philonide Meletei. Eidem obijcitur, quòd paraſitos & ſycophantas aleret, quodq; Laidis meretricis amore Corinthi uerſaretur. Inceſsitur quoq; ut ſordidus, & quòd ſuillis eſſet moribus ſimul cum amicis, quos Capros uocabat, & Laida Circen, quòd ſcilicet amatores quaſi ueneficio quodam afficeret. Huius tamen archeæ Comœdiæ celebrãtur Cothurni, ἀπλῶν, id eſt, uehiculum ſeu rheda, & Philæteros. Philonidæ filius fuit Nicochares, ex tribu Cydathença, & ipſe ut pater Comicus, in aliquo precio Ariſtophanis tempore. Inter huius fabulas numerantur, Amymone, Pelops, Galatea: quam fabulam citatam reperi in commentarijs Ariſtophanis. eiuſdem Deliada in Poëtica adducit Ariſtoteles, Lemniadas Pollux & Suidas. Huius præterea ſunt Hercules nubens, Hercules Choragus, Centauri, Cretes, Lacones, & Chirogaſtores: quo loco apud Suidã legendum puto ἐγχειρογάστορες, quæ dictio ſignificat eos qui manu uictum quærũt. Ab his non longè fuit Timocreon Rhodius, priſcæ & ipſe Comœdiæ poëta, qui, ut Athenæus ſcribit, certator fuit, & Pentathlo, hoc eſt, quinquertione uictor. Inimicitias uerò cũ Themiſtocle & Simonide poëta exercuit, cõ

Prouerb.

Nicochares,

Timocreon.

tra quos & fabulas ſcripſit: nam ut eſt apud Plutarchum, in exilium miſſus eſt, quòd in Themiſtoclem inuectiuũ carmen edidiſſet, ex quo adhuc multa leguntur. Cum autem Themiſtocles & ipſe exulaſſet, ab eius aduerſarijs incitatus Timocreon, in eum impunè ſcripſit: cuius poëmatis initium tale fuiſſe idem tradit Plutarchus:

Pande agè Graiugenum carmen mea muſa per ora.

Scripſit & in Simonidẽ, ut eſt apud Suidam. Citatur ex Scolio cantico Timocreõtis hæc particula in diuitias, quam hic uobis meis uerbis referam: Vtinam ô cæce Plute neq; in terra, neq; in mari, neq; in continenti apparuiſſes, ſed Tartarum & Acheronta incoluiſſes: per te nanq; omnia hominibus mala. Sic habetur græcè, ſi libet audire: *ὄφελες ὦ τυφλὲ πλοῦτε μήτε ἐν γῇ, μήτ᾽ ἐν θαλάττῃ, μήτε ἐν ἀπείρῳ φανῆμεναι, ἀλλὰ τάρταρόν τε ναίειν κ᾽ ἀχέροντα, διὰ σὲ γὰρ πάντ᾽ ἀνθρώποις κακά.* Sed enimuero hũc ipſum Timocreonta helluonem bibacemq; ac loquacem ex hoc eius epitaphio collegimus, quod quoniam apud Athenæum legi, uobis hic recitabo:

πολλὰ πιὼν, καὶ πολλὰ φαγὼν, καὶ πολλὰ κακ᾽ εἰπὼν
ἀνθρώπους, κεῖμαι τιμοκρέων ῥόδιος. hoc eſt,

Multa bibens & multa uorans, mala multáq; dicens
Ipſe uiris, iacco Timocreon Rhodius.

Fuit & alter longè poſterior, ut puto, Timocreon epigrãmatων poëta, cuius & Hephæ-

ſtion

ſtion uerſus in mediũ affert. Prior quidem LXXVII circiter Olympiade claruit. Porrò erat Eupolis Athenienſis priſcæ Comœdiæ & ipſe ſcriptor, qui LXXXVIII Olympiade Athenis floruit Apollodoro principe, ut Euſebius in temporibus obſeruauit. Eupolis. Eupolin ſeptẽdecim annos natum, totidem Comœdias agendas populo exhibuiſſe legimus, ſeptiesq́; uiciſſe. Sunt qui apud Ouidiũ Eupolin prima nuptiarum nocte oppetijſſe malè interpretentur in Ibide, quum reuera de alio non poëta intelligat, qui Niciæ filius, cum coniuge Glycerio cubiculi ruina prima nocte oppreſſus eſt: quam hiſtoriã in tertio Epigrãmatum Græcorũ uolumine legimus. At de poëta Eupolide Horatius, Perſius, Diomedes, alij meminere: item Fabius Quintilianus de priſca Comœdia agens, cuius tu Piſo uerba recitabis, qui totã eius cenſuram edidiciſti. Atqui nec piget, inquit Piſo, & ſimul. Fabius igitur: Antiqua, inquit, illa Comœdia tum ſynceram illam ſermonis Attici gratiã propè ſola retinet, tum fœcundiſsimæ libertatis: etſi eſt in inſectandis uitijs præcipua, plurimũ tamen uirium etiam in cęteris partibus habet: nam & grandis, & elegãs, & uenuſta, & neſcio an ulla, poſt Homerum tamẽ, quem ut Achillem ſemper excipi par eſt, aut ſimilior ſit oratoribus, aut ad oratores faciẽdos aptior. plures eius au-

tores, Ariſtophanes tamen & Eupolis Cratinusq́ pręcipui. hactenus ille. Quæ cum dixiſſet Piſo: Sed non ea, inquam ego, in præſentia à te Fabij uerba Piſo petebã: iſta enim potius ad omnem archæam Comœdiã pertinent, quàm ad unum Eupolin: ſed ea quæ in primo leguntur, cum de Muſica agitur. Cum enim Grammaticen Muſicæ ſubeſſe oſtendere niteretur, id cum aliorum multorum autoritate, tum Eupolidis facit, apud quem, inquit, Prodamus & Muſicen & literas docet: & Maricas, qui eſt Hyperboreus, nihil ſe ex Muſicis ſcire niſi literas cõfitetur. quo loco Pomponius Lætus, ſeu quicunq; alius, obſeruat Prodamum & Marican Scythen introductos ab Eupoli. Sanè id uos ſcire uolo, Maricam ſignificare apud Græcos cinædum, & ut grammatici obſeruant, diminutiuum ęſſe pueri maſculi barbarici: ut mittam nunc uobis Maricã apud Latinos nympham Minturnienſiũ, de qua in primis Maro & Horatius meminere, quoniã ad finem properandum, & iam in ueſperam inclinat dies: quare monemur, ut ex uiridario ad ædes redeamus. Fuit ergo Eupolis ſtylo ipſo Cratini præcipuus imitator, uerùm illo rudior, magisq́ ridiculus. Hæ ipſius fabulæ feruntur, Aeges, Androgyni, Colax. Scripſit & in Homerum poëma, quo illum mẽdacia & immania monſtra finxiſſe faſſus eſt. Celebrant

brant Lucianus & Hephæſtion, & Apollonij interpretes, & Eupolidos Baptas, de qua fabula inter grammaticos apud Iuuenalem non mediocris altercatio. meminit & Platonius, qui & mortē ipſius his uerbis perſtringit: Scimus, inquit, Eupolin cum Baptas fabulam docuiſſet, eiectum fuiſſe in mare ab illis in quos fabulam cōpoſuerat. Sedenim & M. Tullius in ſexto ad Atticum epiſtolarum, de Eupolidis morte ſic refert: Quis enim nō dixit εὔπολιν διὰ τὰς ἀρχαίας ab Alcibiade nauigante in Siciliam, deiectum in mare? Redarguit Eratoſthenes: affert enim quas ille poſt id tempus fabulas docuerit. Quæ uerba eò libentius uobis recenſui, quoniā cum Platonio ex noſtris nonnulli, quos aliàs ſuſpicio, decepti ſunt. Quidam eo bello ſubmerſum prodiderūt, quod apud Helleſpontum contra Lacedæmonios geſtum eſt: in quo mox ſtatutum perhibetur, ut nullus deinceps poëta ſtipendia militaria faceret. Cæterùm non deſunt qui hiſtoriā hanc ita prodant. Archæam aiunt Comœdiam ad Eupolin uſq; perueniſſe, qui quòd Alcibiaden Athenienſium principem perſtrinxiſſet, ab eo eſt in mare deiectus, & (ut quidam aiūt) diu inter undas iactatus, tādem euaſit. Sedenim ex Aeliani libro de animalibus, Eupolidis interitū ita didicimus: Eupolidi, inquit, poëtæ Augeas Eleuſinius canem Moloſſum ge-

nere & ſpecie cōſpicuum dono dedit, quem cum gratiſsimum haberet, de nomine amici Augeam uocauit: is erat domino fideliſsimus, adeò ut cum Ephialtes Eupolidis ſeruus quaſdam eius fabulas ſurripuiſſet, illum mordicus arreptū uſqueadeo traxit, ut demum interemerit. Porrò in Aegina cum Eupolis uita exceſsiſſet, ibiq; ſepultus fuiſſet, canis ad tumulum primùm quidem diu luxit, tum demū mœrore & tabe extinctus eſt: unde & loco nomen inditū, Canis luctus. Atq; hæc ferè Aelianus: ex quibus uariam colligimus de huius poëtæ interitu hiſtoriam referri. Huius ergo tempore Alcibiades reipublicæ edicto cauit, ne quis nominatim quēpiam ſuis carminibus perſtringeret: ex quo factum eſt, ut priſcæ Comœdiæ acerbitas in leniorem formam immutaretur, ut alibi diximus. Idem mutuati Romani ab Athenienſibus, ut puto, duodecim tabularum lege cauerunt, ne in quempiam famoſum carmen ſcriberet: id quod præclarè Cicero in libris de Republica, ubi Scipio diſputans ait: Noſtræ contrà duodecim tabulæ cum perpaucas res capite ſanxiſſent, in his hanc quoq; ſanciendam putauerunt, ſi quis actitauiſſet, ſiue carmen condidiſſet, quod infamiam faceret flagitiúm ue alteri. hæc ille. Legis huius meminit quoq; Horatius, aliíq;. Verùm etiam nunc Cæſarum leges capitis pœnam irro-

irrogant famoſos ſcribentibus libellos, uel inuulgãtibus. Sed hactenus iam ſatis de Eupolide dictum. Et ſic his dictis, ſermoni finem fecimus, & in oppidum perreximus.

SEXTI DIALOGI FINIS.

LILII GREGORII GYRALDI DE HISTORIA SCENICORVM POETARVM DIAlogus ſecundus, ad illuſtriſsimũ D. HERCVLEM Bentiuolũ.

POſtridie, ut cõſueueramus, ornatiſsime HERCVLES Bentiuole, cum pomeridiana hora in uiridarium tres ipſi conueniſſemus, & confectis aliquot de more ſpacijs, de rebus cõmunibus nõnihil ego & Piſo collocuti fuiſſemus, tum puer Picus nos intuens, Iam, inquit, tempus Lili ut nobis reliquos Græcos ſcenæ poëtas narres ex tabulis. Rectè, inquam ego, mones Pice, & ſimul conſedimus, atq; ita cœpi. Duo, inquã, primi in hoc poëtarum agmine fuerãt, Sophocles & Euripides, qui (ut olim Socrates) ſic & ipſi ab Apollinis oraculo ſapiẽtes appellati fuere, id quod contra Celſum obſeruat Origenes. Fuit uerò Sophocles, ut *Sophocles.*

à ſeniore incipiam, prior natus quàm Euripides, quod ſcribit Gellius: atq; idcirco in tabula eius imago præibat: eadem tamen tempeſtate uixerunt, qua Aulus Torquatus filium, quòd cõtra edictum cum hoſtibus uictor dimicauerat, ſecuri percuſsit. Sophoclis nomen dictum Græci arbitranť ab eius ſapientiæ gloria: tametſi uidetur Plinius iunior παρὰ τὸ σοφὸς καλεῖσθαι, per iocum (ut puto) deriuare in eos uidelicet, qui ad oſtentationem auditores ad ſua ſcripta laudanda conuocant. Sed leuiora hæc mittamus. Fuit Sophocles Sophili filius ex Colonia, uel potius Coloneo (quem locũ cum alij, tum Cicero, in ipſius poëtæ memoriã in quinto de Finibus celebrat) Socrate decem & ſeptem annis ſenior, cum eo tamen unà claruit. Philoſtratus iunior in imaginibus Sophoclem effinxit, eumq; multis laudibus euehit: nam & Muſarum ſocium, ac tripudijs choreisq; earum intereſſe ait, Muſasq; ipſas conſectari, & apes quaſi roris guttas eius labris infundere, eius ſcilicet poëtæ ſuauitatem ſignificantes. Nam & Apis ipſe, hoc eſt, μέλιττα, propter ſermonis dulcedinem cognominatus eſt. Tres autem hiſtriones primus Sophocles inſtituiſſe perhibetur, & eam quæ τριταγωνιστὴ dicitur. Fabularum quoq; chorum ex quindecim perſonis confecit, cum antea ex duodecim conſtaret. primus item dicitur fa

bularum

bularum aduerſus fabulas certamina inſtituiſſe. Verſatus eſt etiam in Reipublicæ adminiſtratione & magiſtratibus: nam & domi & militiæ præfuit. Cum Pericle quidem imperator cõtra Lacedæmonios miſſus, uictor rediſt. Videt Strabo contra Samios ſcripſiſſe, non contra Lacedæmonios: Iuſtinus tamen ex Trogo alterius eſt ſententiæ. Marcus certè Cicero prætorem eum cum Sophocle fuiſſe tradit: cumq́; ait, ambo de cõmuni officio conueniſſent, & caſu formoſus puer præteriret, Sophoclem dixiſſe, O puerũ pulchrum Pericle. Tum Periclem reſpondiſſe, Prætorem Sophocle decet non ſolùm manus, ſed etiam oculos abſtinẽtes habere. Plutarchus hoc quidem in Periclis uita: ſed Iſocratem hunc, non Periclem fuiſſe ſcribit, in ipſius Iſocratis uita. Filios Sophocles habuit Leoſthenem, Stephanũ & Menacliden, & Iophontẽ ex Nicoſtrata, à quo ſenex delirij ac uecordiæ accuſatus eſt, ut Lucianus alijq́; tradunt. Fuit autẽ & ipſe Iophon Tragœdiarũ poëta, ut pater, cuius fabulæ fuiſſe dicuntur, Achilles, Telephus, Actæon, Ilios, aliæq́; permultæ. meminit & huius Valerius Maximus. Aliũ præter hos legimus Sophoclis filium Ariſtonem, qui nothus fuit ex Theoride Sicyonia, quam ſenior amaſſe perhibetur. Somniũ Sophoclis uobis hoc loco referre libet, quod Cicero ſecundo de Diui- *Iophon.*

natione affert, ut illius hoc de poëta iudiciũ etiam agnoſcatis. Adiũgam, inquit Cicero, philoſophis doctiſsimũ hominem poëtam quidem diuinũ Sophoclem, qui cum ex æde Herculis patera aurea ſubrepta eſſet, in ſomnis uidit ipſum deum dicẽtem quis feciſſet: quod ſemel ille iterumq́; neglexit: ubi idem ſæpius accepit, in Areopagum rem detulit: Areopagitæ comprehẽdi iubent eum, qui à Sophocle fuerat nominatus: is quæſtione adhibita, confeſſus, pateramq́; retulit: quo facto fanum illud Indicis Herculis eſt nominatum. hactenus Cicero. Præter hæc quæ modò diximus, quòd deis gratus fuerit Sophocles etiam illud oſtendet, quod dudum de eius obitu recitabo. Sed & Plutarchus in Numa tradit, apud Sophoclem deum Aeſculapium hoſpitatum fuiſſe, cuius etiam rei teſtimonia affert. Apollonius uerò Tyaneus in ea oratione quam pro ſe ſcripſit, dicturus Domitiano Cæſari, Sophoclem inquit Athenienſem uentos demulſiſſe, non opportuno tempore Atticam perflantes regionem. Sed ut mirandum hoc, ita dignum quod nobis etiam referã quod M. Cicero ſcribit: Sophoclem cùm à quodam interrogatus eſſet, an cum ſenex eſſet adhuc rebus uenereis uteretur, reſpondiſſe accepimus, Dic meliora, libenter enim iſtinc tanquã ab aliquo profugi furioſo domino. Idem ſcribit Plato, idem

Valerius

Valerius & Marcellinus. Id græcè uobis referam, ut eſt à Plutarcho quoq; relatũ, in eo qui inſcribit εἰ πρεσβυτέρῳ πολιτευτέον, & in eo qui περὶ φιλοπλουτίας. ὁ γὰρ σοφοκλῆς, inquit, ἄσμενος ἔφη τὰ ἀφροδίσια γεγηρακὼς ἀποπεφευγέναι καθάπερ ἄγριον καὶ λυττῶντα δεσπότην. Idem & Philoſtratus in Apollonij uita. aliàs tamẽ ego ad amores proniorem illum etiam iam propè ſenio confectum apud pleroſq; comperi. Scribit Athenæus, eum iam ſenẽ Theoridem amaſſe, ex qua (ut dixi) filium ſuſtulit. Hegeſander uerò, eundem iam prope occaſum uitæ Archippen deperiſſe cecinit: unde & puellæ dictum aliquando à Smicrine eius puellæ amatore, idem prodit Hegeſander, ἀρχίππη ὥσπερ αἱ γλαῦκες ἐπὶ τάφων κάθηται. Archippe, inquit, ut noctuæ, apud ſepulchrũ ſeder. Fuiſſe & præter hæc in adoleſcentiũ amores & laſciuiam propenſiorem, apud eundem Athenæum legimus: unde illi à Græcis cognomentum inditum φιλομέραξ. Scribit Hieronymus Rhodius, Sophoclem aliquãdo formoſiſsimum puerũ extra muros urbis duxiſſe, ut eo abuteret: quò cum perueniſſent, puer ſuper herbam ſtatim ueſtem ſuam explicuit, Sophocles uerò chlanidion circũduxit: ſed poſtquàm ὁμιλίαν, id eſt, Veneris opus peregere, puer rapto Sophoclis chlanidio confeſtim aufugit, ſua ibi ueſte relicta: itaq; eluſus Sophocles ab Euripide. hiſtoriam copioſius

recitat Athenæus. Ion quoq; hiſtoriam reci tat de huiuſmodi puerorum amoribus Sophoclis, quam quoniam longum eſſet recenſere, in præſentia prætermitto: colligit in decimotertio Dipnoſophiſtôn Athenæus. mitto quæ ſuprà etiã paulò antè retuli: nam hac de re iam ſuperq; ſatis. Varia uerò de Sophoclis morte traduntur. Plinius enim & Valerius Maximus ſcribunt eum accepto de uictoria nuncio interijſſe: Lucianus autẽ grano uuæ illum ſtrangulatũ prodidit, cum annum quintum & nonageſimũ ageret: quod & Soradis uerſiculus etiam probat,

σοφοκλῆς ῥᾶγα φαγὼν σταφυλῆς πνιγεὶς τέθνηκε.

Sophocles grana uorans uuæ ſtrangulatus interijt.

adeò una eademq; de re uarij diuerſiq; ſunt plerũq; ſcriptores. Quin Plinius idem, Obſidentibus, ait, Lacedæmonijs Athenarum urbem, Liber pater iuſsit Sophoclem Tragici cothurni principem ſepeliri, Lyſandro rege in quiete ſæpius admonito, ut pateretur humari delicias ſuas. requiſiuit rex, quinam ſupremum diem Athenis obijſſet, nec difficulter ex ijs, quæ deus ſignificarat, intellexit, pacemq; funeri dedit. Pauſanias à Plinio parũ diſſentit: Sophocle, inquit, mortuo Lacedæmonij Atticam inuaſere, eorumq; ducem in ſomnis Bacchus admonuit, ut nouam Sirenen omnibus honoribus qui defunctis haberi ſolent, ornaret: umbramq; illam Sophoclem

clem poëtam ſibi uiſam, Sophoclis poëma tenentem. Hinc illud emanaſſe dicitur, ut cum alicui blandiri uolumus, Sophoclis Sireni æquiparemus. Tum ad me Piſo: Quid eſt, inquit, quod nobis paulò antè dixiſti, Sophoclem à filio uecordiæ accuſatũ, nec rem planè expreſsiſti? Ita eſt, inquam: ſed nunc attendite, eam uobis M. Tullij uerbis ex eius Catone recitabo. Sophocles, inquit, ad ſummã ſenectutem Tragœdias fecit, qui propter ſtudium cum rem familiarem negligere uideretur, à filijs in iudicium uocatus eſt, ut quemadmodum noſtro more male rem gerẽtibus patribus, bonis interdici ſolet, ſic illũ quaſi deſipientem à re familiari remouerent iudices. Tum ſenex dicitur eam fabulam quam in manibus habebat, & proximè ſcripſerat, Oedipum Coloneũ, recitaſſe iudicibus, quæſiſſeq́ꝫ num illud carmen deſipientis uideretur: quo recitato ſententijs iudicum eſt liberatus. hactenus totidem uerbis Cicero. Hiſtoriam Apuleius in priori ſuæ Apologiæ oratione recitat, ubi illud addit: Ibi, inquit, ego comperio omnes iudices tanto poëtæ aſſurrexiſſe, & miris laudibus eũ tuliſſe, ob argumenti ſolertiam, & cothurni facundiã, nec ita multum abfuiſſe, quin accuſatorẽ potius dementiæ condemnarent. Sed & apud hunc & Lucianum fabulæ nomẽ perperàm enunciatur: Lucianus enim Epicoloneum,

Apuleius Colonameũ,cum Oedipum Colo neum ubiq; legẽdum ſit. Fuere autem in terra Attica loca duo Coloni nomine, ut Pollux in ſeptimo prodit, quorum alter dictus eſt κολωνὸς,alter ἵππιος κολωνὸς,uel ἵππιος, ut eſt apud Pauſaniam:quare aliquis,quod eſt apud Lucianũ Epicoloneũ, Hippiocolonon legere ſine culpa poſsit. Sanè ab hoc Hippo, illud Philoſtrati in Damiano ſophiſta rectius exponemus:Et uirum,inquit,uidi proximum equo Sophocleo:hoc eſt,καὶ εἶδον ἄνδρα παραπλήσιον τῷ σοφοκλέῳ ἵππῳ. quòd ſcilicet cũ ætate imbecillis foret,impetum tamẽ quendam iuuenilem in ſtudijs obtineret. Scio uiros alioqui eruditos hac in re hallucinari. Sed hac de re ſatis. Egit quoq; cauſas Sophocles, id quod cum ex alijs, tum ex Rhetoricis Ariſtotelis collegimus, qui & eũ ait pro Euctemene oraſſe. Fabulas uerò centum & uiginti docuit,& de ijs quater uicies uictor extitit. Scripſit item elegiam,ut Hephæſtion obſeruat:item mutos uel ſurdos ſatyros, ut eſt in cõmentarijs Apollonij notatum. præter hos & Pæanas,atq; alia etiam ſoluta oratione. Contra uerò Sophoclem librum compoſuit Philoſtratus,quo eius furta oſtendit, quem Euſebius in teſtimonium adducit. Leguntur & hodie Sophoclis Tragœdiæ quædam,ex quibus miram illius cum in ſententijs, tum in uerbis amplitudinem & grauitatem

tem

tem colligere poſsitis, quibus Vergilianum illud teſtimonium uerıſsimũ comprobatur:

Sola Sophocleo tua carmina digna cothurno.

& M. Cicero ad Tyronẽ: An pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. Scribit Lucianus, quòd quidam in libra Sophoclis & Euripidis uerſus ſuſpendebat, ac Sophoclei quidẽ deorſum, Euripidis uerò ſurſum uergebãt, huius ut leuiores, illius ut grauiores. uerùm quàm equũ examen hoc, uiderit ipſe Lucianus. Extant in Sophoclis laudem carmina multa, ut Simonidis, Erycij Dioſcoridis, & aliorum, quæ ut recitem nec tempus nec memoria ſuppetit. multa & Græci rhetores, Hermogenes & alij: multa & in commentarijs græcis, ex quibus nos pauca hæc uobis retulimus: quare iam ſatis de Sophocle. Nunc ad Euripidis uitam ueniamus, *Euripides.* cuius nomen ſcribit Priſcianus grammaticus, quòd ſit ab Euripo deductum. Sunt & qui eo die natum aſſerãt, quo in Euripo pugnatum eſt: atq; idcirco ſecunda eius nominis ſyllaba ab Ione poëta & alijs doctis producitur. Terentianus:

Fabula ſic Euripidis inclyta monſtrat Oreſtes.

Latinorum tamen quidam corripiunt. Sed enim Sidonius Apollinaris eius tertiã præter normam extendiſſe uidetur, cum ita cecinit: *Orcheſtram quatit alter Euripidis.*

Verùm hæc quæ in ſcholis quotidie à triuia

libus proponũtur mittamus, niſi quatenus Pico huic noſtro profutura duxerimus. Hiſtoriam nos igitur proſequamur. Euripidi, quem poëtarum τραγικώτατον uocat in Poëtica Ariſtoteles, pater fuit Mneſarchus ſeu Mneſarchides Capelus, id eſt, caupo: mater uerò Clito, quam Theopompus & Ariſtophanes & Valerius, agreſtia olera uenditaſſe ſcribũt, atq; inde uictum ſibi quæſiſſe: quod genus hominũ λαχανοπώλεις Græci uocant. quidam & σκανδιοπώλην nũcupant, quòd Clito ipſa inter cætera olera & ſcandicem uenderet. meminit Plinius. unde & uerbũ compoſitum Græcis διασκανδικίζειν, quod ſignificat ad Euripidis imitationem aliquid uel dicere, uel facere. Videntur uerò hi qui Euripidis genus tam humile exiſtimãt, refelli cum Philochori ſententia, tum ipſius Euripidis græci expoſitoris ac Suidæ: apud hos enim Euripidis parentes ingenuos fuiſſe proditũ eſt, eosq; primùm in Bœotiã aufugiſſe, mox Athenis habitaſſe. Stobæus tamen ex Nicolao ſcribit, Eurípidis patrem cum æs alienũ ſoluendo non eſſet, corbis ignominiam paſſum eſſe, cum Bœotius eſſet. Corbis uerò ignominia apud Bœotios ita inſtituta erat, ut cum aliquis æs alienum non diſſolueret, in forum duceretur, ſedereq; iuberetur, dein ſuper ipſum ſedentem corbem inijciebant, tum hac notati ignominia infames cenſebantur.

Corbis ignominia.

bantur. Verũtamen illum ſatis locupletem fuiſſe, ex ijs quæ Theophraſtus & Rhodius Hieronymus Ariſtotelis diſcipuli tradũt,facilè colligere poſſumus:eũ enim ijs qui Orcheſtæ Athenis nominati ſunt,uinum miniſtraſſe,apud Athenæum prodiderunt. Saltabant uerò Orcheſtæ ferinis ueſtibus induti circa Apollinis tẽplum.tametſi & his iiſdem uerbis humilitas eius colligi poſsit. Natus autem Euripides in Salamine Atticæ inſula,Callia principe,primo LXXV Olympiadis anno, ut Laërtius: ut alij uerò, LXX. quando Perſæ duce Xerxe uicti ſunt. Valerius tamen Harpocration non in Salamine, ſed in populo tribus Cecropidos,qui Phlyes appellatur, natum Euripidem ait:quo nato ab Apollinis oraculo, uel,ut ait Gellius,à Chaldæis reſpõſum accepit pater,eum puerum cum adoleuiſſet uictorem in certaminibus fore. Id ei puero fatum eſſe pater interpretatus,athletam debere eſſe,in Olympiam certaturũ deduxit,ac primo quidem in certamine per ambiguam ętatem receptus non eſt:pòſt tamen Eleuſinio & Theſeo certamine pugnauit, & coronatus eſt: & Pancratio etiam uictor,mox à corporis cura,ad excolendi animi ſtudiũ tranſgreſſus,auditor fuit Anaxagoræ Clazomenij Phyſici:atque unà etiã cum illo uixiſſe Dionyſius Halicarnaſſeus in Rhetoricis ſcribit,idq́ præcipuè co-

gnoſci aſſerit ex ipſius poëtæ fabula Menalippe ſapiẽte, ubi eius philoſophi placita inſerit. Meminere huiuſce rei Græci ſcriptores, inter quos Diodorus & Euſebius, alij. Vitruuius uerò de rerũ principijs agens ita propemodum : Euripides, inquit, auditor Anaxagoræ, quem philoſophum Athenienſes ſcenicum appellauerunt, &c. Idem Athenæus in quarto, ubi de Phace agit: ἐὰν ἄλλοις δέ φησιν ὁ σκηνικὸς οὗτος φιλόσοφος. In Rhetoricis Euripides magiſtrum habuit Prodicum Ceum, in morali philoſophia Socratem. Tragœdiam ſcribere annos natus duodeuiginti adortus, ut uerò Græci, uigintiquinq;. Scribit Philochorus, in inſula Salamine ſpeluncã eſſe tetrã & horridam, quam Gellius ſe uidiſſe ait, in qua Euripides Tragœdiã ſcriptitauit. Sed pictorem quoq; nõnulli Euripidem primò fuiſſe prodiderunt, monſtrariq; apud Megarenſes ipſius poëtæ pictas tabellas. Apud Diogenem uerò Laërtium legimus, in Aegyptum nauigaſſe Euripidem cum Platone ad prophetas & ſapientes & ſacerdotes, ubi forte cum neſcio quo caſu ægrotaret, marina eſt aqua à ſacerdotibus priſtinæ reſtitutus ualetudini : unde poſtea ipſe in fabulis, Hominum, inquit, procelloſum mala abluit mare. hoc eſt, θάλασσα κλύζει πάντα τ᾽ ἀνθρώπων κακά. In componendis quidem fabulis à Socrate inuitatum

in

in Nebulis autor eſt Ariſtophanes. Mneſilo chus uerò fabulę Phryges ligna, hoc eſt, materiam miniſtraſſe Socratẽ cecinit, quod & ſuo carmine ipſe Euripides nõ negauit. Scribit Cicero, quòd cum Oreſtem fabulam cõponeret, eamq́ ita exorſus eſſet:

Neq; tam terribilis ulla fandi ratio eſt,
Neq; ſors, neq; ira cœlitum inuectum malum,
Quod non natura humana patiendo hæc efferat.

Socratem ſtatim aiunt hos tres primos uerſus reuocaſſe, admiratũq́ eſſe. Philoſophus igitur (ut dixi) uulgò Athenis appellatus, quãdo & noua de rerum principijs ſuo carmine placita uel ex ſe, uel ex magiſtro induxiſſe dicitur: aëra enim & terram ex cœleſtiũ imbrium cõceptionibus inſeminatam, omnium gentium & animaliũ fœtus procreauiſſe cecinit. Vxores uerò duas Euripides habuit, primã quidem Chœrinan Mneſilochi filiam, alterã uerò Melito. ex qua prima filios tres ſuſtulit, Mneſarchiden mercatorem, Mneſilochũ hiſtrionem, tertium ſibi cognominem Euripidem, qui in dicendis orationibus uerſatus eſt. Putat Gellius ambas Euripiden eodem tempore uxores habuiſſe, quòd id Athenienſium decreto liceret, uti etiam de Socrate legimus. Moſchopelus uerò, ſeu qui alius eſt, qui Euripidis uitam in ſcholijs conſcripſit, unam poſt alteram commemorat, & ſeorſum. Fuit Euripides mori-

bus aſper atq; ferus, & ut græcè dicitur, μισογύλως: ſed & arrogãtem & ſuperbum Valerius Maximus prodit. Cum enim aliquãdo fabulam recitaret, à populo rogatus ut ſententiam quandam mutaret, in ſcenàm progreſſus dixit, ſe ut populum doceret, non ut ab eo diſceret, Tragœdias cõponere ſolere. Alceſtidi quoque poëtæ Tragico obijcienti, quòd triduo tria tantum carmina compoſuiſſet, ſe uerò centum: reſpõdit, Sed hoc intereſt, tua triduo tantummodo, mea uerò in omne tempus ſufficient. Scribit in Rhetoricis Ariſtoteles, Euripidẽ olim impietatis ac cuſatum ab Hygenone, cum ſcripſiſſet peierandum eſſe: reſpondiſſe, iniuriã ſibi ab Hygenone fieri, cum Dionyſiaci certaminis iudicia in forum deferat, ſeq; ea de re ibi dictu rum, ſi accuſare uoluerit. Nec illud præteribo: cum iam Athenienſes necis Socratis pœnituiſſet, quòd iniquè eum condemnaſſent, edicto cauerunt, ne publicè Socratis nomen enũciaretur, ne ſcilicet in populo motus fieret. At Euripides edictum ueritus, Palameden induxit, ut ſub eius perſona occaſionẽ haberet ea uerba exclamandi, ἐκάνετε, ἐκάνετε, id eſt, occidiſtis Grecorum optimũ. quæ uerba ubi ſpectatores quorſum dicta eſſent intellexiſſent, totum theatrũ in lachrymas con uerterũt. Sed nos reliqua de Euripide ſequamur. Celebrat quadam ad Lucilliũ epiſtola

Seneca

Seneca duodecim hos Euripidis iambicos, quos hoc uobis loco recitabo, quòd in peruulgatis epiſtolis Senecæ parum emendatè leguntur. Senarij hi ſunt:

Sine me uocari peßimum, ut diues uocer.
An diues, omnes quærimus, nemo an bonus.
Non quare, & unde, quid habeas tantum rogant.
Vbique tanti quiſque, quantum habuit, fuit.
Quid habere nobis turpe ſit, quæris? nihil.
Aut diues opto uiuere, aut pauper mori.
Bene moritur quicunque, dum lucrum facit.
Pecunia ingens generis humani bonum,
Cui non uoluptas matris, aut blandæ poteſt
Par eſſe prolis, non ſacer meritis parens,
Tam dulce ſi quid Veneris in uultu micat,
Meritò illa amores cœlitum atq; hominum mouet.

Cum hi nouiſsimi uerſus in Tragœdia Euripidis pronũciati eſſent, totus populus ad eijciendum & actorem & carmen conſurrexit uno impetu, donec Euripides in mediũ ipſe proſiluit, petens ut ſpectarent uiderentq;, quem admirator auri exitum faceret. Dabat in illa fabula pœnas Bellerophõtes, quas in ſua quiſq; dat: nulla enim auaritia ſine pœna eſt, quamuis ſit ſatis ipſa pœnarum. atq; hæc quidẽ Seneca. Alludit uerò Euripides duobus ultimis uerſibus, ut puto, ad auream Venerem quam uocãt poëtæ, qua de re in deorum cognominibus agẽdum. Mulieroſum quidem Euripidem fuiſſe ſcribit Athenæus,

hoc eſt, φιλογύνην, mulierumq́ amatorem im modicũ: at uerò oſorem Gellius & Suidas, id eſt, μισογύνην, niſi uel hæc uel illa exemplaria mendoſa ſint. uel potius ut interpretatus eſt Sophocles. Nam cum Sophocli neſcio quis Euripidem mulierũ oſorem eſſe dixiſſet, ei reſpõdiſſe Sophoclem tradit Hieronymus in hiſtoricis commentarijs: In Tragœdijs, inquit, odit, quoniã in lecto uxores noſtræ non tales ſunt mulieres: quaſi id innuat, quòd in fabulis odiſſe uideatur mulieres Euripides, ſed in lecto minimè. Quid eſt, inquit Piſo, quòd uno dixiſti ſpiritu, & uno propè uerbo, Euripidem fuiſſe mulierũ oſorem, & amatorem? Non inficior, inquã, Piſo: ſed ita uos intelligite, uti Sophoclem modò reſpõdiſſe dicebam. uel potius, ut alij putant, quòd hoc iuueni, illud ſeni ei contigerit. Nam cum Gellius mulieres Euripidem odiſſe ait, cauſam non affert, quã hic ego uobis ex Græcis ſcriptoribus afferam. Aiunt enim illi, cum hiſtrionem ſuum aliquando unum cum uxore miſceri reperiſſet, ea cauſa mulierũ genus exoſum habuiſſe, atq; in Macedoniam fugiſſe, Comicorum ueritum calumnias: fuiſſe uerò ab Archelao rege benignè ſuſceptum, & inter amicos intimos annumeratũ, ita ut Euripidis cauſa regẽ ipſum interfectum, in quinto Politicorum ſcribat Ariſtoteles à Decamicho, qui regis iuſſu ab Euri-

Euripide uapularat, quidam Decanicũ, alij, inter quos Ariſtoteles, Decamnichum uocant, & ex ijs unum aiunt fuiſſe, qui in aula regis uerſaretur: qui cum aliquando Euripidi στόματος δυσωδίαν, hoc eſt, oris graueolentiam obieciſſet, à rege Euripidi propterea cõceſſum, ut eum impunè uerberaret: quod poſtea & regiæ necis & poëtæ cauſa fuit. Gratus, inquam, Euripides adeò Archelao fuiſſe perhibetur, ut ei petenti nihil denegaret. quinimò cum quidam à rege aureũ ſcyphum dono petijſſet, Euripidi illum rex dari iuſsit, dicens, Tu enim petere, ipſe uerò capere dignus eſt uel non petens. hoc eſt græcè, σὺ μὲν γὰρ αἰτεῖν, οὗτος δὲ λαμβάνειν ἄξιός ἐστι καὶ μὴ αἰτῶν. Item cum Agathonẽ iam pubeſcentem deoſcularetur Euripides, rex ait, Ne admiremini, pulchrorũ enim autumnus etiam bonus eſt. hoc eſt græcè, μὴ θαυμάσητε, τῶν γὰρ καλῶν καὶ τὸ μετόπωρον καλόν ἐστι. quod eſt in Plutarchi Apophthegmatis aſcriptum: tametſi idem in Erotico, à poëta dictum, non à rege uideamus. Sed is Plutarchi liber parum caſtigatus legitur. Celebrat Dicæarchus Euripidis uerſus, quibus Archelao regi ita ſcripſit: Non eſſe prudẽtis hominis, cum ſit pauper, munera diuiti dare. Scribit Diomedes grãmaticus, Euripiden Archelao petenti ut de ſe Tragœdiam ſcriberet, reſpondiſſe, non ſe facturum, deoſq; precaturũ ne quid regi,

Tragœdiæ propriũ unquam accideret. Euripidem tradit Eparchides, cum in Icarium Atticæ locum fortè fuiſſet, & in agris mulierem inueniſſet, quæ cum uirgine puella & duobus filijs, quòd fungos ediſſent, extincti eſſent, in hæc fermè uerba epigrãma compoſuiſſe: O non ſeneſcẽtem axem ætheris ſol ſecans, talé ne uidiſti antea tuo malum oculo, matrem & uirginem filiam & conſanguineos duos eodem fatali functos die? Sed his miſsis, iam uaria quæ de eius morte tradun tur, attendite: ea quàm potero breuius referam. Mortuũ Euripidem ferunt tetro quodam & horribili mortis genere. Cum enim aliquãdo ab Archelao cœnatus noctu rediret, quod ſcribit Valerius, laceratus eſt à canibus, qui in eum ab Ariboeo Macedone & Crateua Theſſalo, uel Cratena, poëtis eius æmulis (ut ait Suidas) immiſsi fuerant. Alij à Decamnicho, de quo paulò antè. Diogenianus tamen Promeri regij miniſtri eos canes fuiſſe ſcribit, qui Promerus mirãdum in modum Euripidẽ eſt odio inſectatus: ab eo enim regi aliquãdo inſimulatus fuerat: atq;

Prouerb. inde factum prouerbiũ, Promeri canes, de ijs qui læſi clàm ſummittunt, qui lædentes ulciſcãtur. Sunt qui canes in Euripidem immiſſos tradant, cum poëta ad Craterum regis catamitum proficiſceretur: alij cum ad uxorem Nicodemi, ſeu, ut alij, Nicodici Arethuſij:

thuſij: quod mihi parum uериſimile uidetur, cum quintum & ſeptuageſimũ annum ageret Euripides: ea etenim ætas minus habiles ac ualidos homines facit ad Veneris illecebras: & propterea alij aliter rem prodidere. Cum in uico, aiunt, Thracen Macedoniç canis quidam Archelai aberraſſet, Thraces illum canem mactarunt (ita enim mos apud illos erat) & ſimul uorarunt: quod cum Archelaus perſenſiſſet, eos homines talento mulctauit: illi uerò cum ſoluẽdo non eſſent, Euripidem rogarunt, ut apud regem pro ſe intercederet, qui & eis ueniam & remiſsionem impetrauit. Pòſt uerò cum Euripides per ſyluas meditando, ut conſueuerat interdum, ſolus incederet, rege uenante, canes ipſum circũuenientes dilaniarunt, & penè uorarũt. Canes autem illi crediti ſunt ex eo eſſe progeniti, qui fuerat à Thracibus occiſus: & inde ex eo factum in eos adagium, qui præter ſpem eis pœnas pendunt, quos aliquãdo læſere, Canis uindictam eos morari. hinc, puto, eſt illud Ouidij poëtæ:

Vtq; cothurnatum uatem tutela Dianæ
Dilanient uigilum te quoq; turba canum.

Vnde etiam Ion poëta:

Teq; ſibi ponant prandia grata canes.

ſi illud rectè reponimus, καὶ σὲ λυκοῤῥαίσθαι δεῖπνον ἔθηκε κυνῶν. Locum uerò illum in quo à canibus, quos Macedonum lingua Eſteri-

cas uel Eſtreaticas à monte Macedoniæ uocant, diſcerptus fuit Euripides: Bormiſcum appellatum tradit Stephanus, quæ regiuncula eſt Macedoniæ. At ne quid prætermittam, ſcribit græcus interpres ipſius Euripidis, cum poëta apud regem uerſaretur, & cogitabundus eſſet, in quodam nemore contigiſſe ut à canibus ipſius Archelai deuoraretur, qui fortè in uenationem prodibat: fuiſſeq; tum Euripidē ſeptuagenario maiorem. hæc quidem ille. Porrò alij non à canibus laceratum Euripidem ſcribunt, ſed à mulieribus. At uerò ſepulchrum & Euripidis memoriam eo Macedones dignati ſunt honore, ut in gloriæ quoq; loco prædicarent,

οὔποτέ σου μνῆμα εὐριπίδης ὄλοιτό που.

hoc eſt, ut Gaza tranſtulit,

Nulla ætate tua Euripides monumenta peribunt.

Poſitum eſt autem eius ſepulchrum, autoribus Plinio & Vitruuio, inter duos confluentes riuos, alterum ſaluberrimi quidem potus, alterum uerò mortiferi. Sed cur nō Plutarchi uerba uobis recitem? qui de ſepulchro Euripidis ita propemodum ſcribit: Dicitur autem, inquit, Lycurgi ſepulchrū fulmine ictum fuiſſe: id uerò non facilè alteri cuiquam ex illuſtribus prærerquàm Euripidi accidiſſe & mortuo & condito in Macedonia ſecus Arethuſam. Itaq; argumentum ac teſtimoniū magnum eſt ijs, qui ſunt Euripidis

pidis ſtudioſi,illi ſoli poſt mortem contigiſ-ſe,quę prius diis immortalibus dilectiſsimo piiſsimoq́ꝫ Lycurgo contigiſſe legimus.atq́ꝫ hęc quidem Plutarchus in Lycurgo. Sophoclem quoq́ꝫ proditum Euripidis morte ita conſternatũ, ut atrata & pulla tunica ſe induerit,ac ſine corona ſuas Tragœdias ab hiſtrionibus actitari uoluerit. Philemon inſuper comicus eius mortem carmine defleuit. Extat & Alexandri Aetoli de Euripide carmen apud Gellium. Periiſſe uerò traditur nonageſimatertia Olympiade,annos natus ſeptuagintaquinq́ꝫ. Athenienſes quidẽ eo mortuo in Macedoniam legatos petitum miſerunt eius oſſa: quibus cum negata fuiſſent, inanem nihilominus tumulum,id eſt,cenotaphium ei ſtruxerunt,in quo inſcriptio talis à Thucydide,uel,ut alii,à Theophilo poëta poſita traditur:

Μνῆμα μὲν ἑλλὰς ἅπασ᾽ εὐριπίδου, ὀστέα δ᾽ ἴσχει
γῆ μακεδών, ᾗ γὰρ δέξατο τέρμα βίου.
πατρὶς δ᾽ ἑλλάδος ἑλλὰς ἀθῆναι, πλεῖστα δὲ μούσας
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

quod ferè ſic latinè ſonat:

Eſt monumentum Græcia tota Euripidis, oſſa
Terra tegit Macedon, hîc ubi fata tulit.
Patria Græcia græciæ Athenæ, plurima muſas
Delectans, ex multis hôc quoq́ꝫ laudis habet.

Euripidis tamen oſſa in ciuitatẽ Pellam delata accepimus,& ibi honeſtè condita. Stra-

bo in Argiuorum foro ſepulchrum Euripidis ait fuiſſe, appellatumq́ Plinthum. Fabulæ uerò Euripidis duæ & nonaginta fuiſſe feruntur, inter quas octo Satyricæ: in his quindecies tantum uicit. At uerò M. Varro eius fabulas quinq; & ſeptuaginta commemorat, & quinquies tantum iudicum iniuria uiciſſe ait. Sunt qui quater dicant, item ſemel poſt mortem, eius docente nepote, qui & ei fuit cognominis. Fuit etiam Euripides primus qui fabularum principijs argumenta inſeruit. Eundem præter Tragœdias luſiſſe gryphis, atq; ijs in primis qui per literarum circūſcriptionem fiunt, annotauimus in eo, quem ad te Pice dedimus, Aenigmatū libello: quo genere & Sophoclem uſum Athenæus ſcriptū reliquit. Quantæ autem autoritatis fuerit Euripides, etſi ex ijs quæ ſuperius commemoraui abundè uobis oſtenſum puto, multò tamen, ſi quæ à Plutarcho referuntur attulero, locupletius id uobis teſtimonium fuerit. Nam cum cladem deſcripſiſſet Athenienſibus illatam à Syracuſanis Gylippo duce, & Niciæ & Demoſthenis Imperatorū necem, captiuorumq́ ſeruitia, ſubiungit: Multi ob Euripidem poëtam ſaluati ſunt: eius enim poëtæ uerſus præ cæteris Siculi admirabantur, & ſi quos à captiuis habere poterant, perdiſcebant: unde captiuorum multi liberati Athenas reuertentes, Euripidem

ripidem adhuc uiuentem ſalutatũ ibant, aſſerentes ſe eius uerſibus eſſe ſeruatos. Alij quidam cum illius uerſus dominos ſuos diſcentes docuiſſent, ab eis præmij loco manumiſſionem acceperunt. Plurimi poſt præliũ per ciuitates diſperſi ac uagi, uictum ſibi horum uerſuum recitatione comparabant. Mirum eſt, inquit Piſo, quod narras: neq; enim unquam aliquid tale ullo de poëta, eo pręcipuè uiuente, uel legi, uel audiui. Ita eſt, inquam, profectò Piſo. Verùm & noſter quoq; Marcus Cicero tanti Euripidem feciſſe uidetur, ut ad Tyronem ſcribens dicat, ſingula Euripidis uerba, ſingulas ſententias exiſtimare, citans eius hoc carmen ſenarium:

Frigus tenui quàm corpori contrarium. hoc eſt,

ψύχος ᾗ λεπτῷ χρωτὶ πολεμιώτατον.

Sed & tu iam dudum Quintiliani de duobus his poëtis uerba recita, quando ego ſententiam, non uerba teneo. Libenter, inquit Piſo, faciam: & ad Picum conuerſus, de Tragicis, ait, loquens Fabius, Sed longè clarius, inquit, illuſtrauerunt hoc opus Sophocles atq; Euripides, quorum in diſpari dicendi uia uter ſit poëta melior, inter plurimos quęritur: idq; ego ſanè, quoniam ad præſentem materiam nihil pertinet, iniudicatum relinquo. Illud quidẽ nemo non fateatur neceſſe eſt, ijs qui ſe ad agendum comparant, utiliorem longè Euripidem fore: nanq; is ſermo-

ne,quo ipſum reprehendunt,quibus graui-
tas & cothurnus & ſonus Sophoclis uide-
tur eſſe ſublimior, magis accedit oratorio
generi,& ſententijs denſus,& in ijs quæ à ſa
pientibus tradita ſunt penè ipſis par,& in di
cendo atq; reſpondendo cuilibet eorum qui
fuerunt in foro diſerti,comparãdus:in affe-
ctibus uerò cum omnibus mirus,tum in ijs
quæ miſeratione conſtant facilè præcipuus.
Hunc & admiratus maximè,ut ſæpe teſta-
tur,& eum ſecutus, quanquam in opere di-
uerſo,Menander.atq; hęc quidem Fabij uer
ba.Cui ego:Iſta tu quidem memoriter Piſo:
at non ſic ego, quæ nunc uobis ex Galeno
Pergameno, cum de caſtigatis Hippocratis
exemplaribus agit,recitabo. Cum enim,in-
quit, Ptolemæus ab Athenienſibus petijſſet
Sophoclis & Euripidis autographa exem-
plaria,ad eorum emendationem quæ in Ale
xandrina bibliotheca ille poſiturus eſſet,ijq;
negaſſent,cumq; mox hi frumento indige-
rent,propter Atticæ eius temporis penuriã,
Ptolemæus ex Aegypto frumentum eos ex-
portare prohibuit,quouſq; illi penuria com
pulſi,illa ipſa exemplaria regi dono miſere:
quibus acceptis,nõ modò gratus rex ut fru-
menta ex Aegypto exportarẽt conceſsit,ſed
ſine etiam uectigali:tanti ſcilicet rex litera-
rum ſtudioſiſsimus,caſta & emendata exem
plaria faciebat,quam rem eò uobis libẽtius
retuli,

retuli, ut uos etiam ad codices emẽdatos & caſtigatos omni ſtudio ac diligentia compa randos inflammarem, ſi Galenus tantus me dicus, hoc exemplo faciendum monet. Sed cur & ego, ubi in hæc incidimus, quæ ex a- lijs collegi ad hanc rem pertinentia, uobis hoc loco non ſubijciam? Aratum poëtam fe runt, quo pacto emendata Homeri carmina eſſet habiturus ex Timone philoſopho quæ- ſiuiſſe: Arato Timonem reſpondiſſe, id illum conſecuturũ, ſi in antiqua exemplaria inci- diſſet, non quæ fuiſſent à recentioribus in- uerſa interpolatáue: quo pacto hac tempe- ſtate à pleriſq; fieri conſpicimus. Noſtri qui- dem hac in re diligentiſsimũ fuiſſe Valerium Probum tradunt, ut qui ex uetuſtis codici- bus ueram germanamq́; lectionem ſcripto- rum eliceret. Idem cum in cæteros ſcripto- res, tum in Plautum in primis Varro præſti- tit. Laudantur & in Græcis præter Ariſtar- chum & Ariſtophanem, Appion, & is Ni- canor, qui à frequenti, qua in autores uitia- tos utebatur ſigni nota, Stygmatias cogno- minatus eſt. Sunt & qui hodie in Vergilio & Marco Tullio hoc ſtudij & diligentiæ ma gna cum ſua laude exhibent, qui cum mo- ribus, tum hoc nomine mihi chariſsimi. Sed in uiam redeo. Fuerunt duo alij Sopho- clis nomine, ex priori quidem ambo genere procreati, quorum alter Ariſtonis filius &

ſenioris nepos,qui fabulas quadraginta,uel ut alij tradunt,undecim tãtum exhibuit, in quibus quidem decies uictor.Præter fabulas,elegias quoq; ſcripſit. Fuit uerò inter eos numeratus, qui moribus & caſtitate ac uitæ ſanctimonia apud gentes celebrati fuere,adeò ut eum nonnulli ſcriptores Apollonio cõpararint. Tertius uerò Sophocles & ipſe ex ſenioris Sophoclis ſtirpe genitus, Athenienſis fuit, Lyricus & Tragicus, inter eos connumeratus,qui Pl ias Tragica dicti ſunt,de quibus aliàs egimus. Fabulæ huius quindecim dicuntur. Sed & alterum quoq; Euripidem poëtam fuiſſe legimus,qui ſenioris ex fratre,ut ſic dicam,nepos fuit, ut eſt à Dionyſio in chronicis ſcriptum.Hic Homericam ſcripſiſſe fertur editionẽ, quam priori tamen quidam aſcribunt. Huius fabulæ exiſtimant,Oreſtes,Medea,Polyxena. Et cum

Theophilus. his etiã fuit Theophilus,cuius modò in Euripide meminimus. Comœdias uerò ſcripſit,inter quas medicus Epidaurius,Pancratia,Bœotia,Prœtides,& Neoptolemus:quę fabulæ ab Athenęo & Suida citantur. Extat Theophili opus,cõfictum, ut arbitror, quo Apollinis oracula Theophilus ipſe colligit: Apollinẽ enim interrogat inter multa alia, an unus ſit Deus,an alius: aliaq; eiuſmodi plura,quæ hexametro cũ ſint carmine conſcripta,non ideo Comici poëtæ crediderim; utcunq;

utcunque tamen, hoc uobis loco recenſui. Quæ cum dixiſſem, & me nonnihil colligerem ad cæteros poëtas referẽdos, ad me conuerſus Piſo: Nequeo, inquit, Lili ſatis mirari Græcorum ſtudium, ne uerius dicam curioſam nimis in omni uel re minima diligẽtiam: nihil enim ab ijs quantumuis leue intactum audio: cuius rei nomine noſtrorum pleriq; eos imitati, leuitatis & affectationis inſimulantur. Cui ego: Rectè, inquã, ais Piſo: ſed quorundam fuere, non omnium, inania iſta quæ dicis ſtudia, nec antiquorũ modò, uerum huius ætatis etiam, atq; in primis adoleſcẽtium, qui ingenij potius ardore ac impetu, quàm iudicio feruntur, ſicuti Macremboliti, & Oloboli, & aliorum qui ænigmata carmine ſcripſere, id quod in præfatione noſtræ ad te Píce, ænigmatum interpretationis ſcripſimus: ut cætera huiuſmodi cæterorum in præſentia mittam, quæ inter narrandum poëtas ex me audietis: quare nunc attendite, ad reliquos enim ſcenæ poëtas redeo. Erat in hoc poëtarum ordine Ariſtarchus Tegeates poëta Tragicus, qui ijſdem fermè tẽporibus, quibus Euripides, floruit, Olympiade uidelicet LXXXII. ut eſt in Euſebij Chronico. Hic cum ab Aeſculapio morbo liberatus fuiſſet, χαριστήρια, hoc eſt, gratias agentia dona uel laudes perſoluit, Sanitatis, inquit, mercedem dei quidem

ipſi nec poſtularent, nec acciperent, quomodo enim? ſi quæ maxima bona ſunt, & ultro nobis elargiũtur, permittũtq; Solem uidelicet ipſum aſpicere, ac tanti dei tam felices radios ſine ullo precio, ac tam uarios aquæ & ignis uſus habere, deniq; uitalem hanc aëris auram capere, & pro arbitrio frui. Verumenimuero in his quoq; minimis nos neq; ingratos, neq; prorſus beneficiorũ immemores uideri uolunt, noſtramq; eo etiam modo ſpectari uirtutem. Docuit uerò fabulas hic Ariſtarchus LXX. atq; in ijs bis tantum uicit, Primus hic etiam fabulas in eam ſenſus prolixitatem conſtituit, ut Suidas ait. Inter huius poëtæ fabulas memoratur Achilles, quam Ennius pòſt traduxit, unde illi nomen, Ennij Ariſtarchi Achilles, quod uel ex his Feſti uerbis intelligi datur: Prolato, inquit, ære aſtitit. Ennius in Achille Ariſtarchi, cum ait, ſignificat clypeo ante ſe protento. Voluiq; rem hanc uobis dicere, ne illud Plauti ex Pœnuli prologo perperàm exponatis: Achillem, inquit Plautus, Ariſtarchi mihi commentari libet, ubi interpretes confingunt, quæ parum ſunt poëtæ congrua. Vixit uerò hic Ariſtarchus annos ſupra centum. Me latet an hic ſit, quem Plutarchus Theodecti filium ſcripſit, in eo qui περὶ φιλαδελφίας inſcribitur. hic fratrũ amorem adeò rarum eſſe dicebat, quàm ſint Molionidæ.

Tum

Tum Picus puer ad me conuerſus: Iſtos, inquit, Molionidas nũquam amplius audiui, eos uelim libenter noſſe, cum exemplo ſint tam fraternæ gratiæ raræ. Cui ego: Putabã, inquam, te meminiſſe obſeruationũ mearũ, in quibus id copioſè explicatum. Fratres hi duo fuere συμφυῶς, ut Græci dicũt, id eſt, con geniti aurigæ, & concordes, quorũ alter ha benas & lora, alter ſcuticã & flagellum moderabatur: hos Homerus à patre Actore Actoridas, Plutarchus & magnus Gregorius à matre Molione Molionidas uocarũt. Duplicis hos naturæ fuiſſe fabulãtur: nam duo uterq; capita, quatuor manus, & totidem pe des, unũ uerò corpus habuiſſe feruntur: hos cum Hercules uincere nequiret, inſidijs intercepit, Elinq; obtinuit. autores Pherecydes & Mnaſeas, item Pindarus alijq;. Sed ho rum quoq; propria nomina, ſimul & alia pleraq; leges uel in obſeruatione mea, uel in Herculis uita, quam non modò concepi, ſed iam parturio: atque ideo hoc tibi loco parcius. Satis tu quidem de Molionidis, Picus ait: ſed nunquid grammaticũ Ariſtarchum nobis piget referre, de quo tam ſæpe ſcripto res, ut nomen eius iam ferè tranſierit in cenſuræ nomen? Libenter, inquam, Pice uobis, ſi non omnia, aliqua ſaltem de ipſo retulero: nam & ipſum uatẽ, hoc eſt, μάντιν Panætius philoſophus Rhodius appellauit, ea ratio-

ne,ut ſcribit Athenæus,quòd facilè poëmatum ſenſus quaſi diuinaret. Fuit igitur Ariſtarchus patria quidem Samothrax,licet Alexandrinus habitatione:eſt enim Alexandriæ diutius uerſatus.patrem ſibi cognominem habuit Ariſtarchũ.claruit centeſima & quinquageſima Olympiade, quo tempore Ptolemæus Philometor rex erat,cuius & filium erudiuit.Commentariorum libros ſolummodo ſcripſit ſupra octingentos. diſcipulus fuit illuſtris grãmatici Ariſtophanis, & cum Cratete Mallote,qui & Pergamenus uocatur,diu Pergami certaſſe dicitur. diſcipulos plus quàm quadraginta reliquit. anno LXXII diem obiiſſe tradunt inedia:cum enim hydrope laboraret, ipſe ſibi cibũ ſubtraxit.Ariſtarchum & Ariſtagorã filios reliquit,inſipientes ambos & fatuos. diuenditum uerò Ariſtarchum fuiſſe, atq; ab Athenienſibus redemptum,ſunt qui prodiderũt. Hic utiq; Ariſtarchus Homericos uerſus & in ordinem redegit, & illuſtrauit, ut etiam Aelianus in omnimoda hiſtoria ſcribit.Marcus quoq; Cicero ad Appium,Ariſtarchum, ait, Homeri uerſum negare, quem ipſe non probet. Huius certè illa ſententia fertur,digna ut memoriæ iis præcipuè mandetur, qui tanto ſcribendi uerſus deſiderio tenẽtur, & plerunq; genio auerſante, ut dicitur,& inuita Minerua, uerſus tamen inconditos & nu

Ariſtarchus grammaticus.

gas

gas effutire non ceſſant. Cum enim Homeri poëmata concinnaret, & in ordinem redigeret, interrogatus cur ipſe nō ſcriberet, reſpōdit, Neq; ſe poſſe quemadmodū uellet ſcribere, neq; uelle quemadmodū poſſet. Ad quam ſententiam Horatius in Epiſtolis ad Auguſtum alluſiſſe uidemus, ſi antiquis ſtamus grammaticis:

Nec, inquit, ſermones ego mallem
Repens per humum, quàm res componere geſtas.

Deinde ſubiungit:

Si quantum cuperem poſſem quoq;.

Quidam Ariſtarchum falſò Piſiſtrati uixiſſe tēpore putauere, ut alibi meminimus. Sequebatur uerò in tabula Achæus Pythodori, uel Pythoridos filius, Eretrienſis, ut Suidas & Athenæus tradunt, poëta Tragicus, qui LXXIIII Olympiade floruit. Plures autem fabulas ſcripſiſſe fertur, ſed quot numero, incertū: quidam enim XLIIII. alij XXX. nonnulli quatuor tantum & uiginti prodiderūt: una uerò tantum uicit. Sophocle paulò iunior fuit, & cum Euripide aliquo tempore uixit, hoc eſt, uſq; ad LXXXIII Olympiadem. Meminit Achæi & Laërtius in uita Menedemi, ubi & philoſophū ipſum ait ex Satyra Omphale hos ſenariolos uſurpare: *Achæus.*

ἥλίσκετ᾽ ἀράγε καὶ πρὸς ἀσθενῶν ταχὺς,
καὶ πρὸς χελώνης αἰετὸς ἐν βραχεῖ χρόνῳ. hoc eſt,
Capta eſt profectò celer ab imbecillibus,

Et aquila tempore in breui à teſtudine.

Eiuſdem fabulam, Alcmæon Satyricam, citat Athenæus; alij & Philoctetem, & præcipuè cum de hac uoce in bello prodeuntium ἐλελεῦ differunt. Fuit & alter Achæus Syracuſius iunior, qui & ipſe Tragœdias decem ſcriptitauit. Erat & Xenophon, non Socraticus ille philoſophus Attica muſa, ſed alter ueteris Comœdiæ poëta. Et cum his pariter

Chærephon. fuit Cherephon Tragœdiarũ ſcriptor, quem Socrati pleriq; familiarem & amicũ putant: cui Pythia, cum oraculum cõſuleret de ipſo Socrate, id reſponſum tulit:

ἀνδρῶν ἁπάντων σωκράτης σοφώτατος.

id eſt, omnium hominũ Socrates ſapientiſsimus, ut eſt apud Laërtium. Sed tamẽ mirum eſt Pythiam iambico trimetro reſpondiſſe, cum heroica ſolita eſſet oracula reddere: niſi fortè Chærephon ipſe oraculum in Tragœdia retulerit. Vtcunq;, inter fabulas quas ſcripſit Chærephon, Heraclides reponũtur, hoc eſt, Heraclidarũ deſcenſus. uerùm quoniam nocturnis lucubrationibus extenuatus erat, ac pallore & macie confectus, Nycteris, id eſt, noctua cognominatus eſt: unde etiam prouerbium, οὐδὲν διοίσεις χαιρεφῶντος φύσει, Nihil differs natura à Chærephonte. Cui alludit Ariſtophanes in Nephelis: Nihil, inquit, natura differs à Chærephonte. Idem in Pluto, ſuppreſſo Chærephontis nomine:

mine: Nihil penitus diſcrepas ab Heraclidis:id eſt,ab ea Chærephontis fabula,ut Suidas obſeruat. Meminit & huius Philoſtratus in Sophiſtarum uitis. Fuit,inquit,Athenis Chærephon quidam,ſed nõ is,quem comœdia πύξινον,hoc eſt,buxeum uocat,à pallore ſcilicet,quē nimio ſtudio corrupto ſanguine contraxerat. Fuerunt & duo Carcini nomine nũcupati,quorum prior Agrigentinus Tragicus,licet Comicus à Laërtio dici uideatur. Polycritus quoq; Mendeſius in primo comicũ illum facit,& cum Aeſchine Socratico Dionyſio tyranno Syracuſis aſtitiſſe. Carcini præterea meminit Ariſtoteles tum in Rhetoricis,tum etiam in Ethicis, ubi Euſtrathius id tradit, quòd cum fabulam meditaretur à ſerpēte morſus occubuit. eius fabula de Cerere Proſerpinam quæritante,à Diodoro ualde commendatur in libris Bibliotheces,item ab Athenęo,qui eius uerſus citat, in ſenes qui puellas uxores ducunt. Alter uerò Carcinus Theodecti, uel ut Lyſias apud Harpocrationem putat,Xenoclis filius,Atheniēſis,Tragicus, qui centum & ſexaginta fabulas docuit,& in ſola uictoriã eſt aſſecutus. Floruit per tempora Philippi Macedonis centeſima Olympiade. Inter fabulas ipſius Achilles,Semele uel Arche,ut ſcribit Athenæus,reponuntur. Carcinus ab Ariſtophane cum aliubi,tum in fabula quæ

Carcini duo.

Pax,hoc eſt, εἰρήνη inſcribitur,maledictis inceſsitur,atq; eius pariter filij,quos Strobilos nuncupabat, id eſt,cochleas:id enim, & buccinas marinas στρόβιλοι ſignificant,ut Suidas ait,præter alia ſignificata. Id certè innuens Ariſtophanes,patrem quidem Cancrum,filios uerò Cochleas uel Buccinas (à quibus & prouerbiũ factum,Felicior Carcini ſtrobilis, id eſt, εὐδαιμονέστερος καρκίνου στροβίλων, in improbos & parum fortunatos) eoſdemq́; quòd domi inter ſe contentioſi eſſent, ortygas οἰκογενεῖς uocabat, quaſi dicatis,domigenitas & altiles cothurnices : ſcimus enim quòd huiuſmodi genus auium inter ſe certantium paſsim ludo hoc tempore habetur, & ab antiquis etiam habebatur, id quod ex Polluce,Luciano,Herodiano,Plutarcho & Ouidio, alijsq́;, in obſeruatis meis oſtendi. Nunc ijdem filij,quòd colla & ceruices longas & anguſtas haberent, Gyliauchenas & Gyliatrachelos idem appellabat Ariſtophanes:eſt enim gylios texti ſeu uaſis cuiuſpiam militaris genus oblongum, & in acutũ deſinens,in quo,ut Suidas Græciq́; alij ſcribunt, caſeus ſeruaretur,cum cæpis, addunt alij & oliuas : unde & opſothecæ, hoc eſt,obſonij theca & repoſitorium militare dicitur. Addit Suidas & Chœrogryllum,id eſt,porcum ſpinum ſic uocari,& Herculem:alij porcum ſeu leonem.Sed hac de re & in Herculis uita diſſe-

diſſerui. Erant uerò hi Carcini filij reliquo corpore mutili, collo autē oblongo, ad eius gylij ſimilitudinem. Vnde ridendi ſunt hi, qui Glycytrachelos legunt, inter quos Eraſmus. quo fit ut eadem ratione eoſdem etiā, quòd pomiliones eſſent, interdum uocaret Nannophyes: Nanni etenim (ut ſcitis) parui ſunt homines, ut hinni equi, quod Græci obſeruant grāmatici. Item à caprarum ſtercore Sphyradon ἀποκνίσματα, & quòd à patre ſaltantes in fabulis inducerentur, Orcheſtas, itē Mechanodiphras uocabat, hoc eſt, currus uel ſellas machina & arte confictas. Carcinus enim in fabulis machinas ac monſtroſitates quaſdam inducere ſolitus erat, & propterea dodecamechanon eum uocat Plato, uel quoniam in fabulis euntes & redeuntes deos è cœlo imitaretur. Damnatur item ipſe Carcinus, quòd fabulam compoſuerit Myes, id eſt, Mures, præter expectationem, hoc eſt, cum labore: & galen, id eſt, muſtelam uel felem dixit ſtrangulaſſe nocturnos mures: ea quādò muſtelarum ſeu felium (ita enim quidam Galen interpretantur) eſt natura, ut noctu mures captent & ſtrāgulent. Sed de cōuicijs Ariſtophanis ſatis diximus, nunc reliqua uobis quæ de Carcino memini, afferam. Ab hoc ipſo Carcino poëta adagium illud exiuit, Carcini poëmata, de ijs quæ obſcura nimis, & ænigmatis ſimilima

ſunt. Oreſtes enim fabula, à Carcino compoſita fuit, ita ut Oreſtem induceret, dubijs ac obſcuris uerborum inuolucris matricidium fatentem. Meminit huius prouerbij Menander in fabula, ψεύδ' ἡρακλεῖ, hoc eſt, falſo Hercule, & Suidas & Athenæus, qui, Stratonicum, ait, cum audiſſet quempiã parum ſcitè canẽtem, interrogaſſe cuius id foret carmen: cumq́; ei reſponſum fuiſſet, Carcini, illum dixiſſe, Multò quidem magis quàm hominis: alludens uidelicet ad Carcini ſignificatum: καρκίνος enim cancer à noſtris dicitur. Sunt præterea qui Alopem ipſius Carcini poëtæ fabulam apud Ariſtotelem in Ethicis interpretentur: alij ipſius poëtæ filiam, quæ adultera fuerit, ut eſt apud Euſtrathiũ. Sunt qui ſanius ſe Ariſtotelem interpretari putent, & Carcini nomen non poëtam, ſed cancrum ſignificare, eo Ariſtotelis loco affirmant: nam à cancro Alope morſa fuit, ſicut Philocteten idem Philoſophus paulò antè à uipera morſum dixerat. Sed ut hoc loco uobis nihil mittam quod ſuccurrit, fuit alius Carcinus Naupactius, qui carmina, quæ à Græcis frequẽtiſsimè Naupactia, ſine autoris nomine afferuntur, compoſuiſſe traditur: cuius ſentẽtię Charon Pythoclei Lampſacenus fuit, quem ſequitur Pauſanias in Phocaicis: tametſi exemplaria uulgata eo loco parum caſtigata legantur. Apollonij porrò

rò Grammatici in ſecundo Argonauticôn, nõ Carcino carmina Naupactica,ſeu Naupactia, ut aliĳ legunt, ſed Neoptolemo cuipiam poëtæ aſcribunt. Atq; de Carcinis hactenus: nũc pauca de Xenoclide,quem per hæc fermè tempora fuiſſe colligimus. eum certè Demoſthenes nõ obſcuri nominis poëtam fuiſſe ait, & ſi Vlpiano rhetori credimus,Athenieñſis fuit,qui in Macedonia Philippi temporibus plurimum uerſabatur:uerùm cum Egeſippũ ciuem quidem eſſe oſten diſſet,ſed inhonoratum,ex eo à rege ipſo eſt prohibitus in Macedonia diutius obuerſari. *Xenoclides.*

Tum erant in tabula duo Sophrones, quorũ prior Syracuſius,Agathoclis & Damaſyllıdis filius,qui Xerxis primùm tempo ribus,deinde Euripidis floruit,Mimorũ uerò ſcriptor. Sunt autem,ut etiam antè diximus Mimi, qui & Planipedes à Latinis, teſte Diomede,dicuntur,poëmata feſtiua & ridicula,maximeq; iocoſa,qualia apud Latinos ſcripſit Laberius & Mattius, apud Græcos Sophron,de quo nunc agimus,& Philiſtion:quorũ quidem poëmatum poëtæ Mimographi, Mimologi, ac etiam interdum Mimiambi,ut antè latius executi ſumus.& propterea nunc Sophronem ipſum potius referamus,quem uſqueadeo Fabius & Valerius Maximus, aliĳq;, probatum à Platone prodiderũt, ut dormiẽs ſemper eius libros, *Sophrones duo.*

atq; etiam cum moreretur, capiti ſuppoſitos habuiſſe feratur. Scripſit uerò Sophron mimos maſculos & fœminas ſoluta oratione, ut ait Suidas, lingua Dorica. Difficilis uerò admodum in ſcribẽdo & obſcurus fuiſſe dicitur, & propterea à Statio implicitus uocatur. Demetrius quidem Phalereus, ubi agit de ſermonis gratijs, mirum in modum Sophronis gratiam orationis celebrat: ex rebus enim, inquit, gratiæ ſumuntur, non ex prouerbijs: ut cum ait Sophron, ἐπίγε ὁ τὸν πατέρα πνίγων inquit, patrem ſuffocãs. quod in eos dici putarim, qui cum ipſi oblectentur, ſuis perniciẽ comparant. Idem aliubi quoq; ait, ἐκ τοῦ ὄνυχος γὰρ τὸν λέοντα ἔγραψεν, ex ungue leonem pinxit: quo prouerbio alio quidem modo Lucianus & Philoſtratus utuntur. Quidam à Phidia emanaſſe tradunt, qui ex ſolo ungui totius leonis ſtatum metiebatur, ut ex Herculis pede Pythagoras Herculem, ut ex Plutarcho Gellius. Sũt qui prouerbiũ hoc ita proferant, Ex unguibus leonem cognoſcere. Sophronis item, eodem Demetrio autore, & illud, τορύναν ἔξεσεν. eſt enim Toryna inſtrumẽtum ad ollam commouendam. Alij ex Eupolide ἔζεσεν legunt, ut à ferueñdo, non à radendo intelligatur. Eiuſdem quoq; & illud, κύμινον ἔσπειρε, id eſt, Cuminum ſeuit: cuius & Plutarchus meminit in ſecũdo Sympoſiacôn. Item alibi ait, quòd olim ſere

batur

batur à male precantibus, atque ita felicius prouenire putabatur. Poſſumus & ex Ariſtotele & Theocrito legere ἔπρειε, hoc eſt, Cuminũ ſecuit: unde & Cyminopriſtes: quod prouerbium eſt in hominem parcum admodum & ſordidum. Omnes ferè, inquit Phalereus, adagiones in Sophrone inueniuntur. At uerò Vlpianus in Demoſthenis orationibus, Sophronis mimos ait ad uirtutem homines inducere: ut minus mirum uideatur, ſi tãtopere à Platone legeretur. Alter quoq; fuit Sophron Comicus, ut Suidas refert cuius & nonnullas fabulas Athenæus memorat. Amaſſe uerò Sophron perhibetur Danaēn Leontij Epicuri amicæ filiam: qua de re hiſtoriam Phylarchus recitat. Numeratur & inter mimiiambos Cercidas Megalopolita, qui & optimus legislator & poëta fuit, ut Stephanus ſcribit: tametſi in uulgatis exemplaribus miliambon legatur. Alij tamen iambicum poëtam faciunt, cuius hoc eſt ſcazon: ἦν καλλιπύγων ζεῦγος ἐν συρακούσαις. hoc eſt, pulchrinatium fuit iugum in Syracuſis. Quippe duæ in agris forma cõſpicuæ ſorores educatæ fuerunt, quæ inter ſe de natium ſpecie perſæpe certabant: hæ pari conſenſu ſe urbani adoleſcentis iudicio permiſere: qui utraq; conſpecta, pro maiore pronunciauit, ſibiq; eam uxorem delegit: eius uerò frater non inuitus alteram accepit: *Cercidas.*

unde Veneri tēplum Syracuſis eſt cōditum, quam ex re Callipygon uocauere. meminit, *Promathidas.* ſed ſubobſcurè, alterius Suidas. Promathidas etiam Heracleota Mimījamborū poëta fuiſſe perhibetur, etſi apud Græcos alicu- *Silanion.* bi Hemījambus non rectè uocetur. Silanionem quoq; poëtam ſcribit Plutarchus in eo qui inſcribitur, Quomodo oporteat ado *Samyrion.* leſcentes poëtas audire. Fuit etiam poëta Samyrion, qui cum macilentus ac tenui corpore eſſet, ea cauſa à Strattide Comico Canabus uocabatur, ut Pollux ſcribit: eſt enim canabus lignum gracile, in quod pileum uitilibus aut centonibus intexitur. alīj lignum illud ſignificare tradunt, circum quod dum fit cæra primū adhibetur: & ab eo exiles homines & macilenti, Canabi à Græcis uoci- *Sannion.* tantur. Sannion uerò, ut nonnullis in locis oſtendit Hermogenes, quiſpiam fuit, qui Tragicos choros docebat. meminit & Vlpianus rhetor in ea Demoſthenis oratione, quę eſt pro Media. A Latinis uerò Sannio accipitur pro homine ridiculo, qui fatua loquatur, à ſanna, ut Nonius & Probus obſeruāt: etſi quidam Samnio legunt. hos græcè moros & moriones dicimus, ut illud Ciceronis in epiſtolis melius intelligatis, Salis ſatis, ſannionum parum. quo prouerbīj loco uti poſſumus, ubi plura ſunt quæ rideri & taxari queant, ſed qui rideant deſunt. Porrò & in

in Græcis cõmentarijs legimus, ſannion pu
dendum ſignificare, quaſi dicas peniculus,
dictus quaſi *κερκίον σαίνειν*, à caudæ uidelicet
motu. Eſt & quando cauda appelletur, hoc
eſt, *οὐρὰ*, ut apud Eupolin. Tunc, Sic agas ro-
gamus, inquit Piſo, & nobis interdũ ex tuis
annotatis aliqua imperti. id uerò & ſibi Pi-
cus gratiſsimũ eſſe fatebatur. Iſta ſcilicet, in-
quam ego, cauſa libenter faciam: nam & do-
ctiores apud Gręcos & Latinos iſtuc ipſum
aliquando faciunt, noſtri licet parcius, niſi
cum neceſſe, uel expedire uidetur. Igitur
ut ad rem redeam, Nicomachus Athenien- *Nicomachus.*
ſis Tragicus ſequebatur in tabulis, qui, ne-
ſcio qua fortuna, Euripidem & Theognin
poëtas præter omnem opinionem uicit: niſi
fortè illud diuinationis genus, quã & Magi
Arithmantiã uocant, uerum eſſe credamus,
quod Pythagoricos, & à Pythagoricis alios
deinde obſeruaſſe legimus, illis ſcilicet in
certaminibus uictoriæ palmam cõtingere,
quorum nominũ literę maiorem numerum
continent: ſic, ut Terentianus ait, Patroclum
Hectorea manu perijſſe: ſic Hectora tradunt
mox cecidiſſe Achilli: plures etenim in Nico
macho numeri ſunt quàm uel in Euripide,
uel in Theognide. quam numerorum ratio-
nem, ut Magos & Gręcos nunc ſileam, & in
Nuptijs Philologię & Mercurij Martianus
Felix ſecutus fuiſſe uidetur. Sed hac in parte

tantũ ponderis apud me habere ſcitote hæc Pythagoricorũ,ſeu,ut alij uolunt,Aegyptiorum,imò Magorum inuenta, quantum poëtarum ſomnia, quæ mitti eburnea porta dicuntur. Hoc etiamnum cõmento uidentur Marcus quidam & Colarbaſus ſuam conſtituiſſe hæreſim,ut Tertullianus ſcribit in eo, qui de hæreſibus dicitur. Idem & Irenæus & Philaſtrius : hi quippe hæretici,ex literis numeros educebant,ſi uobis ſtat memoriæ, quę de literis primo ſermone retulimus. Sed iam nos ad inſtitutũ redeamus. Fabularum Nicomachi aliæ parum celebratæ, præter Oedipum. Et alterum fuiſſe legimus Nicomachum Alexandrinũ ex Troica regione,à quo Tragœdiæ ſunt undecim cõpoſitæ,hæ: Alexãder ſeu Eriphyle,Geryones,Aletides, Neoptolemus,Myſi,Oedipus,Perſis uel Polyxena,Trilogia,Metecbænuſæ,hoc eſt,trãſegredientes,Tyndaris uel Alcmæon uel Teucer,& Ilithyia:in qua fabula coquum inducit in hiſtriones inuehi,cuius rei iocoſa carmina apud Athenæum leguntur. Et cum

Theognis. his pariter Theognis fuit poëta, quem modò cum Euripide à Nicomacho in docẽdis fabulis uictum diximus. Fabulæ ipſius parum cognitæ, utpote poëtæ qui illepidus & ſubfrigidus eſſet: unde & Chion, à niue uidelicet cognominatus eſt. Eum pręterea Comici cauillis ſunt inſectati, ut illud eſt, pro-

pter

pter eius poëmatum frigiditatē ineptiasq́ꝫ: ἐι μὴ κατένιψε τὴν θράκην χιόνι πολλῇ, καὶ τοὺς ποταμοὺς ἔπηξε ὑπ' αὐτὸν τὸν χρόνον, ἡνίκα Θέογνις ἠγωνίζετο. At uerò ſi meminiſtis, Theognim Megaricū elegorum poëtam in alia tabulæ parte uidimus. Poſt hos erat Theognetus, quem plerique Theſſalū faciunt. poëta fuit Comicus, inter cuius fabulas has repoſitas reperi, Phaſma uel Philargyrus, Philodeſpotus, & Centaurus, de quibus & Athenæus in Sophiſtarum cœnis. Huius quoque ſacri ſermones fuiſſe feruntur, qui in uigintiquatuor rhapſodias diſtincti fuere. alij tamen hos in Orpheum referunt, ut in ſecundo ſermone retulimus. In hac uerò parte tabulæ multi fuere poëtæ, inter quos Morychus Tragicus, qui cupediæ ac gulæ artibus deditus fuit: qua re etiam ab Ariſtophane notatur. Quidam Morychon Dionyſij cognomentum eſſe aiunt, ἀπὸ τοῦ μορύξαι factum, quod ſignificat inficere & contaminare: cuius dei perſona in fabulis ridicula & imprudēs inducitur: unde factum eſt prouerbiū in eos, qui ridiculum quippiam & fatuum faciūt, Magis es Morycho fatuus, hoc eſt, μορύχου ἀνοητότερος, ſeu μωρότερος μορύχου, de quo plura Zenobius ex Polemone, & Suidas, alijq́ꝫ. At nos quæ ad poëtam tantum attulimus, cætera Eraſmo relinquimus, qui hac in re neſcio quem acriter caſtigat. Poſt hunc erat

Theognetus. *Morychus.*

Euages. Euages paſtor, qui & poëta Comicus fuit. eūdem & Stephanus idiotam & illiteratum tradit, reliquarumq; diſciplinarū expertem, celebrem tamen poëtam habitum. adeò uerum eſt, quod uobis alibi prodidi, poëtas afflari numine. Scribit de hoc eodem Euage poëta Dionyſius in libris hiſtoriæ muſicæ. Fuit uerò Hydreates patria, ex inſula Hydrea, quæ ante Trœzena ſita eſt, ut Hecatęus in Europa, & Pauſanias in ſecundo prodidere. *Egeſippus.* Dein erat Egeſippus, qui à Suida & Athenæo celebratur, cognominatus Crobylus: non is quidem eſt quem Demoſthenes celebrat ſeptima Philippica. In eius fabulis eſt Philetærus, ut ſcribit Athenæus. De Egeſippo autem Alexandrino Iudæo hiſtorico nunc non eſt dicendi locus, cum eius uita à D. Hieronymo in libro de uiris illuſtribus deſcribitur. Illud tantum uos monuerim, quòd quæ nunc circunferuntur eius Egeſippi hiſtoriæ, parum mihi legitimæ uidentur, cum loca cōmemoret, præter alia, quæ poſt Egeſippum ijs nominibus nuncupata fuere: tametſi fortè id D. Ambroſio aſcribi poſſet, qui eius hiſtoriæ interpres fuiſſe traditur. *Timotheus.* Fuit in hac poëtarum turba Timotheus Athenienſis mediæ comœdiæ poëta, cuius fabulæ pleræq; apud antiquos, hæ uerò apud Suidam & Athenęum cōmemorantur, Pyctis, Cynarion, id eſt, Catellus: Paracatathece,

catathece,id eſt,aſsidens uel aſsiſtens:& μετα
βαλλόμενος ἢ μεταφερόμενος. Fuit & multò iu-
nior alter Timotheus,qui in Anaſtaſium Im
peratorem Conſtantinopolitanũ Tragœdiã
cõpoſuit de Demoſio, qui dicebatur Chry-
ſargyrus.grammaticus hic fuit Gazæus pa-
tria. Scripſit uerò præter Tragœdiam, hexa
metris uerſibus de animalibus quę apud In
dos,Arabas,Aegyptios & Libyes inueniun
tur,item de cicurum & ſylueſtriũ auium na-
tura,deq́; ſerpentibus etiam libros quatuor.
De Lyrico uerò Timotheo tunc agemus,
cum ad Lyricorũ tabulam uenerimus. Ce
lebratur quoq; hac fermè tempeſtate Sthene *Sthenelus.*
lus,qui Tragicus poëta fuit,cuius Lyſias me
minit in oratione quã pro Diogene habuit.
meminit & Ariſtoteles in Poëtica,& Harpo
cration, qui ait Sthenelum calũniari, quòd
Platonis Laconas ſcribens,ut propriũ poë-
ma ſibi uendicarit. Ariſtophanes quoq; ita
nominat,ut illius uerba aceto & ſali compa
ret. Ea uerò Stheneli ſententia circunfertur:
οἶνος καὶ φρονέοντας ἐς ἀφροσύνας ἀναβαλλεῖ. uinum,
inquit,etiam prudentes in imprudentiã tru
dit. Erat porrò in tabula Ariſtophanes: *Ariſtophanes.*
& ſimul hoc dicens obticui, ut quæ de Ari-
ſtophanis uita multa aliàs obſeruarã,in me-
moriam reuocarem. cum Piſo ſuſcipit:Iam
mecum,inquit,mirabar, quid iſtum tandiu
differebas:putabã ipſum tibi excidiſſe.Non,

inquam ego, exciderat, ſed tempus expecta-bam ut & ordinem ſequerer, & nõnihil me colligerem. Cumq; eos attentos intuerer, ſic ego cœpi: Hic, inquam, erat Ariſtophanes ille, qui inter conuicia Eupolidis & Cratini, & nouæ comœdiæ illecebras, mediũ quoddam dicẽdi genus atticiſsimum adinuenit. Fuit uerò Cydathenæus, ex Pandionis tribu. patrem Philippum habuit, quem Aegineten fuiſſe quidam prodiderunt, alij Aegyptium, quidam ex Rhodo Lindium uel Camiræum: quidam eum ex ſeruili genere ortum prodidere, ut ſcribit Suidas. Porphyrion tamen Bionem Ariſtophanis patrẽ putauit, hominem miræ dicacitatis, atq; ea cauſa illud ait ab Horatio dictum:

Ille Bioneis ſermonibus, & ſale nigro.

Aliæ tamen ab alijs ſententiæ, ut ſuprà oſtendimus, ſuper hoc afferũtur. Fuit Ariſtophanes forma & corporis habitu quadrato, ingenio ad omnia facili ac prompto, indole præſtanti, qua puer omnes quòd ſuperaturus poëtas eſſet, indicia certiſsima exhibuit: uir uerò factus malos adeò eſt inſectatus, ut nec proceribus ac reipublicæ principibus pepercerit, nec Cleoni ipſi, qui ea tempeſtate tribunus plebis patriam ſuppilare dicebatur: atq; illum in primis in ea fabula eſt inſectatus, quæ *ἱππεῖς* inſcribitur: cuiùs cum nullus hiſtrio, propter eius impotentiam, perſo

nam

nam auderet agere, Ariſtophanes ipſe faciē minio oblitus egit: cuius cauſa ab equitibus quinꝗ talentis mulctatus eſt, ut idem in Acharnane fabula ſcribit. Nec Niciæ ſummo duci, quamuis mitis & liberalis eſſet, pepercit, utpote qui in fabula, quam Georgiã inſcripſit, acriter, ut deſidem & agricolam illum taxauerit, ut eſt à Plutarcho proditum. Hinc adeò Ariſtophanes ab ijs qui rempub. adminiſtrabãt timebatur, ut mediam quandam uiuendi uiam ſectarentur, ne in eos uidelicet ille ſtyli aciem uerteret (nam hoc ipſo tempore legem promulgauit Alcibiades, ne Comici proprio quēquam nomine in fabulis inſectarent) in Comœdijs. τρόπον quandam & conuerſionem adinuenit nouæ comœdiæ in Cocalo, unde & fabula ab eo Cocalon inſcripta: qua in re mox illum ſunt imitati Philemon & Menander. Primas ille quidem, parum ſibi fidens, pręſtanti licet ingenio, ob Calliſtratum fabulas & Philoniden cõpoſuit, quibus ipſe hiſtrionibus uſus eſt: Calliſtrato quidem ad priuata, Philonide uerò ad popularia. Ab Ariſtonymo autem in ijs ipſis fabulis & Amepſia poëtis, de quibus alibi egimus, carptus eſt, obijcientibus illum res alias agentem, quater in proœmio aberraſſe. Sedenim ut Græci obſeruarunt grammatici, ſcurras & Sycophantas haudquaquam libenter in fabulis admiſit,

quos in Veſpis ἠπιάλυς, hoc eſt, febre quadam querquera agitatos uocat. Sacræ hic oliuæ ramo coronatus fuit, inſuper & Athenienſium eloquẽtiſsimus habitus eſt, ingenioq́ʒ maximè excellenti: in ſentẽtijs creber, inuentione uaria & iucunda, arte ſumma & pręcipua, uſqueadeo ut omnium iudicio poſt ſe reliquos eius generis poëtas longo quidem interuallo reliquerit. Sunt qui illũ ſtylo Euripidem imitatũ fuiſſe uelint, ſed eo tenuior & exilior, quo ille Tragœdiam, hic Comœdiam ſcripſit. Diminutiuis etiã uocabulis, teſte Ariſtotele in Rhetoricis, uſus eſt, atque id quidem cum mordacitate plerunqʒ & uenuſtate, & pręcipuè in Babylonijs fabula, ut ἀντὶ χρύσ☉ χρυσίδιον. Quales uerò illius ſint ſales & argutię, nullibi melius eſt legere quàm in libello Plutarchi, qui inſcribitur Epitome ſeu compẽdium cõparationis Ariſtophanis & Menandri, in quo de utriuſqʒ differentia multa. Ego uerò, inquit Piſo, aliquas iſtius poëtę fabulas prælegentẽ Demetriũ audiui: mirũ eſt quãtum ſim ea lectione delectatus. Et ego ad puerũ Picum uerſus: Et tu, inquã, Pice accinge te ad huius lectionẽ: audiſtin' quæ dixit Piſo de huius poëtæ lectione? totus eſt tibi ediſcendus, quãdo in eo ſunt omnia linguæ Atticæ ornamenta, & niſi Socratem hic mihi impudentiſsimè ſuis Nebulis proſcidiſſet, parẽtem ſcilicet morum & philoſophiæ

loſophiæ,in primis fuerat colendus. Sed ferendum hoc nobis, ut diuus Plato gratiſsimus eius diſcipulus tulit,qui cum à Dionyſio Siciliæ tyrãno rogaretur,ut aliquã quaſi ſibi ſpeciem & imaginem reipub.Atheniẽſis oſtenderet,ille Ariſtophanis νεφέλας,id eſt,nebulas,ei miſiſſe dicitur:quã fabulam contra Socratem nõ multò antè ſcripſerat. Platonẽ ego certè crediderim poëmatis perfectionẽ, non autoris crimina commendaſſe. At uos iam reliquum uitæ attendite. Filios Ariſtophanes tres habuit, Philippum,Nicoſtratũ, & Ararota.alij duos tantum dicũt,id quod ipſe alicubi innuere uidetur, inter quos Araros, qui & Araro,& ipſe comicus,cuius fabulæ Ceneus,Adonis, Hymenæus, Parthenicon,Campylion. Legi & apud Suidã Philetæron fuiſſe Ariſtophanis filium:niſi fortè alterius cuiuſpiã Ariſtophanis:qui quidem Philæterus Athenienſis comicus fuit, & fabulas uiginti & unam cõpoſuit, ex quibus hæ ſunt: Achilles,Corinthiates, Cynegias, Philaulus,Cephalus,Tereus,Oenopion,Antyllus,& Autophiletæros. at uerò alij nonnulli,Nicoſtrata,Atalanta,Lampadophori: Iulius Pollux Philetærum,Comœdiadaſcalon uocat,in ſeptimo. Non defuere qui Ariſtylon quoq; Ariſtophanis filium putauere, ut alibi diximus. & hæc quidem de Ariſtophanis filijs. Tantæ uerò autoritatis etiam

Araros.

Philetærus.

uiuens fuiſſe legitur, ut cum Perſarum rex in Græciam deſcendiſſet, quæſiſſe traditur, ubi nam eſſet Comœdiæ poëta: eo nomine per excellentiam Ariſtophanem intelligens. Eſt autem Athenis mortuus, in quem cum alij multi, tum Plato ipſe, ut plerique prodiderunt, epitaphium condidit, quod tale eſt,

αἱ χάριτες τέμενός τι λαβεῖν, ὅπερ οὐχὶ πεσεῖται
ζητοῦσαι, ψυχὴν εὗρον ἀριστοφάνους.

quod ferè ita latinè:

Quærẽtes templum Charites quod nõ cadat unquã,
Inuenere animam uatis Ariſtophanis.

Scripſit præterea Ariſtophanis laudes inſignis ſophiſta Libanius. Ab Ariſtophane Ariſtophaniũ carmen nomen accepit, eius licet non fuerit inuentor, ſed quòd eo frequentiſsimè uſus ſit: ante ipſum enim Cratinus, & ante Cratinũ Epicharmus eo genere carminis uſi ſunt, ut Hephæſtion tradit, ipſiuſque Ariſtophanis expoſitores. Suidas tamen tetrametri & octometri autorem facit. Quot uerò fabulas docuerit, incertum habetur, ut de pleriſque alijs: quidã enim quatuor & quinquaginta, alij quatuor & quadraginta dixere. earum tamen quatuor incertæ & illegitimæ iudicatæ fuerunt: nam Archippi cuiuſdam poëtæ eas aliqui aſſeruere, illius inquã Archippi, qui, ut Zenobius, uel ut alijs placet, Zenodotus in collectaneis prouerbiorũ ait, Comœdiã ſcripſit, cui titulum fecit, ὑπὲρ.

ὄνου

ὄνου σκιᾶς. Atq; hactenus, inquam, de Ariſtophanis uita. Tum Piſo: Quoniã, inquit, priorum dierum ſermone de cõmentarijs, qui in his quæ leguntur Ariſtophanis Comœdijs ſine autoris nomine circũferuntur, nõnihil te dicturum recepiſti, nũc id promendi tempus, antequàm ad aliorum poëtarum narrationem deſcendas. Rectè, inquam, mones Piſo: paucis uerò expediam. Sunt uerò conflati illi, ſeu magis collecti, ex multorum, non unius interpretamẽtis, ut ex antiquis diuerſorum grãmaticorum ſcholijs, atq; ex Suida maximè & Theophilo, & Heſychio alijsq;. Et ne me falſa dicere arbitreris, huiuſce rei teſtem & autorem exhibeo Marcum Muſurum Græcum hominem, latinè & græcè apprimè eruditum, qui Aldo Manutio rogante, eorum cõmentariorum fuit (ut ſic dixerim) compilator & cõfector. Quare aliquis fortaſsis iure exiſtimet, quæ nũc incerto nomine Græcorum cõmentaria ferũtur, ſimili fuiſſe ordine collecta. Quæ cum dixiſſem, fuit (inquam) & alter Ariſtophanes Byzantius, inter grãmaticos celebratiſsimus, qui Alexandriæ in primis docuit, & Ariſtarchi magiſter fuit, de quo in pręſentia nobis non eſt agendum. *Ariſtophanes grammaticus.* Poſt Ariſtophanem ſequebatur magnus poëtarũ numerus, inter quos Nicophron Theronis filius Comicus Athenienſis, qui eodem quo Ariſtophanes tem- *Nicophron.*

pore aliquo in precio fuit. huius fabulæ traduntur, Veneris fœtus, hoc eſt, ἀφροδίτης γοναί: ὁ ἐξ ἅδου ἀνιών, id eſt, ex inferis rediens: Sirenes, Pandora, & ἐγχειρογάστορες, quo uocabulo Græci eos ſignificãt, qui ex labore manuum
Teleclides. uictum quærunt. Per hæc tempora Teleclidem quoq; floruiſſe ſunt qui tradant, cum tamen apud Plutarchum, quo Pericles tempore uixiſſe legamus. Fuit & ipſe Athenienſis comicus, inter cuius fabulas hæ cenſentur, Amphictyones, Prytanes, & στερροί, id eſt, ſolidi, ut Athenæus ſcriptum reliquit in Dipnoſophiſtis: meminit & Plutarchus in uita Niciæ. Sunt & qui huic eidem attribuant Telchiniacen hiſtoriã carmine heroico conſcriptam, quam alij Epimenidi, ut ſuo loco
Dionyſius. meminimus. Dionyſius etiam notiſsimus ille Siciliæ tyrannus in tabulis & ipſe inter poëtas locũ habuit: nam Tragœdias & Comœdias, ut alia mittam, condidit: qui tyrannide eiectus, Corinthi ludum aperuit, ut ante alios M. Cicero in epiſtolis tradidit: unde
Prouerb. prouerbium factum eſt, Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ, quoties neminem tam ſublimi eſſe fortuna oſtendere uolumus, qui non etiam ad humilem & abiectam ruere poſsit. Notiſsima eſt hiſtoria Philoxeni, quem in lapidicinas tyrannus detruſit, quòd eius poëmatibus illudebat, quam copioſè in Philoxeni imagine recitabimus. Lucianus quoq; de Dionyſio illud

illud prodidit, in eo qui ad indoctum multos emptitãtem libros inſcribitur: Cum, inquit, Dionyſius ſe contemni, & uulgi fabulam eſſe cognoſceret, nulli rei parcebat, ut Aeſchyli pugillares, quibus ille ſua poëmata deſcribere fuerat ſolitus, aſſequeretur: quibus adeptis, iam ſe Aeſchyli doctrinam omnem & ſcribendi rationem habere exiſtimabat. & cætera quæ Lucianus tales homines irridens affert. At uerò hunc Dionyſium ob lætitiam de Tragœdiæ uictoria perijſſe, teſtis eſt Plinius. Sed quoniã plurima tam à Græcis, quàm Latinis de Dionyſio ſcribũtur, & ea notiſsima ſunt, ea recenſere ſuperſedeo, ad alios poëtas tranſiens. Non longè à Dionyſio erat in hac tabulæ parte Antiphon Sophili filius Athenienſis, qui à Rhamnunte Atticæ pago, Rhamnuſius dictus eſt. poëta fuit & orator, ut Suidas ſcribit: quocirca Ariſtoteles in principio quæſtionũ mechanicarũ, Vt poëta, inquit, Antiphon ait, eodem modo res ſe habet: arte enim ſuperamus ea, à quib. natura uincimur. Marcus uerò Tullius Antiphonem de inſomnijs ſcripſiſſe in primo de diuinatione, & in ſecundo *ὀνειροκριτικῶν*, cum de piſcibus agit Artemidorus, tradunt: unde & illum Græci *ὀνειροκρίτην*, hoc eſt, ſomniorum coniectorem uocant, ut eſt apud Suidam. At Philoſtratus in Sophiſtis, & Plutarchus copioſè Antiphonis uitã de- *Antiphon.*

ſcribunt. hic quidem cum de eius poëtica agit, Traditur, inquit, & Tragœdias unà cum Dionyſio Tyranno compoſuiſſe, atq; etiam ex ſe ſolus. unde & comicã eius orationem uocat Philoſtratus, ut quæ comica eſſent cõtineret. Cum autem in ſtudijs poëtices uerſaretur, ut idem Plutarchus ſcribit, artem ad mœrorẽ animi leuandum cõmentus eſt, quę ueluti medicorũ artes male habentium corporibus medentur, ita hęc egris animis ſubueniret. atq; ideo cum Corinthi uerſaretur, prope forum domiciliũ habuit, ſcripto propoſito profeſſus ſe ægris animis curationẽ adhibere: id ſcilicet in primis faciẽs, cum aliquis curandus acceſsiſſet, diligenter languoris & mœroris cauſam percontabatur, dein congrua oratione conſolationem afferebat: eiuſmodi eius erat medicina. Sunt præterea qui Rhegyni Glauci librum de Poëtis Antiphoni aſcribant. Thucydides ſcriptum reliquit, neminem unquam capitis cauſam melius orauiſſe Antiphone, cũ ipſum ſe defenderet: ei'q; cauſæ ſe aſtitiſſe dum diceret. idem ait Thucydides. Ariſtoteles uerò ſecundo Rhetoricæ libro, Cum ad ſuppliciũ, ait, à Dionyſio raperetur Antiphon, morituros'q; ſocios capita uelaſſe uideret per portam exeuntes, quid ita? inquit, an'ne horum quiſpiam cras uos uideat timetis? Duos tamen Antiphonis nomine fuiſſe, pluribus

oſtendit

oſtendit Hermogenes rhetor, ea parte ubi de ciuili oratione agit. Tres uerò Suidas cõmemorat, primum Thucydidis magiſtrum, cuius nullus cognoſcit fuiſſe magiſter, hoc eſt, αὐτομαθῶς, ut ait Philoſtratus: tametſi quidam eum à patre Sophilo edoctum ſcribũt, Neſtorem nũcupatum. alterum prodigiorũ interpretem, λογομάγειρος cognominatũ: tertium autem ſomniorum fuiſſe interpretem. Qua ex re mihi dubitandi anſa facilè datur, eorum quiſnam poëta fuerit. Secũdum quidem idem Suidas Epici carminis conditorẽ facit, & patria Atheniẽſem dicit: Plutarchus uerò primum oratorem & Tragicum, Philoſtratus & Comicũ addit. Sed his à nobis in præſentia miſsis, iam ad alios tranſeamus.

Subſequebatur Theopõpus, non ille Iſocratis diſcipulus, orator & hiſtoricus, ſed alius, Theodectis, ſiue ut alij tradũt, Theodori filius, Atheniẽſis, archææ Comœdiæ ſcriptor, cuius & Pollux meminit & Athenæus. Hephæſtion uerò ab hoc carmen Theopompeion denominatũ ait. Hic quidem poſt Ariſtophanis tẽpora floruit. Fabulas quatuor & uiginti docuiſſe traditur, inter quas Aeſculapius. Celebratur & illa ipſius quæ βατύλη inſcribitur, qua dictione fœminam pomilionem ſignificari Græci grammatici ſcribunt. alij ſpeciem quandam plantæ tradiderunt. Fuit uerò Theopompus in ijs quæ ad *Theopompus.*

diſciplinas pertinẽt prudens ac peritus, ſed quapiam narium tabe & deſtillatione male affectus, à qua cum liberatus eſſet, rurſus ad fabulas ſcriptitandas rediȷt: cuius rei & marmor in eius patria cum inſcriptione oſtendebatur, quæ & apud Suidam legitur. Hunc ipſum delirare ſcribit Plutarchus, cum Lacedæmonios perſtringit, quòd cauponarũ & uina uendentium mulierum eos perſimiles dixit: quia Græciæ libertatis guſtum propinarint, cæterũ in uinum acetum inſtillarũt: non multò enim poſt Lyſandri uictoriam, quæ quaſi prægustatio uiſa libertatis erat, nulli adminiſtrãdarum rerũ autoritas permiſſa fuit. Huius Theopompi fabula citatur Autocharis, in qua Platonẽ perſtrinxit acerbè: citatur item in Cypriaco carmine à Fulgentio in mythologico. Fuit & alter Theopompus Colophonius, poëta Epicus, ſeu ut Græci dicũt, Epopœus, qui Harmation conſcripſit: muſicũ id nomen eſt. huius meminit

Nicoſtratus. Athenæus. Poſt Theopompũ erat Nicoſtratus, qui, Laërtio teſte, Clytemneſtra eſt cognominatus. Comicus uerò fuit multi nominis, ut docet Athenæus, qui & has ipſius fabulas percenſet: Pandarum ſiue Anthyllum, qui tamen ab aliquibus Philetæro aſcribitur: & Hierophantes, & alias non parum multas, quæ in loculo repoſitę repertæ ſunt, cum diutius latuiſſent. Hic quoq; Nicoſtra-

tus

tus optimè hiſtrionicam exercuit: & ab eo propterea, in eos qui aliquid rectè & peritè faciunt, prouerbiũ factũ eſt, ἐγὼ ποιήσω πάντα κατὰ νικόστρατον, id eſt, ut Nicoſtratus omnia faciam. Nicoſtratũ alterum Macedonẽ egregium oratorem deſcribit Hermogenes rhetor, quem delectatum ſcribit fabulis non ſolum Aeſopæis, ſed & dramaticis. Hos ſequebatur Melitus Larij filius Athenienſis, Tragicus poëta, parum incitatus & uehemens: quare apud Græcos eſt ὑπόψυχρος, hoc eſt, ſubfrigidus dictus. Hic cum Lycone & Anyto, Socrati philoſopho ſapiẽtiſsimo diẽ dixit, quo iudicio Socrates cicuta hauſta perijt, ut res eſt notiſsima apud Platonem & M. Tullium & alios. Deſcribitur certè ita à Platone Melitus in Euthyphrone: Iuuenis, ait, quidam ignobilis eſſe uidetur, uocant illum (ut puto) Melitum, ex Pitheo populo, ſi quem tu Pitheum Melitum noſcis, prolixis deciduisq; capillis, aquilino & incuruo naſo, barbaq; rara. hæc Plato. Quibus uerbis præter ironiam, ſigna quoq; quaſi phyſiognomi cuiuſpiam cognoſcimus, deſcribẽtis hominis ſuperbiſsimi infidiſsimiq; improbitatem atq; audaciam. Irridet & Melitum Ariſtophanes, eiusq; Scolia, quæ ſunt carminũ genera à cithara ſic uocata, ut nobis autor eſt Diomedes, de quibus in primo ſermone actum eſt abundè, & à Plutarcho in Muſi-

Melitus.

ça:tametſi aliter Eraſmus, τῶν καρικῶν αὐλημάτων nuncupauit,quæ lugubria ſunt & flebilia carmina,de quibus & Suidas, Pollux & Athenæus. Sed cum non multò pòſt Athenienſes quantum reipublicæ detrimenti ex nece Socratis proueniſſet,cognouiſſent,Melitum ipſum lapidibus obruerunt, ut ſcribit Suidas:ut uerò Laërtius & alij,neci tradiderunt.Fuiſſe autē Melitum abuſq; Eleatæ Zenonis temporibus & Empedoclis legimus: quo factum eſt,ut eum natu grandiorē fuiſſe exiſtimem,cum Socratē accuſauit.Reponitur uerò etiam à Gręcis Melitus inter rhetoras. Scripſit præter fabulas περὶ τοῦ ὄντος, hoc eſt, de eo quod eſt, & ſi placet, de ente. Egit & pro Samijs imperatorem, & contra Sophoclem poëtam nauali pugna conflixit, Olympiade circiter quarta & octogeſima. geſsit & rempub.aduerſus Periclem.Fuit & alter Melitus & ipſe Athenienſis,puer formoſus,qui à Pauſania Meles dictus eſt,cuius hiſtoria copioſius à Suida deſcribit,qui à Pauſania nōnihil uariat:nam hic amatorem,ille amatum facit. Amatus cum eſſet Meles à Timagora ardentius,poſt multa, nihil puer eū miſeratus,mortem illi demū imperauit: ille dicto parens,ſe ex arce,id eſt,Acropoli præcipitem dedit. Non multò pòſt & Melitus ipſe deorum, ſi non dæmonū potius inſtinctu & uoluntate,ex eodem loco præcipitem

ſe de-

ſe dedit. quare, inquit Pauſanias, in urbe erecta eſt Anterotis ara, quam ἀνάθημα μετοίκων, hoc eſt, inquilinorum oblationem uel donarium, ſeu peregrinorum uotum, ut Domitius interpretatur, eſſe dicunt, quòd ſcilicet erat inquilinus Timagoras. Statuã uerò illam fuiſſe ait Suidas, nudi & formoſi pueri, qui duos in ulnis generoſos gallos contineret, ſeq́ ipſum in caput impelleret. Porrò Anteroten deũ, quem Cælius noſter Anticupidinem latinè uertit, amorem reciprocũ facere gentes exiſtimabãt, cuius Cicero de natura deorum meminit, & Seruius in quarto Aeneidos, ſuper ea poëtæ uerba:

Tum ſi quod non æquo fœdere amantes
Curæ numen habet.

Meminit & Suidas in ea dictione ἀντέρως, ubi & hiſtoria eſt amoris mutui Charitonis Melanippum amantis, & quod hoc cognomine Apollonius Alexandrinus Anteros uocatus fuit. Cælius uerò ex Alexandro, ut inquit, ex Aphrodiſiade, ita ſcribit: Venerem à Themide fatidica monitam, Cupidinem iuſtos auctus non habiturum, donec alterum non pepererit: quare dea cum Marte rem habens, eum filiũ peperit, cui nomen impoſuit Anterotis, ceu uos Anticupidinem dicatis. Porrò apologum iſtum non Alexandro, ſed Porphyrio aſcriptum, in græcis legi. Hæc uerò uobis parergως & præter propoſitũ nar-

raſſe placuit, ut nonnihil re parum nota ab audiendi moleſtia leuarem: quare iam attendite. *Myrtilus & Hermippus.* Poſt Melitum Myrtilus & Hermippus fratres ueteris Comœdiæ poëtæ ſequebantur, qui Lyſidis filij fuere, Athenienſes. Myrtili quidem fabulæ ſunt Tentanopanes, hoc eſt, arrecti Panes, & amores. At uerò Hermippi Comœdiæ quadraginta produntur, quarum aliquæ etiamnum citantur, atq; in primis ab Athenæo, apud quem etiã iambicum carmen ipſius eſt legere, in quo Muſas inuocat, rogatq;, ut Bacchus quæ fecerit negocia referat, & undenam gentium merces ſuas deuexerit, quæ'ue uſquam & certis locis laudata proueniũt, colligit. Citatur & idem poëta in iambicis Stratiotis, itẽ in Cœlo, alijsq; fabulis. Fuit uerò hic Hermippus altero captus oculo, hoc eſt, ut Græci dicũt, ἑτερόφθαλμος. Hermippi inſuper cum alia multa leguntur apud Plutarchum, tum in Periclen uerſus etiam anapæſtici. Hic idem poëta Aſpaſiam accuſauit, quòd cum Pericle lenociniũ faceret, cum ingenuas rem cum Pericle habituras apud ſe haberet. Fuerũt Hermippi nomine inſignes aliquot, ſed in primis celebratũ Hermippus Pythagoricus, cuius Ioſephus contra Appionem, & Laërtius *Xenarchus.* alijq; meminere. Hos ſequebatur Xenarchus & ipſe Comicus, cuius hæ fabulæ ab Athenæo & Suida referũtur, Bucolion, Porphyra,

phyra, Scythæ, Gemini, Pentathli, Priapus, Somnus, & Stratiotes. At uerò in Poëtica Ariſtoteles inter Mimijambos poëtas Xenarchum reponit. Et erat Ophelion poëta Comicus cum his, cuius & Suidas & Athenæus meminere. Fabulæ uerò ipſius hæ feruntur, Deucalion, Callæſchros, Centaurus, Satyri, Muſæ, Monotropi. Et cũ his unà Strattis Atheniẽſis Tragicus, cuius fabulas quindecim ijdem Athenæus & Suidas cõmemorant, Anthroporeſten, Atalantam, Agathos, uel ἀργυρίου ἀφανισμὸν, id eſt, pecuniæ interitum, Iphigeronta, Limnomedonta, Macedonas, Medeam, Troilon, Phœniſſas, Philoctetem, Chryſippũ, Pauſaniam, Pſychaſtes, Callipidem, Cineſiam: quã fabulam aduerſus impiũ & irreligioſum Cineſiam poëtam ſcripſit, ut Harpocration teſtatur. Sunt qui hũc ipſum Strattin antiquæ Comœdiæ poëtam faciant, & has eius ſedecim fabulas eſſe aſſeuerent: quod & Plutarchus in Iſocrate probare uidetur, cum ait, ab Ariſtophane & Strattide Theodorũ Iſocratis patrem ob filiam in Comœdijs notatum fuiſſe. Fuit & Timeſitheus Tragicus, cuius Tragœdiæ fuiſſe feruntur, Danaides duæ, Hectoris redemptio, Ixyon, Capaneus, Memnon, Proci, Iouis proles, Helenæ repetitio, Oreſtes, Pylades, Caſtor & Pollux. Fuit item Clearchus poëta Comicus non quidem Solen-

Ophelion.
Strattis.
Timeſitheus.
Clearchus.

ſis ille Peripateticus,nec Ponticus alter, qui Platonis aliquando auditor,ſed alius,cuius non frequens apud autores mentio. huius certè ex Corinthijs fabula,in ebrios ſententia celebratur:Si bibacibus,inquit,contingeret ut quotidie caput doleret, cum merum hauriunt,& ſiccant pocula,futurum ut noſtrum nullus potet.quam ſententiam in Sophiſtarũ cœnis recitat Athenæus libro decimoquarto.

Straton. Fuit & Straton mediæ comœdiæ poëta,inter cuius fabulas Phœnix à Suida reponitur.Legimus tamen & alterũ Stratonem epigrãmatωn ſcriptorem.

Heniochus. Et cum his fuerat Heniochus Atheniẽſis, mediæ & ipſe comœdiæ poëta.Trochilus uerò,& Epiclerus,&Gorgones,& Polypragmon,Theoſtyges,Polyeuctus,Apophras,hoc eſt,inauſpicatus dies,Baryorgetus,Cocytus,Thorycion,quod nomẽ cuiuſpiam proditoris fuit præfecti militum, à quo fabula nuncupata, &aliæ ſunt Heniochi fabulæ apud Suidam: meminit Athenæus & Theophilus græcus in lexico.

Diogenes. Erat item Diogenes,qui & Oenomaus dictus eſt, Tragicus Athenienſis, quem poſt triginta Tyrãnorum eiectionem fuiſſe comperio.hæ ipſius fabulæ feruntur, Achilles, Helena, Hercules, Thyeſtes, Medea,Oedipus,& Semele. Nõ deſunt qui hũc ipſum Diogenem Synopæum eſſe exiſtimẽt, qui Canis eſt cognominatus, cuius uita eſt

à La-

à Laërtio perſcripta, & cuius fabulas com-
memoraui,quas tamen Satyrus Philiſci Ae-
ginetę,non Diogenis fuiſſe prodidit.extant
ipſius quædam epiſtolæ,quæ & à nonnullis
ſuppoſititiæ & adulterinę creduntur,eius li
cet paſsim nomine circunferantur,& citen-
tur. Fuit & alter Diogenes Alexãdrinus,cu-
ius inter ea quæ non pauca adoleſcens poë-
mata condidit, tragica pleraꝗ reponuntur,
ut eſt à Strabone traditũ. Scribit Plutarchus
in eo qui eſt de Audiendo, Melanthiũ cum
de quadam Diogenis Tragœdia interroga-
retur,reſpondiſſe,ſe fabulam uocabulorũ &
dictionũ tegmentis, & quibuſdam inuolu-
cris adopertam,conſpicere non poſſe.delec-
ctatus enim uſqueadeo Diogenes fuit obſo
letis quibuſdã uocabulis & affectatis, & ut
dicere ſolebat Auguſtus,fœtoribus,quibus
(prò hominũ plerũꝗ uecordiam, ne dicam
amẽtiam) & hoc ipſo tempore quidam non
alioqui ineruditi,nomẽ ſibi & immortalem
gloriam ambitioſè cõparare laborant:quos
ſatis à Gellio quidem, ſed à Luciano magis
in Lexiphane & Rhetore deriſos eſſe uide-
mus. Verùm hæc,quæ aliàs, in pręſentia mit
tamus. Fuit autem hic Melanthius,cuius
modò meminimus, & ipſe poëta Tragicus,
ut eſt non ſemel apud Athenæum, qui de eo
etiam ita tradit: ἐλεγεῖα, inquit,compoſuit.
Sunt & eius uerſus apud Plutarchũ in uita

Cimonis,qui & illum ſcribit cum Archelao ſimul poëmata ad ipſum Cimonem ſcripſiſſe,citatq́ elegias. Fuit uerò Melanthius uoracitatis & adulationis crimine ſeu palpi ſuo tempore incuſatus. addit etiã Suidas,& ipſum muliebria pati conſueuiſſe. Porrò & huius meminit Ariſtophanes, Pherecrates, & Leucon,& poſt hos uetus Heſiodi interpres. *Sopater.* Hos ſequebatur Comicus Sopater, qui, ut eſt ab Athenæo proditum, φλοιακογράφος eſt cognominatus,hoc eſt,ſi augurari licet, qui in libro, id eſt,cortice ſcriberet: niſi fortè φλυαρογράφος, id eſt,nugarum ſcriptor legere maluerimus. hæ ipſius Comœdiæ feruntur,Eubulus,Theombrotus,Hippolytus, Phyſiologus, Silphia uel Cnidia, Necyia, Pylæ, Oreſtes, Phace. Fuit & alter Sopater qui Parodias ſcripſit, cuius fabula eſt Bacchis,ut ait Suidas:ut uerò Athenæus in quarto Dipnoſophiſtõn,Bacchidos proci,qui & ipſum cognominatũ ait Phacium. Fuit autem Bacchis meretricis nomen. Fuit & alius Sopater Apameus,ſeu magis Alexãdrinus Sophiſta, quem quidam eum exiſtimant, cuius adhuc quædam extant in arte rhetorica. *Ariſtodemus.* Me fugit an fuerit in tabula Ariſtodemi Athenienſis imago,qui à nõnullis poëta creditur,quòd in quarto de Republica M.Tullius de eo ita ſcripſerit,ut Aurelius Auguſtinus in ſecundo de Ciuitate Dei refert.

fert. Ariſtodemũ, inquit, Tragicum autorem maximũ, de rebus pacis ac belli legatum ad Philippũ Athenienſes ſæpe miſerunt. & hæc quidem de Ariſtodemo M. Cicero & Auguſtinus, cuius & Lucianus meminit. Gellius uerò ex Critolai ſententia ſcribit, quòd Demoſthenes cum ſuam illam argyrãchen con finxiſſet, Ariſtodemũ interrogauit actorem fabularum, quantũ mercedis uti ageret acce piſſet: & Ariſtodemus cum talentum reſpon diſſet: At ego plus, inquit, accepi ut tacerem. quibus uerbis inducor, ut apud Aurelium legendum eſſe actorem, non autorem, exiſti mem. Plutarchus quoq; in Aeſchine, Ariſtodemo illum ait operam dediſſe in tritagoniſtis & Dionyſijs, id'q; ex Demoſthenis ſentẽtia aſtruit. At ſicuti de hoc alia pauca com peri, ita plura de Ariſtodemo, qui Μαλακὸς cognominatus eſt, ut Dionyſius Halicarnaſs. & Suidas ſcribunt, qui molli quadam & effœminata arte Cumarum adeptus eſt tyrannidem. Sed hic nihil ad tabulas, ſicuti nec is qui compẽdium omniũ Herodiani operum compoſuit, quare nunc ideo ſuper'q; ſatis.

Fuit in hac tabulæ parte Sophilus Sicyonius, ſiue Thebanus, ut alij malunt, medię comœdiæ poẽta. Dramata ſeu ipſius fabulas Athenæus & Suidas multas connumerant, inter quas hæ ſunt, Citharœdus, Phylarchus, Tyndaris, quæ & Leda, Diogenes & *Sophilus.*

Gamon celebrat,in qua fabula Stilponẽ phi
loſophum Megarenſem irriſit. Scripſit & a-
Spintharus. lias. Aderat & hac parte Spintharus He-
racleotes,qui Tragœdiarũ ſcriptor fuit.Fa-
bulæ ipſius dicuntur,Semele fulminata,Her
cules ardens.Eſt uerò Spintharus ludibrio
habitus,ut Phryx & barbarus:cõmendatur
tamen à Diogene Laërtio in Heraclidis ui-
Damoxenus. ta. Cum his & Damoxenus Athenienſis
Comicus fuit,qui ut in tertio Dipnoſophi-
ſtôn tradit Athenæus & Suidas, ab eo Syn-
trophos fabulã edidit,& alias inſuper,quod
cum aliubi, tum in decimo idem Athenæus
Dexicrates. teſtatũ reliquit. Fuit item Dexicrates poẽ
ta,qui & ipſe Athenienſis,Comicus.Scripſit
ὑφ' ἑαυτῶν πλανωμένους, hoc eſt,à ſemetipſis aber
rantes,id eſt,mente abalienatos:quod idem
ſcriptũ reliquit Athenæus, & ab eo Suidas.
Phœnicides. Erat ſimul Phœnicides Comicus,qui iiſ-
dem teſtibus fabulam Phylarchũ μισούμενον,
id eſt, inuiſum ſeu odioſum ſcripſit. Perperã
huius poëtæ nomẽ & quampluriũ aliorum
nuper legi in magno codice Romæ publica
to,uiri cuiuſpiam, ut mihi quidem uidetur,
docti atq; eruditi : neq; enim ego ipſum co-
ràm cognoui:quo in opere,illo quidem mul
tiplici, omnem ferè diſciplinarũ orbem au-
tor ille euoluiſſe uiſus eſt:certè maiora pro-
miſit,quàm exhibuit.in eo pręter alia multa
inuerſa,pleraq; interpolata offendi,ne erra-
ta di-

ta dixerim. Sed de libro hactenus, quem & uos, ſi uacat, aliquando euoluatis. Cum his uerò unà Dicæogenes, qui Tragœdias & dithyrambos cōpoſuit,ut Val.Harpocration & Suidas teſtantur. Erat item Theodectes Phaſelites ex Lycia,patre Ariſtandro. Fuit uerò Tragicus,ut obſeruat Stephanus, quum prius arti oratoriæ operam dediſſet. Hunc etiam Græci diſcipulum tum Platonis & Iſocratis, tum Ariſtotelis prodidere, & unà cum Naucrate Erythræo, & Iſocrate Apolloníate,ac Theopompo Chio,in dedicatione Mauſolei certaſſe,quod Mauſolo uiro ſuo & fratri, Artemiſia Cariæ regina Olympiade CIII conſtruxit,& uictoriã conſecutum:tametſi alij Theopompũ dicant primas tuliſſe,inter quos Gellius libro decimo. Hyginus utiq; in exemplis refert,ſuo tempore Theodectis Tragœdiã extitiſſe,quæ Mauſolus inſcriberetur, in qua eum magis placuiſſe quàm in proſa prodidit. Plutarchus in Iſocratis uita, ubi de eius diſcipulis agit: Et Theodectes,inquit,Phaſelites,qui poſtea Tragœdias ſcripſit,cuius eſt monumentũ in Cyamiten euntibus iuxta ſacram uiam in Eleuſinen,hoc tempore deſertum,ubi & generoſos poëtas ſecum reſtituit, quorum tamen ſolus hodie ſeruat Homerus.Hæc Plutarchus.Scribit Ariſteas Ptolemæi Philadelphi ſatelles, uel ut græco utar uerbo, ὑπασπιστὴς

Dicæogenes. *Theodectes.*

σπιτής, in eo opuſculo quod ad Philocratem fratrem de Septuaginta duobus diuinæ legis interpretibus edidit, hunc ipſum Theodecten luminibus captum, cum in quapiam Tragœdia ſacra quædam prodere uoluiſſet: cuius cauſam ubi ipſe intellexit, Deum opt. max. multorũ dierum ſupplicatione & precibus placauit, unde & uiſum recepit. Idem ſcribit Ioſephus libro antiquitatũ XII. idem Euſebius: tametſi in utriuſq; exemplari latino parũ emendatè legatur. De Theopompo uerò hiſtorico, cui eandem ob cauſam mentis alienatio contigit, in Pythagoræ Symbolis, ſi meminiſti Pice, ad te ſcripſi: ueluti etiã de Numenio philoſopho, qui ab Eleuſinijs deabus in ſomnis correptus fuit, quòd ſe proſtitueret, cum earum ſacra prodere tentaret. quibus exemplis monemur, de deo nõ ſine lumine, id eſt, afflatu loquẽdum: tametſi alij hoc loco lumen pro igne interpretẽtur, ex Magorum ſententia, quod in Symbolis non meminerim. Verùm iam reliquum de Theodecte quod ſupereſt referamus, qui, ut Stephanus teſtatur, Tragœdias quinquaginta ſcripſit, inter quas illa fuit, quã modò retulimus, Mauſolus. Philoctetẽ celebrat Ariſtoteles in Ethicis, & ab eo Pachemerus & Euſtrathius, in qua Philocteten induxerat à ſerpente morſum. Carmine quoq; ſcripſit artem rhetoricam. Theodecten inſuper ſcribit

Hermippus

Hermippus & alij gryphos callidiſsimè pro poſuiſſe, & ipſum propoſitos abſoluiſſe. Celebratur etiam illius ænigma de umbra: rem ait natura eſſe circa generationem & corruptionem maximã, minimã uerò ui ac uirtute: quod latius tibi Pice in ænigmatibus prodidi. Ea autem Theodecten memoria excelluiſſe legimus, ut ſemel auditos quamlibet multos uerſus, protinus reddere ſolitus eſſet, ut Fabius ſcribit. Dicti ſunt etiã noſtris diebus idem facere magnus tuus patruus Pice, Ioannes Picus, & Ioãnes Sadoletus Iuriſcõſultiſsimus, noſtri Sadoleti pater, & alij: ſed mihi nunquam, ut ipſe, cum id facerent, intereſſem, contigit. Diem uerò clauſit extremum Theodectes Athenis, ut Stephanus autor eſt, annos natus, ut quidam prodidere, unum & quadraginta, eius adhuc ſuperſtite patre: atq; eius ſepulchro hoc inſcriptũ fuit epitaphium:

ἡ δὲ χθὼν κόλποισι φασηλίτην θεοδέκτην
κρύπτ᾽, ὃν ηὔξησαν μοῦσαι ὀλυμπιάδες.

hoc eſt, ut ex tempore uobiſcum ludam,

Iſta Phaſelitem tellus gremio Theodecten
Claudit, Olympiades quem coluere deæ.

Alexander Macedo cum in Lyciam contra Perſas iturus perueniſſet, & in urbis Phaſelidis foro Theodectis ſtatuam poſitam conſpexiſſet, recordatus quòd condiſcipulum cum ſub Ariſtotele habuiſſet, illius memoria

commotus, & illi parentauit, coronasq́; & honores epulatus poſt cœnã exhibuit. hoc quidem Plutarchus in Alexandro, qui & in eo quo oratorum uitæ deſcribuntur, ait illi poſitum monumentum cum Iſocrate Athenis iuxta uiam ſacram, quæ ducit ad Eleuſina, quo loco & aliorum illuſtrium uatum imagines erectæ fuerant. Theodectis uerò uerſiculi ex fabula citantur, quibus figmento quopiam poëtico cauſam affert, cur Aethiopes aduſto ſint & colorato aſpectu, & criſpis capillis:

Quibus, inquit, *propinquã Phœbus admouet rotã*
Populis, fauilla corpora inficit uirûm,
Caloribusq́; adurit præpotentibus,
Retorridasq́; criſpat illorum comas.

Huic Theodecti filius fuit eodem nomine, qui rhetor fuit, & multa perſcripſit. Fuit cũ crederem Theodecten unum & eundem eſſe cum Theodoto poëta, quem bis citatum repereram apud Euſebiũ Pamphili nono προπαρασκευῆς: ſed cum eius græci exẽplaris copia mihi facta eſſet à parẽte tuo Pice, cognoui omnino diuerſum: hic enim heroicus de Iudæis hiſtoriam carmine cõplexus, in qua, ut Euſebij ipſius uerbis utar, Sicema, quæ uulgò Sichima, ait à Sicemo Mercurij filio nomen accepiſſe, qui eam urbem cõdiderit, & eius poëtæ plurima carmina affert, quæ omnia collegiſſe & magnus mihi, & parum

uobis

uobis gratus foret labor. Sunt inter grammaticos qui Theodoton ſcribant cõtra Mneſarchum regem carmen ſeu Tragœdiã quampiam ſcripſiſſe, qua ex cauſa in eũ iratus rex, illum inſequebatur: at cum ſe Theodotus in Apollinis tẽplo abdidiſſet, ibidem regis iuſſu occiſus eſt: quam hiſtoriam duobus uerſibus in Ibin ſic Ouidius cõplexus eſt:

Victima uel Phœbo ſacras mactêris ad aras,
Quam tulit à ſæuo Theodotus hoſte necem.

quo loco Theodotus proceleuſmaticus eſſe uidetur pro dactylo, ut in illo Claudiani in Ruffinum,

Theodoſius terris, en aurea naſcitur ætas.

ut per ſyngreſin figuram dictum ſit. quin potius ego per diphthongum utrunque nomen pronunciare ſoleo, quod frequentiſsimum apud Græcos inuenietis: θεὸς enim θοὺς per figuram κράσιν Doricam enũciant, qua frequentiſsimè poëtæ utuntur, ut Theudotus pro Theodoto legatis: quam tamen hiſtoriã ex grãmaticis non habeo unde erutam uobis oſtendam. Porrò & in græcis epigrammatis legimus θουδόσιον pro Theodoſio. Verùm pro re de his ſatis, ad reliqua procedo. Theodoctis quoque magiſter Iſocrates, præter numeroſam orationem, cuius ipſe uel autor, uel certè excultor fuit, cuius & orationes extant & leguntur elegãtiſsimæ, triginta quoque & ſeptem fabulas Tragicas docuiſ- *Iſocrates.*

ſe traditur, inter quas duas non legitimas fuiſſe ſcriptores prodidere. Sed de hoc Iſocrate plura non ſunt in præſentia à me referenda, eiùs quando uita copioſè eſt à Plutarcho deſcripta, & à Philoſtrato, qui inter cætera, Theopompũ Chium, inquit, & Ephorum Cumæum ipſius fabulas calumniari ſolitos, ingratos ſcilicet hac parte diſcipulos, ut tibiarũ artificis, ſeu tibicinis cuiuſpiã, & ut ille græcè ait, αὐλοποιῦ. Fuerat nãq; (ut Suidas ait) Iſocrates Theodori tibicinis filius. Hoc tamen uos ſcire uelim, duos eadem fuiſſe tempeſtate Iſocratis nomine, hunc uidelicet rhetorem & poëtam, cuius laudes græca & latina lingua celebrat: alterũ huius diſcipulum, qui ex Ponto Apolloniates fuit, uel, ut alij, Heracleota, qui in Mauſolei certamine, ut modò retulimus, certauit. Erat & cùm his Aſclepiades, eiuſdem Iſocratis diſcipulus, quẽ Tragœdias ſcripſiſſe teſtis eſt Plutarchus. Erat porrò Eubulides Mileſius, unus ex Euclidis ſectatoribus, qui ab ipſius Euclidis patria Megarici dicti ſunt. Scripſit uerò Eubulides Tragœdias multas, quibus in certaminibus excelluit. In arte etiam diſſerendi, quæ Dialectice græcè dicitur, longè plura, quàm in poëtica cõſcripſiſſe traditur, atq; in primis quæ Sorites & Ceratinæ uocitatæ ſunt: illam Cumulum Latini, ſeu quod dubitat Cicero, acerualem argumentationẽ inter-

Aſclepiades. *Eubulides.*

interpretantur, hanc corneam, quarũ Cicero, Fabius, Seneca, Gellius, Capella, Ammonius, Laërtius, alij meminere, & omnib. his lõgè locupletius Io. Fr. pater tuus Pice, in libris quos ad te miſſurus, de omni inſtitutione dialectica, in manus habet. Fuit & in hac poëtarum parte Eubulus Cettius Athenienſis poëta Comicus, quem Atarnitẽ (niſi fortè ſit alter hic Eubulus) facere uidetur Pollux in nono, cum de Phocaite ſtatere nomiſmate agit: quo loco ex Calliſthenis apophthegmate tradit Perſium poëtam de Eubulo Atarnite ſcripſiſſe: Διότι τὰς φοκαίτας, ἃς εἶχον, ἔσχον ἴδιον ἐν μυτιλήνῃ μᾶλλον ἢ ἐν ἀταρνεῖ. Eſt autem Atarna, è Lesbi regione oppidum. Patrem uerò habuit Eubulus, ut Suidas ſcribit, Euphranorẽ. docuit quidem fabulas quatuor & uiginti, inter quas illa fuit, quam à meretriculę nomine Clepſidram uocauit: quæ utiq; ſic uocata eſt, quòd ad clepſydram, quouſq; ea exinanita & uacua eſſet, Veneri dare operam ſolita erat, ut Aſclepiades Arij ſcriptũ reliquit in opere de Demetrio Phalereo, qui & ipſius nomen propriũ Metichen prodidit. idem & Athenæus libro XIII. Floruit uerò Eubulus CI Olympiade, propinquus poëtis mediæ & antiquę comœdiæ. Ammonius tamen mediæ ipſum Comœdiæ poëtam ſcribit, cuius & fabulam Calathophori citat. huius poëtæ leguntur Eubulus.

adhuc uerſus nō parum multi, & inter hos hi, quibus non aſpernādas eſſe lactucas ait: in id enim olus Venus morientem Adonin depoſuiſſe canit, unde & mortuorum cibus dicitur. huius crebra apud Athenæum mentio, ubi Gnidia & Megarica & Sicula etiam uaſa celebrat. Delectatus eſt in fabulis ſuis Eubulus gryphis, ut in fabula Sphingocarione de podice, cum ait, Loquentem & elinguem, uentorūq; cuſtodem, uulnus ſine uulnere, hirſutum læuemq;: ut ad te paulò antè Pice in Aenigmatū libello ſcripſi. Nannion quoq; eiuſdem, non Philippidæ fabulam fuiſſe inuenio. Eſt autem Nannion meretricis nomen, cuius & Alexis & Timocles poëtæ meminere. Næ dignū annotatione illud eſt, quòd ſuo carmine idem finxit Eubulus Dionyſium dicentem, Treis, inquit, crateres tantum ſapiētibus tempero, ſanitatis primum, amoris ſecūdum, ſomni tertium. Mitto hoc loco cætera, quæ de hac re pluribus Athenæus recenſet: nam ad decimum uſq; cratera numerat. mitto item quæ alij de huiuſmodi bibendi lege tum Latini, tum Græci ſcripſere: nam & nonnulla in Panyaſis imagine retulimus: aliàs uerò plura, cum gryphum ternarij numeri Auſonij poëtæ puer interpretarer.

Mneſimachus. Eubulum ſequebatur Mneſimachus mediæ Comœdiæ poëta, cuius has Comœdias celebrant Athenæus & Suidas, Hippotrophus,

trophus, Buſiris, Philippus, aliæ. Sequebatur & Pherecrates Athenienſis, quē ex ijs unū, qui Atticiſsimi dicti ſunt, fuiſſe ait Athenæus. Comœdias pleraſq; ſcripſit, & ab eius nomine Pherecratium carmen appellatū legimus. Crateris æmulus fuit, uicit hiſtrio in theatro. Pherecratis fabulæ ſeptem cenſentur, inter quas Myrmicāthropi, hoc eſt, formicomines, ut ſcribit Athenæus. Sunt qui eum ſecutum Alexādrum regem in exercitu tradant. meminit eius & Plato in Protagora, qui ait illum efferatos & rudes in Lenæo erudijſſe. Pherecrates, ut eſt à Plutarcho in Muſica proditum, in ſcena aliquando Muſicam introduxit perſona & nomine poēſeos, quæ muliebri quidem ornatu, at lacero corpore, & uerberibus cæſo, contumeliæ & cladis cauſam quærenti Iuſtitiæ, ita loquentem facit: *Pherecrates.*

Dicam haud inuita, quandoquidem tibi
Audiendi, ac mihi fandi uoluptatem facit
Iræ impetus. Mi prima malorum labes
Melanippides fuit, qui duodenis
Fidibus me eneruauit: nec tamen meis
Finis ærumnis. Atticus Cineſias
Execrabilis hexarmonios ſtrophis
Anfractus inſertans, me male perdidit.
Nam dithyrambos condens bifores, niſu
Ancipiti clypeorum ritu dextris
Similibus læuis mentem irritam fallit.

Sed neq; miſerijs hic modus fuit
Meis. Phrynis iniecto ſtrobilo quodam
Non antè cognito, irrequietis me
Flexibus atq; reflexibus uerſando
Totam collabefecit, quinqueneruijs
Duodenas obſtipando harmonias.
Neq; adeò eum pœnitebat ſceleris,
Quin repetebat ultrò, ſi quid liquiſſet.
Iam uerò Timotheus, ô mihi chariſſima,
Perfodit me, & fœdiſſimè lacerauit.
Quis iſte Timotheus? Mileſius quidam
Pyrrhias: hic mihi innumera inuexit mala,
Vicit & omnes inferendis cladibus,
Quos memoraui: uicit inquam, mollesq;
Ac formicarios uehens modos, meq;
Sicubi ſit nactus gradientem ſolam
Soluit, diſpeſcit in duodenos neruos, meq;
Contorquens, tanquam braſſicas, totam
Referſit hexarmonijs hyperbolæis,
Prophanisq; ac ſuperuacuis fidium
Vocumq; inanibus pertentaminibus. Hactenus Pherecrates, & de eius ſimul imagine. Poſt quem fuit Anaxilas ſiue Anaxilaus (utrunq; enim nomen apud Græcos reperi) poëta Comicus, qui eius mordacitatis fuiſſe traditur, ut nec à calumnijs in Platonem abſtinuerit, & præcipuè in fabula cuius inſcriptio erat Botrylion. eius meminit Athenæus, qui eius citans fabulam Monotropon, ait eum perſtringere Matona Sophiſtam, ut cætera mittam.

Anaxilaus.

tam. Alius fuit Anaxilaus medicus, ut exiſtimatur, de quo Plinius cum de lino primũ, & deinde de ſulphure agit, meminit: Linteo Anaxilaus autor eſt, inquit, ex aſbeſtino lino circũdatam arborẽ, ſurdis ictibus, & qui non exaudiãtur, cædi. De ſulphure uerò: Luſit, ait, eo Anaxilaus, in calice nouo pruna ſubdita circũferens, exardeſcentis repercuſſu pallorem dirum uelut defunctorũ effundente conuiuis. Sed & huius nominis alios legimus cum apud alios, tum apud Plutarchum. Erat dein mediæ Comœdiæ ſcriptor Augeas Athenienſis, cuius fabulæ duæ tantum iudicatæ ſunt, Ruſticus, id eſt, ἄγροικος, & Purpura. huius uerò meminere grãmatici Theophilus & Suidas, qui & hũc bis accuſatum fuiſſe aiunt. Lego & apud Stephanum, Augen Melorum poetriam fuiſſe, quæ Tegeatis fuit, hoc eſt, ex Tegea Cretica, à qua urbe Tegeates & Tegeatis deriuatiua formantur. Fuit & cum his Cantharus Athenienſis & ipſe Comicus, cuius fabulæ dicuntur, Medea, Tereus, Symmachiæ, Myrmices, Aëdones, hoc eſt, Luſciniæ. Fuit & Chæremon poëta Comicus, quem Socratis diſcipulum quidam fecere. Multæ ipſius Comœdiæ ab autoribus in mediũ afferuntur. Ariſtoteles quidem in Rhetoricis Pentheũ præcipuè, Athenæus uerò Vreum, Alpheſibœam, Hippocentaurũ: in qua fabu

Augeas. *Auge.* *Cantharus.* *Chæremon.*

la, ſi Ariſtoteli credimus, mixtam omni metrorum genere rhapſodiam fecit. Chæremonis uerſus Theophraſtus libro de plantis v. profert, ubi de fumoſis agit arboribus: palmam enim fumoſiſsimam uocat. Athenæus uerò Chæremonẽ dicere ſolitum ait, Amorem, ſi temperatus ſit, in primis hominẽ lætum & gratioſum facere: ſi uerò propenſior ſit & intẽperatus, contrà, perturbationibus & difficultatibus hominẽ afficere. Idem ſcripſit Theophraſtus in amatorio. Aliæ multæ ferũtur huius poëtæ fabulæ, ex quibus non parum multæ ſententiæ colligũtur, quæ breuitatis cauſa ipſe prætereo. Alterum Chæremonẽ fuiſſe legimus qui Hieroglyphica ſcripſit, quod alibi diximus. Poſt hos erat

Neophron. Neophon uel Neophron, utroq; enim modo legimus. Poëta hic Tragicus fuit, Sicyonius, cuius fabulæ cẽtum & uiginti traduntur. A pleriſq; exiſtimatum eſt Medeam, quæ Euripidi adſcribitur, huius Neophontis fuiſſe. Primus hic quoq; pædagogos introduxiſſe dicitur, & domeſticorũ ac familiarium βάσανον, hoc eſt, experimentum. Floruit Alexandri Macedonis ętate. Fuit uerò Calliſthenis philoſophi amicus adeò, ut & cum eo ſit ſupplicio affectus, ut nota eſt hiſtoria: meminit & huius Laërtius & Suidas. Cum

Nearchus. Neophonte fuit & Nearchus, & ipſe tragicus, & Calliſthenis ſimul amicus, cum quo etiam

etiam in Alexandrũ conſpiraſſe accepimus, ſi modò à Græcis accepta rectè meminimus. Fuit certè Nearchus Alexandri miles, & de rebus eius geſtis ſcripſit, in quibus,quòd de ſe ſit mentitus,arguitur,cum ſe nauis ductorem,id eſt,Nauarchum dicat,cum guberna tor fuiſſet. & hoc quidem Suidas. Fuit & Neanthes iuuenis poëta,qui Tragœdias ſcri pſit,earumq́ꝫ nonnullas Empedocli philoſopho dono dedit.de hoc,quod recorder,pauca comperi. Fuit & alter Cyzicenus Neanthes rhetor Philiſci Mileſij diſcipulus. Poſt hos erat Lycon Scarpheus: eſt uerò Scarphea Locridis ciuitas non procul à Thermopylis. Poëta hic Comicus, cuius, quod memini,à Plutarcho duobus in locis fit mẽtio,in Alexandri uidelicet uita, & in libro ſecundo de eiuſdẽ fortuna.Nam cum,inquit, Comœdi eſſent circa Lyconẽ Scarphea,atq́ꝫ ipſe in quadã Comœdia uerſum interſeruiſſet, quo quiddam petebat, ridens Alexãder, decem talenta dari iuſsit. Quidam ex Latinis, ne doctos alioqui inceſſere uidear, mimum potius Lyconem quàm comicum putauit: ego ideo nihil certo, Fuere & alij Lyconis nomine nõnulli poëtæ,unus quidem epici carminis ſcriptor, alius epigrãmatôn: ut Lyconem ex Troade philoſophũ Stratonis diſcipulum & ſucceſſorem peripateticũ mittam,qui à uocis & morum ſuauitate pro

Neanthes.

Lycon.

Lycone Glycon cognominatus eſt, cuius ui-
tam Diogenes exequitur. Fuit & alter Py-
Cleophon. thagoricus. Dein poſt Lyconē erat Cleo-
phon Athenienſis Tragicus, cuius hæ fabu-
læ tradunt, Amphiaraus, Actæon, Achilles,
Bacchæ, Leucippus, Perſis, Telephus, Thye-
ſtes, Δεξάμενος, hoc eſt, accipiens, & Erigene.
Alexander. meminit Suidas. Erat Alexander Aeto-
lus, qui teſte Suida ex Pleurone ciuitate fuit,
parentibus ortus Satyro & Stratoclia. con-
numeratur uerò inter grammaticos & poë-
tas. Scripſit Tragœdias, & inter eos Tragi-
cos connumeratus eſt, qui Pleiadis nomine
celebrati ſunt, de quibus alibi. Hunc Alexan
drum & elegias ſcripſiſſe Strabo teſtatur, ex
quibus & teſtimonia affert, cum de Dolio-
ne Sileni & Melies Nymphæ filio loquitur.
Parthenius quoq; eius elegiam in Eroticis
affert, cum de Anteo Halicarnaſſeus agit &
Phobij uxore Cleobœa, eius amore capta:
quo amore & illum in puteum coniectum,
& molari lapide ſuperiniecto, ipſa ſe laqueo
peremit. Scripſit præterea in eo genere mi-
morum, quæ Ionica poëmata dicta ſunt, ut
eſt ab Athenæo libro XIIII proditum: &
cum eo Pyretis Mileſij & Alexij ſimiliū poë-
matū ſcriptorū meminit. Macrobius quoq;
egregiū poëtam illum uocauit, eiuſq; librū
Muſam inſcriptū celebrat, ex quo poëta Ma
ro noſter quædam deſumpſerit, ut illud de

Opi.

Opi.Gellius etiam eiuſdem quoſdam uerſus de Euripide poëta ſuis Noctibus inſerit.Sed & rex Iubas in ſimilitudinibus τραπεζοκόμον, (qui Græcis idem, quem Latini ſtructorem uocant)idq́ꝫ ex fabula Alexandri,cui inſcriptio eſt πόντος,affirmat. Poſt Alexandrum duo ſequebantur Alcimenis nomine, quo- *Alcimenes.*
rum alter Megarenſis Tragicus fuit,alter uerò Athenienſis Comicus, cuius fabulæ, ut Athenæus prodit, Theſaurus,& Peccantes. utriuſqꝫ meminit & Suidas quoqꝫ. In hac tanta poëtarum claſſe fuit Aeſchines Athe- *Aeſchines.*
nienſis filius Atrometi literarũ magiſtri & Glaucotheæ, quæ & à Græcis quibuſdam Leucothea uocatur. hanc utiqꝫ Demoſthenes irridens, ait uolentes pueros inſtitui ad uirum adduxiſſe.Ex tribu uerò Cothocide, ut eſt apud Plutarchũ, uel ut alij legunt,Telocide fuit, nec genere nec diuitijs clarus. quin & eius progenitores ſeruos fuiſſe legimus.Aeſchinem,inquit Piſo,ego ſemper exiſtimaui oratorem, non poëtam,ut qui cum Demoſthene de eloquentiæ principatu diu certauerit. Orator is quidem,inquã,ô Piſo, nec falleris,ſed & poëta:nam Plutarchus & Philoſtratus, qui eius uitas luculenter ſcripſere,hoc manifeſtè tradidere.Marcus quoque Tullius in quarto de Republica,ut ſcribit Aurelius Auguſtinus:Aeſchines,inquit, ciuis Athenienſis,uir eloquentiſsimus,cum

adoleſcens Tragœdias actitauiſſet Rempublicam capeſsiuit. Sopater item rhetor in libro de diuiſione quæſtionum, eius fabulas pluribus celebrat. Sed & Vlpianus, qui in Demoſthenem cōmentaria ſcripſit, Aeſchinem ait fuiſſe uocaliſsimū (ut ita dicam) & ut eius uerbo utar, εὐφωνότατον, id quod etiā Demoſthenes nō uno loco ſcribit: idem & Plutarchus. Plinius etiam in Epiſtolis μεγαλοφωνότατον Aeſchinē appellauit, ſi modò ſanè legatur. Valuiſſe inſuper & hypocriſi, quam uocant Græci, & uoculatione in agendo accepimus: unde plebeios & populares idiotas in ſuam facilè ſentētiam pelliciebat. Fuit & breuiori ſtatura, qualis Caluus orator, is qui Salicippium à re, à Catullo dicitur. Iuuenis robuſto fuit corpore, & ideo in Gymnaſtica uerſatus: dein cū eſſet λαμπρόφωνος, hoc eſt, cum uocis claritate polleret, ſe ad agēdas Tragœdias conuertit, & ut ait Demoſthenes, ſubſcripſit & certauit ſimul cum Ariſtodemo, cuius antè meminimus, in Dionyſijs, antiquasq; Tragœdias exercitationis gratia reſarciuit, cum antè cum Atrometo patre, literas docuiſſet puer, & adoleſcens ſæpe militaſſet. Demum ſe oratoriꝫ arti & reipublicæ tradidit, & ſub Iſocrate & Platone profecit, ut Philoſtratus & Plutarchus prodidere: ut uerò Cæcilius, ſub Leodamante, quem Suidas Alcidamantem uocat, & Eleatem facit.

Sunt etiam qui ſcribant, ab aliquo nũquam magiſtro Aeſchinem didiciſſe, ſed cum in iudicijs forte ſcribæ officio fungeretur, nullo docente in tantã eloquentiæ æſtimationem euaſiſſe. Fuiſſe omnino Aeſchines dicit omnium horarum uir: nam præter eius uerſatile ingenium, admodum etiam comis fuit, & ad uoluptates propenſior, uiniq́; appetentior, & ut græcè dicitur, φιλοπότης: cum contrà Demoſthenes ſeuerus eſſet, & grauioris ſupercilij uir, ac abſtemius: quæ morum diuerſitas inter eos inimicitiarum cauſa fuiſſe exiſtimatur à Philoſtrato: cum tamẽ pleriq; eos tandiu inter ſe amicos fuiſſe prodiderint, donec ambo legati ab Atheniẽſium republica de pace miſsi ſunt ad Philippum regem: tum enim primùm parua re diſſentire cœperunt, cum Regi imperandi normam uterq; præſcribere uellet: tum indies magis abalienati in reipublicæ & fori contẽtione, quouſq; Alexãder rerum potitus, ut ait Plutarchus, in Aſiam traieciſſet contra Perſas: tum Aeſchines Cteſiphontẽ accuſauit, quòd contra leges cõmiſiſſet in decernendo coronæ honores Demoſtheni, quòd reficiendis Athenarũ muris curator Demoſthenes ſua impẽſa ſuaq́; pecunia refici curaſſet: qua cauſa cum ſuffragiorũ quintam partem à iudicibus tuliſſet, ſponte exulauit. Alij mille drachmarum precio ſe redimere tentaſſe aiunt:

quod cum ei fruſtra ceſsiſſet, Athenis fugiẽs Epheſum primũ ad Alexãdrum perfugit, ut quidam ſcribũt, tum eo mortuo Rhodum, ubi ſcholam & dicendi genus Rhodiũ inſtituit, quam nouã ſophiſticã uocat Philoſtratus. Extant quidem Aeſchinis ipſius & Demoſthenis orationes, quas cum ipſe Rhodi recitaret, Rhodijs admirantibus, Quid uerò, inquit, ſi ipſam beſtiam audiuiſſetis? hiſtoria eſt Græcis & Latinis trita ſcriptoribus. Sunt qui illum in inſula Samo diẽ clauſiſſe ſcribant. Sed de Aeſchine ſatis: alia, quæ multa dici poſſent, ex Plutarcho & Philoſtrato diſcetis. Fuit & alter Aeſchines Lyſaniæ, qui cũ Dionyſio in Sicilia uerſatus eſt. Fuit & tertius iambographus Sardianus, cuius mentionem apud Harpocrationẽ factam inueni. Laërtius uerò huius nominis octo in ſecundo collegit. Pòſt erat Amphis Amphicratis filius Athenienſis comicus, cuius meminit Suidas. Vixit uerò Platonis ætate, ut Laërtius ſcribit, quem & carminibus perſtrinxit. Huius præterea Hyginus, & Arati interpres, necnon Athenæus, carmina frequenter in mediũ adducunt. Porrò erat Euphantus Olympius, qui ex Eubulidis ludo defluxit, Tragicus, & orator. fabulas nonnullas docuit, in quarum certaminibus probatus fuit. Scripſit & ſoluta oratione ſuorum temporũ hiſtoriam: item librum

Amphis.

Euphantus.

de regno,

de regno, ad Antigonum, cuius & magiſter fuiſſe dictus eſt, & cum eo uixiſſe uſq; ad ſenectutem. Fuit & Arceſilaus priſcæ Comœdiæ poëta: alij Arceſilan uocant. huius meminit Athenæus. De alijs uerò eiuſdem nominis, ſuperiorũ dierum ſermonibus me minimus. Fuit & Eudoxus Siculus poëta Comicus, Agathoclis filius, non ignobilis. In certamine urbano ter uicit, in Lenæis uerò quinquies, ut Apollodorus in Chronicis ſcriptum reliquit: idem & Laërtius. Sed enim & Suidas Eudoxum Aeſchinis Gnidij filium aſtrologũ illum celebrem, cuius Ariſtoteles, Plinius, Lucanus, Seruius, Laërtius alij meminerunt, δι' ἐπῶν, hoc eſt, carmine hexametro aſtrologiam ſcripſiſſe teſtatum reliquit: de quo ideo plura uobis in præſentia non refero, quòd apud alium autorẽ id non comperi. Porrò ſequebatur Philemon nouæ Comœdiæ poëta, uel, ut Apuleius ait, mediæ. patrem habuit Damonem, qui Alexandri regis tẽporibus floruit undecima ſupra centeſimam Olympiade. Menandro paulò antiquior fuit: patria Syracuſanus, ſi Suidæ ſtamus: at ſi Straboni, Pompeiopoli Ciliciæ urbe natus, quæ & Soloë, à Solone philoſopho cõdita, prius dicebatur. Hiſtoriam non indignam ut eam uobis recitem, narrat Plutarchus, de cohibenda ira, hoc eſt, περὶ ἀοργησίας. Philemonem enim, ait, cum Magan re-

Arceſilaus. *Eudoxus.* *Philemon.*

gem in theatro taxaſſet quibuſdã uerſibus, quos etiam affert, ipſum ſatelliti mandauiſſe, ut nudo enſe poëtæ ceruicem tantum attingeret, & dein abſcederet: miſsiſq; talis ac ſphæra, id eſt, pila, ueluti puero, qui non adhuc ſaperet, dimiſit. Eandem hiſtoriam & in libro de uirtute morali recitat. Miro uerò quodam mortis genere Philemonem interijſſe proditũ eſt: nanq;, ut ſcribit Lucianus, cum ſeptimum, uel ut alij legunt, nonum & nonageſimum annum iam exceſsiſſet, recubansq; aſinum ficos mandentem uideret, uehemẽti eſt adeò riſu percitus, ut cum domeſticos cõuocaſſet, ijsq; iuſsiſſet ut aſello poſt ficos potum afferrent, eo tanto eſt riſu percitus, ut morte ſolutus ſit. quam rem & Valerius Maximus recitat, tametſi hoc Chryſippo accidiſſe Laërtius Diogenes ſcriptũ reliquit. Aelianus uerò in libro de Prouidentia, aliam de Philemonis morte hiſtoriã affert. Cum Athenienſes, inquit, & Antigonus rex bellum inter ſe gererẽt, Philemonq; in lecto cubans quieſceret, in ſomnijs uidiſſe dicitur nouem puellas è ſua ipſius domo exeuntes: quas cum interrogaſſet, cur ſic abirent: & illæ reſpondiſſent, ſe extra ianuam uelle exire, nec homini licere deos audire: tum ille ſomno experrectus puero narrauit, quæ in ſomnis uidiſſet, & quæ audiſſet, fabulãq;, quam tum in manibus habebat, abſoluit, rurſusq;

cum

cum lectum conſcēdiſſet, reſupinusq́; in dormientis modum recubaret, expirauit: quem aſsiſtentes tandiu dormire exiſtimarunt, donec illum cum detexiſſent, mortuum repererunt. qua re, inquit, cognitum eſt, eum dum uiueret, à Muſis amatū. Idem & Suidas ſcribit. Verūenimuero L. Apuleius in Floridis, à reliquis de morte Philemonis diſſentit: quibus rebus ferè inducor, ut diuerſos huius nominis poëtas fuiſſe autumē. ait enim Apuleius (ut paucis longam eius hiſtoriam colligam) cum pridie fabulam quandā ageret, repentino nimbo extremū actum agere illum non potuiſſe: poſtridie uerò populus cum fabulam expectaret, ipſe domi repertus eſt mortuus. quam etiam hiſtoriam uernaculus Hetruſcorum poëta Franciſcus Petrarcha in Bucolicis his uerſibus colligit:

Vidi expectatum ut caneret dulcedine multa
Obriguiſſe ſenem, uocemq́; in faucibus imis
Arctatam, Muſas animam rapuiſſe putares,
Sic cubito incumbens, ſimilisq́; erat ore canenti.

Corporis præterea habitu & ſenſibus optimè uſus eſt Philemon, unde nonaginta & ſeptem, uel nouem, ut aliĳ dicūt, annos uixiſſe dicitur: ab aliquibus uerò etiam uſq; ad centeſimum primū, fabulasq́; nonaginta ſcriptitaſſe. Tum Piſo: Num, inquit, iſte eſt Philemon de quo Gellius ſcribit, quòd cum Menander ab eo iudicum inuidia in certamine

ſæpius uinceretur, Menandrum illi dixiſſe: Quæſo, inquam, Philemon, bona uenia dic mihi, cum me uincis num erubeſcis? Et de quo ſic etiam Fabius Quintilianus: Habẽt, inquit, & alij quoq; Comici, ſi cum uenia legantur, quædam quæ poſsis decerpere, & præcipuè Philemon, qui ut prauè ſui tempo ris iudicijs Menandro ſæpe prælatus eſt, ita conſenſu tamen omniũ meruit credi eſſe ſecũdus. Ipſe idem eſt, inquã, Piſo: nam & Apu leius de eodem longè plura, quo ſuperius di xi loco. Sed de Philemone iam ſatis collocuti. Fuit uerò eius nominis & alter, huius, ut creditur, filius, qui & ipſe inter huius ordinis poëtas cõnumeratus erat, necnon quatuor & quinquaginta fabulas cõpoſuiſſe di ctus. Fuit & Philemon alius hiſtrio, de quo in Rhetoricis Ariſtoteles meminit. Hos hilaris quædã & feſtiui hominis imago ſubſequebatur, Rhinthonis ea fuit, qui, ut Stephanus & Suidas teſtantur, Tarẽtinus fuit, à quo ioculare & ridiculum fabularum genus Rhinthonicæ appellatæ ſunt, quas & Græci Hilarotragœdias, alij Latinas, & Itali cas uocauerũt. Mixtæ autem ſunt Rhinthonis fabulæ ex Comœdia & Tragœdia, unde Tragicomœdia dicta eſt. Floruit uerò ſtatim Rhinthon poſt Alexãdrum, hoc eſt, per tẽpora primi Ptolemæi. Fuit & figuli filius. fabulę ipſius octo & triginta à ſcriptoribus refe-

Rhinthon.

referunt. Huius uerò poëtæ meminere Marcus Cicero in primo Epiſtolarum ad Atticum, Varro, Columella, Athenæus, Suidas & Hephæſtion: quæ ſi obſeruata fuiſſent ab ijs qui in Plautum nuper commẽtaria ſcripſerunt, non tam impudenter (ut puto) atq; indoctè Donatum accuſaſſent. Poſt Rhinthonem ſequebatur Ariſtomenes Athenienſis, qui inter eos, qui in antiqua Comœdia ſecundarij, hoc eſt, Epideuteri dicti ſunt, connumeratus fuit. Floruerunt hi quidem poſt bella Peloponneſiaca, hoc eſt, XCVII Olympiade. Cognominatum uerò Ariſtomenem Thyropœum ſcribit Suidas, à feneſtris uel ianuis efficiendis: niſi quis legat Tyropœum, à caſeo uidelicet. *Ariſtomenes.* Hunc ſequebatur Menander, inter omnes nouæ Comœdiæ poëtas facilè princeps, Athenienſis & ipſe, Diopethis & Hegiſtrates filius, qui ut ſupra ætatem puer dictus eſt literis & ingenio profeciſſe, id quod Octauius Horatianus, ſeu potius (ut ego reor) Theodorus Priſcianus libro quarto ad Euſebium filium de phyſica ſcientia docet: Cum enim, inquit, Menãder apud ciues ſuos puerilibus annis magnæ ſciẽtiæ laboraret inuidia, produxiſſe in theatrum fertur ſuem partu plenam (hoc enim loco celeberrimũ Athenienſis eloquẽtiæ auditorium erat) ibiq; expectantibus auditoribus, eius exectum uterum in Euripo fuiſſe *Menander.*

proiectum, cumq; interfecti penè porcelli, ductu tamen naturæ agerentur, Athenienſes, inquit, uiri, ſi in paruis annis ſcientiam meam miramini, iſtos natare quis docuit? Hæc ille. Fuit uerò Menander aſpectu ſtrabo, uerùm ingenio promptus: ſed in mulierum amores furore quodam, ſi non inſania potius, ferebatur, de quibus & fabulas nonnullas condidit, inter quas Orgen primam fuiſſe ait Euſebius Cæſarienſis. eius quoq; Thaida celebrat Plutarchus. Comœdias Menander omnino centum & octo cōpoſuiſſe traditur, ab alijs centum & nouem: ſed Apollodorus centum & quinq; ſuo carmine prodidit. hæc Apollodori ſunt carmina, ut à me ſunt in latinum quoquo modo conuerſa:

Cephiſicus genere, Diopethe patre,
Qui quinque ſupra centum ſcribens fabulas,
Eſt morte functus quinquies annos decem
Et quinque natus.

Viciſſe uerò idem Apollodorus in Chronicis (ſic enim liber inſcribitur) aſſerit ex omnibus octo, ſolis iudicum ambitu ac gratia, ut Gęlius ait: uictus enim eſt à Philemone, ut paulò antè dicebamus, & à Lynceo, de quo paulò pòſt in eius imagine meminerimus. Scripſit item Menāder præter fabulas, epiſtolas ad Ptolemæum regem, & alia pleraque, ſoluta oratione. Claruit uerò cxv. Olympiade, ut à Græcis in Chronicis eſt proditum.

proditũ. Amatus Menander uſqueadeo fuit à Macedoniæ & Aegypti regibus, quod ſcribit Plinius, ut eum claſſe per legatos peterẽt. Inſtitutus uerò, ut refert Laërtius, à Theophraſto philoſopho fuit. A Demetrio inſuper Phalereo amatus fuiſſe dicit, cum quo ita cõiunctè uixit, ut cum in exilium Demetrius à ſenatu Athenieñſium ire coactus eſſet, eius cauſa Menander in iudiciũ uocatus eſt: capitiſq; ſentẽtiam tuliſſet, niſi à Teleſphoro ipſius Phalerei genero defenſus fuiſſet. Sunt qui Menandrum dicunt cum Alexide poëta uerſatũ, à quo fuerit in fabulis faciendis edoctus. Antiquorum uerò poëtarum eum furem fuiſſe Euſebius & Porphyrius prodidere: quin & eius rei gratia ab Ariſtophane inſigni grammatico eius amico ſæpe admonitus fuit, qua de re Cratinus ſex libros edidit, quos de Menãdri furtis inſcripſit. Clemens quoq; in quinto Stromatωn libro, Menandrum oſtendit multa deſumpſiſſe ab Hebrꝯo rum prophetis, ut illud, Deum nõ uictimis & tauris placari, ſed iuſtitia animiq; puritate: qua de re etiam carmina ipſius affert. meminit & huiuſce rei Euſebius Pamphili. At uerò illum Plinius omnis luxuriæ interpretem dictum ait: quod idem ferè ſcribit Plutarchus. Fabularum autem inuentionem & diſpoſitionem tanti adeò feciſſe dictus eſt, ut cum aliquãdo fabulam diſpoſuiſſet, & nec-

dum eam uerſibus adornaſſet,ſe tamen eam iam perfeciſſe dicebat: quod Acron & Plutarchus ſcribunt. Quo autem modo extremum diem clauſerit,incompertũ mihi quidem: licet uetus quidam interpres in uerſu illo Naſonis in Ibin,

Comicus ut liquidis periijt dum nabat in undis.

ita ſcribit: Menander Comicus Athenienſis dum in Piræo portu nataret, ſubmerſus eſt: de quo nobiliſsimæ à Græcis editæ traduntur elegiæ,& à Callimacho epigrãma. hæc ille. Eius quidem ſepulchrũ in Attica oſtendi uenientibus ex Piræo, teſtis eſt Pauſanias. Laudatur cum ab alijs Menander,tum maximè à Plutarcho cum aliubi, tum in eo qui inſcribitur Compendiũ comparationis Ariſtophanis & Menandri. Laudatur & à Fabio,cuius tu Piſo uerba recitato. Sic faciam, inquit Piſo. Menander,ait Fabius,uel unus, meo quidẽ iudicio,diligenter lectus,ad cuncta quæ præcipimus efficienda ſufficiat: ita omnem uitę imaginem expreſsit,tanta in eo inueniendi copia,& eloquendi facultas, ita eſt omnibus rebus, perſonis, affectibus accommodatus. Nec nihil profectò uiderunt, qui orationes, quæ Chariſij nomine eduntur, à Menandro ſcriptas putant. Sed mihi longè magis orator probari in opere ſuo uidetur,niſi fortè aut illa mala iudicia,quę epitrepontes,epicleros lectos habent,aut medi

tationes

tationes in Sophocle & Nomothete Hypobolimæo, non omnibus oratorijs numeris ſunt abſolutæ. Ego tamen plus adhuc quiddam eſſe collaturum declamatoribus puto, quoniã ijs neceſſe eſt ſecundum conditionẽ controuerſiarũ plures ſubire perſonas, patrum, filiorum, matrum, militum, ruſticorũ, diuitum, pauperum, iraſcentiũ, precantium, mitium, aſperorũ: in quibus omnibus mirè cuſtoditur ab hoc poëta decor, atq; ille quidem omnibus eiuſdẽ operis autoribus abſtulit nomen, & fulgore quodam ſuæ claritatis tenebras obduxit. Atque hæc quidem quantum ad Menandrũ Fabius Quintilianus. Quæ uerba cũ recenſuiſſet Piſo, tunc ego inquam: Iſta tu quidem Piſo, ut ſe habẽt in codicibus Quintiliani: ſed mendum aliquod ſubeſſe in ijs grammatici exiſtimãt, id quod nec ego abnuerim. Verùm in præſentia præſtat alios poëtas huius nominis recenſere. Fuit igitur alter Menander hoc longè antiquior, & idẽ Comicus, de quo quid afferam plura non habeo, niſi quod à Suida & alijs grammaticis affertur. Fuit & tertius Menander Protector cognominatus, hiſtoricus, qui Euphratæ Byzantij filius fuit, ut idem ipſe teſtatur, & Suidas. præter hiſtorias hic & Muſarum cultor & poëmatũ ſtudioſus extitit. Sed & alius fuit Menãder Laodiceus ſophiſta, cuius in rhetoricis multa le-

guntur. Scripſit hic cõmentaria in Hermogenis artem, & in Minutiani præexercitamenta. Poſt Menandrum uerò in tabulis erat poëta Diphilus, qui à Clemente Alexandrino & Euſebio Pamphili κωμικώτατος καὶ γνωμικώτατος, hoc eſt, maximè comicus & ſententijs refertiſsimus uocat. Fuit hic, ut Strabo ſcribit, Sinopenſis, & eadẽ ferè ætate cum Menandro floruit, fabulasq́ centũ ſcripſiſſe dicit, inter quas Terentius & Donatus Synapothniſcontes commemorant. eius meminit & Plautus. Diphili uerſus Clemẽs quinto libro Stromatωn celebrat de futuro iudicio, quos breuitatis cauſa mitto. Plautus certè ſibi Diphili fabulas imitandas propoſuit, id quod & Terentius annotauit. Diphili Priſcianus grammaticus, & Ariſtophanis commẽtatores meminerũt: qui & illud tradunt, eum integrum poëma cõpoſuiſſe in Bœdan philoſophũ. deceſsit uerò Smyrnæ. Fuit & Lynceus poëta Samius, qui & Grammaticus cognominatus eſt. Theophraſti hic familiaris, & Thuridis hiſtoriographi frater, qui Sami tyrannidem exercuit. Huius Lyncei fabulas nonnũquam in ſuis Cœnis citat Athenæus, qui illum ait Atticas cœnas ridere. Scripſit & coquinariam artem, hoc eſt, ὀψωνητικὴν τέχνην, quam cuidam amicorũ inſcripſit, qui Dyſon, uel, ut alij dicunt, Zenon uocabatur, ut in ſeptimo ſcribit Athenæus.

Diphilus.

Lynceus.

Floruit

Floruit uerò quo Menander tempore, cum quo & certauit, ipſumq́ uicit, quod modò diximus. Fuerunt & duo Timoclis nomine, ambo Comici: prior quidem Athenienſis, cuius fabulæ ſex feruntur. Alterius patria ignoratur, cuius fabulas undecim fuiſſe comperi, quarum una incerta traditur Porphyra, quæ ab aliquibus Xenarcho aſcribitur. citantur ambo cum ab alijs gręcis grammaticis, tum Suida & Athenæo. Extant adhuc quamplures Timoclis uerſus ex fabula, quæ inſcribitur *διονυσιαζουσαι*, quibus oſtenditur quantæ in uita utilitatis ſit Tragœdia: quorum uerſuum ſententiã, ſi non uerba, in Tragœdiæ deſcriptione uobis recenſui. Et cum his Apollodorus Gelous poëta fuit Menandri contẽporaneus, ut obiter quorundã exemplo *σύγχρονον* ita latinè interpreter. Fabulas multas cõpoſuit, inter quas hæ feruntur, Philadelphi uel *ἀποκαρτερῶν*, *δευσοποιοί*, hoc eſt, tinctores: Hieria, hoc eſt, ſacrã: Grammatodipnus, Pſeudeas, Siſyphus, Aeſchrio, & aliæ. Fuit uerò inter primos atq; præcipuos nouæ Comœdiæ poëtas, à quo teſte Donato Terentius Phormionem & Hecyram fabulas tranſtulit. Fuerunt & tres alij Apollodori, primus quidem Tarſenſis Tragicus, cuius fabulas has memorat Suidas, *ἀκανθοπλὴξ*, hoc eſt, ſpina percuſſus: *τεκνοκτόνος*, hoc eſt, ut ſic dicam, naticida: Hellenes, Thyeſtes, Vlyſ-

Timocles duo.

Apollodorus.

ſes, Hicetides. Alius fuit Apollodorus Athenienſis Comicus, qui ſeptem & quadraginta fabulas cōpoſuit, & de ijs quinquies tantum uicit. Vltimus Apollodorus fuit grammaticus, cui, ut ſcribit Plinius in ſeptimo, Amphictyones Græciæ honorem habuere. Aſclepiadis hic filius fuit, diſcipulus Panætij Rhodij philoſophi, & Ariſtarchi grammatici. hic primus genus illud poëmatis inueniſſe traditur, quod tragiambon appellatur.

Philippus. Poſt hos erat Philippus Comicus, qui ab Athenæo in Dipnoſophiſtis celebratur, cuius meminit & Suidas. Quæri uerò ſolet à doctis, an hic idem ſit Philippus quē mimos ſcriptitaſſe tradit Euphrades Themiſtius in primo de Anima, ubi Dædalum ligneolam fabrefeciſſe Venerem ait, quæ fuſili argento infuſo agitaret ſeſe, & geſtus moueret, id quod prius eodem loco Ariſtoteles ſcripſerat. Idem & Sophronius in eiuſdem Ariſtotelis libri expoſitione, uocaturq́ꝫ Philippus ipſe κωμῳδοδιδάσκαλος. Poſt hūc erat

Philiſcus. Philiſcus Corcyræus: Philicus tamē in peruulgatis Hephæſtionis opuſculis uocatur, quo in libro & eius uerſus adducuntur, niſi codex ſit mendoſus, ut alijs pleriſqꝫ in locis. Sunt tamen qui malint Aeginetā fuiſſe. Diogenis Cynici diſcipulus fuit: quin & illius fabulas huic quidam aſcribunt, ut non multò antè retulimus. Philotan uerò patrem habuit.

buit. Tragicus fuit poëta, & Liberi patris ſa cerdos. Ptolemæi Philadelphi tẽporibus uixit. Ab hoc ipſo Philiſcion carmen dictum eſt, eo enim frequẽtiſsimè eſt uſus: non quòd eius fuerit inuẽtor, ſed quòd hoc metro inte gra ante alios poëmata ſcripſerit: nam ante eum Simias Rhodius uſus fuerat, quod alibi diximus. Philiſcum inter ſecundi ordinis Tragicos connumeratũ legimus, qui à numero Pleias dicti ſunt, ut aliàs diximus. Ipſius fabulæ XLII. proditæ ſunt. Fuit & alter Philiſcus Comicus, inter cuius fabulas hæ reponuntur, Adonis, Olympus, Iouis progenies, Panis, Mercurij, Veneris, Apollinis, & Dianæ, item Themiſtocles. Fuere præterea & alij hoc nomine, ſed non poëtæ, inter quos is, qui Alexandrũ Macedonem literas docuit, per ea tẽpora quibus Philadelphus regnauit. Fuit & Ariſtonymus Comicus poëta, cuius fabulas citat Athenæus, & inter illas ſolem rigentem celebrat. Vixit uerò uſq; ad Philopatoris Ptolemæi tempora, ut Suidas obſeruat. Præfuit & bibliothecæ Alexandrinæ poſt Apollonium, annos natus ſexagintaquatuor. In carcere actus fuiſſe perhibetur, quòd ad Eumenem regem transfugere uoluiſſet, & in eo aliquandiu detentus. anno uerò LXXIIII. ætatis ſuæ ſtranguria deceſsit, multa poſt ſe compoſita uolumina relinquens, quæ paſsim à ſcriptoribus citan

Alexis. tur. Fuit & Alexis Thurius poëta Menandri Comici patruus, ſi πάτρως id, non auunculum ſignificat, ut uolunt quidam. Hic inter Comœdias, quas multas ſcripſit, unam de Pythagoræ uita, ut Gellius ait, edidit. Viſus eſt Alexis in ſuis fabulis Meropide & Ancylione, Platonem diuinum philoſophũ carpere, quod Diogenes annotauit. Illud Alexin dicere ſolitum accepimus, Athenienſes ideo laudari oportere, quòd cæterorũ Græcorum leges cauent ut à liberis parẽtes educẽtur, Athenienſiũ uerò non omnes, niſi eos qui liberos bonis artibus erudijſſent. Plutarchus in eo qui inſcribitur, Quomodo oporteat iuuenem audire poëmata, Alexin ait de uoluptate præcepta reliquiſſe, unde & Athenæus eius aduocat uerſus de uino Lesbio: ait enim, poculo Lesbio nihil ſuauius. Alibi Pharmacopolam eius fabulam citat, in qua de oſtreis & echinis agit. Guloſum quoq; ipſum, id eſt, ὀψοφάγον uocat Samius Lynceus, atq; ideo etiam à maledicis male audiebat. Extat Alexidis de homine dormiente gryphus: Non mortalis, inquit, neq; immortalis, ſed quandam utriuſq; habens habitudinem, ut partim neq; homo uiuat, nec deus. hoc uerò planius in noſtro Aenigmatôn libello ad te Pice ſcripſimus. De Alexide & Vitruuius libro ſexto meminit, & eum ſecutus Petrarcha in ecloga de Poëtis. Vixit uerò

Alexis

Alexis uſq; ad extremam ſenectutem, ut eſt apud Stobæum. Vnde cum eum uix præ ſenectute incedentem quidam interrogaſſet, quid agis Alexi? paulatim, inquit, morior.

Hic præterea filium habuit Stephanũ nomine, qui & ipſe mediæ comœdiæ poëta fuiſſe perhibetur. *Stephanus.* Fuit & Philoſtephanus poëta, cuius fabula Delius celebrat, in qua multa nobiliũ coquorum nomina reperiuntur. *Philoſtephanus* Verũenimuero quoniam de poëtis Stephani nomine agimus, & Stephanũ alium addemus, uirum uitæ ſanctitate celebrem, inter Chriſtianos eos qui Sabbaitæ, hoc eſt, D. Sabbæ ſectatores dicti ſunt, qui & poëta fuit, ut Græci ſcribunt, cuius diem feſtum agunt quinto calend. Nouembris, & ipſius Tragœdiã de Chriſti domini nece quidam eſſe uolunt. *Stephanus Sabbaita.* Porrò Anaxippus quoq; in hac poëtarũ turba uidebatur, nouæ comœdiæ ſcriptor, qui floruit temporibus Antigoni & Demetrij, cui ab euertẽdis urbibus Poliorcetes cognomentũ fuit. *Anaxippus.* Multæ uerò Anaxippi fabulæ ab Athenæo recenſentur, inter quas illa quæ Citharœdus inſcribit, in qua coquinaria uaſa colligit. Anaxippum dicere ſolitum accepimus, philoſophos in ſermone tantum ſapiẽtes, in uitæ uerò actionibus inſipientes. Anaxipolim etiam Thaſium Plinius in naturali hiſtoria Comicum poëtam facit: de illo enim ſic ait: Sic quoq; diu *Anaxipolis.*

tranſmarina uina fuerunt in autoritate ad atauos uſq; noſtros, etiam Phalerno iam reperto, ſicut apparet ex illo comico uerſu Anaxipolis Thaſij:

Quinque Thaſij uini inde depromam, falerni bina.

Huius meminit M. Varro & Columella inter rei ruſticæ ſcriptores. Fuit & Soſitheus Siculus, ex nobili Syracuſarum urbe. Sunt tamen qui Alexãdrinum malint, ex ea quæ in Troica eſt regione. Alij Athenienſem, atq; ex eis unum faciunt, qui, ut diximus, Pleias dicti ſunt, inter quos etiã Homerus iunior Byzantiæ Myrûs filius, de quo alibi meminimus, cum quo ipſe certauit. Præter fabulas Tragicas ſcripſit Soſitheus & pedeſtri oratione poëmata, quod Suidas obſeruat, & nos plura primo ſermone diximus, ſi memoriæ cõmendaſtis. Hic cum forte aliquãdo in theatro Cleanthem nobilem ſtoæ, id eſt, porticus philoſophum carmine perſtrinxiſſet, à ſpectatoribus è ſcena exploſus eſt: tãtus erat totius populi in Cleanthem honos & reuerentia. floruit CLXIIII Olympiade. Fuit & Soſicles Syracuſius, unus & ipſe ex Pleiade Tragicus, quem à Græcis miror inter poëtas numerari, qui Philippi uel Alexãdri Macedonis tempore floruerunt, cum poëtæ ij qui Pleias dicti, ſimul eodem fermè tempore claruerint. meminit & Soſiclis Plutarchus, & Athenæus & Suidas. Euphron quoq; comicus

Soſitheus. *Soſicles.* *Euphron.*

comicus poſt hos erat, de quo & Stobęus & Athenæus meminere. Fabulæ ipſius, Muſæ, Synephebi, & Theori dicuntur. Ariſtophonta etiam poëtam celebrat Plutarchus, eiusq; fabulam Philoctéten. Fuit & Poſidippus poëta Caſſandræus, patre Cyniſco natus, qui tertio à Menandri obitu anno poëta habitus eſt. Triginta eius fabulæ à ſcriptoribus colliguntur: inter alias celebrat Athenæus Pornoboſcon, id eſt, lenò alens meretricem. huius poëtæ Stephanus & Harpocration meminere: in noua Comœdia clarus, atq; inter primos annumeratus, cuius nomē corruptè legitur apud Gellium libro ſecundo Noctium Atticarum, cum ait: Comœdias lectitamus noſtrorum poëtarum, ſumptas ac uerſas de Græcis Menandro & Poſodio, aut Apollodoro, aut Alexide. Ego quo loco Poſodio legitur, Poſidippo repoſui. Alterum quoq; Poſidippum epigrāmatarium legimus in commētarijs in Apollonium, & in Cœnis Athenæi: meminit & Stobæus. Extant & pleraq; illius epigrāmata, ut pulcherrimū illud de occaſione, quod à multis æmulatum, à paucis eſt expreſſum. Fuit & in hac ſcenæ parte Polyeuctus, qui ut impius & nefandus, ac ſemimulier, & ut Græci dicunt, Cocyti & Stygis grauis ac pernicioſus fœtus deſcribitur. Comœdias uerò ſcripſit, inter quas Heniochus, id eſt, auriga nu-

Ariſtophon. *Poſidippus.* *Polyeuctus.*

meraſ, cuius meminit Suidas & Athenæus.

Sciras. Apud quem & Sciram (niſi forſan corruptus ſit codex) poëtam Comicum legimus, Tarentinũ quidem patria. eius uerò generis Comœdias Sciras edidit, quæ à Græcis Italicæ nũcupatæ ſunt. ea ipſius fabula citatur, quæ Meleager inſcribitur, in qua ἀσχέδωρον, aprum à Siculis uocari aſſeuerat. Idem ait & Aeſchylus, qui apud Siculos diutius uerſatus eſt.

Lyſippus. Fuit & Lyſippus Tragicus, cuius tragœdias nonnullas Athenæus & Suidas colligunt. Alterum præterea Lyſippum Epirotam inuenimus in Apollonij commentarijs, qui de impijs ac nefarijs hominibus catalogum cõpoſuit.

Lyſimachus. Et cum his poëta Lyſimachus fuit, qui Comœdias ſcripſit. hic ex Bœotia à prima ſua origine fuit, de quo Lucianus in eo, qui uocalium iudicium inſcribitur, nonnulla. Alterum Lyſimachũ, cuius Lycurgus orator meminit, Lyricũ poëtam legimus.

Callias. Fuit & Callias Athenienſis, Lyſimachi filius, qui à patre Schœnoploco, id eſt, reſtione, Schœnion, id eſt, funiculus cognominatus eſt. huius fabulæ feruntur Atalanta, Cyclopes, Scholazontes, Ranæ, Pedetæ, & quam uocauit grammaticen Tragœdiã, cuius in gryphis Athenæus meminit, & quædã aſcribit.

Menecrates. Fuit & Menecrates Syracuſius poëta, ut notat Athenæus Comicus, cuius fabulæ ſunt, Maneſtor & Hermioneus.

Alter

Alter etiam fuit Menecrates Epheſius, qui, ut eſt apud Varronem, carmine de re ruſtica ſcripſit. Alterum etiam Xanthum Menecratem citat Dionyſius Halicarnaſſeus in primo hiſtoriarũ, qui proditorẽ facit Aeneam, affertq́ illius uerſus. Mylos etiam ab Heſychio poëta Comicus dicitur, à quo quidam prouerbiũ illud aiunt emanaſſe, Mylus omnia audiens: quod in eos uſurpatur, qui cum omnia ſimulent, omnia tamen auſcultant: tametſi à prouerbiorũ autore alia afferuntur. Erat & in hac poëtarum Comicorum claſſe Athenienſis Metagenes, ſerui qui fuit filius, inter cuius fabulas Suidas reponit Auras, Mammacythos uel Mammacuthos, ut alibi oſtendimus: & Philothytes, hoc eſt, ſacrificulus: niſi ſit corrupta uox, pro Philoctete: Homerus, & Aſcetæ, id eſt, exercitatores. Poſt hos erat & Theodorus, qui Tragœdias pleraſq; cõpoſuit, ut autor eſt Laërtius. Fuere & alij eiuſdem nominis, quos & alibi recẽſuimus. Et cum his etiã Ariſton Tragicus, cuius poſt alios idem meminit Laërtius. hic patria Chius fuiſſe dicitur, & in Meneſtenum uirum fortiſsimũ Tragœdiã ſcripſiſſe, ut Plutarchus autor eſt: quare, inquit, cõmuni Athenieñſium conſenſu urbe pulſus eſt. Ariſtonis huius Chij, ſcribunt grãmatici quidam, quòd cum cogitabundus fortè per ſyluam incederet, ſerpen-

Mylos.

Metagenes.

Theodorus.

Ariſton.

tem ex arbore decidiſſe, cuius ille folia percuſſerat, manum momordiſſe, quo uulnere eum mortuũ tradũt, illudq́; Ouidij ad hanc hiſtoriam referunt,

Vtq́; lyræ uates fertur periјſſe ſeueræ,
Cauſa ſit excidij dextera læta tui.

Nam quòd Ariſtonem alterũ quidam perhibent, qui quum uerſus contra Athenas ſcripſiſſet, inedia uitam finire publico decreto coactus ſit: ad quod, carmen illud Ouidij referunt,

Viue parum ſtabili qui carmine læſit Athenas,
Inuiſus pereas deficiente cibo. falſum putatur: ibi enim Meuiũ poëtam maledicũ intelligũt, de quo ſuo loco meminimus. Sed Ariſtonis nomine pleroſq; legimus, atque inter cæteros Chius ille Ariſton philoſophus, de quo & Cicero in Senectute, & in Finibus, et Seneca in epiſtolis, ut Laërtium & Græcos mittam. Fuit & Ariſton Syracuſanus tragicus actor, cui genus & fortuna honeſta fuit. hunc cum amicum haberet Themiſtius Gelonis regis gener, arcana ei committere conſueuerat: ab eo tamẽ tandem Themiſtius proditus eſt, ut copioſè eſt à T. Liuio traditum. Porrò & Cyliſcum Tragœdiarum ſcriptorem celebrat Plinius libro Naturalis hiſtoriæ xxxv. quem meditantem à Protogene depictum teſtatur. Fuit & Autocrates Athenienſis Comicus inter antiquos

Cyliſcus.

Autocrates.

quidem

quidem repoſitus, ex cuius fabulis Tympaniſte celebratur, cuius generis cõplures ſcripſit, ut eſt apud Suidam. Erat & Batton Comicus, cuius fabulæ ferũtur, Androphonos, & Euergetæ. eius Suidas & Athenæus meminere. Erat itẽ Machon Sicyonius poëta, uel Corinthius, uel, ut Apollodorus ait, Caryſtius comicus, cuius fabulæ pleræq; ab Athenæo celebrantur, & ex ijs uerſus affert interdum, ut cum de paraſitis agit & de meretricibus, inter quas has nominat, Gnathænam, Manian, Nico, Hippen & Phrynen. Illud quoq; de Machone legitur, quòd Athenis Comœdias non docuit, ſed Alexandriæ, ubi ab Ariſtophane grammatico, qui etiam tum iuuenis erat, ualde amabatur, & cum eo diutius diuerſatus eſt uſq; ad extremũ uitæ. quin in eius ſepultura carmen cõpoſuit, quo manifeſtè cognoſcimus eũ genere etiã Alexandrinum fuiſſe. Hunc ipſum Machonem idem ſcribit Athenæus ſic bonum fuiſſe poëtam, ut eorum quiuis alius qui poſt ſeptem fuerunt, qui Pleias cognominati ſunt.

Batton. *Machon.*

Fuit & Matron poëta parodiarum, cuius etiam ille idem ipſe Athenæus meminit, & eius nonnũquam uerſus in mediũ profert, ſed in primis in quarto, ubi eius integrum poëma uerſu heroico Plutarchus interlocutor recitat, cui tale eſt initium:

Matron.

δεῖπνά μοι ἔννεπε μοῦσα πολύτροπα, καὶ μάλα πολλὰ

ἃ ξενοκλῆς ῥήτωρ ἐν ἀθήναις δείπνισεν ἡμᾶς.

hoc eſt, Cœnam Muſa refer lauram, & quæ plurima rhetor Xenocles nobis in Athenis præbuit urbe. & reliqua: ſunt enim ad centū circiter & uigintiduo carmina. Et cum *Ephippus.* his quoq; erat Ephippus Atheniēſis mediæ Comœdiæ poëta, quod Suidas obſeruat. Fabulæ ipſius ab Athenæo & aliis citantur, in primisq; Phylyra, quod meretricis nomen eſt. Alter fuit Ephippus Olynthius, qui de *Anthippus.* Alexandro ſcripſit. Fuit & Comicus poē *Epicrates.* ta Anthippus. Vidimus etiam Epicratem Ambraciotam mediæ comœdiæ poëtam, cuius generis pleraſque fabulas ſcripſit, inter quas Amazones, Emporus, à Suida reponūtur. Ab Epicrate Platonem & Speuſippum philoſophos ſuggillatos comperi, quòd animalium uitas, & plantarum herbarumq; naturas impenſius exquirerent, atq; in iis colocyntha cuius generis ſit. huius Epicratis poema citat Aelianus in animalium hiſtoria: cum enim de muribus agit, ita ſcribit: Fœminam murem maiore Veneris rabie flagrare dicunt: & ideo Epicrates in poëmate, quòd Chorus inſcribitur, ita cecinit:

Poſtremò ſubiit deteſtabilis lena,
Deierans per Dianam eſſe uitulam,
Eſſe uirginem, eſſe pullam nondum domitam:
At illa murina erat. per hyperbolen quandam eam ſalaciſsimā dicere uolens. Fuit &

Nau-

Nauſicrates poëta comicus, in cuius fabu- *Nauſicrates.*
lis Naucleri,& Perſis,aliæq; numerãtur.hu-
ius meminit Athenæus, qui & Cærobulum *Cærobulus.*
comicum cõmemorat,& Axionicum,cuius *Axionicus.*
fabulæ non multæ quidem, ſed inter eas ta-
men Phileuripides, & Chalcidicus, & Tyr-
rhenus,in qua de Pythodelo homine luxu-
rioſo & aſoto,id eſt,incontinente,agit:& ex
ea etiam uerſus citantur ab ipſo Athenæo.

Fuit & Archedicus Comœdiæ ſcriptor, *Archedicus.*
cuius etiam fabulæ à Græcis grãmaticis in
teſtimonium afferuntur, atq; in primis quæ
Theſaurus inſcribitur.multa hic de Demo-
chare fratris Demoſthenis filio ſcripſiſſe tra
ditur. Fuit item Nothippus poëta Tra- *Nothippus.*
gicus, qui ab Hermippo & Athenæo inter
helluones & ganeones connumeratur, atq;
ideo Opſophagus cognominatus. Fuit
& Euangelus Athenięſis Comicus,qui mu- *Euangelus.*
lierum menſas quatuor, urorũ uerò ſex eſſe
debere cecinit, in ea fabula quæ Acalypto-
mene inſcripta eſt, cuius quoq; uerſus qui-
dam ſenarij extant. Fuit & Dioxippus *Dioxippus.*
Athenienſis Comicus, cuius fabulæ ferun-
tur fuiſſe Philargyrus,Diadicazomeni, Hi-
ſtoriographus,& Antipornoboſcos. Item
Epinicus Comicus celebratur, cuius fabu- *Epinicus.*
la Hypoballomene, ut notat Athenæus.

Fuit etiam Calliſtratus Athenienſis Co- *Calliſtratus.*
micus, qui maximè æmulatus eſt Ariſtopha

Polyzelus. nem. Polyzelum quoq; poëtam reperi, cuius fabulæ Niptra, Muſarum generatio, *Pythangelus.* Dionyſij, Veneris, & alia. Fuit & Pythangelus Græcus, Tragœdiæ poëta flagitioſus & ignobilis, ſed cuius Græci meminere grammatici.

Atque hactenus quidem de Græcis huius ordinis poëtis, tametſi multò fuit numeroſior eorum turba: ſed quid nos prohibet, præſertim quum ſerum diei iam inſtet, reliquam horum turbam, ne fæcem dixerim, miſſam facere? Rectè tu quidem, ait Piſo: nam præter nomina & uocabula, iam dudùm nihil aliud ferè dicere uidebare.

Atque hæc cum dixiſſemus, nos ex hortis exiuimus, & in oppidum ſumus ingreſsi.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SEPTIMI DIALOGI FINIS.

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIENSIS DIALOGVS TERTIVS DE HISTORIA ſcenicorum poëtarum Latinorum, ad illuſtriſsimũ HERCVLEM Bentiuolum Præfatio.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

CVM iam apud Græcos, mi Hercules ſuauiſsime, ſcena declinare cœpiſſet, tum apud Latinos cõſtrui cœpta eſt: quo enim tempore apud nos Liuius Andronicus primùm fabulas docere cœpit, Sophoclis & Euripidis mors annis plus minus centũ & ſexaginta præceſſerat: Menãdri uerò plus quàm quinquaginta duobus, ut ex annalibus docet Gellius. Ita profectò rebus in omnibus natura comparatũ uidemus, ut nunquam eodem loco res ulla ſub cœlo æterna perennet. Videmus non modò regna atq; imperia immutari, ſed & hominum inuenta & artes mutationi eſſe obnoxias: peregrinantur hæ quoq;, & ad exteras nationes tranſeunt. Et ne longè repetam quæ à rerum ſcriptoribus ſummisq; philoſophis prodũtur, qui eadem ratione flumina, maria, terras, montes ipſos temporum ſpatijs paulatim immutari affirmant, adeò ut plerunq; ubi ſubſtitere maria, terras emerſiſſe, ubi flumina, cãpos & mon-

tes in ualles ſubſidiſſe legerimus, & contrà: ſic utique etiam in literis & diſciplinis, bonisq; cęteris artibus. Siquidem primùm has in Orientis partibus apud barbaros floruiſſe, locupletiſsimi ſunt teſtes: dein in Græciam translatæ ſunt, demum & apud Romanos & Italos ſunt excultæ. Simili modo & Poëtica ipſa ſerius ad nos quidem deducta. Non auſim hoc loco id dicere, quod Marcus Tullius ad Brutum in Tuſculanis, omnia noſtros aut inueniſſe per ſe ſapientius quàm Græcos, aut accepta ab illis feciſſe meliora: non inquã auſim: ſed id dicam tamen, noſtra non indigna eſſe, quæ ſua grauitate, cum eorum arguta leuitate & illecebra conferantur. Verùm hoc in præſens noſtrũ non eſt inſtitutum, qui poëtarum uitas tantum colligimus: quod tu quidem ſi fortè cupis, à Cicerone petes, à quo pridẽ, nec ſemel, hoc ipſum diſputatũ eſt. Interea te ornatiſsime Hercules rogamus, dum nos Latinæ ſcenæ poëtas recenſemus, ut æquo animo nobis adeſſe uelis, erit (ut ſpero) nõ ingrata lectio: nec interea te à noſtris auocent abditæ & à uulgo ſemotæ, quibus nunc operam impendis, artes: nam & hæc noſtra tria ſuos in tempore mites fructus afferre ſolent.

INSEQVENTI igitur die cùm præſtituta, ut moris erat, hora conueniſſemus, & me Piſo & Picus puer attentè expectarent, ego

ego ſic cœpi: Iandudum poëtarum imagines, qui apud Latinos in ſcena claruerunt, ordo & tẽpus ut referamus poſtulant: quorum haudquaquam tanta erat multitudo, quanta Græcorum fuit: ſed tamen & hoc loco Græcos nonnullos cõmemorabo Latinis immixtos, pro temporũ ſcilicet ratione, quibus floruerunt: nam & hunc ordinem Cicero & Hieronymus, aliiq́ꝫ ſeruauere, qui uitas uirorum illuſtrium conſcripſerũt. Sed rem ipſam iam aggrediar, attendite. Primus igitur inter Latinos ſcenæ poëtas fuit Liuius Andronicus, qui, ut Cicero & Gellius ſcribunt, apud Romanos primus fabulam docuit, Q. Claudio Cethego Appij Cæci filio, & M. Sempronio Tuditano Coſs. anno ipſo antequàm natus eſt Ennius. M. Cato apud Tullium: Vidi, inquit, etiam ſenem Liuium, qui cum ſeptem annos antequàm ego natus ſum fabulam docuiſſet Cethego Tuditanoq́ꝫ Coſs. uſque ad adoleſcentiam meam proceſsit: poſt Romam autem conditam annis D. plus minus, non CCCC. ut perperàm quidam legunt apud M. Tullium, & poſt Sophoclis & Euripidis mortem annis plus ferè centũ & ſexaginta, poſt Menandri uerò annis circiter quinquagintaduobus. Eſt tamen inter ſcriptores de Liuij tempore ac annorum numero controuerſia, teſte Cicerone, qui rem hanc diligentiſsimè perpen

Liuius Andronicus.

dit in eo, qui Brutus, uel de claris oratoribus inſcribitur: docuiſſe enim fabulam Liuium Actio placuit, C. Cornelio, Q. Minutio Coss. ludis Luctatijs, quos Salinator Senenſi prælio uouerat: in quo tantus error Actij fuit, ut his Coss. triginta annos natus Ennius fuerit. In quem etiã errorem, ut mihi quidem uidetur, lapſus eſt Euſebius, uel qui eum uertit Hieronymus, qui in libro de temporibus, Næuium & Plautum ante Liuium cõmemorat: quem quidem Liuiũ ita à Liuio Salinatore amatũ tradit ob ingenij meritũ, cuius & liberos erudiebat, ut ab eo cum prius ſeruus eſſet, libertate & familia donatus ſit. Suet. Tranquillus ait, latinas fabulas primùm à Liuio Andronico ſcriptas eſſe ad cunctas res, etiam cum ipſe poëta & actor ſuarum fabularum fuerit. Idem Donatus & Diomedes ferè. Valerius uerò Maximus: Paulatim, inquit, deinde ludicra ars ad Satyrarum modos perrexit, à quibus primus omnium poëta Liuius ad fabularũ argumẽta ſpectantiũ oculos & animos tranſtulit: isq; ſui operis actor, cum ſæpius à populo reuocatus uocem obtudiſſet, adhibito pueri & tibicinis concẽtu, geſticulationem tacitus peregit. Donatus item incertum eſſe ſcribit, quis primus inuenerit apud Latinos poëmata: certũ tamen, inquit, eſt & Tragœdiam & Comœdiam Liuium Andronicum repe-

reperiſſe, qui ait Comœdiam eſſe quotidianæ uitæ ſpeculum. Fabius uerò Quintilianus: Nihil, inquit, in poëtis ſupra Liuiũ Andronicũ habemus. Scripſiſſe & epos quoq; Liuium, teſtis eſt Diomedes grammaticus, his uerbis: Epos, inquit, primus dignè ſcripſit Liuius is, qui Romanorum geſta octo complexus eſt libris, qui & Annales inſcribuntur, quòd ferè ſingulorũ annorũ actus contineant. Sed uidendum pleriq; aiunt, ne in ijs Diomedis uerbis, pro Liuio Ennium legendum ſit, uel alius fuerit Liuius. Compoſuit & hymnos in deos, ex quibus de Diana Maurus Terentianus uerſus miuros affert. Scripſit & Odyſſeam, ex qua præter alia illud circunfertur:

At celer haſta uolans perrupit pectora ferro.

Frequenter omnino Liuij uerſus citantur à ſcriptoribus, Gellio, Macrobio, Terentiano, Nonio, Priſciano, alijs. Titus Liuius & Valerius Maximus Andronicum prodidere uerſus feciſſe in honorem Iunonis reginæ, qui à ter nouenis puellis per urbẽ celebrati fuere, data (ut aiunt) per manus reſte. Huiuſmodi quoq; uerſus ad expianda prodigia, P. Licinius Tegula pòſt etiam condidiſſe dicitur: id'q; factum ex decemuirali reſponſo, T. Liuius libro XL ſcriptum reliquit. Sed quæ ab Andrònico facta diximus, Sextus Põpeius, & quos paulò antè citauimus, hiſtorici, ſe-

cundo bello Punico facta ſcribũt, quo tempore, ut Licinij uerbis utar, Muſa pennato gradu intulit ſeſe bellicoſam in Romuli gentem. cum uerò proſperius res populi Romani geri cœpta eſſet, publicè in Auētino ædes Mineruæ conſtructa fuit, in qua liceret ſcribis (ſic enim antiquitus poëtæ eodem Pompeio autore uocabãtur) & hiſtrionibus conſiſtere, ac dona ponere in honore Liuij, quia is etiam & ſcribebat fabulas & agebat. Sanè Liuius, cum prius ſeruus eſſet, Andronicus uocabatur: donatus libertate, Andronicus ex nomine cognomẽ factum eſt: id quod & Cęcilio Statio cõtigiſſe paulò pòſt dicemus. Hinc de Liuio ita Terentianus:

Liuius ille uetus graio cognomine ſuæ.

ἀνδρονικὸς enim, ut uidetis, græca eſt dictio: nam à Liuio Salinatore, & Liuij nomine & libertate donatus eſt, id quod in Tẽporibus, quod modò dicebamus, innuit Euſebius: niſi & uos eorum fortè admittatis de prænomine, nomine & cognomine opinionẽ, contra antiquorũ grãmaticorum definitionem, quos ego ea ratione non refello, quòd ſcriptorum quorũdam ueterum pro ipſis ſtare uidetur autoritas. Atq; hactenus uobis, quę in præſentia de Liuio memini, recenſui.

Fuit & alter Andronicus poëta tempore Iuliani Cæſaris Imperatoris, qui, ut Marcellinus ſcribit, ſtudijs liberalibus & carminũ ſplen-

ſplendore notus, nihilominus accuſatus, & in iudicium adductus, cum ſecura & intrepida mente nullisq; ſuſpicionibus urgeretur, purgãdo ſe ſemper & obiecta diluendo fidentius, abſolutus eſt. Fuit & grammaticus Andronicus celebris, qui Syrus cum eſſet, Romæ docuit, dein Cumis agens in ocio uixit. eius uitam Suetonius eſt executus. Sequebatur Liuium Cn. Næuius poẽta Campanus, cui in Comœdia tertias ſuo carmine Sedigitus Volcatius attribuit. Fabulas Næuius tum primùm docuiſſe dicitur, cum Spurius Carbilius Ruga cum uxore fecit diuortium. M. Varro in libro de poẽtis primo, eum ſtipendia feciſſe ait bello Punico, idq; ipſum Næuium dicere in eo carmine, quod de eodem bello ſcripſit. At uerò M. Tullius eadem tempeſtate fuiſſe ait, qua M. Cethegus ille, *Cn. Næuius.*

Qui dictus ollis popularibus olim,
Qui tum uiuebant homines, atque æuum agitabant,
Flos delibatus populi, Suadæq; medulla.

ut Ennius cecinit. Hoc ipſo Cethego & Tuditano Coss. bello Punico ſecundo, anno planè CLX. ante M. Tullium Cos. ut in ueteribus cõmentarijs ſcriptum eſt, Næuius eſt mortuus: quanquã Varro, ut ait Cicero, diligẽtiſsimus inueſtigator antiquitatis, putat in hoc erratum, uitamq; Næuij producit longius. Scribit Euſebius, CXLIIII Olympiade

in Vtica Aphricæ Næuiũ diem obijſſe, cum eò pulſus eſſet factione nobilium, & præcipuè Metelli & Scipionis Aphricani, quos ipſe odio eſt inſectatus, & ſuis uerſibus ſatyricè perſtrinxit: Fato, inquit, Metelli Romæ fiunt conſules. Contrà Metelli quoq;, ut eſt apud Attilium, à Næuio aliquoties laceſsiti, in eum hoc Saturnio carmine luſerunt:

Malum dabunt Metelli Næuio poëtæ.

cuius rei & Aſconius & Terentianus meminere. De Scipione uerò etiã inquit: Qui res magnas manu ſæpe geſsit glorioſè, cuius facta uiua nunc uigent, qui apud genteis ſolus præſtat, eum ſuus pater cum pallio unà ab amica abduxit. Præter Comœdias & Tragœdias compoſuit & bellum Punicum Næuius, quod Suetonio teſte, C. Octauius Lampadio, cum eſſet uno uolumine contentum, in ſeptem libros diuiſit. Scripſit inſuper & epigrãmata, ut docet Gellius. At uerò cum ob aſsiduam maledicentiã & probra in principes ciuitatis de poëtarum Græcorũ more dicta, in uincula Romæ à triumuiris coniectus eſſet, fabulas Laureolum & Leontem compoſuit, quibus delicta ſua & dictorum petulantias, quibus pleroſq; antè læſerat, diluit: unde poſtea à tribuno plebis è uinculis exemptus eſt. Numerus fabularum Næuij haud quidem à ſcriptoribus traditur: ut ex diuerſis tamẽ colligitur, uiginti fermè fuiſſe reperiun-

reperiuntur. Eſt quoq; traditum,ipſum ſibi ſuum epigramma funeris,ſuperbiæ quidem Campanæ plenum compoſuiſſe:quod teſtimonium (inquit Gellius) iuſtum eſſe potuiſſet,niſi ab ipſo dictum eſſet:

Immortales,ait,mortales ſi foret fas flere,
Flerent diuæ Camœnæ Næuium poëtam.
Itaque poſtquàm eſt Orcino traditus theſauro,
Obliti ſunt Romæ lingua latina loquier.

Eo autem facetiarũ genere Næuium uſum eſſe,quæ prter expectationẽ & ambiguum, riſum mouent, teſtis eſt M.Tullius,cuius & illud affert:Vt apud Næuium,inquit, uidetur eſſe miſericors ille, qui iudicatum duci uidet, percontatur ita, Quanti addictus? mille nummûm. Si addidiſſet tantũmodo, ducas licet, eſſet illud ridiculi præter expectationem:ſed quia addidit, nihil addo, ducas licet,addito ambiguo altero genere ridiculi, fuit,ut mihi quidem uidet,ſalſiſsimus, ait Cicero: qui & alibi hoc etiã ponit.Cum enim cuipiam uideretur uelle remedium algoris oſtendere, Sapiens, inquit, ſi algebis, tremes. dum enim ille expectaret remediũ, ſi algebis,ait,tremes.At huiuſmodi plenum Næuium fuiſſe, idem ſcribit Cicero:quo loco tamen uetuſti nõnulli codices Nouium, non Næuium, ſcriptum habent. Fuit autem Quintus Nouius & ipſe poëta Comicus,& probatus Attelanarum fabularũ ſcri *Qu. Nouius.*

ptor. citantur pleraeq; huius Nouij fabulæ à Marcello, & alijs grammaticis. Macrobius hoc illius affert carmen:

Olim expectata ueniunt ſeptem ſaturnalia.

Plautus. Secus Næuium M. Actius Plautus erat, qui aliquo cum Næuio tempore uixit. eſt uerò Plautus appellatus, ut Sex. Pomp. ait, quòd hi qui plani ſunt pedibus, Ploti primũ, mox Plauti uocati ſunt. unde ait, Actius poëta, qui Vmber Sarſinas erat, à pedum planicie initio Plotus, poſtea Plautus eſt dictus. Sanè (hoc uobis nunc ſemel dixerim, ne repetendum ſit ſæpius) uario modo ſcribi uideo hoc nomen Actius: quidam enim per ct notant, quaſi ab agendo Actius dicatur: alij duplici cc, Accius, ab Acca uidelicet: demũ alij duplici tt, Attius, ab Aty Troiano, quod innuit Vergilius, & memini me ſæpius in marmoribus & uetuſtis nomiſmatũ inſcriptionibus obſeruaſſe: ut Victorinum mittam id in Orthographiæ libello præcipientem, & Græca Dionis exemplaria. Sed & nomen Attys Phrygis pueri, apud Græcos ἄττυς ſcriptum ſæpius eſt uidere. Ego nihilominus, quoniam ita pridem à magiſtris puer inſtitutus fui, Actium ſcribere perſeuerabo. Fuit igitur Actius Plautus patria Sarſinas, quod Vmbriæ eſt oppidum, ut Hieronymus & Feſtus obſeruãt, id quod & ipſemet ſubinnuit alicubi in Moſtellaria fabula. Floruit uerò

in

in ſcena, teſte Gellio, anno fermè x v poſt-quàm bellum Punicũ ſecundum incœptum eſt, cum iam Romani Pœnos ipſos uincere cœpiſſent, id quod innuit ipſe in Pœnulo his uerbis:

Vincite, ut feciſtis antehac, et Pœni uicti pœnas ſufferãt.

In fabulis componẽdis etſi alios Græcos eſt imitatus, Diphilum & Philemonẽ, alios, ut uel ex ipſo facilè eſt uídere, tamen Horatij Flacci ſentẽtia, Plautus ad exemplum Siculi properare Epicharmi dicitur. Quæſtum quoque in fabulis feciſſe dictus eſt, adeò ut etiam mercaturã exercere uoluerit: quę cum ei male ceſsiſſet, pecuniamq́ omnem perdidiſſet, Romã inops reuerſus, ob quęrendum uictum ad circũagendas molas, quæ truſati les appellantur, operam piſtori locauit: tametſi apud Euſebium Hieronymus id annonę caritate feciſſe prodiderit, ipſumq́ ait Gellius tres fabulas in piſtrino ſcripſiſſe, Satyrionẽ, Addictum, aliamq́, cuius nomen nec ipſe retulit. Anno uerò uigeſimo Plautus, ut M. Cicero obſeruat, poſt Cethegi & Tuditani conſulatũ, P. Claudio & L. Portio Coss. Catone Cenſore, mortuus eſt, nõ multò poſt Ennium, Olympiade uidelicet CXLV. epitaphiumq́ ſibi ipſe compoſuit, quod à Marco Varrone in libro de Poëtis poſitum affert Gellius:

Poſtquàm eſt morte captus Plautus,

Comœdia luget, ſcena eſt deſerta,
Deinde riſus, ludus, iocusq́; & numeri
Innumeri ſimul omnes collachrumarunt.

De numero uerò fabularum Plauti dubitatum eſt. Seruius ait ab aliquibus uiginti & unã exiſtimatas, ab alijs quadraginta, à nonnullis centum. Varro quidem & ipſe uiginti & unã legitimas prodidit, quæ & ab eo Varronianæ cognominatæ fuerunt. Sed Lælius homo eruditiſsimus, eas quinque & uiginti exiſtimauit. Gellius uerò ſua ætate cẽtum & triginta ipſius Plauti nomine circũferri tradidit. Sedenim Varro in libro de Plautinis Comœdijs quaſdã enumerat quæ non Plauti ſunt, ſed M. Aquilij, ut ego lego, quod alij M. Accij, id quod M. Acutici perperã apud Gellium legitur. Subiungit idem, Plautium quempiam Comœdiarum poëtam fuiſſe, cuius fabulæ, quòd Plautij inſcribebantur, acceptæ fuerunt quaſi Plautinæ, cũ eſſent non à Plauto Plautinæ, ſed à Plautio Plautianæ. Alij quidem illas non Plauti fuiſſe, at ueterum quorundam poëtarum, ab eoq́; retractatas ac reſarcitas nomen Plauti recepiſſe: quod mihi uix ueriſimile uidetur, nullis celebratis poëtis ante Liuiũ & Ennium. Tantæ uerò autoritatis apud antiquos fuit Plautus, ut Quintilianus Varronem ſcripſiſſe affirmet, Muſas Epij Stolonis ſententia Plautino ſermone locuturas fuiſſe, ſi latinè loqui uoluiſſent.

uoluiſſent. Cicero mirum in modum, ut ſcitis, Plautum cõmendat. Volcatius uir in poëtica illuſtris, ſecundas in Comœdia Plauto attribuit. Macrobius Plautũ ait in iocorum uenuſtate præcelluiſſe: ut alios penè innumerabiles hoc loco mittam, qui Plautum ſummis laudibus proſequũtur: quorum me mouet autoritas, ut non tam facilè cum Horatio ſentiam, qui eum, eosq́ue qui illum laudauere, his uerſibus perſtringit:

At ueſtri, inquit, *proaui Plautinos & numeros, &*
Laudauere ſales, nimium patienter utrunque.

Ne dicam ſtultè mirati. Ego utiq; (ut uobiſcum quod ſentio loquar, non inficias ierim pleraq; in Plauti fabulis legi, quæ ſi è ſcena non exciperent, fortaſsis frigida, & in numerum redigenda forent. Sed nũquid ego cum Horatio poëta tanti iudicij in Poëtica, quanti hactenus quiſquã alius, nunc certem? minimè: utram uos in partem uelitis inclinate, idq́ue ſine piaculo. Summæ certè doctrinæ & æſtimationis uiri in re literaria, commentaria in Plauti fabulas cõpoſuere, M. Varro, L. Siſenna, & Aſper, alijq́ue: & noſtra hac ætate quidam ſanè bene docti: quin & hodie uideo elegãtiſsimos & doctiſsimos homines amicos meos libentiſsimè in eius poëtæ lectione, poſt grauiora ſtudia, conquieſcere.

Sed de Plauto hactenus: quem ſequebatur Statius Cæcilius poëta, ut ſcribit Gel- *Statius.*

lius, Comœdiarum inclytus. hic quidem genere ſeruus: Statij quippe nomen apud antiquos ſeruile fuit, & perinde apud ueteres plerique eo nomine ſerui fuere: poſtea id nomen uerſum eſt in cognomentum, ut paulò antè de Liuio quoq; Andronico diximus, & appellatus eſt Cæcilius Statius. Floruit uerò in ſcena Cæcilius, ut notat Euſebius, CL Olympiade: quo etiã tempore Cato Portius, ut ipſe fatetur apud Ciceronem in dialogo de Senectute, quo loco eius fabulam Synephebos, id eſt, coadoleſcentes commemorat. Fuit uerò Cæcilius natione Gallus, & ut cum Crinito nõnulli interpretati ſunt, ex urbe Mediolani. Contubernalis primùm fuit Cæcilius Ennij poëtæ, eodemq; quo ille anno, & ipſe mortuus eſt, & iuxta Ianiculum ſepultus. Volcatius quidem Sedigitus palmam Cæcilio inter Comicos latinos ſuo carmine ſtatuit: ita enim cecinit,

Multos incertò certare hanc rem uidimus,
Palmam poëtæ comico cui deferant,
Eum me iudice errorem diſſoluam tibi,
Contrà ut ſi quis ſentiat, nihil ſentiat.
Cæcilio palmam ſtatuo de Comico.

Cui planè aſſentiri non uidet Fabius Quintilianus, ut qui dicat Latinos in Comœdia claudicare. Gellius quoq; monſtrat cum ex alijs fabulis, tum maximè ex Plotio, longè Menandro inferiorem fuiſſe Cæciliũ in eius tranſ-

transferēdis fabulis, minimeq́ illum aſſecutum tranſmarinā illam Menādri Venerem. Scribit D. Hieronymus, Terentium cum Andriam cōpoſuiſſet, antequàm Aedilibus uenderet, Cæcilio eam legiſſe, qui Terentij ingenium elegantiamq́ miratus eſt. Idem ſcribit & Donatus, licet id perperā legatur in peruulgatis codicibus. Fabulas uerò plures Cęcilium docuiſſe uidemus, adeò frequentes à ſcriptoribus citantur. Horatius Cæcilium grauitate præſtare ait. Quem ſequebatur P. Terētius Apher ex Carthagine, ut ait Donatus, qui quò ipſius uitam copioſius perſcribit, eò ego uobis illam præſsius referam. Fuit ergo Terentius libertinus, ut Metius ſcribit, uel, ut ſcribit Donatus, Terentij Lucani ſenatoris ſeruus, à quo ob ingenium & formam nō inſtitutus modò liberaliter, ſed & maturè manumiſſus. Paulus Oroſius captū exiſtimat his uerbis: Scipio, inquit, iam cognomento Aphricanus, triumphans urbem ingreſſus eſt, quem Terentius, qui poſtea Comicus fuit, ex nobiliſsimis Carthaginienſibus captiuis pileatus, quod indultæ libertatis inſigne fuit, triumphātem poſt currum ſecutus eſt. quam opinionem præter alios etiā ille ſecutus eſt, quiſquis fuit, qui Terentio epitaphium condidit: *Terentius.*

Natus in excelſis tectis Carthaginis altæ,
Romanis ducibus bellica præda fui.

quam rem Donatus improbat, nec fieri ullo modo potuiſſe, Feneſtellã docere ait, cum in fine ſecundi belli Punici, & ante initium tertij, natus ſit & mortuus Terentius. Declarat & T. Liuius & Val. Maximus, eum non fuiſſe Terẽtium poëtam qui ductus fuerit in triumphum: eum enim Terentium Culleonem quempiam fuiſſe aiunt, Romanũ ſenatorem, qui per aliquod tempus captiuus in ſeruitute apud Pœnos fuerat. Neq; etiam ſi à Numidis aut Getulis Terentius captus eſſet, ad ducem Romanũ peruenire potuiſſet, nullo commercio inter Italicos & Aphros adhuc cœpto, niſi poſt deletam Carthaginẽ. Hic uerò poëta Terentius Romæ cum multis ex nobilioribus familiariter uixit, ſed maximè cum Scipione Aphricano & cum Lælio, quibus etiã corporis gratia, & ætatis flore, ut Portius ait, conciliatus exiſtimatur: quod & ipſum Feneſtella arguit, contẽdens utroq; natu maiorem fuiſſe, quod & Santra credidit, ut mox dicam. Corn. Nepos æquales fuiſſe tradidit. Hanc tamen ſuſpicionem Portius poëta ſuis uerſibus auxit, qui apud Donatum leguntur. Scripſit in primis Comœdias ſex, quę habentur: quarum quidem duæ Phormio & Hecyra ab Apollodoro, quatuor reliquas à Menandro trãſtulit; quarum primã Andriam cùm Aedilibus daret, iuſſus eſt eam antè Cæcilio recitare, ut ex

Hiero-

Hieronymo didicimus, non Cærio, ut paſſim apud Donatum legitur. Adiutum Terentium in fabulis ſcribendis à Scipione & Lælio cōſtans fama eſt, quā & ipſe auxit, quòd niſi leuiter ſe tutari in Adelphorum prologo uiſus eſt: idq; ea cauſa feciſſe fertur, quia ſciebat Lælio & Scipioni hoc nō ingratum eſſe. Quintus etiam Memmius in oratione pro ſe, P. Aphricanum ait à Terentio perſonam mutuatū eſſe, ut quæ domi luſerat, ipſe nomine Terentij in ſcenam deferret. Valgius idem ſuo carmine innuit. Nepos item Cornelius Lælium ait, cum in Puteolano eſſet, quædam recitaſſe à ſe facta carmina, quæ in ἑαυτοντιμωρουμένῳ legūtur. Cicero quoq; ad Atticum quadam epiſtola, Terētij fabulas propter elegantiam ſermonis à multis ait exiſtimatum à Lælio ſcriptas. nihilominus grammaticus Santra, alios ait Terentio potius operam præſtitiſſe in Comœdijs ſcribendis, quàm Lælium & Scipionem, quòd hi tunc temporis admodum iuuenes eſſent; nominatq; inter hos qui uiuerent, Sulpitium Gallum, Q. Fabium Labeonem, & M. Pompilium, qui ea tempeſtate grandiores natu, & poetæ, & clariſsimi ciues haberentur. Poſt uerò ſex editas iam fabulas, quę in manibus habentur, quintum & trigeſimū egreſſus annum, cauſa euitandæ opinionis, quia uidebatur aliena pro ſuis ædere, in Græciam na-

uigauit:alij tradunt,ut Græcorum inſtituta ac mores perciperet, quos perinde in fabulis exprimeret. De morte etiã uaria traduntur. Q. Conſentius eum redeuntem è Græcia in mari perijſſe dicit, cum cẽtum & octo fabulis cõuerſis à Menandro. Alij Romam redijſſe eum prodidere, & ob amiſſas fabulas tædio & morbo confectum. Alij mortuum eſſe in Arcadia Stymphali ſinu Leucadiæ,morbo implicitũ dolore ac tædio amiſſarum fabularum, Cn. Cornelio Dolabella, & M. Fuluio nobiliore Coss. Id quod & Auſonius ſubinnuit,cum ait:

Sex dramata fabellarum
Arcadiæ medio qui iacet in gremio.

Volcatius mortuum cecinit cum in Aſiam iter faceret: ubi nauem conſcendiſſet, nunquam uiſum amplius. Fuiſſe autem ſtatura Terentius dicitur mediocri, gracili corpore,colore fuſco. Filiam reliquit, quæ equiti Romano nupſit. Hortos uiginti iugerũ uia Appia habuit ad Martis uillam.quã ob cauſam Portium reprehendit Donatus, qui ad eam redactum inopiã ſuo carmine dixerat, ut ne domum quidem conductitiam haberet. Afranius poẽta,cuius infra imaginẽ uidebimus,Terẽtium omnibus Comicis præfert,ſcribens in Compitalibus,

Terentio non ſimilem dices quempiam.

Volcatius autem,ut eſt apud Gellium & Donatum,

natũ, non ſolum Næuio & Plauto & Cæcilio, ſed Licinio quoq; & Attilio indignè (ut mihi quidem uidetur) poſtponit. Terẽtium etiam permagni fecit M. Tullius: eius enim fabulas pro pugillari habuiſſe, ex ipſo Cicerone didicimus: ſciam licet aliter ab alijs locum eum exponi ſolere. Citat & Donatus eiuſdem Ciceronis poëma, cuius titulus Limon, in quo de Terentio hos legi uerſus ait:

Tu quoq; qui ſolus lecto ſermone Terenti
Conuerſum expreſſumq; latina uoce Menandrum
In medio populi ſedatis uocibus effers,
Quid, quòd comè loquens, ac omnia dulcia dicis?

Afferuntur & ab eodem Donato C. Cæſaris uerſus, quos in Cæſaris imagine recenſuimus. Alia etiam colligũtur de Terentio, quæ in præſentia miſſa facio. Tunc ad me Piſo: Nos uerò, inquit, nunc illud à te Lili expectamus, ut nobis planè ediſſeras, cum duo tantum ex tot antiquis Comicis Latinis ſuperſint, Plautus ſcilicet & Terentius, utri magis dandam eſſe operam? Quibus ego: Vrgetis me nimis, inquam: ipſe uobis tabularũ imagines referre, non poëtas ipſos, niſi quadantenus, cenſere ac æſtimare, ſpopondi. dicam tamen hoc tantũ uobis, Si nitorem puritatemq; ſermonis, & linguæ caſtitatem cupimus, Terentiũ longè præponendum: ſi iocos, facetosq; ſales, & populi plauſum, præſtare Plautum: tametſi in Plauto omnia hæc

impatiēter tulit Horatius, ut antè diximus. Sed enimuero amicus meus uir ſanè doctus ac eloquens, duos hos poëtas ita contulit, ut nulla parte cum Terentio Plautum comparandum pronunciarit, atque eo nomine acrius in Volcatiũ Sedigitum inuectus eſt: quod omne ab eo rectè factum nec ne, non ſanè definio. Sed de Terentio iam ſatis.

Terentius Fregellanus. Fuit & in hoc poëtarum genere Terentius Fregellanus libertus, de quo Metius & *Q. Fa. Labeo.* Donatus meminere. Fuit & Q. Fabius Labeo, cuius ſuprà meminimus. Alter ab *Actius Labeo.* hoc fuit Actius Labeo, qui, ſi Cornuto, uel (ut quidam malunt) Probo in Perſij cōmentarijs fidem prȩſtemus, poëta fuit indoctus, illis temporibus, quibus Flaccus Perſius Satyricus: quiq; Iliada Homeri uerſibus fœdiſsimè in Latinũ uertit, ita quidem obſcurè, ut nec ſua ipſe agnoſceret. Pleraq; alia de hoc Perſij expoſitores. Fuere & alij Labeonis nomine nũcupati, inter quos ille magis inſignis Labeo Antiſtius & cõſultus iuris, & aliarum doctrinarum apprimè eruditus, qui Auguſti temporibus claruit, cuius crebra apud ſcriptores mentio. Cum La- *M. Pompilius.* beone fuit M. Pompilius, ambo uiri conſulares, & poëtæ etiam habiti ijſdem temporibus, quibus in ſcena florebat Terētius: quin & in ſcriptitãdis fabulis Terentio opem ferre conſueuerunt, ſi Santræ acquieſcimus: cuius

ius rei nomine à Luſcio Lauinio, ut Hieronymus & Hieronymi magiſter Aelius Donatus tradunt, malè Terentius audiebat.

Hic eſt Luſcius (opinor) ille, quem nono loco inter Comicos reponit Sedigitus Volcatius, cuius & Gellius meminit. Inter Luſcij quas fabulas docuit, Theſaurus à Terentio memoratur, cuius etiã fabulæ argumentum Donatus in Eunucho recitat. Romæ domum Luſcius poſſedit eam, quę regis Antiochi filij fuerat, ut Pædianus Aſconius ſcriptum reliquit. Sunt tamẽ inter eruditos, qui ex D. Hieronymi ſcriptis huius poëtæ nomen Lucium, non Luſcium proferãt. ego ſuper hoc nihil uobis certi affero. Duo poſt hos Tragici inſignes fuerunt, M. Pacuuius, & L. Actius, quorum grandior natu Pacuuius Brunduſinus fuit, Ennij ſorore genitus, ut ſcribit Plinius, ut uerò Euſebius, ex filia nepos: qui Romæ quandiu uixit, picturam exercuit. Aedem quidem Herculis in foro Boario pictam à Pacuuio poëta, celebrat Plinius libro naturalis hiſtoriæ XXXV. qui & illud, propter Pacuuium, ait, picturæ artem clariorem Romæ factam, gloria ſcenæ. Senex uerò & morbo grauis Tarentum migrauit, ubi propè nonagenarius diem obijt, Olympiade (ut Euſebius ſcribit) CLVII. cõpoſito ſibi prius epigrammate uerecundiæ pleno, & ut ait Gellius, digno eius elegan-

Luſcius.

Pacuuius.

tiſsima grauitate:

Adoleſcens tametſi properas, hoc te ſaxum rogat,
Vt ſe aſpicias, deinde quod eſt ſcriptum legas.
Heic ſunt poëtæ Pacuuij Marci ſita oſſua.
Hoc te uolebam, neſcius ne eſſes, uale.

Eſt in epiſtola Valerij cuiuſdam ad Ruffinū de Pacuuio hiſtoria, quam hoc loco uobis referre placet. Pacuuius, inquit, flens, ait Actio uel Ario uicino ſuo: Amice, arborem habeo in horto meo infelicem, de qua prima uxor mea ſe ſuſpēdit, poſtmodum ſecunda, iam nunc tertia. Cui Arius: Miror te in tot ſucceſsibus lachrymas inueniſſe. Et iterum: Dei boni, quot tibi diſpendia arbor illa ſuſpēdit? & tertio: Amice dede mihi de arbore illa ſurculos quos ſeram. Hæc ille: quibus uerbis hiſtoriā planè percipietis, quæ in ridiculis eſt à M. Tullio poſita, libro de oratore ſecūdo: Salſa ſunt etiam, inquit, quæ habent ſuſpicionem ridiculi abſcōditam, quo in genere eſt illud Siculi, cui cum familiaris quidam quereretur, quòd diceret uxorem ſuam ſuſpēdiſſe ſe de ficu, Amabò te, inquit, da mihi ex illa arbore quos ſeram ſurculos. Sed de Pacuuio iam ſatis, quem apud Ciceronem ſuum amicū & hoſpitem fatetur Lælius. Citantur à grammaticis huius fabulæ pleræq;. Nunc de Actio agamus. L. igitur

Actius. Actius Serrano & Mancino Coſs. parentibus libertinis natus, & ſene iam Pacuuio floruit.

ruit. Fundus fuit Actianus ab eo, ut ait Euſebius, iuxta Piſaurum uocatus, quia illuc ipſe cum alijs colonis deductus fuit. Actius ait, ut refert Cicero, ijſdem Aedilibus (non ædibus, ut pleriq; ſcribunt) ſe & Pacuuium docuiſſe fabulã, cum ille LXXX. ipſe XXX annos natus eſſet. Sũt codices qui de numero euariant: quos ego emendatiores exiſtimo, ſum ſecutus, quandò & Gellius ſcribit, Cum Pacuuius grandi iam ætate & diutino corporis morbo affectus, Tarẽtum ex urbe Roma cõceſsiſſet, Actius tunc haud paruo iunior proficiſcens in Aſiam, cum in oppidum ueniſſet, diuertit ad Pacuuium, comiterq́; inuitatus, pluſculisq́; ab eo diebus retentus, Tragœdiam ſuam, cui Atreus nomen fuit, deſideranti legit: tum Pacuuium dixiſſe aiunt, ſonora quidem eſſe quæ ſcripſiſſet & grandia, ſed uideri ea tamẽ ſibi duriora paulùm & acerbiora. Ita eſt, reſpondit Actius, ùti dicis: neq; eius ſanè me pœnitet: meliora enim fore ſpero quæ deinceps ſcribam. nam quod in pomis eſt, itidem, inquit, eſſe aiunt in ingenijs: quæ dura & acerba naſcuntur, pòſt fiunt mitia & iucunda: ſed quæ gignuntur ſtatim uieta & mollia, atque à principio ſunt uuida, non matura mox fiunt, ſed putria. Relinquendum igitur uiſum eſt in ingenio, quod dies atque ætas mitificet. Hæc utiq; totidem uerbis ex Gellio, quibus præ-

ter hiſtoriam multa notatione dignam, uidetis Actium etiã Pacuuio longè iuniorem. Fuit is quoq; populo Romano gratus, adeò ut eum qui L. Actium contumelioſè nominauerat, P. Mutius condemnarit. Puſillæ inſuper & breuis ſtaturæ Plinius Actium fuiſſe ait, nihilominus ſibi in æde Camœnarũ maxima forma ſtatuã poni curauit. Actium aiunt interrogatum, cur cauſas non ageret, cum apud eum in Tragœdijs tanta uis eſſet: optimè hanc ſcribit Fabius reddidiſſe rationem, quòd illic ea dicerentur quæ ipſe uellet, ſed in foro eſſent dicturi aduerſarij quæ ipſe minimè uellet. Amatus etiãnum in tantum Actius à Decio Bruto fuiſſe dicitur, ut Actianis uerſibus templorum & monumentorum frontes & aditus exornare conſueuerit, ut autor eſt Cicero: qui & alio loco ipſius Decij familiarẽ fuiſſe ſcribit, ſeq; de Bruti eloquentia ab ipſo Actio didiciſſe: quæ quidem Ciceronis uerba me de temporis ratione ambigere uſqueadeo faciunt, ut aliquando alterum hunc Actium à priore fuiſſe autumarim, ut hîc uobis ſtatim ſubijciam, id quod parum alij animaduertêre. Sed, ni piget, & tu Piſo recita, quam de Pacuuio & Actio cenſuram fecit Fabius Quintilianus. Id quidem Lili, libenter agam, reſpondit Piſo, ſi tu nobis prius de iſto Actio, quem alterum à priore aliquando putaſti, quæ te mouebant

uebant, attuleris. Id agam ſcilicet, ut & uos eodem mecum errore ducamini, ſi uobis mi nus tempora utriq; conuenire uidebuntur. Alter igitur hic L. Actius à priore is mihi ui ſus, qui eodem quo Cicero & Cæſar floruit tempore, adeò ut de eo Val. Maximus libro tertio ſcribat: Actius, inquit, Iulio Cęſari am pliſsimo ac florentiſsimo uiro in collegium poëtarum uenienti, nūquam aſſurrexit, non maieſtatis eius immemor, ſed quòd in comparatione cōmunium ſtudiorum aliquanto ſuperiorem ſe eſſe cōſideret: quapropter inſolentiæ crimine caruit, quia ibi uoluminū, non imaginum certamina exercebantur. & hæc quidem Valerius. Huius pręterea in nono meminit Vitruuius: meminit & Ouidius in tertio de Ponto, cum ait: Autor opus lau dat (ad Brutum ſcribens) ſic forſitan Actius olim, Therſiten facie dixerit eſſe bona. Fuerūt & qui hunc eum exiſtimarēt, quem Iliada ſcripſiſſe Perſius Flaccus ait:

Non hic eſt Ilias Actij Ebria ueratro.

Scripſit uerò L. Actius præter fabulas, anna les, ut in primo Saturnaliū Aurelius Macrobius obſeruat, ex quibus & uerſus hos citat:

Maxima pars Graiûm Saturno & maximæ Athenæ
Conficiunt ſacra, quæ Cronia eſſe iterantur ab illis.
Cumq; diem celebrant, per agros urbesq; ferè omnes
Exercent epulis læti, famulosq; procurant
Quiſque ſuos, noſtriq; itidem, & mos traditus illinc

: Iſte,ut cum dominis famuli epulentur ibidem.

Atq; hæc quidem de Actio. Quæ cum retuliſſem, penſum, quod pollicitus Piſo fuerat, exoluere iam paratus erat. Sic itaque cœpit: Fabius igitur Quintilianus libro x. de Pacuuio & Actio ſic ait: Tragœdiæ, inquit, ſcriptores Actius & Pacuuius clariſsimi, grauitate ſententiarũ, uerborumq́; pondere & autoritate perſonarum. Cæterùm nitor & ſumma in excolendis operibus manus, magis uideri poteſt temporibus, quàm ipſis defuiſſe. uirium tamen Actio plus tribuitur. Pacuuium uideri doctiorem, qui eſſe docti affectant, uolunt. & hactenus Fabius. Et Piſo: Cæterùm in Pacuuio Cicero ait ornatos eſſe uerſus & elaboratos. Sed & horum utriuſq; plurimæ fuiſſe ferũtur fabulæ, quæ paſſim à ſcriptoribus citantur, ex quibus pleræq; excerptæ ſententiæ circunferuntur. Ex Pacuuij quidẽ Tragœdia, quæ inſcripta fuit Armorum iudicium, decantatũ carmen eſt, cum ludi in Iulij Cæſaris funere celebrarentur, ut eo carmine cõmiſeratio maior & inuidia contra conſpiratos cæſores commoueretur. Actij uerò nobilis illa ſententia ex eius Aſtyanacte in augures & diuinatores dicitur: Nihil, inquit, credo iſtis auguribus, qui aures uerbis diuitant alienas, ſuas ut auro locupletent domos. Sed iam de his ſatis, ad alios tranſeamus. Atq; in primis ſe nobis

bis offert Aphranius, qui in Togatis & Atellanis ſcribendis excelluit, quas fœdis ille puerorum amoribus inquinauit, ſuos mores, ut Fabius ait, faſſus: unde eſt illud (ut puto) ab Auſonio Gallo, *Aphranius.*

Quam toga facundi ſcenis agitauit Aphrani.

Horatius uerò Flaccus ad Auguſtũ, Aphranium ſuis togatis Menandro poëtæ conuenire ait, *Dicitur Aphrani toga conueniſſe Menandro.* Idem ipſe quodã prologo ſuo teſtatur: idem Macrobius, & Horatij expoſitores Acron & Porphyrion. Gellius uerò cum alios tum hos Aphranij de ſapientia uerſus, ex fabula quæ Sellæ inſcribitur, attulit:

Me genuit uſus, mater peperit memoria,
Sophiam me uocant Graij, uos ſapientiam.

Ad quos uerſiculos in ea ecloga quæ de Poëtis Petrarchæ legitur, reſpicitur:

Qui prole decora, ait,
Coniugio memori ſtudioſum ornauerat uſum.

Plures Aphranij fabulæ ab antiquis grammaticis afferuntur, quas collegiſſe non eſt operæpreciũ. huius meminit & Diomedes grãmaticus. De L. Aphranio M. Tullius ita ait in Bruto: Argutias, inquit, Titij oratoris in Tragœdias ſatis ille quidem, ſed parũ Tragicè tranſtulit: quem ſtudebat imitari L. Aphranius poëta, homo peracutus in fabulis quidem, etiam (ut ſcitis) diſertus. At hunc nõnulli, meo quidem iudicio, rectè à priore

biſ retuli. Petrus quidem Crinitus ait, in æreo nummo ita legi, DORSENN.P. cum effigie barbata: cuiuſmodi tamen nomiſma uidere mihi non contigit. Sedenim poſt Dorſennũ ſequebatur Sextus Turpilius, qui inter Comicos ſeptimo loco à Volcatio numeratur. hic centeſima & XCVIII Olympiade admodum ſenex Sinueſſæ mortuus eſt: quibus temporibus Arpini natum M. Ciceronem ſcribit Euſebius. Terẽtium uerò amaſſe fertur Turpilius, eiſdemq́ ludis aliquando utriuſq́ fabulas actitatas. Inter cęteras, quæ multæ Turpilij fabulæ à grãmaticis afferuntur, ea quæ Thraſyleon inſcribitur commendatur. D. Hieronymus quadam epiſtola ad Niciam Aquileiẽſem ſcribens, ſic exorditur: Turpilius, inquit, Comicus tractans de uiciſsitudine literarũ, Sola, inquit, res eſt, quæ homines abſentes præſentes facit. & reliq. Quare à Turpilio accepiſſe uideri poteſt, quæ de epiſtola Cicero in ſecundo familiarium ſcripſit, & ab eo alij. Alterum Turpilium equitem Romanũ fuiſſe legimus apud Plinium, qui arte picturæ inſignis fuit. *Sex. Turpilius.*

Fuit & Licinius Imbrex uetus Comœdiarũ ſcriptor, qui à Volcatio poëta in quarto ordine inter Comicos poëtas collocatus eſt: Si quid (inquit) quarto detur, dabitur Licinio. Fuit & alter Licinius Portius, cuius in Terentij imagine meminimus. Iambo *Licinius Imbrex.*

rum hic poëta, quidam & epigrammata ſcri pſiſſe tradunt, ut eo loco dicemus, ubi epigrammatariorũ poëtarum imagines referemus. Sed de Imbrice ſic Gellius ait: Licinius, inquit, Imbrex uetus Comœdiarũ ſcriptor in fabula quæ Neæra inſcripta eſt, ita ſcripſit: *Nolo ego Neæram te uocent, ſed Nerienem,*

Cum quidem Marti es in connubium data.

huius Licinij meminit & Cicero, & Feſtus, & alij, eiusq; fabulas in teſtimoniũ perſæpe uocant. *M. Attilius.* Et in hac poëtarum parte fuit M. Attilius, qui & ab aliquibus uocari (ut puto) perperàm Accilius uidetur. à Volcatio quinto loco inter Comicos refertur. Marcus tamen Tullius in epiſtolis ad Atticum, Tragicum, & quidem durisſimũ eum nominat, cui & hos uerſiculos aſcribit:

Suam cuique ſponſam, mihi meam.

Suum cuique amorem, mihi meum.

Idem quoq; Cicero libro de Finibus primo, cum de Attilij fabula Electra ageret, poëtam eſſe ait, ferreum à Licinio appellatum. meminit & in libro de Diuinatione. *Qu. Trabea.* Erat & in hac parte Q. Trabea, qui & ipſe à Volcatio octauo loco in Comicorũ numero repoſitus eſt. eius fit mentio à M. Tullio cum alibi, tum in ſecundo de Finibus: Nam & ille, inquit, apud Trabeam uoluptatem animi lætitiam nimiàm dicit. Idem Cicero in Tuſculanis multos Trabeę uerſus attulit. Vnde mihi minus

minus ferendi uidentur hi grãmatici, qui in familiaribus epiſtolis Ciceronis, Trabeæ po etæ nomen, ad P. Pætum, ſe haud unquam le giſſe fatentur: nam licet de eius ipſius uita pauca cõperiuntur, citatur tamen & ab alijs ſcriptoribus præter Ciceronem, ut à Feſto, qui eius togatas aduocat, item Gellio.

Mox erat, qui per hæc eadem tempora cla ruit, & ſimul togatas docuit, C. Titinius, de cuius quidem uita pauca admodum compe riuntur, frequentiſsimè tamen à grãmaticis in teſtimonium citatur, ut Feſto, Nonio, Pri ſciano, alijs, qui nec ſemel eius fabulas, Pſal- triam, Geminã, & Barbarũ, eſſe oſtendunt. Ex huius poëtę Titinij ſententia, Q. Serenus poëta, puero qui ſit à ſtrige faſcinatus, alliũ præcepit annecti, quòd eo præſidio & amu leto ſeruet. hæc ipſius Quinti ſunt carmina: C. Titinius.

Præterea ſi fortè premit ſtrix atra puellos,
Viroſa immulgens exertis ubera labris,
Allia præcepit Titini ſententia necti,
Qui ueteri claras expreßit more togatas.

quibus utique uerſibus liquidò cognoſci- mus, Titinium in Togatis fabulis ſcribendis præſtitiſſe. quo quidem in loco, qui in Quin tum Serenum ſcholia ſcripſit, meras nugas effutit, quas ideo uobis non retuli: neq; le- gendum (ut ille putat) Vecti, nomen ut ſit propriũ, ſed Necti uerbũ: quam lectionem etiamnum ſeruant uetuſta pleraq; exempla-

rum Tragicum:ſed pridem ea eſt exploſa lectio,quò fit ut magis mirer quoſdã eam cõplecti ſuis etiã ſcriptis:ſed falluntur illi,mea quidem ſententia: hic enim de quo egimus, Comicus,ille Tragicus:hic Bononienſis,ille(ſi Plinio ſtamus)Veronẽſis:cuius uitam, quamuis hic ſuus nõ eſt locus,ob tamen no minis ſimilitudinem referemus.Publius hic Pomponius Secũdus uocatus eſt,Tragicus poëta ſuis temporibus,hoc eſt,Caio & Claudio imperãtibus.Itaq; ſunt Quintiliani uerba exponenda, eorum quos uiderim,id eſt, uiuentes:nam ſenex Quintilianus admodũ Inſtitutiones ſcripſit.Huius igitur Pomponij uitam Plinius Secũdus duobus uoluminibus eſt executus, ut quadam epiſtola Plinius Nepos affirmat.Caio Cęſari Germanici filio principi in primis gratum fuiſſe colligimus,ex ijs quæ Plinius in XIIII naturalis hiſtoriæ ſcribit:In Caij,inquit,Cæſaris Germanici filij principatu,annis CLX.ſingulis uncias uini cõſtitiſſe nobili exemplo docuimus,referẽtes uitam Pomponij Secundi uatis, cœnamq; quam principi ille dedit, cum de uino ageret Opimiano.Caio igitur Cæſari,ut uidetis,gratus, non Germanico,quod in huius uita ſcripſit amicus noſter. De Claudio uerò Corn.Tacitus his uerbis ſcribit:At Claudius,inquit,matrimonij ſui ignarus,& munia cenſoria uſurpans theatralem

P.Pomponius Secundus.

populi laſciuiam ſeueris dictis increpuit, quòd in Pomponium conſularem (is carmina ſcenæ dabat) inq́ fœminas illuſtres probra iecerat. Idem Cornelius alibi: Decretus, inquit, Pomponio triumphalis honos, modica pars famæ eius apud poſteros, in queis carminũ gloria præcellet. Pomponiũ etiam conſularẽ uocat Plinius in ſeptimo: Sed hæc parua, ait, naturę inſignia in multis uariè cognoſcuntur, ut in Antonia Druſi nunquam expuiſſe, in Pomponio conſulari poëta nunquam ructaſſe. In XIII. uerò ubi de chartarum glutino agit: Ita ſunt, inquit, lõginqua monumenta Tiberij Caijq́ Gracchorũ manus, quę apud Pomponiũ Secundum uatem ciuemq́ clariſsimũ uidi annos ferè poſt CC. Significat enim chartam à Gracchis perſcriptam, quod quidam alioqui eruditi parum animaduerterũt. Pomponiũ ſcribit Fabius, ſi quid fortè in Tragœdijs familiarior amicus dixiſſet ut tolleret, quod ipſe retinẽdum arbitraretur, dicere ſolitum, ad populũ prouoco: ita ex populi uel ſilentio, uel applauſu, aut amici, aut ſuam ſententiam ſequebatur. In re quoq́ militari Põponius ualuit: nam in Germania ſuperiore deuictis Cattis, triũphalia ornamenta ex decreto ſenatus eſt adeptus, id quod apud Tacitũ legimus. A Pomponio ſingulariter amatus eſt Plinius, ut Plinius alter aſſerit. quidam ea cauſa putant,
quòd

quod eius cõterraneus fuerit, hoc eſt, Vero nẽſis. alij, quod uero ſimilius uidetur, quod Plinio gentilis fuerit: ambo enim ex Secundorum familia, quæ in illis regionibus per aliquot tẽpora illuſtris fuerat, ut adhuc uetuſtæ marmorũ inſcriptiones teſtãtur. Sunt qui Secundũ non Pomponij cognomen eſſe uelint, ſed quod alter eo longè antiquior fuerit, de quo egimus, Pomponius Bononienſis. Sanè nec illud mittã, ipſius prænomen uariè ſcribi: Tacitus enim modo Publium, modo Lucium, iunior Plinius Quintum nominauit, niſi mendoſi ſint codices, uel uarijs ſit nominibus uocatus: nam & Põponij nomen, in Pompeij inuerſum quidam tradidere apud Quintilianum, hîc ubi ait, Controuerſiam inter Pompeiũ & Senecam, an gradus eliminat: dici oportuiſſet, in Tragœdia. Meminit & Pomponij Secundi Maurus Terentianus his uerſibus:

In Tragicis iunxere choris hunc ſæpe diſerti
Annæus Seneca & Pomponius antè Secundus.

Tale dedit nobis Pomponius:

Pendeat ex humeris dulcis chelys,
Et numeros edat uarios, quibus
Adſonet omne uirens latè nemus,
Et tortis errans qui flexibus.

Præterea & nos ipſi uidimus huius Pomponij nomine tria nomiſmata, inter quę unum poſteriore parte Muſam inſculptam habe-

tralationibus his uerbis ſcribit Fabius: Sed etiam illa, inquit, ex Latinis conuerſio multa & ipſa contulerit: ac de carminibus quidem neminem credo dubitare, quo ſolo genere exercitationis dicitur uſus Sulpitius. mitto reliqua, quæ multa de Sulpitio dici poſſent, quę cum in hiſtoricis leguntur, tum apud Ciceronem in Bruto, & apud Pomponiū de origine iuris, à quibus maximè commendatur. Sed næ teſtimoniū eius illud eſt locupletiſsimū, epiſtolæ ipſius quę leguntur ad M. Tullium, ſanequàm elegantes & eruditæ. Poſt hos erat T. Quintius Atta, togatarum fabularum ſcriptor, qui Romæ diuerſatus eſt, ubi etiã C & LXX Olympiade mortuus eſt, ut Hieronymus in Chronico Euſebij obſeruat: ſepultus uerò uia Pręneſtina ad ſecundum lapidem. Attam autem ideo cognominatũ ait Feſtus, quoniam hi Attæ dicũtur, qui ob crurum uitia aut pedum plantis inſiſtunt, & magis terrã attingunt, quàm ambulant: quod, inquit, cognomen Quintio poëtæ adhæſit. Horatius Flaccus in epiſtola ad Auguſtum huius meminit, quamuis illum parũ probare uideatur. quo loco Porphyrion, Quintiũ Attam in fabula, inquit, quæ Matertera inſcribitur, florum nomina ita cõplexum eſſe, ut nihil niſi flores ſcribere uideretur. Idem ſcribit Acron. qui tamen, docti licet interpretes & antiqui, hac in re à

T. Quintius Atta.

nonnullis damnati ſunt:non enim flores in fabula Attæ, ſed Horatium reſpexiſſe aiunt ad conſuetudinem, qua ſcenæ & theatra floribus & croco ab antiquis inſpergi ſolebãt. Horatij uerſus hi ſunt:

Rectè nec ne crocum floresq́; perambulet Attæ
Fabula,ſi dubitem,clament periiſſe pudorem
Cuncti penè patres,ea cum reprehendere coner,
Quæ Graiis Aeſopus,quæ doctus Roſcius egit.

Grammatici pleraſque Attæ fabulas connumerant. Huius certè uerſus ab Iſidoro afferuntur,quibus de antiqua ſtylo ſcribẽdi ratione edocemur:Vertamus, inquit,uomerẽ in cæram, mucroneq́ꝫ aremus oſſeo. Poſtquàm enim Romani inſtituere ne graphio ſcriberetur ferreo,oſſeo ſtylo uti cœpere.

Mummius. Erat & Mummius in ordine poëtarum, qui, ut Aurelij Macrobij uerbis utar, poſt Nouium & Pomponiũ diu iacentem artem Attellaniam ſuſcitauit. hoc Mummij eſt ex fabula carmen:

Noſtri maiores uelut bene multa inſtituère,hoc optimè,
A frigore fecere ſummo dies ſeptem Saturnalia.

Diodorus Siculus. Poſt hos erat Græcus Diodorus Siculus, quem pleriq́ꝫ eum exiſtimant, qui græcè hiſtorias ſcripſit tẽporibus Auguſti Cæſaris, quas Bibliothecen inſcripſit, & ut Plinius ait,apud Græcos nugari deſijt:in quo hiſtoriarum opere abſoluẽdo,annos triginta terrarum orbem peragrans conſumpſit. Euſebius

bius tamen eum Iulij Cæſaris temporibus floruiſſe ſcribit, centeſima uidelicet & octogeſima Olympiade. Sed nullus de Diodoro melius, quàm ipſemet in hiſtorijs, & ab eo deinde Iuſtinus & Euſebius. Scripſit uerò teſte Suida & Athenæo Comœdias multas, inter quas Aulerris, Panegyriſtæ, & Epiclerus reponuntur. Strabo ut ſuo tempore clarum eum celebrat, & item Diodorum Zonam, & eum qui Alexādrinus fuit, egregius Tragicus, & inter Dionyſiacos, id eſt, ſcenicos eadem tēpeſtate, Auguſti uidelicet. Fuit & alius Diodorus Sinopæus ex Ponto non ignobilis inter Comicos, ut eſt apud Athenæum cum aliubi, tum in ſexto, ubi de paraſitis agit. Inuenio & Diodorum alium Epaiten, uel ut alij legunt, Elaiten poëtam elegiarum, ex quo Parthenius in Eroticis illam in primis hiſtoriā deſumpſit, quæ eſt de Daphne puella in laurum conuerſa, alia ſcilicet ratione, quàm ab Ouidio traditur, & quem ſecutus eſt Probus in Georg. Vergilij. Per hæc etiam fermè tempora fuit Leontius Argiuus poëta, qui Tragœdias pleraſq; docuit, ut Athenæus libro octauo prodit. Athenionis hic diſcipulus fuit, & Iubæ Maurorum regi magna familiaritate iunctus. atque hi quidem poëtæ Græci. Poſt quos duo mimorum poëtæ, qui latinè ſcripſerūt, Decius Laberius, & Publius Syrus, quorum quidem *Leontius.*

Neceſsitas, cuius curſus tranſuerſi impetum
Voluerunt multi effugere, pauci potuerunt,
Quò me detruſit penè extremis ſenſibus?
Quem nulla ambitio, nulla unquam largitio,
Nullus timor, uis nulla, nulla autoritas
Mouere potuit in iuuenta de ſtatu,
Ecce in ſenecta ut facilè labefecit loco
Viri excellentis mente clemente edita
Summiſſa placidè blandiloquens oratio.
Etenim ipſi dij negare cui nil potuerunt,
Hominem me denegare quis poſſet pati?
Ego bis tricenis annis actis ſine nota,
Eques Romanus lare egreſſus meo
Domum reuertar mimus. nimirum hoc die
Vno plus uixi mihi, quàm uiuendum fuit.
Fortuna immoderata in bono æquè atque in malo,
Si tibi erat libitum literarum laudibus
Floris cacumen noſtræ famæ frangere,
Cur cum uigebam membris præuiridantibus
Satisfacere populo, & tali cùm poteram uiro,
Non flexibilem me concuruaſti, ut carperes?
Nunc me quò deijcis? quid ad ſcenam affero?
Decorem formæ, an dignitatem corporis?
Animi uirtutem, an uocis iucundæ ſonum?
Vt hedera ſerpens uires arboreas necat,
Ita me uetuſtas amplexu annorum necat.
Sepulchris ſimilis, nil niſi nomen retineo.

Quæ cum recitaſſet Piſo, ego ſubintuli: Feruntur & alia Laberij carmina, quibus Publio reſpondit, qui uicto ei ac ideo recede-

re uolenti dixerat:

Qui cum contendiſti ſcriptor, hunc ſpectator ſubleua.
Non poſſunt, inquit, *primi eſſe omnes omni in tẽpore.*
Summum ad gradum cum claritatis ueneris, conſiſtes
Aegrè, & citius quàm deſcendas, decides.
Cecidi ego, cadet qui ſequitur, laus eſt publica.

Peruenit uerò Laberius ad ſummã ſenectutem integra uſus ualetudine, & apud Puteolos deceſsit, menſe decimo, poſtquàm eſt occiſus C. Cæſar, id quod Hieronymus obſeruat in Chronico Euſebij. De Laberio ſic Horatius: *Et Laberi mimos, & pulchra poëmata miror.* Meminit & M. Cicero quadam ad Cornificium epiſtola: Equidem ſic, inquit, iam obdurui, ut ludis Cęſaris noſtri æquiſsimo animo uiderem T. Plancum, audirem Laberij & Publij poëmata. Scribit Gellius Laberiũ prælicenter uerba finxiſſe, & pleraq; colligit libro XVI. ubi & mimos ipſius & fabulas enumerat, quas hic enumerare haud uacat.

P. *Syrus.* Sed iam tranſeamus ad Publium, qui & ipſe mimographus fuit, ut oſtendimus. Fuit hic natione Syrus, qua ratione Publius Syrus appellatus. eadem tẽpeſtate floruit qua Laberius, hoc eſt, C. Cæſaris: ſed Laberio haud paruo iunior. Adhuc uerò puer cum ſeruiret, non minus ſalibus & ingenio amari, quàm corporis forma, à domino meruit. Nam cum fortè dominus ſeruum hydropicum in area uidiſſet, percontatus & ſimul illum

lum increpans, quidnam in ſole faceret, reſpondit Publius, aquam calefacit. Nec minus in conuiuio exorta quæſtione, ut moris erat, quodnã moleſtum eſſet ocium: alijs alia dicentibus, ipſe podragici pedes dixit (& quidem quàm uerè, utinam nec ego maximo meo incommodo experirer.) Ob hæc igitur & alia eiuſcemodi à domino manumiſſus, & maiore cura eruditus, ut ſcribit Macrobius. Cum uerò profeciſſet plurimũ in ſcribendis mimis, ingenti aſſenſu per Italiæ oppida primùm, mox Romã adductus ad Cæſaris ludos, ut mimos ageret, omnes tum qui ſcripta & operas ſuas in ſcena locauerant, prouocauit, ut ſinguli ſecum poſita inuicem materia pro tempore contẽderent: & recuſante nemine, omnes ſuperauit, in queis & Laberiũ: unde Cæſar arridens, hoc modo pronũciauit, Fauente tibi me, uictus es Laberi à Syro: ſtatimq́; Publio palmam, Laberio uerò annulum aureum, cum quingentis ſeſtertijs dedit. poſtea Laberius, qua ſe potuit ratione ultus eſt: habitu enim Syri inducto, qui ueluti flagris cęſus, proripiẽtiq́; ſe ſimilis exclamabat, Porrò Quirites libertatem perdidimus. & paulò pòſt etiam adiecit, Neceſſe eſt multos timeat, quem multi timent. quibus ſic actis, omnes in Cæſarem oculos & ora cõuerterunt, intelligẽtes eius potentiam hac dicacitate lapidatam. Sed &

Gellius ait, C. Cæſarem Laberij maledicētia & arrogantia offenſum eſſe, adeò ut poſtea acceptiores ac probatiores ſibi eſſe Publij, quàm Laberij mimos prædicaret. Leguntur & huius Publij ſententiæ pleræq; oppidoquàm lepidæ, & ad communem ſermonum uſum cõmodæ: ex quibus ſunt hæ, ſingulis uerſibus circũſcriptæ, quas ideo libet recenſere: *Malum conſilium eſt, quod mutari non poteſt.*

Beneficium dando accepit, qui digno dedit.
Feras, non culpes, quod uitari non poteſt.
Cui plus licet quàm par eſt, plus uult quàm licet.
Comes facundus in uia pro uehiculo eſt.
Frugalitas miſeria eſt rumoris boni.
Hæredis fletus ſub perſona, riſus eſt.
Furor fit læſa ſæpius patientia.
Improbè Neptunũ accuſat, qui iterũ naufragiũ facit.
Ita amicum habeas, poſſe ut fieri hunc inimicũ putes.
Veterem ferendo iniuriam, inuitas nouam.
Nunquam periculum ſine periculo uincitur.
Nimium altercando, ueritas amittitur.
Pars beneficij eſt, quod petitur, ſi citò neges.
Alienum eſt omne quicquid optando uenit.
Deſunt luxuriæ multa, auaritiæ omnia.
Eſt uita miſeris longa, fœlicibus breuis.
Tam deeſt auaro quod habet, quàm quod nõ habet.

quo nullum carmen melius inueniri dicebat Caſsius Seuerus. Has uerò ſentētias tam ex Gellio & Macrobio, quàm ex Seneca & alijs collegimus. Meminit uerò & Publij Plinius,

nius, quo loco de cibis agit, qui ex ſuibus condiuntur: Publij, inquit, mimorum poëtę cœna, poſtquàm ſeruitutē exuerat, nulla memoratur ſine abdomine, uocabulo etiam ſuminis ab eo impoſito. atque hæc quidem de Laberio & Publio. Poſt quos & alij duo, in eodem poëmatum genere qui floruere, ſequebant, Cn. Mattius, & Cn. Martius, quos quidam unum fecere, à quibus ego quãtum diſſentiam neſcio: nam certè Mattius facilè in Martium tranſire potuit lapſu literę. Qui duos tamen faciunt, hi Gellio autore niti uidentur, qui duo capita fecerit, alterum quidem in XV. alterum in ultimo, in quibus ſeorſum de his agit. In Aurelij quoque Macrobij primo Saturnal. item Gellij decimo, Cn. Martius legi uidetur: ſed hi, ut reor, in codices parum emendatos impegerũt. Fuit igitur Cn. Mattius uir impenſè doctus, qui mimos ſcripſit, cuius uerbis nouè fictis, Antonius Iulianus rhetor celebris aures ſuas mulceri dicere ſolitus erat: qualia ſunt hæc, quæ in ipſius mimijambis leguntur: *Cn. Mattius, et Cn. Martius.*

Sinuq; amicam recipere frigidam caldo,
Columbatim labra conſerens labris. Item illud:
Iam tonſiles tapetes ebrij fuco,
Quos concha purpuræ imbuens uenenauit.

De eodem Terentianus Maurus ſic ait:

Hoc mimijambos Mattius dedit metro.
Nam uatem eundem eſt Attico thymo tinctum

Pari lepôre conſecutus & metro.

quibus uerbis docet Terentianus, Cn. Mattium uſum fuiſſe ſcazonte Hipponactio in ſuis Mimiiambis, atq; ideo aſſecutū Hipponactem græcum poëtam & lepôre & metro, id quod facillimè cognoſcimus ex iis uerſibus quos ex Iuliano attulimus & Gellio, & ex iis quos protinus afferemus. Cn. Mattius (ait Gellius) uir eruditiſsimus in Mimiiambis ſuis non abſurdè, neq; abſonè finxit, recentatur, pro eo quod Græci dicunt ἀνανεῦται, id eſt, denuò naſcitur, atq; iterū fit recens. Verſus in quibus hoc uerbū eſt, hi ſunt:

Iamiam albicaſsit Phœbus & recentatur,
Commune lumen hominibus uoluptasq;.

Idem in iiſdem mimiiābis, edulcare, pro eo quod eſt dulcius reddere, poſuit, in hiis uerſibus: *Quapropter edulcare conuenit uitam,*
Curasq; acerbas ſenſibus gubernare.

Idem quoq; Mattius dixit, die quarto, pro eo quod dicimus, nudiuſquartus. Meminit & Mattii M. Varro. Fuit & alter Cn. Mattius non tantum amicitia Auguſti Cæſ. notus, quàm rebus ruſticis inſignis: eius nec ſemel meminit Plinius, & cum de Mattianis pomis agit, & cum de tōſilibus nemoribus. Legitur inter M. Ciceronis epiſtolas libro XI. C. Mattii elegantiſsima epiſtola, quæ tamen potius C. Mario adſcribenda eſt, ut ex XII ad Trebatium colligimus, & ex Suetonio

nio cum de Cæſarione agit:ſed quoniã paſſim Mattio ab omnibus aſcribitur,nominis tamen ego ſimilitudine ductus, eius meminiſſe placuit ea de cauſa in primis,ut ad eam non modò epiſtolam legendã,ſed ediſcendã etiam uos prouocem:nam præter ſtyli candorem, & ſermonis puritatem, ipſius etiam gratum animum,& eius erga amicum conſtantiam cognoſceris:id quod in amicorum aduerſa fortuna hac tẽpeſtate perpauci prę ſtare ſolent. Sed hac de re ſatis,noſtra ſequamur. Fuerunt & duo in hoc mimiambo rum numero, Hoſtilius & Lentulus, quorũ non multa admodum apud autores mẽtio. Florẽs quidẽ Septimius Tertullianus in apo logetico pro Chriſtianis,quo loco de fabulis, & deorum gentilium fœditatibus agit, utriuſq; meminit. Idem & in libro de pallio Lentuli,his uerbis:Meritoq;,inquit,mimographo Lentulo in Catinenſibus memoratus, & reliq. Non equidem auſim affirmare Lentulum hunc ipſum mimographũ eum eſſe,quem in Satyris taxat Iuuenalis,ne con tra inſignes tot grãmaticos unus ipſe ſapere uidear:ſed certè commodè poſſet de hoc intelligi,qui Laureolum fabulam notiſsimam egerit,quo modo & alij,ut etiam grãmatici colligũt. Iuuenalis hoc eſt in VIII carmen: *Hoſtilius & Lentulus.*

Laureolum uelox etiam bene Lentulus egit,
Iudice me,dignus uera cruce.

Mimi uerò, ut ſcitis, & docebãt & agebant, quod uel ex Publio & Laberio paulò antè cognouimus. Sed his miſsis iam cæteros proſequamur. Per ea uerò tempora (ut reor) quibus Mattius floruit, uel non multò longius, Puppium Tragœdiarũ ſcriptorem claruiſſe crediderim, qui ſpectatorum affectus ita mouiſſe dictus eſt, ut eos, quoties libuiſſet, ad lachrymas prouocaret. Extat illud eius de ſeipſo:

Flebunt amici, & bene noti morte mea,
Nam populus omnis me uiuo lachrymatus eſt.

qua ex re, ut coniectamur, huius poëmata lachrymoſa uocauit Horatius, à quo & Fr. Petrarcha in ecloga de poëtica ſuſtulit:

Vidi qui quoties libuiſſet ferrea blando
Pectora molliret cantu, lachrymasq́; moueret.

Non defuere tamen inter grammaticos qui hiſtrionem Puppium, non poëtam facerẽt.

Futurius. Inter poëtas & Futurius Comicus connumeratur, qui meretricẽ in Comœdia ita loquentem inducit:

Myrtinum mihi affers, quò Veneris armis
Occurſem fortiuncula.

Sed hoc loco legendum Sutrium pro Futurio exiſtimarim: qui enim Futuriũ ſcripſit, parum caſtigatos ſecutus eſt codices. Nam Fulgentius ubi de myrrha agit, Sutrius, inquit, comœdiarum ſcriptor introducit Glyceram meretricem dicentem:

Murrhinum

Murrhinum mihi affers, quòd uirilibus armis
Occurſem fortiuſcula.

Fuit & Succius antiquus comicus, cuius in primis fabula illa cõmendatur, quæ Piſcatoria inſcripta eſt. Hoc ex ea eſt carmen: *Succius.*

Summates uiri ſymplones fratri ſunt ganei.

Sunt uerò ſymplones (ut uobis hoc obiter interpreter) coniuuæ: & ſymplator eſt ſponſi amicus, qui cum eo ad conuiuia uadit.

Fuit & Rutilius Geminus Tragicus: eius illa celebratur Tragœdia, quæ Aſtyanax nuncupata eſt, ex qua grammatici hæc uerba proferunt: *Rutilius Geminus.*

Melius ſuggrundarium miſer quæreres, quàm ſepulchrũ.

Hic Rutilius præter Tragœdias libros Pontificales ſcripſit, in quibus, ut eſt ab autoribus traditum, multa de fratribus arualibus prodidit, ut prodit Fulgentius. Vidi & ego opuſculum elego carmine cõpoſitum, Rutilij Claudij Numatiani Galli, ad Venereum Ruffinum hodœporicon, nõ indignum ut legatur. Sunt enim in eo quædam cognitione non indigna, ſeu hiſtoriam ſeu elegãtiam petaris: ut eſt illud de Stilicone, quod parum ex alijs notum eſt, qui cum contra generum Honorium res nouas moliretur, Romæ Sybillinos uerſus cremauit. Hi ſunt Rutilij uerſus: *Quo magis eſt facinus diri Stiliconis acerbum,*

Proditor arcani qui fuit imperij,
Romano generi dum nititur eſſe ſuperſtes,

Crudelis ſummis miſcuit ima furor.

Tum paulò pòſt:

Ipſa ſatellitibus pellitis Roma patebat,
Et captiua prius quàm caperetur, erat.
Nec tantum Geticis graſſatus proditor armis,
Ante Sibyllinæ fata cremauit opis.
Odimus Althæam conſumpti funere torris,
Niſæum crinem flere putantur aues,
At Stilico æterni fatalia pignora regni,
Et plenas uoluit præcipitare colos.

quibus & alijs carminibus conijcere poſſumus, cum nõ multum abfuiſſe ab Honorij & Arcadij Impp. tẽporibus. Fuit autem ipſe Rutilius, ut cum ex eius poëmate, tum ex inſcriptione ipſius apparet, Gallus natione, uir conſularis, urbis præfectus, tribunus militum, & præfectus prætorio. Imperfectus ipſius itineris alter libellus eſt, ultra Lunam enim urbem, quæ à me uiſa ſunt exemplaria, non procedunt. Sed ad ſcenicos redeo.

Gracchus. Legimus & Gracchum quempiam, quò tempore Ouidius florebat, Tragœdias ſcriptitaſſe: ita enim de eo in ultimo de Ponto, ipſe canit Ouidius:

Cum Varius Gracchusq́; darent fera dicta tyranno.

Præter Ouidiũ meminit & Priſcianus libro ſexto, qui eius Thyeſtem citat hoc ſenariolo:

Merſit ſequentis humidam plantis humum.

quod nobis ideo libentius recenſui, ut Ouidij uerſus, quem modò retuli, uobis notior fieret,

fieret, quàm ut ab alijs exponi ſoleat, ut ſcilicet cognoſcatis utrunq;, Varium ſcilicet & Gracchũ, fabulam ſcripſiſſe Thyeſtem, quem Tyrannum uocat poëta Naſo. In hoc Latinorum poëtarum agmine duo Græci inerant, Philiſtion & Nicolaus, quorum prior Magneſianus fuit, ut ſcribit Euſebius: ut uerò Philon, Sardianus: ut alij, Pruſienſis: at communi hominũ ſermone Nicæus fuiſſe perhibetur, id quod & græcum, quod legitur, epigramma teſtatur: *Philiſtion.*

ὁ τὸν πολυστένακτον ἀνθρώπων βίον
γέλωτι κεράσας νικαεὺς φιλιστίων.

hoc eſt, qui lachrymoſam miſcuit mortaliũ uitam cachinnis Nicæus Philiſtion. Eſt uerò conſtans fama, eum riſu mortuum eſſe. Fallitur (ut puto) Suidas, qui eùm Socratis tempore interijſſe exiſtimauit, cùm (ſi Euſebio ſtamus) Olympiade CXCVI Auguſto Cæſare imperante claruerit. Huius fabulæ concinno illæ quidem ſermone compoſitæ, magno in precio fuere, in quibus Miſopſephiſtæ, hoc eſt, ſuffragatorum oſores. Philiſtion ſanè librũ ſcripſit Philogelon, id eſt, ridiculorum in tonſorem relatum. Hinc facilius certè intelligere illud Val. Martialis poteſtis, Mimos ridiculi Philiſtionis. Meminit eius & D. Hieronymus in apologijs contra Ruffinum. Caſsiodorus quoq; uariarum libro quarto ſic de Philiſtione: Mimus etiam,

inquit,qui nunc tantummodo deriſui habetur,tãta Philiſtionis arte repertus eſt,ut eius actus ponerentur in literis,ut mundum curis edacibus æſtuantem lætiſsimis ſententijs temperaret. Hactenus ille,atq; item de Philiſtione ſatis. Nicolaus uerò Damaſcenus Comœdias & Tragœdias ſcripſiſſe fertur, quæ, ut Græci grãmatici colligunt,pulcherrimæ habitæ ſunt. Valde familiaris fuit Herodi Iudæorum regi, ut Ioſephus & Egeſippus ſcribũt,& ut addit Suidas,etiam Auguſto Cæſari: quippe cum Nicolaus ſuauiſsimis eſſet moribus, ac iucunditate quadam pręditus,& procero corpore eminentiq; ſtatura,facie præterea nõ indecora,nitido quodam rubore perfuſus, plurimum erat Auguſto gratus, eoq; ideo oblectabatur: quas ob res Auguſtus palmarũ balanos ex ipſius nominis ſimilitudine Nicolaos appellauit,eos præcipuè qui pulchritudine magnitudineq; inſignes eſſent, ut eſt pluribus ab Athenæo relatum. Meminit & Plutarchus VIII Sympoſiacôn, aliam licet ipſe ſententiam ſit ſecutus: quo loco docet, alios alia corona uſos in certaminibus,omnes uerò palma. Addũt & quidam amplius, Auguſtum oblectari ſolitum balanorũ dactylorúm ue genere illo, & è Syria Romam frequentius ad eum propterea miſſos fuiſſe. Fuit itaq; Nicolaus inter philoſophos Peripateticos connumeratus,à

Nicolaus Damaſcenus.

tus, à quibuſdam etiam inter Platonicos: at uerò Græci, Athenæus uidelicet & Suidas, eum in omni doctrinarum genere commendant, eiusq́ in primis hiſtorias, quas multis uoluminibus digeſsit, citantur illæ quidem frequēter ab Athenęo, Ioſepho, & alijs. Multa de Nicolao à Græcis certè feruntur. Solebat hic quidem Nicolaus integrā ipſam diſciplinam ſimilem dicere longæ cuidam peregrinationi, in qua nunc huc diuertimus, illic uerò nihil immoramur, ibi prādemus, alicubi loca conſideramus & inſpicimus, & ibi per aliquot dies quieſcimus, aliubi non diu, quædam omnino, alia per partes quaſdam intuemur, ut ſcilicet tandem quod deſideraueramus, quaſi ad propriam ſedem redeuntes perueniamus. Simili modo de diſciplina dicebat, ut poſt diuerſas diuerſarū doctrinarum uias ad ueram tandem ſapiētiam noſtrum domiciliū, in qua demum quieſcamus, peruenire poſsimus. Alia pleraq́ de Nicolao traduntur, quæ hic miſſa facio. Poſt hos duos Græcos C. Meliſſus erat in tabula, Vmber, qui fuit ex Spoleto, urbe etiam nūc notiſsima, natus ille quidem ingenuus, ſed ob parētum diſcordiam expoſitus: cura uerò & induſtria educatoris altiora ſtudia percepit, adeò ut Mecœnati pro grammatico muneri datus ſit, qui ei, non ut ſeruus, ſed ut amicus gratus fuit: maluitq́ Meliſſus Me *C. Meliſſus.*

cœnati ſeruus adeſſe, quàm libertate donari, matre etiam ipſius ingenuitatem aſſerẽte, ut Suetonius Tranq. ſcribit: uerùm à Mecœnate non multò pòſt manumiſſus, & Mecœnas Meliſſus uocatus, ut ex Plinij XXVIII naturalis hiſtoriæ didicimus, qui de eo propémodum, Triennio, inquit, Mecœnatẽ Meliſſum accepimus ſilentium ſibi imperauiſſe à conuulſione reddito ſanguine. A Mecœnate uerò Meliſſus Auguſto Cæſari inſinuatus, qui ei curam ordinandarũ bibliothecarũ in Octauiæ porticu mandauit: atq; ut ipſe prodidit, ſexageſimũ ætatis annum agens libellos ineptiarũ, qui & iocorum inſcripti ſunt, componere inſtituit, abſoluitq; centum & quinquaginta, quibus & alios etiam poſtea addidit. Excogitauit & togatarum fabularum nouum genus, quas Trachatas inſcripſit. Meminit uerò & huius Meliſsi Ouidius poëta in libris de Ponto:

Et tua cum ſocco muſa Meliſſe leuis.

Meminit & Acron Horatianus interpres in Poëtica, & cũ eo Helij Lamiæ, Antonij Ruffi, & Aphricani Pompeij, qui & ipſi poëtæ quidem fuere, ſed parum cogniti. Fuit & *Hel. Meliſſus.* Helius Meliſſus grammaticus Gellij temporibus non incelebris, de quo idem ipſe Gellius in XVIII Noctium Atticarũ: Helius, inquit, Meliſſus in noſtra memoria fuit Romæ, ſummi quidem loci inter grãmaticos & tempo-

temporis,ſed maiore erat in literis iactantia & σοφιστάα, quàm opera. Is præter alia quæ ſcripſit compluria, librum cõpoſuit, ut tum uidebatur cum eſt editus,doctrinæ inclytæ. ei libro titulus ingentis cuiuſdam illecebræ ad legendum:ſcriptus quippe eſt,de loquendi proprietate:quem cum ederet,Cornu eſſe copiæ dicebat. quis adeò,inquit Gellius,exiſtimaret loqui ſe rectè atq; propriè poſſe,niſi illas Meliſsi proprietates perdidicerit? Hactenus Gellius Socratica quadam ironia de Meliſſo. Sed nos poëtas potius referamus.

Fuerunt & cum Meliſſo alij nonnulli, ut Turanius,qui eodem Auguſto Cæſare imperante claruit. Tragœdias in primis ſcripſit, id teſtatur P. Ouidius: *Turanius.*

Muſaq; Turani tragicis innixa cothurnis.

Fuit & Lupus Trinacrius,hoc eſt,Siculus, qui(ut idem cecinit Ouidius)ſuarum fabularum fuit autor & actor. Scripſit hic de Helena & Menelao. *Lupus.* Erat & cum his Seuerus, qui Latio dedit carmen regale, ut idem poëta ſcribit,& ad quẽ extat elegia in quarto de Ponto,cuius eſt initium: *Seuerus.*

Quod legis ô uates,magnorum maxime regum,
Venit ab intonſis uſque Seuere Getis.

Quidam eundem cum Caſsio Seuero fecere,ego duos potius ſtatuo,neque enim mihi idem uidetur is ad quem Ouidius hanc ſcribit elegiam,& is qui Parmẽſis fuit & dictus

eſt, ut in quarto ſermone oſtendimus. Fuere & Aſinius Pollio, cõnumeratus ipſe & filius Aſinius Gallus inter poëtas, tametſi inter oratores & hiſtoricos potius: uterque tamẽ & carmina condidit. Pollio quidẽ Tragœdias ſcripſit, quarũ ad ipſum Pollionem ſcribens Horatius meminit:

Aſinius Pollio.

Paulùm, inquit, *ſeueræ Muſa tragœdiæ deſit theatris*. quod & Seruius grãmaticus obſeruat: quocirca (ut puto) non aliam ob cauſam Vergilius ait illum noua, id eſt, magna carmina facere. Catullus, ſi tempora conueniunt, Aſinium lepõrum ac facetiarum patrem appellat. hunc certè Seneca & Plinius poëtam faciũt. dictus eſt omniũ horarum uir, id quod mox in prouerbiũ ceſsit. Euſebius in Chronicis: Aſinius, inquit, Pollio Olympiade CXCV. orator & conſularis, qui de Dalmatis triumphauit, LXXX ætatis ſuæ anno in uilla Tuſculana moritur. Plura poſt hiſtoricos de Pollione Quintilianus & Seneca cũ alibi, tum in Controuerſijs, qui ait illum ſemper infeſtiſsimũ famę Ciceronis fuiſſe, quem tamen non odiſſe aliquãdo, utriuſq; quæ leguntur epiſtolę, facilè declarant: uel hac una re maximè damnãdus, quòd eum etiam poſt necem ſit inſectatus. Maro certè, ut ſcitis, maximè celebrat eum & Saloninum filium. Primus Pollio, teſte Plinio, bibliothecã Romæ ex manubijs inſtituit: primus item, teſte Suida,

da, Græcam hiſtoriam latinè ſcripſit. Summæ autem autoritatis fuit apud Auguſtum, uir non minus toga, quàm bello clarus.

Filium hic habuit C. Aſinium Gallum, qui patrem ſecutus, M. Tullij manes inſectatus eſt, patremq; Pollionem ei contulit, imò ſi Deis placet, longè antetulit. extant Plinij Iunioris uerſus de ijs ipſis libris, quos Gallus in Ciceronem edidit, ad Pontium libro VII epiſtolarū. Sed enim Claudius Cæſar in Gallum defenſionem pro M. Tullio compoſuit. Celebrātur uerò Aſinij Galli carmina, & in primis à Plinio in Epiſtolis. Seneca quoq; inter declamatores connumerat & poëtas. Sunt qui Gallum ſcribant amaſſe egregium quempiam adoleſcentem Hippolytū nomine, in quem & ipſius carmina leguntur. Aſinij quoq; Galli carmen hoc eſſe ait Tranquillus in M. Pomponiū Marcellum pugilem & grammaticum: *Aſinius Gallus.*

Qui caput ad læuam didicit, gloſſemata uobis
Præcipit, os nullum, uel potius pugilis.

Declarāt Dion & Tacitus hiſtorici quomodo factus ſit Tiberio inuiſus, adeò ut etiam occidi eum præceperit. ſupplicijs uerò diris affectum ſcribit Euſebius CXCIX Olympiade, anno ante Titi Liuij mortem. Per Auguſti tempora fuit Ariſtius Fuſcus Comœdiarum ſcriptor, ut Porphyrion ſcribit: ut uerò Acron, Tragœdiarū. Hic utiq; Horatij *Ariſtius Fuſcus*

Flacci, inter præcipuos fuit amicus, id quod facilè colligimus ex epiſtola ipſius Horatij.

Annæus Seneca. Hos ſequebatur Annæus Seneca Tragicus, prioris Senecæ, qui uulgò cognominatus eſt Moralis, frater, uel (ut alij malunt) filius. Duos enim eadem ætate Senecas fuiſſe ex Valerio Martiale, & Sidonio Apollinari notius eſt, quàm ut in re tam manifeſta tẽporis hodierni anguſtia abutar. Taxatus quidem prior Seneca à Fabio Quintiliano, modeſta quadam Hiſpani hominis cenſura, nè ſcilicet id fortaſſe odio potius, quàm ueritatis cãdore feciſſe uideretur: quam rem mecũ ſæpe reputans, ea ratione feciſſe crediderim, ut Senecæ parem gratiã referret, qui Quintilianũ declamatorem, cuius adhuc nõnullæ extãt declamationes, acrius antea fuerat inſectatus. Secutus eſt Fabium Gellius, ut uidetur in Noctibus Atticis, ſed petulantius: uerùm hac de re non eſt in præſentia dicendi locus. Seneca igitur uterq; patriã habuit Cordubã Hiſpaniæ, hodie quoq; nobilem, ex Annæa inſigni familia, ex qua aliquot eadem fermè ætate uiri & doctrina & moribus clari prodierunt, tres ſcilicet in primis fratres, Annæus Seneca, Annæus Gallio, Annæus Mela. hinc uerſus ille Martialis:

Et docti Senecæ ter numeranda domus.

& ex his Seneca hic Tragicus, Mela Pomponius, Lucanus, alij. Senecas quoq; locuple-

tes fuiſſe manifeſtum eſt. hortos Senecæ Columella, Plinius, Tacitus commemorant, ſic ut Iuuenalis ita cecinerit,

Senecæ prædiuitis hortos.

Quo autẽ mortis genere Tragicus hic poëta interierit, parum compertum: nam de ſeniore notiſsima eſt hiſtoria apud Tacitum Cornelium, quam nũquam me ſine lachrymis legiſſe memini. quot etiam Tragœdias docuerit haudquaquã proditum: quidam enim has tantum, quæ in manibus habẽtur exiſtimant, alij plures: nõnulli nec has quæ leguntur, unius eſſe hominis arbitrãtur, ſed diuerſorũ, ob quandam, quam ipſi ſentiunt, ſtyli differentiam. Certè in prima Tragœdia uerſus aliquot reperiuntur, qui & apud ſeniorem leguntur,

Duc me parens, ſummiq; dominator poli, &c.

Sunt uerò hæ octo, quæ in manibus à pleriſque nunc habentur, mira ſentẽtiarum & rerum ubertate refertæ: quæ res tantam eis fortaſſe autoritatẽ ſuperioribus annis apud patres noſtros compararunt: à pleriſq; enim hoc tempore, qui naris emunctioris eſſe exiſtimantur, in ordinem quodammodo rediguntur. Fabius quidem nec illas ſua cẽſura dignas putaſſe uiſus eſt, tametſi alicubi tantum Medeam nominat. quidam ea cauſa id factum rentur, quòd hic Seneca uiueret adhuc: alij, quòd necdum eius in Senecas odiũ

reſederat: utcunq; me puero multo in precio habebãtur, & quo quis plures ex ijs uerſus memoriæ mandaſſet, eo magis à doctoribus commẽdabatur. Sed & Senecam philoſophum (quod tamen illi cognomẽ cum Fabio nõnulli rati ſunt parum conuenire) poẽmata ſcripſiſſe apud autores didicimus. Plinius quidẽ iunior inter grauiſsimos ac ſanctiſsimos uiros, qui carmina ſcripſerũt, eum enumerat. Sunt etiam qui illum hoc ſibi epitaphium compoſuiſſe tradant:

Cura, labor, meritum, ſumpti pro munere honores,
Ite, alias poſthac ſollicitate animas:
Me procul à uobis Deus euocat, ilicet actis
Rebus terrenis hoſpita terra uale.
Corpus auara tamen ſolennibus accipe ſaxis,
Nanq; animam cœlo reddimus, oſſa tibi.

Leguntur inſuper in eius epiſtolis uerſus, quos is ex Cleanthe in latinũ ſe uertiſſe ait: ex quibus, ſi conferatis, facilè cognoſcere poſsitis, tragicum Senecã à philoſopho pleraq; bona fide ſumpſiſſe. Cornelius prętereà Tacitus obiectum ait Senecæ, quòd carmina factitaret in Imperatoris inuidiam. Circunfertur etiamnum de ludo libellus Senecæ nomine, in quo pleraq; ſunt carmina, nõ illa quidem à Muſis aliena: quem libellum fuit cum ego falſò aſcriptum Senecæ putarim, quòd in eo duriora quædam, minusq; modeſta uidebam: ſed cum ab eruditis quibuſdam

buſdam pro legitimo non haberi modò, ſed & interpretatū circunferri uideam, ſententiam meam amplio, tātiſper dum maturius deliberem. Hunc Senecam in ſcriptorū Chriſtianorum catalogo recenſuit D. Hieronymus, quòd ſuo tempore Pauli Apoſtoli ad ipſum extarēt epiſtolæ, & ipſius ad Paulum. abſit, mea quidem ſententia, ut legitimas putetis, quæ à nōnullis etiā nunc legūtur. Illud certè uos latêre nolim, Senecam aliquando pluribus de Romanorū & gentium ſuperſtitione peroraſſe, & ab ijs reprehenſum, id quod Florens Tertullianus eis obijcit. Aurelij Auguſtini circunfertur Senecæ uita, ex uarijs, ut uidetur, autoribus excerpta, quæ ab aliquibus Xychoni Poletono aſcribitur: & proinde à me plura non expectetis, ſatis enim de utriuſq; poëtica dictum. Nunc ad reliquas huius partis imagines deuenio. Fuit & hoc loco Iulius Maternus, cuius tragœdias & carmina Cor. Tacitus in dialogo de oratoribus cōmemorat: quo in libro & loquentem illum inducit, & poëtices partes tutantem, eamq; laudantem, contra calumniantem M. Aprum. Huius Medeam, Thyeſtem & Catonem Tragœdias nominat idem Tacitus, nec minus togatis fabulis operam dedit. Neſcio uerò an hic ſit Maternus, cuius Martialis & Dion meminere: tempora quidem conueniūt, meminit etiam Plinius *Iulius Maternus.*

Vergilius Romanus. & Vlpianus. Poſt Maternum & Senecam Vergilius Romanus ſequebať, cuius uitam uerbis Plinij Secundi ex ſexto epiſtolarũ uolumine recitabo. Sum ex ijs, inquit ſcribens Caninio Ruffo, qui mirer antiquos, non tamen, ut quidam, temporum noſtrorũ ingenia deſpicio: neq; enim quaſi laſſa & effœta natura nihil iam laudabile parit. Atq; adeò nuper audiui Vergilium Romanũ paucis legentem Comœdiã, ad exẽplum ueteris Comœdiæ ſcriptã, tam bene, ut eſſe poſsit quandoq; exemplar. Neſcio an noris hominem, quanquam noſſe debes: eſt enim probitate morum, ingenij elegantia, operum uarietate mõſtrabilis. Scripſit mimijambos, tenuiter, argutè, uenuſtè, atq; in hoc genere eloquentiſsimè: nullum eſt enim genus quod abſolutum non poſsit eloquentiſsimũ dici. Scripſit Comœdias, Menãdrum aliosq; ætatis eiuſdem æmulatus, licet has inter Plautinas Terẽtianasq; numeres. Nunc primùm ſe in ueteri comœdia, ſed nõ tanquã incipiat, oſtendit. non illi uis, non granditas, non ſubtilitas, non amaritudo, nõ dulcedo, non lepos defuit. ornauit uirtutes, inſectatus eſt uitia, fictis nominibus decenter, ueris uſus eſt aptè. circa me tantum benignitate nimia modum exceſsit, niſi quòd poëtis mentiri licet. In ſumma, extorquebo ei librum, legendumq;, imò ediſcendum mittam tibi: neque

enim

enim dubito futurum,ut non deponas,ſi ſemel ſumpſeris. Hactenus Plinij uerba,ex quibus qualis Vergilius Romanus poëta fuerit,melius puto noſtis, quàm ſi id meis uerbis recenſuiſſem. Fuit & Græcus Iſagoras poëta tragicus, qui ut Philoſtratus ſcribit, diſcipulus fuit Chreſti Byzantij ſummi ſua ætate ſophiſtæ. Scripſit Iſagoras & fabulas,& ſoluta oratione multa. Floruit Antonini Imperatoris tempore,quo etiam Marcus Marullus,poëta non incelebris,qui Mimos docuit:tantæ uerò audaciæ,ut primores urbis taxare,& inceſſere ſolitus ſit,ut Capitolinus ſcribit:Tertullum enim,& M. Antonium philoſophum & Imperatorem inceſsit. Maurus Seruius Marullum ait dum mimos ſcriberet, parum grãmaticæ regulas curaſſe,ut ſcilicet riſum,lætitiamq; cieret ſpectantibus,ut in illo ad paraſitum: Tu,ut Hector,inquit, ab ilio nunquam recedis:uiſus enim eſt ad ilia alludere uoluiſſe, nam ile,inquit,& ilia dicimus: ſed tamen & ilijs & ilibus apud idoneos ego autores me inuenire memini. Meminit uerò huius Marulli diuus Hieronymus contra Ruffinũ, meminit & Cl. Galenus in libris Anatomicarum aggreſsionũ,ubi narrat,ſe eius filium grauiſsimo morbo laborantem curaſſe,ex neglecto pectoris abſceſſu:quam hiſtoriam ille pluribus,ut ſolet,executus eſt. Sanè à pleriſq; ex li-

Iſagoras.

M. *Marullus.*

terarum affinitate Maryllus ſcribitur, ut à Seruio in Bucolicis, & Seneca, qui in ſuaſorijs hoc nomine magiſtrũ ſuum nominat. Fuit & M. Marullus egregius epigrammatum & hymnorũ gentilium ſcriptor noſtro tempore. Hactenus de Marullo mimijambo, quãtum recordor: poſt quem in hoc ſcenico poëtarum genere pauci admodum ſibi nomen acquiſiuere: antiquas enim potius, quàm nouas, actitare ſoliti ſunt poëtæ. Si qui tamẽ fuere, qui pauci certè fuere, parum celebres, & minus in honore habiti, & propterea ſunt eorũ etiam nomina in obſcuro. Verùm poſtea etiam, Chriſtiana pietate gliſcente, prohibitæ ſunt ſcenicæ omne genus fabulæ, adeò ut etiam Pontificijs Imperatorijsq́ꝫ legibus uulgò famoſi hiſtriones & mimi, nedum poëtæ, haberentur, quinimò nec eorum ulla habita ſit ratio: ſed & aliquo tempore à Chriſtianorum conſortio procul, ut profani, arcebãtur. At nunc (mihi apud uos ſecretò liceat exclamare) ô tempora, ô mores, iterũ obſcena omnis ſcena reuocata eſt, paſsim fabulæ aguntur, & quas propter turpitudinem Chriſtianorũ omnium penè conſenſus expulerat, eiecerat, exterminauerat, eorum (ſi Deo placet) præſules, atqꝫ noſtri ipſi antiſtites nedum Principes in mediũ reuocant, & publicè actitari procurant. quin & famoſum hiſtrionis nomen iam ſacerdo-

tes

tes ipſi & ſacris initiati ſibi ambitioſè aſciſcunt, ut inde ſacerdotijs locupletati honeſtentur. Sed iam plus nimio noſter eſt ſermo præteruectus. Sunt & hodie qui fabulas docent, & qui transferunt tam latino & græco, quàm uernaculo Hetruſcorùm ſermone non inconcinnè: nam & recitãtur, ut noſtis, & aguntur penè ubiq;, atq; in primis Ferrariæ, Mantuæ, Romæ, alibi. Hæc ferè ſunt, quæ mihi de tota ſcena hoc triduo uobis dicenda ſuccurrêre: cras non ad clepſydram, ut ait Cicero, ſed pomeridiano cõſueto tempore pro commodo, Deo & cœleſtibus Muſis bene iuuantibus, reliquas poëtarum imagines perſequemur. Quæ cum dixiſſem, ſic faciemus, inquit Piſo: nihil enim hoc præſertim tempore à nobis iucundius, & fortaſſis etiam utilius, fieri poteſt.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

OCTAVI DIALOGI FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LILIVS GREGORIVS GYRAL-
DVS D. PROSPERO PASETHO
clariſsimo Iuris utriuſque
conſulto S.P.D.

Vide quantum me tibi debere, & ſempiterno aſtringi beneficiorũ uinculo, V.C. *fatear. Nam cum ſemper illa* Thucydidis, *quæ &* à Luciano *uſurpatur, ſententia apud me plurimũ ualuerit, & uerißimam eſſe duxerim,* Homines *audaces fieri atque præcipites ignoratione ac inſcitia, cunctatiores uerò & moroſiores ratione atq; doctrina: nihilominus tua ſingulari erga me beneuolentia, totq́; ac tantis à te indies prouocatus beneficijs (ne ſcilicet omnino erga te ingratus haberi poßim) nulla tam ſapientis ſententiæ ratione habita, audacior fortaſſe, quàm par eſſet, hos duos ſermones, ne uerius nugas dixerim, ſub tuo nomine in publicũ dare cõſtitui: nam tu (quod paulò antè his uerſiculis tibi ſignificaui)*

Me promereri haud deſinis
Donis Paſethe *regijs,*
Et uſque & uſque, & indies
Maiora iungis maximis,
Et digna magno principe.
Sed unde te remunerer?
Vel par tibi reſpondeam?

Sors

Sors nil reliquit aſpera,
Ipſos nec artus corporis,
Nec mens ſatis conſtat ſibi.
Quid ergo fiet? turpiter
Silebo tanta munera
Ingratus? aſt infantiæ
Malo pudens damnarier,
Referre quàm tibi nihil.
Hæc ergo ſume incondita,
Sed prompta ab imo pectoris,
Tibi quæ me obæratum arguant.

Mitto igitur ad te duos hos (cuiuſmodi illi ſint) Dialogos, qui mihi olim cum Piſone & Pico puero ſunt habiti de poëtis lyricis & melicis, quibus & epigrammatũ & iamborum ſcriptores addidimus: ad te inquam mitto, & in uulgus exhibeo, ut perpetuæ meæ erga te beneuolentiæ gratiq; animi omnibus non obſcuro ſint teſtimonio, ſimulq; ut, ſi quando à Pontificijs Cæſareiſq; legibus prælegendis interpretandiſq;, & iuri dicundo, ac tribunitijs conſilijs feriatus eris, in hæc noſtra leuiuſcula animum relaxes tuum, noſtriq; tibi ut nõnihil aliquando memoria excitetur.

Vale, calendis Aprilis,
M. D. XLV.

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIENSIS

DIALOGI DVO DE HISTORIA LYRIcorum & Epigrãmatum poëtarum, ad clariſsimum Iuris utriuſq; conſultum D. Proſperum Paſethum.

CVM igitur Proſper Paſethe uir clariſsime, cũ Piſone & Pico pomeridiana (ut ſolebamus) hora in uiridarium deſcẽdiſſemus, aliquibus de more cõfectis ſpacijs, ſic ad me prior conuerſus Piſo: Iam, inquit, ad ultimas poëtarum tabulas noſter eſt ſermo deductus? Sic eſt, inquam: in quibus lyrici, & epigrãmatographi, aliiq; nõnulli poëtæ deſcripti fuerant. Et quinã tandem, inquit Piſo, inter iſtos primi? Penè, inquam, innumerabiles, poſt eos uidelicet, quos ſuperiorum dierum ſermonibus cõmemorauimus, adeò ut uix primorum meminiſſe cõfidam, præſertim cum tot extiterint, ut & Marcus ipſe Cicero negauerit, Annæo Seneca etiam referente, ſibi ſi uita duplicetur, eam ſuffecturã percurrendis Lyricorũ uatum carminibus: quare nec ego plenè uobis eos referre poſſum: repetam tamen quæ multo ſtudio, longaq; lectione collegi, & quæ ex tabulis ipſis

remi-

reminiſci potero.ſubuereor tamen, an tem-
porum & imaginũ ordinem in his ipſis re-
cenſendis, ut hiſtoriæ ratio requirit, ſeruarę
potero. Agè,inquit Piſo,ut in prioribus ſer-
monibus feciſti, in iſtis quoq; facere ne pi-
geat:neq; enim rem ad obryzum exigimus.
Sic ergo,inquam,ut ais,faciam. Principiò,
Lyricorum carminũ inuentores fuiſſe Muſi
cos illos Græcorũ ueteres, quos & poëtas,
ſcribit Cicero,de quorum nõnullis in ſupe-
rioribus ſparſim cõfuſeq; iam meminimus,
& deinceps agemus.Hymnorum tamen in- *Sidon hymno-*
uẽtricem Sidonem Ponti filiam Sanchunia- *rum inuentrix.*
thon Byblius apud Euſebiũ aſſerit:ſic enim
ſcribit,de Sidone agens: ἡ καθ' ὑπερβολὴν εὐφω-
νίας πρώτη ὕμνον ᾠδῆς εὗρε. hoc eſt, quæ Sidon
quadã uocis excellẽtia prima carmine hym-
num comperit. Aliĳ apud Hebræos huiuſce
rei inuẽtionem fuiſſe uolunt, apud quos in
primis lyriſta Dauid & rex,ut ait Hierony- *Dauid rex.*
mus,in morem noſtri Flacci & Græci Pin-
dari,nunc iambo currit, nunc Alcaico per-
ſonat, nunc Sapphico tumet, nunc ſemipe-
de ingreditur.Hic uerò rex multò græcis ly
ricis uetuſtior fuit, ut chronographi oſten-
dunt. Sunt ex Græcis nõnulli qui in Olena
& Orpheum hymnorum inuẽtionem refe-
runt.Sed de heroïcis hymnis hic nõ eſt agen
dum:nam in primo ſermone, ſi meminiſtis,
copioſè ſumus locuti, quo loco etiam hym-

Lyricorũ uetuſtiorũ carmina cuiuſmodi fuerint.

norum genera cõmemorauimus:quare quę ad lyrica tantũ pertinere uidentur, me conuertam. Sanè apud uetuſtiores lyricos huiuſmodi primũ carmina monoſtropha tantum fuiſſe traduntur, quod & Pindarum in quibuſdam ſuis carminibus obſeruaſſe,eius notant cõmentatores:uerũ poſteriore tempore tria illa inſerta fuiſſe manifeſtũ eſt,quæ dicuntur, ſtrophe, antiſtrophe, & epodos: quod & Dionyſius Halicarn. Suidas, & Atilius atteſtantur. quod nec latuit Cl. Galenum ſummũ medicum & uaria eruditione inſignem,in ſuo ultimo de uſu partiũ libro: quoties enim cantãdo aram à dextra circuibant, ſtrophen uocabãt:cum uerò redibant à ſiniſtra, antiſtrophen:demum cum in conſpectu dei conſiſterent, & cantici reliquum peragerent,id Epodon dicebãt:licet hoc nomen poſtea translatum ſit in ea cantica,quæ binos uerſus habent,unde & elegiam epodicon carmẽ uocatum legimus,item Epodos Horatij Flacci:tametſi grammatici quidam aliter ſcribunt, qui & epodon, & prodon in hoc genere afferũt,hoc eſt, poſt & ante cantionẽ,ſicuti & Theocriti expoſitores in quarti Edyllij expoſitione,qui has partes appellant προάσμα, & ἐπιμελῴδημα, & ἐπῳδόν. Ode igitũ lyrica,quæ treis has,quas diximus,partes habet,periodos appellatũ:unde & à Græcis Pindari hymni hoc periodi nomine uocitantur.

citantur. Eadem etiã periodos trias eſt nuncupata, ut ab Attilio & Pindari expoſitoribus traditum eſt. Interdum uerò inter ſtrophen & antiſtrophen mediũ quiddam concinebatur, quod μέσωδος uocabatur. Extant & hodie odæ, quæ diſtrophæ, & quæ tetraſtrophæ, ut planè noſtis, uocantur. Sunt & qui rem ſic prodant, ut Strophe primus eſſet ordo diuerſis metrorũ generibus incedens: Antiſtrophe, per eadem genera reflexus: at uerò Epodus, uarij & diuerſi eſt carminis ac centus quidã & modulatio. Alij quoq; nonnulli tres omnino hymnorũ partes has prodidere, Proſodion, Hyporchema, & Staſimon: nos latinè dicere poſſumus, accẽtum, ſaltationẽ, & ſtatum. Et Proſodion quidem *Proſodion.* ſupplicatio fuit, cum primùm deos adibant, & ſacrificium ad altare proferebant. Hypor *Hyporchema.* chema uerò, cum ſaltantes altare & canẽtes circuibant, ſacris inde igni admotis. At cum iam quieſcerent, & nihilominus reliquum *Staſimon.* hymni concinerent, ſtaſimon uocabant. Verùm de his iam ſatis: plura in prima diei ſermone diximus, cum poẽmatum omnes ferè ſpecies breuiſsimè colligeremus: quare nos potius iam poẽtas ipſos recenſeamus. Inter uetuſtiſsimos uerò huius ordinis poẽtas, ut etiam fabuloſa uobis aliqua diſcutiam, Mar *Marſyas.* ſyas Lydius fuit, qui à nonnullis Maſſes uocatus eſt, & iudicum Hebræorum tempori-

bus uixiſſe dictus eſt. hic & in Satyrorũ genere repoſitus, adeò ut eius tota ferè hiſtoria fabuloſa credatur. Fuit autem eius Hyagnidis filius, uel (ut alij ſcribunt) diſcipulus, qui putatur Phrygios modos excogitaſſe, ante Troianorũ tempora. Cybelen Mæonis regis Phrygum antiquiſsimi filiam adamauit, quæ fiſtulam, quam Græci ſiryngam uocant, inueniſſe dicitur: hãc cum Marſyas nimio amore uerecundius deperiret, ſeq́ mori potius pateretur, quàm uerbis ſuis illius pudicitiam tẽtare uellet, tibias reperiſſe fertur, ut commodius ac facilius ei amoris flammam indicaret: uerùm ubi Cybelen grauidam factam ab Attide puero intellexit, Atinq́ ipſum à patre eius dilaniatum, atq; ea cauſa Cybelen inſanã factam, nihilo minus eam reliquit Marſyas, ſed illam uſq; eò comitatus, donec Apollo Cybelis amore & ipſe correptus, cuſtodem Marſyã ac riualem nõ ferens præ inuidia, illum inſequi, prioremq́ apud Cybelen locum deſiderare cœpit: qua ex cauſa cum ambo in certamẽ muſicũ amoris gratia deſcendiſſent, Marſyas ab Apolline uictus, arbori eſt ſuſpenſus, & pelle nudatus, cruor in fluuiũ ſparſus, qui Marſyas eſt nuncupatus de eius nomine, & alicubi Lycus cognominatus. Hæc quidem partim ex Phrygum theologia, partim à Græcis autoribus accepi. Fabuloſè Ouidius apud nos

hiſtoriam,

hiſtoriam,ut ſcitis,eſt executus in Metamorphoſi,& alibi. Sunt ex Græcis qui ſcribant, Marſyam inſanum factum ſe in fluuiū præcipitaſſe,nomenq́ flumini dediſſe. Plinius uerò Aulocrenē uallem fuiſſe ſcribit (ſic appellatam exiſtimare à rei euentu,à tibijs uidelicet in fontem iactis, quod etiam innuit Solinus) qua ualle in Phrygiā iretur,ubi & platanus per ea tempora oſtenderet, ex qua Marſyas ab Apolline uictus pependiſſet. talem quoq; à Zeuſi Marſyam depictum idem tradit Plinius. Scribit Herodotus,in Celenarum urbe in foro conſpici Marſyę pellem in utri formam ſuſpenſam,quam ei detractam Apollo ſuſpendiſſet. Fluuius uerò Marſya qualis eſſet, cum alij plerique, tum maximè Q.Curtius ſcribit in hiſtoria Alexādri.cum enim Alexādrum Celenis exercitum admouiſſe prodidiſſet, ſubiūxit:Media illa tempeſtate mœnia interfluebat Marſya amnis,fabuloſis Græcorum carminibus inclytus.& reliqua quæ ille & Liuius, cæteriq́ ſcriptores produnt, quæq; noſtri nūc non ſunt inſtituti ut referamus.Sunt qui ſcribāt à Marſya tibias ære & calamis confectas fuiſſe:ſed re uera in muſicis Marſyas multa reperit,ut tibias inflare, quas,ne à fabulis recedamus, ob oris deformitatem à Pallade proiectas, Marſyas ipſe collegit:qua ſuper re in annotationibus noſtris multa,dum hęc duo Clau

diani poëtæ carmina interpretaremur:

Hic cecidit Libycis iactata paludibus olim
Tibia, fœdatam cum reddidit umbra Mineruam.

Suſcepit tum puer Picus: Nihil, inquit, in pręſentia uetat, quin ea nobis ſummatim ſal tem reperas. Cui ego: Nihil, inquam, ſed lon gior ſim, ſi rem totam cõplecti uelim, ex Plu tarcho, Ariſtotele, Philoſtrato, Pauſania, Sui da, Euſtathio, Epigrãmatis græcis, ut poë-tas & ſcriptores alios mittam: ſed domi po-tius ex cõmentario omnia legetis, atq; idcir-co ad inſtitutum redeo.

Achilles. Achillem etiam Pelei & Thetidis filium à poëtis omnibus celebratũ, Lyricum facit poëtam Homerus, & Plutarchus, aliiq; ſcriptores. Illum quip-pe Homerus, conceptam de Agamemnone iram dum concoqueret, priſcorum acta ui-rorum canentem illuſtriũ inducit: qũa de re plura in Muſica Plutarchus, & Philoſtratus in eius imagine copioſius.

Paris. Vetuſtiſsimũ quoq; hymnũ Parin Priami filium ſcripſiſſe legimus, quem Ceſton ueteres uocauere, in quo Veneris laudes complexus erat, eamq; Palladi ac Iunoni prætulit: ex quo quidem hymno poëtis eſt cauſa pręſtita fingẽdi quæ de Paridis iudicio, & Veneris ceſto tradun-tur. Sed hæc de Alexandro, quem parentum iuſſu græcis diſciplinis inſtitutum legimus, tantum dixiſſe ſufficiat: de eo enim, quæ ad fabulas pertinent, uos iam ſæpe ex poëtis & eorum

eorum interpretibus audiuiſtis. Fuit & Pythermus inter antiquos Lyricos, cuius ab Ananio & Hipponacte fit mentio. Græci quidam hunc aiunt eos modos inueniſſe inter Ionicos, qui ſiniſtri dicti ſunt, hoc eſt, τὰ μέλη σκαῖα. Fuit uerò patria Teius, & inter cætera Aurum celebrauit. Fuit & inter hos Laſus Charbini filius, patria, ut Athenæus innuit, Hermioneus: eſt enim Hermione Achaiæ ciuitas. Floruit LXXX Olympiade, tempore Darij Hyſtaſpæ filij. quidã eodem illo tempore, quo ſeptem floruere Græciæ ſapientes: quin & à nõnullis inter eos Periandri loco connumeratus eſt. Scripſit uerò Laſus primus, quod equidem ſciam, de Muſica librum, dithyrambumq́ in certamẽ primus inuexit. Sunt & apud Græcos qui hunc ipſum tradant primùm cyclios choros conſtituiſſe, inter quos Antipater, & Euphronius in cõmentarijs. qui uerò his uetuſtiores Helanicus & Dicæarchus fuere, nõ Laſum, ſed Ariona Methymnęum tradunt, hic quidem in Bacchicis certaminibus, ille in Cranaicis. Ad hæc Laſum oden quoq; ἄσιγμον, hoc eſt, ſine σ litera ſcripſiſſe teſtis eſt Athenæus, quam & inter gryphos enumerat. & hymnum etiam in Cererem deam ſimili modo concinuit, cuius hoc principium eſſe Ponticus Heraclides ait in Muſica:

Pythermus.

Laſus.

Δήμητρα μέλπω κόραντε κλυμένοιο ἄλοχον.

Plutarchus uerò Laſum ait priorē illam ac uetuſtam nimis Muſicam immutaſſe, aliaq́ꝫ nonnulla. Non auſim hoc uobis loco aſſerere, an hic ſit idem Laſus de quo Herodotus his penè uerbis in ſeptimo meminit: Onomacritus, inquit, ab Hipparcho Piſiſtrati Athenis fuerat eiectus, quòd per Laſum Hermionis manifeſtò deprehenſus fuiſſet inter Muſæi ſortes hanc etiā inſeruiſſe, fore ut inſulæ Lemno adiacentes mari ſubmergerentur. Hic illud uos obſeruate, Muſæi ſortes, ut Vergilianæ apud noſtros, ut & in Muſæo meminimus. Sed obſoleta iſta mittamus, ad nota magis ueniamus. Fuit in hac tabularum parte Terpander, qui ex Antiſſa Leſbi urbe fuiſſe dicitur, ut autor eſt Stephanus. Lesbiū illum quidem & Strabo in XII facit, & Athenæus, ſed urbis patriæ nomen non indicāt. quidam Arnæum prodiderūt, inter quos Suidas: nonnulli Cumæum, & ex Heſiodi, alij ex Homeri nepotibus fuiſſe crediderunt: Homeri enim Eriphon, uel ut alij, Euryphon filius fuit, Euryphōtis Phoceus, Phocei autem Boēus, ex quo Terpander natus perhibetur, qui primus ſeptichorden lyram conſtituit, hoc eſt, ex tetrachordo heptachordum, quod & ipſe his duobus uerſibus teſtatur,

Terpander.

ἡμεῖς τοι τετράγυρον ἀποστρέψαντες ἀοιδὸν
ἑπτατόνῳ φόρμιγγι νέους μελιδήσομεν ὕμνους.

hoc

hoc eſt, *Nos tibi mutato chordarum quatuor uſu,*
Iam noua per ſeptem modulamur carmina neruos.
Hoc idem & Boetius Seuerinus.meminit & Cleonides,qui lyrā ipſam heptatonon ideo uocat.meminit & Cenſorinus,qui Diezeumenon à Terpandro additum ait,& primus à grauibus in acumen auertit. Primus idem Terpander modos,id eſt,leges muſicas,quæ ad lyram pertinent,quas ideo Græci nomos uocant,ſcripſiſſe fertur:tametſi alij Philammoni attribuunt hanc nomorum inuentionem,ut Suidas,& Plutarchus in muſica,qui etiā hoc ait,Cepionem nomon ab ipſo Terpandrium nūcupari. Inuenit præterea Terpander & Bœotium, & Aeolium, & Trochęum,& Oxyn,hoc eſt,acutum. Scripſit & procœmia citharœdica quæ dicūtur. Sunt & qui uelint Terpandrum elegum carmen inueniſſe,ut alibi retulimus,ipſumq́ue quater in Pythijs uiciſſe, id quod ex ipſius Terpandri ſcripto Plutarchus affirmat. Zenobius uerò,quem Zenodotum quidam,ut aliàs diximus,appellant, qui prouerbiorum compendium ex Lucillo Tarræo & Didymo collegit,ſcribit,Lacedęmonijs aliquando inter ſe diſsidentibus,ex oraculo accerſitum ex Leſbo Terpandrū:qui cum ueniſſet,illorum furentes animos muſica & cantus ſuauitate deliniuit,eorumq́ue diſcordias ſedauit: unde & ab eo tempore Lacedæmonij quoties can

torem aliquem audiret,protinus exclamare erant ſoliti, μετὰ λέσβιον ᾠδὸν, hoc eſt,poſt Leſbium cantorem:quod mox in prouerbium ceſsit,de ijs qui ſecũdas partes, non priores aſſequuntur. prouerbij meminit Cratinus, ſubobſcurè quoq; Ariſtides in oratione pro concordia ad Rhodios.hiſtoriã perſtringit & Plutarchus in Muſica, qui & in Laconicis apophthegmatis Terpandrum mulctatum ait ab Ephoris, eiusq; citharã affixam, quòd antiquã immutaſſet muſicã, unumq; neruum ſuperfluò intendiſſet:non enim, ex Lycurgi inſtituto,quicquam de priſca muſica immutari fas apud eos fuerat.Boëtius in Muſica,Lesbios ait ac Iones à pleriſq; morbis fuiſſe liberatos cantus dulcedine ac Terpandri præſidio.Floruit uerò is,ut in Chronicis Euſebij annotatur, XXXV Olympiade:de cuius poëtæ uetuſtate Glaucus Italus in eo quem ſcripſit de antiquis poëtis & muſicis,ita obſeruat,ut eum uidelicet longè antiquiorem Archilocho prodat,illumq; propterea ſtatim poſt eos cõmemorat qui aulodicam,hoc eſt,tibicinã artem inuenere.Obſeruatum quoq; eſt apud Athenæum, quòd & longè fuerit Anacreõte antiquior:idq; ea ratione manifeſtum ait,quòd is primus omnium Carnia uicerit,quod & Hellanici teſtimonio comprobat. Carnia uerò inſtituta Zoſimus perhibet in libris de Temporibus,

Olym

Olympiade XXVII. Sedenim Hieronymus in VII. de poëtis, illum floruiſſe ſcribit Lycurgi legiſlatoris ætate. atq; hactenus quidem de Terpandro, quẽ eius diſcipulus Clepiõn ſequebatur, cuius tempore citharæ figuram conſtitutam fuiſſe aſſerit in Muſica Plutarchus: quæ ideo Aſias & Aſiatis eſt uocata, quoniam citharœdi ea uſi ſunt Lesbij, qui Aſiæ proximi ſunt: unde eſt apud Ariſtophanem ἀσιάτιδος κρούματα. licet apud Apollonium cõmentatores obſeruẽt, ideo eo nomine citharam uocari, quoniã in Lydia primum reperta ſit, quæ prius Aſia nuncupata fuerit. Alij ab Aſia ciuitate, quæ in monte Tmolo ſita ſit, ut eſt apud Stephanũ & Suidam, qui illam trichordem tantũmodo fuiſſe ſcribunt. Sunt qui à quopiam Aſio nomine Lydo inuentore dictam exiſtimãt. Fuit & Xenodamus Cytherius, quem pæanum poëtam fuiſſe legimus: nonnulli hyporchematôn, ut eſt apud Plutarchum. Xenodami meminit & Pratinas. Fuit & Xenocritus Locrenſis ex Italia, qui in ea muſicæ parte floruit, quæ ſecunda dicta eſt. Ambigitur à pleriſq;, an & pæanibus uſus ſit: nam liquidò heroica argumenta illum ſcripſiſſe legimus: eius tamen poëmata dithyrãbica Plutarchus fuiſſe ait. Nec ab his longè aberat Ariſtoxenus Selinuntius, ut Hephæſtion tradit, & Epicharmo longè antiquior: quin

Clepion.

Xenodamus.

Xenocritus.

Ariſtoxenus.

ipſius,ut idem aſſerit,Epicharmus mentionem facit.hunc ait Cenſorinus tum peritia, tum eloquentia modulati protinus cantus, clariſsimũ fuiſſe. Vſus uerò eſt Ariſtoxenus ante alios omnes,eodem Hephæſtione autore,primùm anapæſtico metro. Fuerunt & hoc nomine duo alij,quod recordor: unus quidem Tarẽtinus philoſophus & muſicus ex Ariſtotelis ſectatoribus,ut Gellius & Suidas tradunt. hic poſt Ariſtotelis mortem ea illum cauſa damnauit,quòd ſucceſſorẽ ſcholæ Theophraſtum reliquerat. crebra huius mẽtio apud autores, Euſebium,Plutarchũ, Gellium. Vitruuius libro quinto omnẽ Ariſtoxeni muſicam paucis cõplexus eſt. hunc Cicero, animam ait dixiſſe aliud nihil eſſe, quàm harmoniam. Meminit & Ariſtoxeni Cyrillus Alexandrinus, qui & eius ætatem commemorat: item & Suidas, qui de eo & alia plura. Alter Ariſtoxenus Cyrenęus fuit, earum deliciarũ homo,ut ex horto lactucas ueſperi cum mulſo ebiberet:manè uerò cum eaſdem ſumeret, uocabat placentas uirides ſibi à terra miſſas.meminit Athenæus & Suidas,cuius tamẽ codex eſt parum caſtigatus, quẽ ſi cum Athenæo conferatis,fácilè emendare poteſtis. *Pericletus.* Fuit & Pericletus Lesbius cum his,qui cantu citharæ Lacedæmone uicit in ea celebritate, quæ Carnia dicta ſunt, de quibus modò à me mẽtio facta eſt:ſed de

iis quoq; copioſius, ſi uita ſuppetat, in deorum cognominibus agemus. Sunt qui ab hoc dithyrambicã dictionem excogitatam malint, ut alibi diximus. Scribit Plutarchus, mortuo Pericleto artẽ illam modulandi excellentem per ſucceſsionem defeciſſe. Fuit uerò hic Hipponacte antiquior, ut à Grœcis eſt obſeruatum. Et cum Pericleto Phrynis erat ex eadem inſula, patria Mitylenæus, citharœdicus poëta. Athenis hic primus citharœdicam docuiſſe ſcribitur, apud quos ſummo in precio uixit. hic in Panathenæis maxima Athenienſiũ celebritate, Callia principe, uictor fuit. Patrẽ habuit Canopen, ſeruus uerò natus eſt, & Hieronis Tyranni coquus: quã rem nec tacuere Comici. Fuit uerò Phrynis Ariſtoclidis, quem Ariſtoclitum uocant alij, diſcipulus, qui à Terpandro genus duxit, & in Græcia floruit Medorũ tempore, quando Xerxes in Græcos bellum intulit. Meminit Phrynis non ſemel Plutarchus, qui illum ait antiquã illam & uirilem ac maſculam muſicã in nouã traduxiſſe. meminit & Pherecrates Comicus his uerſibus: *Phrynis.*

Sed neque miſerijs his modus fuit
Meis, Phrynis iniecto ſtrobilo quodam
Non ante cognito, irrequietis me
Flexibus atque reflexibus uerſando
Totam labefecit, quinqueneruijs
Duodenas obſtipando harmonias.

Xanthus. Fuit & inter melicos cõnumeratus Xanthus Lydus, cuius in XII Dipnoſophiſtôn meminit Athenæus, eumq́ Steſichoro uetuſtiorem facit. Melicos uerſus ſcripſit & cantica. Xanthum legimus prodidiſſe Electrã Agamẽnonis non eo nomine antea uocitatam, ſed Leodicen: nam Agamẽnone interfecto, Clytẽneſtra cùm Egiſtho nupſiſſet, Electra ipſa nuptias eſt exoſa, & mariti expers id nominis eſt aſſecuta, quaſi ἄνευ λέκτρου. Xanthum item hiſtorias ſcripſiſſe Græci tradũt. Sed uidendum an hic idem ſit cum eo Xantho Candaulis, ex Sardis, quẽ Suidas ait Lydiaca libris quatuor complexum fuiſſe, de quo plura & Athenæus. Sed iam his miſ-

Archilochus. ſis, de Archilocho nobis dicendũ, qui in hac tabularum parte fuit. Fuit uerò ex Paro inſula, ut Strabo, Lucianus, Horatius, alij teſtantur, qui, ut eſt apud Euſebium, XXVIII circiter Olympiada floruit, quo tẽpore Tullius Hoſtilius apud Romanos regnabat, ut ex Cornelij Nepotis ſententia obſeruat Gellius. Cyrillus uerò Alexãdrinus in eis quos contra Iulianũ Cæſarẽ ſcribit, XXIII Olympiade claruiſſe prodidit. Herodotus Candaulis & Gygis tẽporibus fuiſſe ſcribit, quorum etiam hiſtoriã ille iambicis complexus eſt, ut eſt apud Priſcianum. Sed hi ipſi reges non multò antè præceſſerant. Patrem Archilochus habuit Teleſiclen, qui cùm de puero

nato

nato percontatus eſſet oraculum, ab eo hoc reſponſum retulit, ἀθάνατός σοι παῖς καὶ ἀοίδιμος ὦ τελεσίκλεις. hoc eſt, clarus & immortalis erit puer, ô Teleſicles: amatus enim, etiã mortuus, in primis ab Apolline Pythio fuit, ut Plutarchus in eo prodidit, qui inſcribitur, de ijs qui à Deo ſerò puniti ſunt. Idem pluribus ſcribit Suidas: qua de re hiſtoriam uobis non grauabor utcũq; meis uerbis exponere: eam enim ſuboſcurè Suidas recitat. Studioſos, inquit, etiamnum uita functos, dei minimè dant obliuioni. Archilochus enim in cæteris omnibus generoſus atq; eximius, ſi quis ei turpitudinem & maledicentiã adimat, ab eoq; hanc ueluti inuſtam maculam abſtergat, quandò & illum deus Pythius in prælio cæſum eſt miſeratus, in quo iuxta tritum ſermone prouerbium, communis eſt Enyalius, id eſt, Mars belli deus. Pythiũ igitur fortè adiuerat, de ijs quæ tum ſibi neceſſaria fuerant ſcitaturus Calondas (qui Callonides à Plutarcho uocari uidetur) miles Naxius Coruus, hoc eſt, Corax cognominatus, Archilochi occiſor: at illum ut ſceleſtum Pythia proſecuta eſt, Templum exi, famulũ Muſarum nanq; necaſti: hoc eſt, μουσάων θεράποντα κατέκτανες, ἔξιθι νηοῦ. & præterea illi uulgaria quædam ac protrita ſubiunxit. Tum Calondas Pythiæ belli fortunam ac uices obiectabat, quòd ſcilicet in belli diſcrimine, uel

id facere, uel pati, hoc eſt, interficere uel interfici neceſſe ſit: & propterea indignũ eſſe, ſe à deo odio haberi, ſi ſui ipſe genij gratia uiuat: ſeq́ quodãmodo calumniabatur, quòd non potius mortem oppetijſſet. quibus uerbis illum Pythius eſt miſeratus, eiq́ reſponſum dedit, ut ad Tænarũ proficiſceretur, ubi Tettix tumulatus erat, manibusq́ Teleſiclei filij & cineribus parentaret, eosq́ placaret. quæ cum Calondas feciſſet, à dei ira liberatus eſt. Sanè Plutarchus in eo, quo agit de ſera numinis uindicta, Tettigem hunc Cretenſem fuiſſe prodit, qui cum claſſe ad Tænarũ peruenit, & ibi ciuitatẽ cõdidit, iuxta quam erat animarũ expiatio. Porrò ne & hoc uos lateat, Archilochus ipſe Tettix, hoc eſt, cicada dictus eſt: nam ipſe ſe hoc nomine uocauit, ut Lucianus in Pſeudologiſte pluribus ſcribit. Cum enim eum quidam conuicijs laceſsiuiſſet, Cicadam, inquit, ala apprehendiſti: hoc eſt, τέττιγα τοῦ πτεροῦ συνείληφας, ſe ſcilicet cicadam appellans, cuius ea natura fertur, ut & loquax ſit & uocalis, nulliq́ neceſsitati obnoxia. Interfectoris tamen Archilochi, apud philoſophũ Oenomaum & Euſebium nomen Archias eſt, non Calondas, uel Callonides: ita enim Oenomaus apud Euſebiũ: Iniuſtæ neutiquã aduerſus Archiam minæ, neq́ importuna Pythia, quæ ulciſcebat iam multò antea uita functum Archilochum,

ipſumq́

Archiam ut ſceleſtum iubens è templo exire, Muſarum enim miniſtrum interfecerat. Quibus planè omnibus intelligere Plinium poteſtis, qui in ſeptimo ita conciſè hanc hiſtoriam perſtringit: Archilochi, inquit, interfectores Delphis arguit Apollo. Idem & Solinus ſcribit. Fuiſſe uerò Archilochum, ut diximus, in cęteris quidem generoſum ac nobilem, niſi quòd maledicus, & in ſermone obſcœnus adeò, ut poëtarum petulantiſſimum eum apud Euſebiũ idem Oenomaus dixerit. Sed & Pindarus in Pythijs eum hac cauſa acerbè taxat in Epinicio, id eſt, uictoriæ hymno Hieronis: nam & ea de mulieribus ſcripſit, quæ nemo frugi ac ſobrius audiat. Idem ferè ſcribit Plutarchus in eo qui eſt de curioſitate, id eſt, πολυπραγμοσύνης. Huius uerò maledicentiæ uitium in patriam quoq; referri poteſt: quandò ea natura ingenioq; quædam ſunt ciuitates ac nationes, ut aliud nihil ſcire uideantur, niſi calumniari: unde & illud Græcis prouerbium, ἀρχιλόχου πατρίς, Archilochi patria, quod in mordaces & maledicos dicitur. Proximum huic & illud, Archilochum calcas, ἀρχίλοχον πατεῖς, quum quis ueſtigijs Archilochi inſiſtere uidetur, moresq; imitari: hoc eſt, cum calumnijs & maledictis aſſueũit. quare & Marcus Cicero Archilochia edicta, cõtumelioſa appellat. Eſt à Valerio Maximo proditũ, La Prouerb.

cedæmonios ſanxiſſe, ut Archilochi libri extra ſuam urbem exportarētur, quòd eorum lectionem parum uerecundam arbitrabantur: nolebant enim ea liberorũ ſuorum animos imbui, ne plus moribus noceret, quàm ingenijs prodeſſet: itaq; ait, maximum poëtam, aut certè ſummo proximum, quia domum ſibi inuiſam obſcœnis maledictis lacerauerat, carminũ exilio mulctarunt. Plutarchus quidem nõ libros ſolum eiectos, ſed & ipſum quoq; prodidit, cum ita ceciniſſet, ſatius eſſe clypeũ abijcere ac arma, quàm animam amittere. carmen quo id dixit, ut apud Plutarchum ipſum & Sextum Empericum libro Pyrrhoniorum tertio legi, tale fuit:

ἀσπίδι μὲν σαιών τις ἀγάλλεται, ἣν παρὰ θάμνῳ
ἐντὸς ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων. hoc eſt:

Atque aliquis Saion clypeo nunc lætus abibit,
Quem liqui nolens in loca plena rubis.

meminit & Ariſtophanes. Sunt autem Saij (ne uos hoc lateat) populi Thraciæ, ut cum grammaticis ſcribit Strabo. quidam eos & Cicones uocãt. Sunt qui ea uoce cadauera bellatorũ interpretentur. Sanè qui apud ueteres ſcutum abijcerent, græco uocabulo ῥυψασπίδες dicebãtur, quod & in prouerbium tranſiuit: unde & Demoſthenes eo nomine male ſolitus eſt audire. Sed quòd exilio mulctatus ſit Archilochus, etiam illo carmine innuit. Ouidius:

Vtq;

Vtq; repertori nocuit pugnacis iambi.
Sic ſit in exilium lingua proterua tuum.

Nam,ut Aelianus in uaria hiſtoria ſcribit, ideo Critias Archilochũ uituperabat, quòd ſua ipſius probra ipſemet ſcribendo prodiderit,quæ ad noſtram notitiã aliàs non perueniſſent. nam quòd matre ſerua natus eſt, quòd patriam ob inopiam fugerit in Thaſum,quòd æquè amicos ac inimicos habuerit,quòd ſcutum abiecerit,& reliqua quæ uitio illi dantur,neſciremus,niſi hæc ipſe omnia ſuis ſcriptis declaraſſet.Traditum eſt memoriæ, cum Archilochus aliquando ualde triſtaretur,quòd ſororis ſuæ maritus in mari periiſſet,eum uino iocisq; ac cæteris uoluptatibus mœſtitiam diluiſſe, hæc identidem dicens,Equidem neq; quicquã flens medebor,neq; dum epulor lætór ue malum quod faciam. Ab Archilocho quoq; Archilochiũ carmen iambicũ appellatur,ut Hephęſtion, Diomedes,Terentianus,alij ſcripſere:à quibus & illud proditur,quòd cum à Lycambe ſocero deluſus eſſet, qui ei Neobulen filiam deſpõderat,ſed mox dare abnuerat,epodon primus ex trimetris & dimetris commẽtus ſit:quo carmine,ut ait Iulianus poëta,ſocerum & tres filias adeò acerbè eſt inſectatus, ut omnes ſimul ad laqueum cõpulerit.quare ſic Terentianus:Archilochus, inquit,iſto ſæuit iratus metro contra Lycambem & fi-

lias. nota eſt hiſtoria. Quidam, ut puto, perperàm ipſum iambici inuentorem carminis faciunt eo Horatij uerſu notiſsimo,

Archilochum proprio rabies armauit iambo.

idq́ue eò efficacius aſtruunt, quò & Ouidij autoritate, quam modò retuli, fulciri uidētur: parum id obſeruātes, quòd multò antea inuentus fuerit, & eo ſit uſus in Margite Homerus, ut Ariſtoteles & Attilius ſcribunt, id quod & antea diximus, & nonnihil in Hipponactis imagine paulò infrà dicemus. Ab Archilocho igitur rabioſus iambus, & pugnax factus, cū antea alijs rebus aptus. Ab eodem & acephalus uerſus, ut inquit Maurus Honoratus, inuentus. Archilochū uerò Fabius Quintilianus ita laudat, ut ualidas uibranteſq́ue ſententias habere dicat, plurimumq́ue ſanguinis atq́ue neruorū. nec minus Hermogenes, ubi de terribili agit oratione. De Archilocho Heraclides certè Ponticus dialogum reliquit, in quo nō modò uitam, ſed & ſermonis & linguæ eius uim explicuit. Legimus & hoc Archilochi epitaphiū:

ἀρχιλόχου τόδε σῆμα, τὸν ἐς λυσσῶντας ἰάμβους
ἤγαγε μαιονίδῃ μοῦσα χαριζομένη.

Sepulchrum hoc, inquit, Archilochi, quem in rabientes iambos egit Muſa Homero gratificata, ne ſcilicet ſi heroicum Archilochus arripuiſſet, palmam de eo Homero ſurriperet. Videris, ut puto, græci poëtæ argutias, quas

quas ego ueritus minus me aſſequi poſſe latinè, ab interpretatione abſtinui: niſi quis fortè audax ita interpretari uelit:

Archilochi hic tumulus, rabie quem armauit iambi
Mœonidæ cupiens Muſa placere ſuo.

Leguntur & alia ab Iuliano ſcripta epigrammata, quæ paſsim leguntur. Demū compoſuit aliquando Archilochus hymnū in Herculem, cuius initium hoc fuiſſe & Pindarus innuit in Olympijs, & in eo loco grāmatici:

χαῖρε καλλίνικε τηνέλλα ἄναξ ἡράκλεις. hoc eſt,
Salue Callinice Tenella rex Hercules.

quo poſtea carmine in ſacris certaminibus uictores omnes ornabantur, ter à ſpectatoribus repetito. Eſt uerò Tenella uox à tinnitu fidis efficta, ut Taratantara à tubæ ſonitu. qui quidem uerſus Archilochi melos à Pindaro dicitur. At de Archilocho iam ſatis, nunc ad alios, qui hac in parte fuerant, uenio: inter quos & Arion Methymnæus Lesbius, qui (ut Suidas tradit) Cyclei filius fuit, lyricus & citharœdus nobiliſsimus habitus XXXVIII Olympiade, Periandroq; Corinthiorum tyrāno gratiſsimus. Scripſit uerò cātilenarum proludia & proœmia, ad duo ferè millia uerſuum: tropon quoq; & figuram tragicam. Sunt qui & ipſum chorum & dithyrambū primùm conſtituiſſe uelint, & ſatyros etiam induxiſſe, qui per metra canerēt, & pleraq; alia. Nec deſunt qui Alcma- *Arion.*

nis diſcipulum fuiſſe affirment. Huius notiſsimam hiſtoriam per maria à delphine uecti, cum nautæ eum occidere uellent, Herodotus ſcribit, & ab eo Gellius, Plutarchus, & alij, ut Ouidium & poëtas mittam. Strabo tamen à nautis illum ſummerſum putat. alij nonnulli haud penitus fabuloſam exiſtimant, quòd & pleroſque pueros à delphinis per maria uectos, uterque Plinius, Solinus, Gellius, Appion, & Theophraſtus cõnumerant: ſed his multò plures Athenæus. Extant & in huiuſmodi re græca nõnulla epigrammata. Sedenim quoq; magnum rei argumẽtum, ſignũ in Tænaro poſitũ cum inſidente, quo loco à delphine delatus fuerat Arion, ut Herodotus & Gellius ſcribunt. Idem Hyginus, qui & in cœlum delphinũ ipſum inter ſydera delatũ prodidit. atq; hæc quidem de Arione breuiter. Poſt quem erat Antheas Lindius, quem alij Gnidiũ fecere. Fuit uerò ſenex & fortunatus, & Cleobuli philoſophi cognatus, ut Philodemus ſcribit, nec minus in poëtica facultate ingenioſus: primus enim poëſim excogitauit, ut refert Athenæus, quæ per compoſita nomina conficitur, qua mox & Phliaſius Aſopodorus in iambis uſus eſt. In ſacris prætereà Dionyſij Antheas uerſatus eſt, eius dei ueſte indutus. Ad hæc & Comœdias & alia cõpoſuit. Fuit & Anthes poëta, cuius antea meminimus.

Antheas.

Fuit

Fuit & in melicorum poëtarum numero Pyrrhus poëta repoſtus, qui (ut Lynceus ſcribit) Erythræus fuit. hic Pyrrhicho nomen dediſſe ab aliquibus creditur. Grammatici uerò interpretes Theocriti, non Erythræum, ſed Lesbium poëtam fuiſſe ſcribũt. Sed de pyrrhicho uel pyrrhichio pede aliàs. Huius quidem Pyrrhi in quarto Edyllio meminit Theocritus, & cum eo Glaucæ Chiæ, quæ in ea muſicæ parte, quæ Cromatica dicitur, excelluit tempore Ptolemæi Philadelphi, ut ijdem ſcribunt interpretes. Erat & cum his Battus, qui ineptior eſt habitus poëta, cuius hymnos & longos nimis fuiſſe legimus, in ijſq; eãdem unam rem ſæpius inculcatam & repetitam, ſic ut omnibus faſtidio eſſet. ad hæc ſcripſiſſe quoq; dictus eſt in ſimulachra & ſtatuas nihilo melius, adeò ut ab eius nomine in ineptos ac blatterantes identidem, prouerbium inoleuerit βατταρίζω, hoc eſt, Batti more loquor, ut autor eſt Suidas, & Theophilus. hinc & βαττολογία, pro fatua & inepta garrulitate: & uerbum βαττολογεῖν, quo Ioannes Euãgeliſta, uel quiſquis is fuit qui Matthæi euangelium ex Hebræa in Græcam linguam conuertit, uſus eſt: προσευχόμενοι δὲ μὴ βαττολογήσητε. Precantes, inquit, ne battologiſate, id eſt, inaniter loquamini. quo in loco græci interpretes, & Theophylactus in primis, Battologia eſt, ait, nugaci-

Pyrrhus.

Battus.

Prouerb.

tas, & battariſmus inarticulata uox, qualis eſt puerorum. Sunt tamen qui à Thebano quopiam prouerbiũ deductum uelint. Sed de Batto Cyrenarum cõditore nunc nobis non eſt ſermo, ne & nos βαττιρίζειν uideamur. Poſt hos uerò hac tabularũ parte Lyrici nouem, ſic à Muſarum numero nuncupati, ſequebantur, qui, ut eſt in Græcorũ epigrammate, ita ordinantur: Pindarus, Simonides, Steſichorus, Ibycus, Alcman, Bacchylides, Anacreon, Alcæus, & Sappho, quam potius decimam muſam, quàm lyricam ait nominandam. Frequens eſt quidem nouem lyricorum mẽtio apud ſcriptores cum latinos, tum græcos, atque ideo à nobis ea cauſa uel accuratius, uel copioſius recenſendi. Vnus certè Iſaacius apud Græcos non nouem, ſed decem in cõmentarijs in Lycophronẽ enumerat: his enim quos enumeraui, decimam Ecyrrhinam addidit, quam ego utiq; Ecyrrhinam pro Corinna mendoſè ſcriptã fuiſſe facilè crediderim. Nam & Hephæſtion Corrinam duplici r enunciare uidetur. Sed de Corinna ſuo loco, nunc nos tabulæ & temporum, non græci epigrãmatis ordinem ſequemur in his recenſendis. Nam & in Pindari cõmentarijs græcam elegiam legimus, in qua ab eo diuerſum ordinẽ offendimus.

Alcman. Primus igitur inter Lyricos poëtas erat Alcman, qui eodem quo Pittacus tempore, ut

ſcribit

ſcribit Euſebius, XLIII ſcilicet Olympiade claruit: alij XXVIII, quo tempore Ardius, qui & ab aliquibus Ardis dictus eſt, apud Lydos regnabat. Pleriq; uerò Alcmana Laconem fecerũt, id quod & Statius poëta innuit, cum cecinit,

Obſitus & tetricis Alcman cantatus Amyclis.

quod tamen manifeſtè negat in hiſtoria Velleius Paterculus. Suidas ex urbe Meſſana, in eo licet perperàm legatur Meſſoa, fuiſſe ait. ſunt tamen qui alterum exiſtimant. Crates uerò ex Sardis Lydiæ urbe, quod & Antipater quodam carmine teſtatũ reliquit, & Leonidas in ipſius Alcmanis epitaphio. legitur & in libello de exilio, Plutarchi carmẽ, quo idem innuitur. Patrem Alcman habuit Damanta, uel ut alij, Titarũ. Ventri ac gulæ operam dediſſe legimus, unde & inter gulones & uoraces, ac multi cibi homines cõnumeratur à Græcis, uel ipſo eodem teſte, qui ſe πολυβρώματον nũcupat. Idem & Athenæus in decimo, & Aelianus, quo loco addephagos, hoc eſt, uoraces cõmemorat, inter quos Pityrea Phryga, Cleonymũ, Piſandrum, Charippum, Mithridatẽ regem, Timocreontem Rhodium, de quo ſuo loco, Eryſichthona, Myrmidonum, qui αἴθων eſt cognominatus. atq; ideo haud quoq; mirũ, ſi ſupra modum amatorijs & rebus Venereis uacaſſe perhibetur: nam & ipſum eroticorum car-

minum ἡγεμῶνα quidam putauere. Extant apud Athenæum eius ipſius carmina, quibus illum facilè colligimus impatienter Megaloſtratam poëtriam adamaſſe. De familiaribus ac domeſticis libros ſex ſcripſit. Melicos uerſus, & quas Colymboſas ipſe núncupauit, primus inſuper modulamina induxit, quæ ſine hexametris uerſibus concinuntur. Lingua uſus eſt Dorica, qua & Lacedæmonij utebantur. Aelianus ſcribit Alcmana ſeruũ fuiſſe Ageſydis, ſed ab eo libertate donatum, ob illius uirtutes & ingenij elegantiam, & perinde à Græcis Dulcis, hoc eſt, γλυκύς cognominatur. Perijt uerò pediculari morbo, hoc eſt, phthiriaſi. Ab hoc carmẽ alcmaicon, quod & alcmanicon, interdum à noſtris perperàm Alemanicon appellatũ, cuius & Hephæſtion meminit, ut alios mittam. Sunt & qui alterum Alcmana fuiſſe aſſerant ex urbe Meſſanæ, & ipſum Lyricum. Alcman, teſte Plutarcho, Fortunam Prouidentiæ filiã, ſororẽq; Eunomiæ & Pithûs dicere ſolebat. & adhuc de Alcmane ſat dictũ. Quem ſequebantur Alcæus & Sappho, ambo eadem patria nati, eademq; ætate, ex Leſbo ſcilicet Mitylenæi, ut Strabo docet. quidam eos floruiſſe prodiderunt LX Olympiade: in Euſebij tamen chronicis XLV annotati ſunt, ut mirari poſsimus uarietatem ſcriptorum: ſed in Euſebio huiuſmodi pleraq;

ſunt

ſunt præpoſterè notata, quæ non diligentiſſimi ſcriptoris, nec eius qui latinũ fecit Hieronymi errata, ſed ſcriptorum potius & librariorum eſſe crediderim. utcũq;, noſtrum nos ſermonem ſequamur. Alcæus igitur, *Alcæus.* ut de hoc prius agamus, fratres duos habuit, alterũ quidem Cicin, alterum uerò Antimeniden, quem Babyloniorum ſocium, ut ſcribit Strabo, appellare erat ſolitus, & certamina magna confeciſſe dictus, ipſosq; ex maximis periculis liberaſſe. Eſt in hiſtorijs proditum, Pittacum ab Alcæo multis contumelijs & conuicijs laceratũ: nam ut eſt ab Ariſtotele literarum monumentis relatum, cum Alcæus & frater Antimenides patriæ exercitui duces præeſſent, ipſis à ciuibus abrogatis, imperium & eius ſumma eſt Pittaco tradita: quam rem iniquiore animo tulit Alcæus, remq; ipſam in ſuorum carminum locis pleriſq; apertè oſtendit. Dionyſius hiſtoriam ita ipſe recenſet: Pittacum, inquit, dictatorem (ſic enim quem illi eſymnetam, interpretatus eſt) Mitylenæi creauerũt, ut contra exules eos, qui Patriæ cum Alcæo nobili poëta erant, confligeret: quare non mirum uideri debet, ſi cum illo perpetuas inimicitias exercuit: nam & illũ, ut refert Laërtius, interdum σαράποδα, & σάραπον, quòd latipes eſſet, & pedes traheret, & χειροπόδην nuncupabat, quòd ſciſſuras in pedibus haberet,

quæ græcè *χειράδες* & *ῥαγάδες* appellantur, Laërtio & Phauorino teſtibus. *γαύρηκα* uerò, quòd fruſtra intumeſceret & ſuperbiret. Itē *φύσκωνα* & *γάστρωνα*, quòd pinguis eſſet. *ζοφοδορπίδαν* autem, quòd *ἄλυχνος*, id eſt, non ſine lucerna uideret. Porrò & *ἀγάσυρτον*, quòd de ſe male audiret, & ſordidus eſſet. atq; huiuſcemodi Alcæus conuicijs & maledictis Pittacum eſt inſecutus: quare cum captiuus in ipſius Pittaci manus ueniſſet, ut eſt apud Val. Maximum, illum quidem impunè abire permiſit, tantum admonuit quid in opprimēdo poſſet. Heraclitus uerò illi dixiſſe ait, ueniam longè ſupplicio meliorem: uerbum utiq; ſopho, id eſt, ſapiente dignū, & uel hoc ipſe dignus ut inter ſeptem ſapientes connumeretur. Sed enim non Pittacum ſolum Alcæus eſt inſectatus, ſed & Myrſilum, & Megalagyrum, & Cleanthiden, aliosq; nonnullos, qui in patria tyrannidem per impotentiam exercebant, ut tradit Strabo. Commodius ergo, inquit Piſo, ô Pice, Quintiliani uerba exponemus, cum Alcæum ait tyrannos inſectatū eſſe. Cui ego: Equidem rectè Piſo doces, ſed paulò pòſt tu ipſius Quintiliani uerba recenſueris. Græci Staſiotica Alcæi quædam opera uocant, quæ uos latinè ſeditioſa dicere poteſtis. Meminit & de his Strabo, in quibus ſcilicet de patriæ ſeditionibus, inteſtinisq; diſcordijs à tyrānis oppreſ-

ſæ

ſæ agebat: quo etiam carmine nauigationẽ ſuam & bella deſcripſit, quod & Acron teſtatur, & Horatius, cum ita cecinit:

Et te ſonantem plenius aureo Alcæe plectro
Dura nauis, Dura fugæ mala, dura belli.

Herodotus memoriæ monumentis mandauit, quòd eo tempore quo Mitylenæi cum Athenienſibus pugnarent, uictoriaq́ penes hoſtes eſſet, Alcæum abiectis armis aufugiſſe, quæ ab hoſtibus collecta in templo Palladis ſuſpenſa fuere, idq́ ex ipſius uerſibus ad Menalippũ facilè cognoſci: quam tamen hiſtoriam ut parum fideliter ab Herodoto expoſitam, Plutarchus retulit in eo qui inſcribitur de Herodoti abuſione ſeu malignitate, ſi rectè ſic cacoëthia interpretatur. hiſtoriæ ueritatem ſecuti ſunt Strabo, Laërtius & Suidas. At uerò in Muſicis & in arte modulandorum carminũ peritiſsimum fuiſſe Alcæum, præter Græcos & Attilius Donatianus apud Latinos ſcribit: ideoq́ Horatium in quibuſdam ait duriorem uideri, quòd Alcæũ haud rectè ſemper ſit imitatus: ut in illo,

Te deos oro, Sybarin cur properas amando perdere?

Fuere & alij præter hunc Alcæi nomine, inter quos duos ſcenicos poëtas, ſi meminiſtis, recenſuimus. alter etiam Veſpaſiani Imperatoris ætate claruit. Sed & aliũ inter epigrãmatographos referemus. Interim uerò tu Piſo iam quæ de Alcæo poëta meminiſti,

Quintiliani uerba recita. Sic, inquit, faciam. Alcęus in parte operis aureo plectro meritò donatur, quoniam tyrannos inſectatus eſt: multum etiam moribus confert: in eloquendo quoq; breuis & magnificus & diligens, Homero ſimilis. Sed & in luſus & in amores deſcendit, maioribus tamen aptior. Hæc ille quidem, & ſimul Piſo ipſe cõticuit. Tunc ego, Rectè Fabius: nam & Cicero in Tuſculanis de Alcæo ſic: Fortis, inquit, uir in ſumma republica cognitus. De iuuenum amore ſcripſit Alcæus: Lycum enim puerum ardenter amauit, ut Flaccus canit, nigris oculis, crineq; decorum: cuius pueri næuus in articulo, ut ſcribit Cicero, illum delectauit. Eius in ſcribendo inſtituti fuit Alcæus, quod notat Synæſius, ut manifeſtis, non fictis uteretur argumentis: unde quibus rebus oblectaretur, quibus ue triſtaretur, facilè deprehẽdi colligiq; poterat: id quod etiam de Archilocho traditur. atq; hucuſq; de Alcæo. Nunc

Sappho. iam de Sappho loquamur, quam ſic laudat Strabo, ut ei ſimilem nullam fuiſſe, ne in minima quidem poëtices parte, afferat: quod idem Euſtathius in Dionyſij commentarijs affirmat. Fuit hæc Scamandronymi ex Cleide uxore filia: alij, ut Suidas ait, Simonis dixere, alij Eunomini, ſeu Euemenis, alij Erygij ſeu Eucryti, alij Semi, alij Camonis, alij (ut omnium opiniones uobis afferam) Etar

chi:

chi: obtinuit tamen, ut à pluribus Scamandronymi credatur, quos Herodotus in hiſtorijs ſecutus eſt. Fratres uerò tres habuit, Larychum, Eurygion, & Charaxum: è quibus Larychum ſuis uerſibus celebrauit, atq; in primis cum uina in Prytaneo Mitylenęis adminiſtrauit, quod & ſcribit Athenæus. At uerò Charaxum ualde uituperare erat ſolita, quòd Rhodopen meretricem olim Aeſopi Phrygij fabulatoris conſeruã inuerecũdè adamarit, & ita perditè, ut eius cauſa omne ferè patrimonium conſumpſerit. Huius quidem meretricis pyramida celebrat Herodotus, Plinius, Strabo, & alij plerique. Fratrem ergo Charaxum Sappho eius meretriculæ cauſa odio & carminibus eſt inſecuta. Apud Athenæum reprehenditur Herodotus, ſed cum Herodoto uos etiam Strabonem intelligatis, quoniam idem & manifeſtius exiſtimauit, quòd ſcilicet Rhodopis & Dorice eadem fuerit meretrix à Charaxo dilecta, cum duæ fuerint: Rhodopis enim Threſſa genere fuit, Dorice Naucratitis. Neq; enim Rhodopis uerua Delphos miſit, ſed Dorice. idę̃ ab Athenæo epigrãmate Poſidippi comprobatur. Sed nos hæc mittamus, ipſamq́; Sapphon referamus, quæ uiro nupſit Cercolæ. Sunt qui Cercyllam perperàm uocent. ſi gręcis ſcriptoribus ſtandum, ex Andro inſula is fuit ditiſsimus, ut Suidas refert: ex quo filiã

genuit, cui nomen Cleis:ſed eo mortuo, diuerſis amoribus eſt diffamata, adeò ut uulgò Tribas uocaretur:promiſcuè enim impudens pueros & puellas arſit, unde & maſcula ideo à quibuſdã appellari creditur, ab Horatio Flacco & Auſonio Gallo, quòd mariũ ſcilicet uices in opere cũ puellis gereret:ſint licet, inter quos Porphyrion, qui eam ob ſtudia poëtica id nominis ſortitã uelint, in quibus ſtudijs ut uir uerſata eſt:quaſi nõ & aliæ penè innumerabiles fœminæ id ſtudium magnificè exercuerint. Alij maſculam ea cauſa dictam arbitrantur, quòd Leucadiũ, qui uirorum erat, ſaltum animoſè aggreſſa fuerit: ad quod Papinnianum illud ex patris epicedio referunt:

Saltus, inquit, *ingreſſa uiriles,*

Non formidata temeraria Leucade Sappho.

Suidas tres Sapphûs diſcipulas nominat, Anagoram Mileſiam, Gongylam Colophoniam, & Eunecam Salaminiam. Et tres item ab eadem puellas amatas prodidit, Atthida, Teleſillam, & Megaram. uerùm ego plures cõperi, quarũ hæc nomina, Pyrino, Mnais, Anactorie, Cydno, Cyrene, & poſt has Phaon Lesbius adoleſcens, quem Plinius amatum tradit propter herbę radicem, quam noſtri Centumcapita uocant, quæ alterutrius ſexus ſimilitudinem refert:unde ſi uiris contigerit mas, amabiles fiũt, quo pacto, inquit,

amatus

amatus fertur Phaon Lesbius à Sappho: quem Phaonẽ cum in Siciliam nauigaſſet, lepidiſsimo carmine Sappho eſt proſecuta: quod Ouidius poëta in epiſtola eius nominis imitatus creditur: cuius inquam Phaonis amore impatiens Sappho, ſe è Leucade in mare præcipitem dedit: quem è Leucade ſaltum & alios ſubiiſſe legimus. Miram, inquit Piſo, mulieris uecordiam, ſi non potius furias nobis narras: ſed quanam id cauſa, quæſo ediſſere. Quibus ego: Ea ſcilicet, ut amoris impotentis uim ſolueret. Quo fit, ut poſtquàm in huius rei mentionem incidimus, non fortaſſe uobis ingratum fecerim, nec à noſtro ualde propoſito alienũ, ſi quæ à nobis aliàs ſunt obſeruata, in præſentia pau cis retulero. Quinimò, ait Piſo, gratiſsimũ feceris: & ſimul puer annuebat ut dicerem. Tunc ego: Scribit, inquã, Strabo decimo ſuę Geographiæ libro, prope Leucada Apollinis templum eſſe, ubi ſaltus fiat ad ſedandos amoris æſtus: ex quo Ouidius Deucalionẽ primum ſe præcipitem dediſſe cecinit, Pyrrhæ amore percitum: hanc legem, inquit, lo cus ille tenet. Menander uerò primam Saphon amoris, ut ait, œſtris furentem, ex alta petra dei uoluntate ſe præcipitẽ dediſſe ſcripſit. Sed Charon Lampſacenus & Plutarchus, Phobum Phocenſem primum ex Codri genere eum ſaltum feciſſe prodiderunt,

Antiquitatũ ſcriptores quidam, & cum iĳs Strabo, Cephalum tradunt primũ eam rem tentaſſe, Pterelæ Deionei filiæ amore percitum. Sed nunquid, Picus ait, omnes iſti, qui ſe inde præcipites dederunt, interiere? Cui ego ſubridens (rem enim uiſus eſt pueriliter interrogare) minimè, inquã: nam nec Deucalionẽ nec Cephalum perĳſſe legimus: Sappho uerò & Calyce, de qua in Steſichori imagine dicemus, mulieres interierunt. atque id nonnulli ideo arbitrãtur, quòd uiriles, non muliebres ſaltus ingredi ſunt auſæ: & perinde illud de Sappho Statĳ, cuius paulò antè meminimus, ſic interpretanť, de quo tamen non ſatis inter doctos conuenit. Et hæc uobis de Leucadio ſaltu dicta ſint breuiter, ut inſtitutum ſermonem continuemus, atq; in primis repetamus quæ de Phaone à Palæphato in apiſtôn, hoc eſt, incredibilium hiſtoria traduntur. Cum Phaoni, inquit, cura eſſet eorum quæ ad nauigationem pertinẽt, accidit ut Venus in formam uetulæ mutata Phaonem interrogaret, num ſe trãs fretum uehere uellet: cui ille annuit, ſtatimq; nequid mercedis petens trãſmiſit. cui dea in rei gratiam tradidit ut ex ſene adoleſcẽs, & omniũ quidem formoſiſsimus fieret: qua ex cauſa illum poſtea Sappho ardentiſsimè amaſſe traditur. Idem ferè Aelianus in omnimoda hiſtoria: à quo hoc amplius additũ, Phaonem

à dea

à dea uaſculo donatum medicamentis pleno,quibus cũ delibutus eſſet, factus eſt omnium pulcherrimus,atq; ideo mirandum in modum à Lesbijs mulieribus amatus, & in ijs à Sappho maximè. Cum uerò in adulterio demum deprehẽſus fuiſſet, pœnas dedit. Sed uidete quæſo, quibus præſtigijs humanum genus ante corporatum uerbum dæmon ludificaretur, ut tandem illud in propriam perniciem compelleret.Huius Phaonis fabulæ meminit & Lucianus in Dialogis qui Necrici inſcribuntur. Et quod de uaſculo diximus medicamentis pleno, in allegoriam quidam referunt,de qua etiã in pyxide Pſyches eſt obſeruatio. Hac,ut puto,fabula Phaonis illud ex Plauti Milite clarius uobis conſtabit, quàm adhuc expoſitorum aliquis ſit interpretatus. Nam nulli, inquit, mortali ſcio obtigiſſe hoc, niſi duobus, tibi & Phaoni Lesbio,tam nimiè te ut amarent. Alij Phaonem occultatum in lactucis à Venere ferunt eius amore capta,ut apud Athenæũ Callimachus & Cratinus prodiderũt: id quod & in allegoriam ab aliquibus refertur,quòd qui lactucis utantur,ad Venerem exercendã debiliores fiant: atq; idcirco à Pythagoricis lactuca eunuchus appellata eſt, ut in noſtris ad te Pice Pythagoræ ſymbolis retulimus. Quidam alteram Sapphon exiſtimarunt quæ Phaonem amarit. Sunt & qui

plectrum ab ea excogitatũ ſcribant. Menæchmus quidem Sicyonius Pectida inueniſſe ait (inſtrumẽti muſici id nomen) quam rem pluribus Athenæus exequit. Sed iam & quæ à Sappho ſcripta ſunt referamus. Condidit in primis Lyricorũ libros nouem, epigrammata, elegiam, iambos, monodias, epithalamium, & alia quædam. Aeolico uerò dicẽdi charactêre uſa eſt. Ab ipſa quoq; carmẽ Sapphicũ deductum eſt, ut Hephæſtion, Terentianus, Attilius, & Diomedes obſeruãt. quin & ab eadem Aeolicum carmen & antipæſtichon inuectum eſt, ut Attilius & Terentianus ſcribunt. Harmoniam præterea mixolydij à Sappho repertam prodit Ariſtoxenus, quẽ ſecutus eſt Plutarchus in Muſica: tametſi quidam in Pythocliden tibicinem referunt, & Lyſis in Lamproclen Athenienſem. At uerò gratiam tãtam in carmine habuiſſe Sapphô ſcribit Demetrius Phalereus, ex ingeminationis & replicationis figura, quam anadiploſin Græci uocant, cuius & exempla quædam ille protulit. Sed & Hermogenes cum de orationis dulcedine diſſerit, eam ideo plurimũ laudat, ſed tum maximè cum lyram interrogat, eamq; reſpõdentem inducit. Scribit Ariſtoteles in Rhetoricis, quòd Alcæo dicenti, Vellem rem quampiam Sappho tibi dicere, ſed me pudor impedit: tum ſtatim Sapphô reſpondiſſe, Si proba honeſtaq;

ſtaq; Alcæe dicere meditareris, nec turpe potius ac obſcœnum quidpiam, non pudore afficerere. Eiuſdem Sapphûs & illam ſententiam eſſe ait idem Ariſtoteles, Mortem omnino malam eſſe: nam & dei, inquit, niſi hoc ipſum iudicarent, & ipſi morerētur. quo eodem nos argumento per ἀντιστρέφοντα, id eſt, argumēti reflexum, mortem bonam dicimus, quòd eam Deus homo ſubire uoluerit, quo modo Paulus ille doctor gētium eam ſe cupere dicebat. At noſtris his ſermonibus minus iſta conueniunt, rectius ergo in poētis noſtris moremur. Eſt quoq; literarum monumentis traditum, Sapphon ad diuitem ac locupletem mulierem, ſed planè indoctam atq; ignaram ſcripſiſſe, eam omnino citò interiturã, propterea quòd nullam ex ſeſe poſteritati memoriã relinqueret, nec natos (ut ait) ex roſetis Pieriæ. digna profectò ſententia, quæ omnibus, nō uni identidem mulieri concinatur. Didymus Chalcenterus in Græcis magni nominis ſcriptor, dubitat Sapphon ſibyllám ne potius, an poētriam appellet. Quæ ego cum dicerem, ô præclaram, inquit Piſo, mulierem, quãtum ſe ea ſexus ille meritò ac iure efferre poteſt: hanc enim uel cum uiris conferre quis dubitet? At quid habent niſi mollitiem & garrulitatem noſtræ ætatis puellæ? non omnes quidem dico, audio enim & hodie nonnullas in hac diuina

facultate, cæteriſq; bonis artibus commendari. Sed Lili tu, ſi quid amplius de Sappho reſtat, redde nobis. Sic agam, inquam, ut citius cæteros lyricos referam. In primiſq; Mitylenæi imaginem Sapphûs ſuis nummis effinxere, ut Pollux autor eſt. Duas tamē hoc nomine fuiſſe, quod paulò antè dixi, apud Græcos comperi, ambas quidem Lesbias: priorem Ereſsiam, ſecundam Mitylenæam, ambas quoq; poëtrias. Reprehēditur apud Athenæū Hermeſianax, quòd æqualem putauerit Anacreōti Sapphô, cum hæc, inquit, tempore Alyatis patris Crœſi floruerit, ille uerò Cyri & Polycratis. Tunc Piſo ait: Aliquanto igitur Anacreonte ſenior Sappho? Sic eſt, inquā, ſi uera tradit Athenæus: tametſi Chamæleon in eo quem de Sappho ſcripſit, aliter ſenſiſſe uidetur. Comicus uerò Diphilus amatam eam ab Archilocho & Hipponacte dixit in ea, quam de Sappho fabulam ſcripſit: cum Athenæo tamen conuenit Euſebius, atq; hactenus nobis dictum ſit de Alcæi & Sapphûs imaginibus. Poſt hos

Tiſias. erat Tiſias, qui quòd cantu citharæ chorum primus cōſtituit, Steſichorus dictus eſt. Fuit hic in Lyricorum numero haud incelebris, & Heſiodi, ut Philochorus ſcribit, ex Clymene filius. alij ex Archiepe, quod in commentarijs in Heſiodum legimus. alij non Heſiodi, ſed Euphorbi filium putāt. alij Euclidis, quidam

quidam Hyetis, Plato & Stephanus Euphemi prodiderunt. Ex Himera uerò Siciliæ fuiſſe dicitur, id quod ex pluribus Phalaridis epiſtolis colligimus (ſi modò ſunt eæ Phalaridis epiſtolæ, quas Luciano plerique attribuunt) unde & à Græcis ſæpius Himeræus uocat. Idem & M. Cicero in quarta in Verrem actione, cum Himeram à Carthaginenſibus captam direptamq́ ſcripſiſſet: Himerę, inquit, ciues quos belli calamitas reliquos fecerat, hi Thermis ſeſe collocarũt, mox ſubiungit: Erat etiam Steſichori poëtæ ſtatua ſenilis incurua cum libro, ſummo, ut putant, artificio facta ab eo qui fuit Himeræ. Sed eſt & fuit tota in Græcia ſummo propter ingenium honore & nomine. hæc quidem Cicero. Quidam tamẽ, inter quos Stephanus & Suidas, ex Metauro Italię fuiſſe opinati ſunt. alij ex Pallantio Arcadiæ fugiſſe, Catanamq́ Siciliæ perueniſſe, ibiq́ ſepultum. Pugna quidem fuiſſe dicitur inter Himerenſes & Catanenſes de cineribus Steſichori, cui dirimendæ Phalaris Aſtypalæus iudex electus, pro Catanenſibus pronunciauit, ea ſcilicet ratione, quòd apud Catanam ſtudijs literarũ operam nauaſſet. Alcmane iunior Steſichorus ab autoribus ſcribitur, ſint licet qui uetuſtiorẽ tradant. Mirum eſt quod Steſichoro infanti accidiſſe proditũ eſt, luſciniam ſcilicet in ipſius infantis ore cõcinuiſſe: quod, *Steſichorus.*

ſi quidem uerum eſt, eximium proculdubio ſuauitatis & dulcedinis futuri poëtæ prodigium fuit. Clarere uerò cœpit à XXXVII Olympiade ad LVI uſque, qua deceſsit: qua argumentatione colligimus, illum ad ſummam ſenectutem perueniſſe. Lucianus quidem in Macrobijs octoginta & quinq; annos uixiſſe teſtatur: uidetur tamen legẽdum XCV. Fratres uerò duos habuit, Mamertinum geometram, & Helionacta legumlatorem. Filias item neſcio quot habuit, quas de morte patris epiſtola conſolatus eſt tyrannus Phalaris. Fuere uerò hæ Steſichori filiæ in modulandis numeris & carminibus pangendis nihilo patre indignæ reputatæ, eo quandò tempore nulli in ea facultate, præterquàm patri, cedere dicebantur. Dorica quidem Steſichorus lingua uſus eſſe perhibetur, quòd ſcilicet ea in Sicilia frequens eſſet, ut alibi diximus. Poëmata Steſichori ſex & uiginti libris compoſita Suidas prodidit. meminit & Canticorum, id eſt, ἀσμάτων eius Athenæus, qui & ipſum inter eos qui nimio plus amauerunt, connumerat: à quo & celebratur poëma illud in Calycẽ puellam, quæ ut Ariſtoxenus muſicus ſcribit, cum Euathlum adoleſcentẽ ardentiſsimè deperiret, deæ Veneri preces effudit, ut ſibi Euathlus maritus cõtingeret: quod cum puer ſe facturum abnuiſſet, puella amoris impatientia, ut Sappho,

pho,ex alta ſe Leucadis rupe pręcipitem dedit, eundem finem ſortita. quam hiſtoriam princeps noſter Picus, pater Pice tuus, ad me quodam poëmate uno perſtrinxit uerſiculo: *Teſtis Steſichoro uati cantata Calyce.* diaſtole ſcilicet hac dictione uſus. Summæ autem probitatis uirum Steſichorum fuiſſe legimus, unde apud Gręcos factum prouerbium eſt in indoctos & inelegantes, Neque Steſichori tria noſti: quamuis alij ad ipſius carmina referant, quæ epodica fuerunt, in quibus illa tria eſſent, de quibus in huius ſermonis exordio egimus, ſtrophe, antiſtrophe, epodos. Steſichorũ præterea Synæſius heroicum fermè poëtam facit, cum ait: Steſichorus, ueluti & Homerus, qui heroicũ genus nobilius & illuſtrius ſuis uerſibus reddidere. quare, ut puto, apud Dionē Alexander Macedo illum inter eos poëtas reponit, quos, ut à regibus legantur, dignos cenſet. Hermogenes Tarſenſis, iuuenis licet, diligentiſsimus tamen rhetoricorum ſcriptor, ubi de oratoris dulcedine agit, Steſichorum pluribus uerbis extollit, in eaq; plurimum orationis parte excelluiſſe ſcribit, ob adiecta epitheta, quibus ipſe commodè uſus eſt. Eſt uerò imitatus Steſichorus in uerſibus modulandis, nomos & regulas Olympi, quas & illuſtrauit, ut Plutarchus in Muſica ſcriptum reliquit, qui & illum ait harmatio nomo & *Prouerb.*

dactyli ſpecie uſum: quibus, in unum ſi con feratis, quæ à Fabio Quintiliano de Steſichoro ſcribuntur, facilius intelligetis, quàm exponi ab alijs cõſueuere: quæ uerba, quãdo ea tu memorię tenes Piſo, refer. Nec cunctatus Piſo, ſic (opinor) inquit Quintilianus: Steſichorus quàm ſit ingenio ualidus, materiæ quoq; oſtendunt, maxima bella & clariſſimos canentẽ duces, & Epici carminis onera lyra ſuſtinẽtem: ac ſi tenuiſſet modum, uidetur æmulari proximus Homerũ potuiſſe: ſed redundat, atq; effunditur, quod ut eſt reprehẽdendum, ita eſt copiæ uitium. hæc ille. Quæ cum Piſo retuliſſet, ita ego ſubſecutus ſum: Reliqua, inquam ego, de Steſichoro uobis ſubiungam: atq; id in primis, quod inter gentium miracula cõnumerari ſolet, cuius & Irenæus & Hieronymus inter Chriſtianos meminere. Ferunt enim, cum aliquãdo Steſichorus in Helenam maledicũ carmen & contumelioſum condidiſſet, eum tandiu oculis captum fuiſſe, quoad per ſomniũ monitus palinodiam recantarit, cuius etiam palinodiæ initiũ apud Platonem legimus. Scripſiſſe uerò in inſula Rhadina autor eſt Strabo. Rem alij fabuloſius tradunt: Cum, inquiunt, Leonymus Crotoniata uulneratus, ex oraculo monitus nauigaſſet in Leucen inſulam maris Euxini, unde ſanatus cũ rediſſet, inter cætera narrabat ab Helena ſibi

manda-

mandatum ut Himeram proficiſceretur, Steſichoroq́ nunciaret, ipſum ob Helenæ iram oculorum morbo laborare: cuius rei cauſa ipſum mox palinodiam concinuiſſe, & ſanitati reſtitutũ. Sedenim & memoria dignus ipſius eſt apologus, quo ille ad Himerenſes uſus eſt, & ab eo Horatius quadam ad Ariſtium Fuſcum epiſtola: quem eò certè uobis libentius recito, quòd & præcellentiſsimus philoſophus Ariſtoteles in Rhetoricis eum ita retulit: Himerẽſes, inquit, cum Phalarim imperatorem ſibi delegiſſent, eiusq́ cuſtodiæ armatos ſatellites daturi eſſent, poſt multa quibus id diſſuadebat, Steſichorus apologũ huiuſmodi cõmentus eſt: Equus, inquit, ſolus prata obtinebat, ceruus uerò ſuperueniens uelocitate ſua illa ſibi uſurpare uidebatur: tum equus ut ſe de cerui iniuria ulciſceretur, hominem conſilij cauſa adijt, eum percontatus, an ſecum uellet de tanta cerui petulantia atq; audacia ſupplicium ſumere. at homo equo ait, Facillimum hoc, inquit, ſi tu fræna & me haſtam tenẽtem, tergo admiſeris. Equo placuit hominis conſilium, ipſumq́ hominẽ ſeſſorem equitemq́ ſuſtinuit: ex quo, ait Steſichorus, tempore homini deinceps famulatur equus. Cauete igitur & uos, ne dum hoſtem ulciſci cupitis, ſeruitutem uobis perpetuam cõſciſcatis: iam enim ori fræna admiſiſtis, cum uobis Phalarim

imperatorem delegiſtis: ſi uerò & apparitores ac ſatellites, & corporis cuſtodes dederitis, tum demum planè tyranni imperio parebitis, ſempiternæq́; ſeruitutis iugum & ueſtris & nepotum ceruicibus imponetis. atq; hic quidem Steſichori apologus. Tum non multò pòſt, ipſe cum alijs pleriſque cum in Phalaridis manus ueniſſet, ſibi de nece ualde metuebat: ſed tyrannus hominis ingenio ac ſapientia motus, eum ſuis ciuibus incolumem reſtituit, uel hoc uno non tyrãnus: Cononem tamen ipſius Steſichori comitem interfecit. Illud quoq; de Steſichoro fert. Cum Locrenſes loquaces ac maledicos à conuicijs & loquacitate reuocare cuperet, ſubobſcuro quodam ſermone eis dicere ſolitus erat, Ne cicadę humo canatis. ſunt enim apud Locros, Plinio & Pauſania referentibus, cicadæ plurimæ, & multũ garrulæ. Sed de Steſichoro licet iam ſatis uobis dixiſſe uideri poſsim, nihilominus & eius monumentum haud præteribo, ut ei poëtæ etiam uita functo honorem habitũ cernatis. Illud quidem Catanæ poſitum fuiſſe ante urbis portam, quæ ex re Steſichoria dicta eſt, octangulum, hoc eſt, octogonum perhibent: à cuius forma, in talorum & teſſerarum luſu caſus quidam Steſichorius, uel Steſichorites appellatus eſt, ut Pollux & Euſtathius prodiderũt. Alij omnia ei ſepulchro ex octonis rebus fuiſſe

fuiſſe uolunt, octo ſcilicet columnis, octo gradibus, & octo quoque angulis: atque inde factum prouerbium, Omnia octo, πάντα ὀκτώ, cum rei nihil deeſſe ſignificamus: etſi illud aliunde alij deductum arbitrantur. atque hactenus de Steſichoro: deinceps de Simonide agendum, cuius imago in tabula ſequebatur. *Prouerb.*

Fuit uerò Simonides poſt Steſichorum, id quod & Athenæus oſtendere nititur, cum quis primus πέμματα dixerit, inquirit: ibi enim Simonidis uerſus quoſdam affert, in quibus de Steſichoro fit mentio. At Euſebius eadem ſimul ætate uixiſſe ſcribit: alij poſt Ibycum, quod obſeruauimus apud eos, qui in Apollonium commentaria collegere. Suidas Simoniden ait LVI Olympiade floruiſſe: alij LXII ſcripſere, & perueniſſe uſque ad LXXVIII. Fuerit utcunque, illud certè à multis eſt traditum, nouem Lyricos poëtas ſi non eadem ætate fuiſſe, nõ multò certè tempore inter ſe diſtantes. Fuit ergo Simonides Leoprepis filius, ut Herodotus ſcribit: ut alij, Theoprepis: utrunque eſt apud Suidam nec ſemel legere. Fuiſſe uerò dicitur aſpectu fœdo & deformi, id quod illi obiecit Themiſtocles. patria Iulites, ab urbe Ceæ inſulæ. cognominatus item Melicertes, à cantus ſuauitate. Literas uerò longas & duplices reperiſſe à Græcis quibuſdam dicitur: at noſter Plinius has tantum quatuor ait inueniſſe, *Simonides.*

ν, ω, ζ, ψ. Dorica in ſcribendis uerſibus uſus eſt lingua. Cambyſæ & Darei regnũ, & Xerſis nauale prælium deſcripſit, cuius rei apud Suidam, & in commẽtarijs in Apollonium mentionem nonnũquam factam uidemus. Item prælium illud quod ad Artemiſiũ promontorium cõmiſſum eſt, uerſu elego compoſuit: quod uerò ad Salaminem factum eſt, Lyrico carmine executus eſt. Scripſit & threnos, hoc eſt, nænias uel lachrymas. Horatius: Ceæ retractas munera næniæ. & Catullus: Mœſtius lachrymis Simonideis. quanquam propter affectum & reticẽtiam locus hic Catulli parum lucidè à grammaticis explanat. Compoſuit item laudes, hoc eſt, encomia, & epigrammata, quorum adhuc pleraq; leguntur, ut illud in Megiſteum uatem Acarnanem ex Melampodis genere, cuius & Herodotus meminit: interitum enim Megiſteus Leonidæ & ſociorũ, ſuiq; ipſius prædixit: quare conſtructo ei ab Amphictyonibus tumulo, Simonides ob mutuam hominis familiaritatem hoc carmen compoſuit:

Nobilis hoc buſtum eſt, Medi occidere, Megiſtei
Sperchium ad fluuium, ſed tamen ultus obit.
Qui uates obitum quamuis præſciuit adeſſe,
Noluit hîc Spartæ deſeruiſſe duces.

Scripſit & pęanas & tragœdias: his addit & Strabo, Deliacorum dithyrambum, quem Memnon inſcripſit. addit & Herodotus laudes

des in Eualciden Eretriorum ducem. Gryphis quoq; & hoc genus poëmatum delectatus. Duo utiq; eiuſmodi extant epigrammata, quæ in medium affert Chamæleon, alterum quidem de hirco & delphine, alterũ de aſello qui per luſum Epeus dictus eſt, quę niſi ab eo ipſo explicarētur, minus profectò intelligerētur. Inter longæuos uerò connumeratur: nonageſimũ enim annum exceſsiſſe ſcribit in Macrobijs Lucianus, Suidas nonageſimũ nonũ. Euſebius in Simonidis ætate inconſtans eſſe uidetur. Proditum eſt à Valerio Maximo, octogeſimo illũ anno, uel potius nonageſimo legendum, carmina docuiſſe, & in eorum certamen deſcendiſſe magna etiam cum uoluptate: idq; ſe nouiſſe ſcribit Valerius ex ipſius Simonidis poëmatis. Senex etiam Simonides interrogatus quandiu uixiſſet, parum, inquit, at annos multos. autor Stobæus. Deis certè Simonidem gratum fuiſſe, ex ijs quæ Cicero & Valerius tradunt colligimus. cum enim naufragũ quendam in littore proiectum uidiſſet, & miſeratione motus eum humaſſet, moneri ſe per ſomnum uiſus eſt, ne craſtino nauem conſcenderet: poſtridie igitur haud nauem conſcendit: cæteri ſpreto hominis conſilio cum ſoluiſſent, eo ſpectante, naufragio periere. quare lætus Simonides, quòd ſomno uitam ſeruaſſet, tanti beneficij memoriam elegan-

tiſsimo carmine æternitati cõſecrauit. Non minus mirum uidetur id quod ab ijſdem ſimul & Fabio traditur, cum enim Cranone, quod Theſſaliæ oppidum eſt, apud Scopam amicum & diuitem cœnaret, carmenq́; cantaſſet, quo Scopam quidem ipſum laudarat, ſed ita, ut fit, in Caſtorum laudes diuerterat, tum Scopas iratus dixit Simonidi, eius dimidium quod dare pactus fueram, à Tyndaridis petas. Fabius inter autores magnã eſſe diſſenſionẽ oſtendit: nam non Scopam quidem, ſed Glaucum Caryſtiũ, alij Leocraten dicunt, alij Agatharchum: ipſumq́; cœnaculum nõ Scopæ, ſed Pharſali cuiuſdam: quam rem & Simonides ipſe quodam ſuorum carminum loco monſtrauit. Igitur poſtquàm ille negauerat præmium, nũciatum eſt duos ad ianuã iuuenes adſtitiſſe qui Simonidem uocarent: ad quos cum exiuiſſet, repentè triclinium corruiſſe, conuiuasq́; omnes & miniſtros ruina eliſiſſe: iuuenes qui ad oſtium adſtiterant, nuſquam amplius uiſos, quare Tyndaridas illos fuiſſe creditum eſt. quod licet fabuloſum Fabius putet, tunc primũ tamen idem ipſe & alij quamplures ſcriptores memoriæ artem exiſtimant Simonidem excogitaſſe, in colliſorum uidelicet diſcernendis cadaueribus: excelluit enim memoria Simonides: quam quidam cõparaſſe arbitrantur quibuſdam epotis medicamentis; quod

Mar-

Marcellinus Ammianus ſcribit. Philoſtratus in Apollonij uita: Memoriã, inquit, adeò exercuit, ut Simonidem quoq; ſuperaſſe creditus ſit. hymnum etiam à Simonide in memoriæ laudem compoſitũ frequenter decantabat, in quo omnia conſumi tempore, marceſcereq; ſcribit, ipſum uerò tempus nec ſeneſcens nec corruptibile circa memoriam permanere. hæc quidem Philoſtratus. Simonidem etiam quidam uolunt primum induxiſſe breuem loquendi modum, quam ex re Græci micrologiã nuncupant. Verſatus uerò eſt Simonides diu in Sicilia, quod ex Xenophontis dialogo de tyrãnide planè compertũ eſt. Sed & Theocritus poëta idem innuit in Charitum poëmate, & eius ibi interpretes. Chamæleon quoq; in eo quem de Simonide ſcripſit: Cum Syracuſis, inquit, eſſet cum Hierone Simonides, & ab illo quotidie munera ſplendida acciperet, nõ paruam ille ſibi eorum partem reponebat, quòd ſcilicet ipſe pecuniæ auidus eſſet, & turpe lucrũ faceret. cauſam ab eo quodam interrogante, cur ab eo id fieret, Splendida, inquit, eſt Hieronis magnificentia, mea uerò uenuſtas. Idem cum apud Hieronem cœnaret, nec ei leporem ut alijs appoſuiſſet, uerùm poſtea miſiſſet, ille ſic ex tempore cecinit:

οὐδὲ γὰρ, οὐδ᾽ εὐρύς περ ἐὼν ἐξίκετο δεῦρο. hoc eſt,

Huc quanquam latus, nondum peruenerat ad me.

Scribit Ariſtoteles,ab Hieronis uxore interrogatũ Simonidem,meliús ne eſſet diuitẽ,an ſapientẽ eſſe:reſpõdiſſe Simonidem,longè ſe frequẽtius intueri ſapientes in diuitũ ianuis quàm cõtrà:id certè inſinuans,ſapiẽtes locupletũ ope indigere.At meo quidẽ iudicio callidè & ſapienter magis Ariſtippus Cyrenaicus Dionyſio hoc ipſum percontãti reſpondit:Sapiẽtes ideo,inquit,pro diuitũ foribus frequentius uident,quòd probè intelligunt quæ deſint diuitibus,quibús ue egeant,at diuites minimè.Sed quòd pauló antè auarum Simonidem diximus, & lucro turpi magis operã dediſſe, quàm par ſapienti eſſe uideat: ſimili etiã de cauſa à Pindaro & Callimacho taxatur, id quod & Pindari commẽtatores obſeruant.Hinc & in auaros & ſordidos ſimul & callidos adagionẽ factũ legimus,cuius Ariſtophanes & Suidas meminere,σιμωνίδου μέλη,hoc eſt,Simonidis carmina ſeu cantica,uaria ſcilicet,& malæ artis:is enim primus in poëticã,aſtutiã & quæſtum induxit. quin & ipſe κίμβιξ à Chamæleone ea de cauſa uocat,qua dictione Græci pecuniæ auidum ſignificãt.Idem & apud Athenæum legitur. Scribit Stobæus in Apophthegmatis,Simonidem interrogatum cur ſenex eſſet auarus: reſpõdiſſe, cum moriar inimicis malo pecuniã relinquere, quàm uiuens amicos egens experiri:ſimul accuſans inſtabilitatẽ & paucitatem

citatem amicorum. Sunt quoq; in frequenti ſermonis uſu Simonidis capſulæ, id eſt, κιβώτια: quarū altera, quæ mercedis erat, ſemper plena: altera, quæ gratiarum dicitur, ſemper uacua. meminit in Gratijs Theocritus & Plutarchus cum aliubi, tum in eo qui περὶ πολυπραγμοσύνης inſcribit, & Suidas, ut alios mittam. Interrogatum uerò ab Hierone Simonidem ſcribit Cicero, quid, aut qualis eſſet Deus, diem unam poſtulaſſe ad deliberandum, poſtridie autem biduum, atq; ſic pariter deinceps duplicaſſe numerum: quam ob rem miratus Hieron, quæſiuit, quid ita faceret: tum Simonidem reſpondiſſe, quò id diutius cōſideraret, eò ſibi rem uideri obſcuriorem. Simonidem ipſum præterea cum Pauſania Lacedæmonio aliquando in conuiuio cum eſſet, ab eo rogatum legimus, ut graue aliquid & ſapientia refertum diceret: tum Simonidem riſiſſe, Memento, inquit, quòd homo es: hoc eſt, μέμνησο ἄνθρωπος ὤν. quam uocem cum Pauſanias ſpreuiſſet, tum demum eius recordatus eſt, cum omniū rerum inops in Chalciœco occluſus fame atq; inedia periret, ter enim in hæc fermè uerba prorupit: O Cæe, inquit, hoſpes magni momenti fuit ſermo tuus, ſed illum ego ob amentiam minus æſtimabā. Succurrit & illud in præſentia Simonidis, quod eſt in tertio Sympoſiacôn Plutarchi. Cum hoſpes quidā in con

uiuio ſederet, nihilq́ loqueretur: O homo, inquit, ſi tu fatuus es, ſapiens opus facis: ſi ſapiens, fatuũ. Celebratur & illud ab eodem Plutarcho, ſæpe quòd locutus eſſet, Simonidem dicere ſolitum, ſe pœnituiſſe: quòd tacuiſſet, nunquã. hoc eſt, ut poëta ſapiens canit: *Nulli tacuiſſe nocet, nocet eſſe locutum.* quam ſententiam Pythagoræ alij, alij Socrati, alij alijs attribuunt. Item reſpondiſſe cuidam dicenti, cur Theſſalos ſolos non deciperet: Indoctiores, inquit, ſunt ac rudiores, quàm ut à me decipiantur. Illud quoq; eius dictum fertur, poëſim picturam quandam eſſe loquentem, picturam uerò poëſim ſilentem. Tantæ inſuper autoritatis habitus eſt, ut à ſummis uiris celebretur. Nam & Xenophon, Attica illa Muſa, libellum de Tyrannide, Simonide & Hierone interlocutoribus fecit. Plato in Protagoræ dialogo, Socratem multa Simonidis carmina exponentem inducit, atque id maximè cum cecinit, Difficile eſſe uirum uerè bonum fieri manibus pedibusq́; & mente tetragonon, hoc eſt, quadratũ. quo loco obiter uobis obſeruandum, à Platone dictum quadratũ perfectũ, & ad ęquilibrium factum: quo pacto quoq; & Damaſcius exiſtimauit. Sed & de tetragono, hoc eſt, quadrato homine Ariſtoteles Moraliũ primo, & Rhetoricorũ tertio meminit: unde & quadrati numeri, & quadra-

ta

ra Roma, & hominis ſtatura quadrata, perfecta ſcilicet, & ad æquilibrium facta: & quadratum corpus apud Celſum & Columellam: hinc & quadrati uerſus. Quòd uerò Græci de Hercule prouerbium fecere, τετράγωνος, aliter etiã exponitur quàm à noſtris quibuſdã, qui prouerbia interpretati ſunt: nam & hoc idem de Mercurio dictum eſt. Sed his de rebus hactenus, ne plura inculcemus, aliàs copioſius hæc diſputata legetis: nunc reliquum uobis de Simonide penſum aſſero. Scribit Plutarchus, Themiſtoclem in Athenienſiũ republica principem, Simonidi rem parũ iuſtam petenti reſpõdiſſe: Sicut neq; tu, inquit, Simonide bonus ſis poëta, ſi præter modulos poëma concinas: ita nec ego bonus ſim princeps, ſi præter leges iudicem. Simonidis & hoc exiſtimatur, ἀνάγκᾳ δ᾽ οὐδὲ θεοὶ μάχονται, hoc eſt, cum neceſsitate neq; deos pugnare. Fuit quoq; Simonides, ut Ariſtoteles obſeruat, adeò humiliũ uerborum cõtemptor, ut cùm mulabus uiciſſet, earum nomen ſuo carmini inſerere non eſt dignatus, uerùm ita circunſcripſit, χαίρετ᾽ ἀελλοπόδων θυγατέρες ἵππων. ſaluete, inquit, uentipedum equorum filiæ: qua in re tamen illum Ariſtoteles irridet, Cur non, ait, & aſinorũ mulæ filiæ? At uerò diuerſum, inquit Piſo, de Simonide Quintiliani iudicium eſſe uidetur, quàm quod tu modò ex Ariſtotele retu-

liſti. Dic planè Piſo, inquam, quid de Simonide tuus Fabius, cuius adeò uerba tenes. Tunc ille: Simonides, inquit, tenuis, alioqui ſermone proprio, & iucũditate quadã commendari poteſt: præcipua tamẽ eius in commouenda miſeratione uirtus, ut quidam in hac eum parte omnibus eiuſdem operis autoribus præferant. atq; hæc quidem de illo Fabius. Sed Ariſtoteles, inquam, uerba tantum cenſuit, Fabius & uerba & ſenſa. Fuerunt & alij Simonidis nomine poëtæ, inter quos ille, qui huius fuit filius exiſtimatus, ab alijs uerò ex filia nepos, qui ante bellum Peloponneſiacũ floruit, tresq; genealogiarum libros reliquit, & totidem inuentionũ. Fuit & tertius Simonides Crinei, iambographus, ex Amorgo, ut Strabo, Athenæus & Stephanus docent, quem nonnulli iambicorum carminum inuentorem credidere. hæc eius opera tradũtur, Iambi, Elegia, duobus libris diſtincta. Floruiſſe aiunt poſt Troiana tempora annis CCCC. Fuerunt & alij huius nominis poëtæ, ſed non huius ordinis, de quibus aliorum dierum ſermonibus egimus: quare iam ad Pindarum accedamus, qui, ut Fabius ait, longè inter nouem Lyricos princeps, id quod & ex pictura facilè cognoſci dabat: auguſtiori enim ſpecie quàm reliqui, quæ pictoris fuit induſtria, erat in tabula depictus. Floruit uerò, ut ſcribit Euſebius,

Pindarus.

bius, Pindarus LXXVI Olymp. quo tempore in ſcena florebat Aeſchylus, & Gelon tyrannus obtinuit Syracuſas, uixitq; uſque ad tempora Hieronis, Gelonis fratris, ad quem et hymnos ſcripſit. Dinomeni enim filij quatuor fuere, Gelon, Hieron, Polyzelus et Thraſybulus. Alij quidem LXV Olympiade eum uixiſſe ſcribunt, quos inter Suidas: ſed hoc tempore natum putarim, illo uerò claruiſſe. Quo eodem tempore Xerxes in Græciã ingẽtes illas copias terra mariq; ductabat, Pindarus tum XL annũ agebat. Thebis utiq; natus, unde & Dircæus cygnus uel olor à poëtis nuncupatus eſt. Natum quidem eum ait Stephanus in uico uel regiuncula Cynocephalorum, id quod & ipſius poëtæ cõmentatores affirmant: neq; enim craſſus aër ſemper incultos ac rudes homines profert, nam in eo natus Pindarus, Lyricorũ omniũ fuit, ut græcè dicam, ἐνδοξότατος. Patrẽ, ut quidam ſcribunt, Scopelinũ tibicinem habuit, à quo ea arte primũ inſtitutus fuiſſe traditur. Qui rem melius ſcrutati ſunt, Pindarũ aiunt Daiphanti filium: alij licet Pagonidæ & Myrtidos poëtriæ dicant, quam & Myrtô uocatam ab aliquibus inuenio. Sunt qui eius diſcipulum ſcribant, nec Pagonidæ uxorẽ, ſed cuius modò meminimus, Scopelini, à quo Pindarus Laſo Hermioneo lyrico poëtæ erudiendus traditus fuit, qui non longè poſt,

magiſtrũ magno interuallo ſuperauit. Non deſunt inter ſcriptores, qui Pindari matrem Clidicen nuncupent, eundemq́ Daiphantũ & Scopelinũ fuiſſe: quod in Pindarũ grammatici obſeruant. Fratrem habuit Pindarus Erotionem nomine. Duxit & uxorem Timoxenam, ex qua filios tres ſuſtulit, marem unum Daiphantum: fœminas duas, Eumetin, quam Polymiten ab alijs uocatam lego, & Protomachen: quibus etiam in Pythionico quopiã hymno præcipit, ut matri Deûm & Pani nocturna ſacra facerent: hos enim deos ſumma ueneratione ac pietate coluit, domumq́ poſſedit, deorũ matri templo con iũctam: quod cum ipſe & Philoſtratus, tum ipſius quoq; Pindari expoſitores planè oſtendunt. Nec minus quoq; Apollini gratus fuiſſe dicitur, adeò ut eorum munerum, quę in ipſius dei templo offerebantur, μερίδα, hoc est, partem à deo ſibi aſsignatam acciperet, indiesq́ à ſacerdote uocaretur ad cœnam: id enim apud Delphos Pythia antè prædixerat: qua re factum eſt, ut nomen Pindari latè per omnem Græciã celebre haberetur: ſed & apud reges & reſpublicas nõ modò cum in uiuis ageret, ſed & poſt mortem gratum illum fuiſſe hiſtorię probant. Nam cum Thebas Alexander, ut Arrianus & Plinius referunt, diriperet, Pindari uatis familiæ penatibusq́ parci iuſsit: id quod & antea Lacedæmonios

monios feciſſe legimus, propter hanc in ipſius poëtæ domo metro trochaico hypermetro factam inſcriptionem: Πινδάρου τοῦ μουσοποιοῦ τὴν στέγαν μὴ καίετε. hoc eſt, Pindari poëtæ tectum ne cremate: quæ uerba ab Alexandro pro ædibus inſcripta fuiſſe Dion teſtatũ reliquit. Pręclara ſunt iſta profectò, Piſo ait, Pindaricæ fidis præconia. Cui ego: Præclara inquam, ſed quæ ab eo edita fuere longè magis mihi illuſtria uidentur: compoſuit enim ultra XVII libros, inter quos hi numerantur, qui nunc in omniũ manibus & ore uerſantur, Hymni in quatuor Græciæ certaminum uictores, uario carminum genere conſcripti, ac Periodi nomine celebrati. reliqua eius ſcripta perierunt, Pęanes, Dithyrambi, Scolia, Epitaphia, Encomia, Threni, Proſodiæ, Parthenia, Enthroniſmus, Bacchica, Daphnephorica, Hyporchemata, Dramata tragica, quæ & ab Hermogene, ubi de ſermonis caſtitate agit, ualde celebrantur. Scripſit item epigrammata epica, & ad Græcos oratione ſoluta admonitiones. Diuinam tamen hãc poëtices facultatẽ in geneſin tranſtulit Villius, uel ut uulgò appellatur, Iulius Firmicus Maternus: natum enim eſſe Saturno in nono ab horoſcopo loco cõſtituto in Geminis: quæ genitura, ut ipſius Firmici uerbis utar, diuinum poëtam Lyrici carminis reddit, qui choreas Libero & rhythmos,

ſed & rara religioſi carminis modulatione cōponat. Atqui ego in eius potius ſtudium & naturæ corporis habitum refero, quàm in aſtrorum coitiones motusq́ꝫ: quæ omnia mira diligentia & facundia uterqꝫ Picus, pater ſcilicet & magnus patruus huiuſce noſtri Pici pueri, refellerunt: & idcirco nos reliquum potius uitæ referamus. Pindarus igitur cum adhuc in cunis eſſet infans, apis tãquam in alueare, in ore ipſius mella & fauos depoſuit, id quod & Platoni diuoq́ꝫ Ambroſio contigiſſe, græcæ & noſtræ hiſtoriæ tradunt, diuinæ certè cuiqꝫ ſuauitatis ſingulare præſagium. Alij uerò, inter quos Pauſanias, prodiderunt, cum adoleſcentulus eſſet Pindarus, æſtiuoq́ꝫ tempore Thebis Theſpias iret, æſtu meridiano fatigatus, præ ſomno ac laſsitudine paululũ è uia declinauit, proſtratusq́ꝫ cum dormiret, aduolantes ad eius os apes in labris mellificarunt. huius quoqꝫ rei mentio eſt in græco quodam carmine, quod de uita Pindari inſcribitur. Sed multò locupletius hanc rem in ſecundo imaginum ſcríbit Philoſtratus, ubi elegantiſsimè Pindari imaginem effingit, uitamq́ꝫ perſtringit. Sed enim iunior fuit Pindarus quàm Simonides, quem & aliquando audiuiſſe fertur: Corinnæ uerò æqualis, à qua & aliquando in certamine uictus fuit, ut in eius imagine planius referemus. at Bacchylide ſenior fuit.

Sed

Sed iam quæſo attendite, quod à Pauſania proditũ ei cõtigiſſe iam ſeneſcenti: Pindaro, inquit, per ſomnũ Proſerpinã deam obuerſatam eſſe, & apud eum queſtam, quòd cæteri quidem dei ab eo hymnis celebrati forẽt, ſolam ſe ab eo præteritam: id uerò ſe facturum cũ ad eam ueniſſet, pollicitus eſt Pindarus. at cum ante decimum diem is diem obijſſet, anui cuidam affini, quæ carmina perſæpe canere cõſuerat, per ſomnũ aſtitit, hymnumq́ in Proſerpinã deam ille concinuit, quem illa experrecta ſtatim excripſit, & alijs concinendum tradidit. miraculũ quidem hoc: at obitum illius iam Valerij Maximi uerbis referamus. Pindarus, inquit, cum in gymnaſio ſuper gremiũ pueri, quo unicè delectabatur, capite poſito quieti ſe dediſſet, non prius deceſsiſſe cognitus eſt, quàm gymnaſiarcho claudere eum iam locum uolente, nequaquã excitaret: cui quidem, inquit, crediderim eadem benignitate deorũ, & tãtum poëticæ facundię, & tam placidũ uitæ finem attributũ. hęc Valerius. Sed par eſt audire et Plutarchũ, quid de hac Pindari morte ſcribat in paramythica, id eſt, cõſolatoria oratione ad Apolloniũ. De Agamede, inquit, et Trophonio ait Pindarus, cũ in Delphis templũ cõdidiſſent, eos mercedẽ ab Apolline petijſſe: ſeptima ſe die eis redditurũ deũ promiſiſſe, iuſsiſſeq́ interea eos epulari; ijs ita, ut ſibi iuſſum fuerat,

facientibus,ſeptima demũ nocte dum quie-
ſcerent,interijſſe proditum eſt,inquit:& ipſi
Pindaro per eos qui à Bœotijs ad oraculum
miſsi fuerant ſciſcitanti,quid optimum ho-
mini cõtingeret, promantin, hoc eſt,uatem
reſpondiſſe, id quod neque ipſum latêret, ſi
quid ipſe de Agamede & Trophonio ſcripſe
rit:idq; ſi experiri uellet, non multò pòſt illi
manifeſtum futurum: itaq; perſuaſum,quæ
ad mortem pertinerēt, cogitaſſe Pindarum,
atq; ita non multò pòſt diem ſuum obijſſe.
Scribit & hoc Suidas, cum perijſſet Pinda-
rus, inquit, ut quod optimũ in uita eſſet ſibi
daretur, in theatro ei cõtigiſſe,ut in genibus
ſibi dilecti pueri moreretur, annum agens
quintum & quinquageſimũ.puero uerò illi
nomen fuiſſe Theoxeno legimus, qui,ut A-
thenæus ſcribit,Tenedius erat. Leguntur &
hodie Pindari uerſus in hunc ipſum puerũ;
quibus ſe radijs ex illius facie prodeũtibus
atq; emicantibus mirabiliter affici ait. Prodi
tum quoq; eſt hiſtoria,Thebanis cum Athe-
nienſibus diſsidentibus,cum Pindarus quo
dam ſuo carmine ſcripſiſſet, ὦ ταλαιπώραι καὶ με-
γαλοπόλιες ἀθάναι,hoc eſt,ô infelices,& magni
fica urbs Athenæ,à ſuis ciuibus Thebanis
magna pecunia mulctatum fuiſſe:quod ubi
Athenienſes reſciuere,auri tantundem ei re-
ſtituerunt. Cum item aliàs fulcimentum ac
ſuſtentaculum Græciæ Athenas appellaſſet,
hoc

hoc eſt, ἔρεισμα ἀθάναι, Laconem tum quendam ſtatim ſubintuliſſe, citò Græciam funditus ruituram, ſi huiuſmodi, inquit, fulciatur ſuſtentaculo. atq; hæc quidem in præſentia de Pindaro. Tu uerò Piſo quę de illo Fabius, iam recita. Et Piſo: Nouem, inquit, lyricorũ longè Pindarus princeps, ſpiritu, magnificẽtia, ſententijs, figuris, beatiſsima rerum uerborumq; copia, & uelut quodam eloquentię flumine: propter quod Horatius eum merito credidit nemini imitabilem. hactenus Fabius. Sed & plurimum Horatij carmine celebratur. Rectè dixiſti, inquam, Piſo: nam & Arceſilaum maximum philoſophũ dicere ſolitum accepimus, Pindarum poëtam idoneum eſſe præcipuè uerborũ uocem implere, ac eorũ copiam præbere. Sed pręter hunc Pindarum alter etiam fuit huius ſororis ſeu fratris filius, & ipſe Lyricus poëta, Scopelini filius, cuius (ut ſcribit Suidas) cum Alexander Thebanos omnes, præter ſacra & ſacerdotes, captiuos faceret, ædes & poſteros ac domeſticos ſeruauit, ob prioris Pindari memoriã. Arrianum citat Suidas, cuius hæc fermè ſunt uerba in primo: Parſum eſt, inquit, in direptione Thebarum unius Pindari poëtæ tectis ac poſteris in honorem Muſarum. Sed iam de his ſatis. Poſt Pindarum erat Anacreontis imago, cuius pater Scythinus dictus, à quibuſdam Eumelus, ab *Anacreon.*

aliјs Parthenius, ſeu Ariſtocritus uocatus. Fuit uerò Anacrēo, autore Strabone, Teius, ex urbe Teo, quæ in media Ionia fuiſſe dicitur: & idcirco ipſe lingua Ionica, in iјs quæ ſcripſit carminibus, uſus eſt. Porphyrio in Horatium, Teion, inquit, urbem in Paphlagonia eſſe Salluſtius indicat, quum de ſitu Pontico loquitur: unde eſt apud Ouidium, Teia Muſa. & apud Horatium, Fides Teia: & idem alibi,

Non aliter Samio dicunt arſiſſe Bathylo
Anacreonta Teium.

puſionem enim Bathylum Anacreon amaſſe traditur. Leonides epigrāmatôn ſcriptor Bathylum & Megiſtea eius pueros nominat. Simonides & ipſe epigrāmatographus, Megiſtea & Smerdiei Thraciū amorem, hoc eſt, ut quidam interpretantur, obſcœnū minusq́; pudicum, utpote apud Thraces excogitatum, ſeu, quod uerius uidetur, ut etiam Antipater Sidonius innuit ſuo carmine, & apertè Max. Tyrius oſtendit, quòd puer ipſe Smerdieus tantopere ab Anacreonte amatus, fuerit Thracius, quem Smerdin alio loco uocauit. Eurypylen quoq; puellam amauit, quod idem ſcribit Antipater. Hinc (ut puto) Cicero, Anacreontis quidem, inquit, tota poëſis eſt amatoria. idem Ouidius: à quo & illud canitur, quòd ſcilicet uini appetentior fuerit: quod & ipſe Anacreon indi-

cat

eat hoc, qui legitur, uerſiculo, *οἰνοπότης δὲ πεποίημαι*. & hoc qui à Demetrio Phalereo adducitur, *τὸ φέρ' ὕδωρ, φέρ' οἶνον ὦ παῖ.* atque eo etiamnum carmine iambico dimetro catalectico, quo Vulcanum alloquitur ut ſibi uaſculum fabricet, quod inter græca epigrammata legitur, & in Noctibus Atticis Gellij: tametſi quidam id pernegent, ut in Autumedonte pluribus dicemus. Sed & à Simonide iuniore, *οἰνοβαρὴς* Anacreon, id eſt, uino grauis uocatur. Antipater etiam Sidonius in tertio Epigrammatôn idem pluribus uerſibus oſtendit. quid igitur mirum, ſi pronior is in utranque Venerem fuerit? uulgaro enim apud Græcos carmine, utriuſque amoris inſatiabilis ſenex fuit. Hinc & Grammatici qui in Pindarum commẽtaria ſcripſere, Anacreõtem produnt amore percitum, non in deos, ſed in pueros hymnos ſcripſiſſe, quos & deos ſuos appellare ſolitus erat. Dion hos Anacreontis uerſus ad Cupidinem citat:

O domitor rerum & dux Amor,
Qui cum nymphæ cæruleæ
Et purpurea ludit Venus,
En genua ſupplex amplector tua,
Tu propitius teneras exaudi preces,
Faue Cleobulo, ſuſcipe amorem meum.

De hoc uerò puero Cleobulo hiſtoriam, ſi non fabulam potius, apud Max. Tyrium comperi.

Cum ebrius,inquit,ac parum pedibus inſi-ſtens eſſet Anacreon, in Panio Ionum foro nutricem quampiam Cleobulum infantem deferẽtem obuiam habuit:illosq́; præ temulentia impulit,ſimulq́; conuicio & cõtumelia. Tum uerò Anacreonti eſt nutrix facta irata,deumq́; rogauit,ut quò maiore puerũ conuicio affecerat,eò in poſterũ maiore laude celebraret: idq́; poſtea eueniſſe traditur: adoleuit enim infans,omniumq́; eius ætatis formoſiſsimus euaſit,quem Anacreon mox multis uerſibus celebrauit. Et hæc quidem Maximus de Cleobulo. Pauſanias etiã Anacreontis ebrij ſtatuam deſcribit, in quam,ut opinor,adhuc extat Leonidi poëtę carmen. Qua uerò ætate uixerit Anacreon, uariè à ſcriptoribus traditur. Euſebius quidem LXI Olympiade eum cõmemorat:alij, ut Suidas refert, LXII. quo tempore Sami felicem tyrãnidem Polycrates exercuit,à quo & Anacreon ipſe ſummopere amatus, ita ut ei frequentiſsimè aſsiſteret,quod Herodotus ſcribit. Tradunt Græci ſcriptores, quod & Arſenius in Græcis collectaneis retulit, quòd Anacreon cum donatus quinq; talentis ab ipſo Polycrate fuiſſet, eum duabus noctibus ex cogitatione penè ſomno caruiſſe: qua ex re ea reſtituit,dicens, ὃ τιμᾶσθαι αὐτὰ τῆς φροντίδος. Strabo quoq; Anacreontis poëſim Polycratis laudes continere ait. Sunt etiam qui

non

non quidem xxv Olympiade,ut perperàm apud Suidam ſcribitur, ſed LXV uixiſſe uelint,quo ſcilicet tempore Cyrus & Cambyſes regnarunt: quod Suidas refert. Nec deſunt qui huius poëtæ ætate ſcribant, Teios relicta urbe in Abderam Thraciæ demigraſſe,cum haudquaquā Perſarum cōtumelias, uel, ut Suidas ait, Heſtiæi inſolentiam ferre poſſent: unde illud prouerbij loco uſurpatum,Abdera pulchra Teiorum colonia,cuius mentio eſt apud Strabonem.Scripſit uerò præter hymnos Anacreon elegias & iambos lingua Ionica:idem & mela,quæ Anacreontia dicta ſunt, quæ ſuauia & iucunda fuiſſe innuit Gellius, meminit Hephæſtion, & Dion Pruſieus. Scripſit & rhizotomica, quæ in cōmentarijs Nicandri citantur: niſi fortè hæc ſint alterius Anacreontis. Acron Horatianus interpres ſuper ea Horatij uerba, *Nec ſi quid olim luſit Anacreon Deleuit ætas*: ideo luſit,inquit, quia iocis & conuicijs digna cantauit. Anacreon autem ſatyram ſcripſit amicus Lyſandri.Alij dicunt,quòd ſcripſit Circen & Penelopen in uno Vlyſſe laborantes:unde in primo libro,Dices laborantes in uno Penelope uitreāq; Circen. Neanthes Cyzicenus barbiton ait Anacreontis poëtæ inuētum fuiſſe, ut trigonon Ibyci, id quod & in cœnis Athenæi à Vlpiano refertur. Inter longæuos uerò connumeratur à

Luciano, quòd quinque & octoginta annos natus obierit. Plinius & Valerius Maximus acino uuæ paſſæ Anacreontem ſuffocatum tradunt: qua de re hoc eſt noſtri Cælij carmen:

At te ſancte ſenex acinus ſub tartara miſit,
Cygneæ clauſit qui tibi uocis iter.
Vos hederæ tumulum, tumulum uos cingite lauri,
Hoc roſa perpetuo uernet odora loco.
At uitis procul hinc, procul hinc odioſa faceſſat,
Quæ cauſam diræ protulit una necis.
Creditur ipſe minus uitem nunc Bacchus amare,
In uatem tantum quæ fuit auſa nefas.

Plato non ſemel ipſius meminit, ut in Theage, & in Hipparcho, à quo & ei nauem quinquaginta remorum obuiam miſſam ſcribit.

Ibycus. Sed iam de Anacreonte ſatis, quem poëta Ibycus ſequebatur Phytij filius, ſiue (ut alij tradunt) Polyzeli, Meſſenij hiſtorici: alij Cerdantis. Rhegyum notiſsimã Italiæ urbem patriam habuit, ex qua digrediens in Samum inſulam migrauit, quo tempore Samiorum rempublicam Polycratis pater adminiſtrabat, quinquageſimã circiter Olympiadem, ut apud Græcos ſcriptores legimus: quo tempore apud Lydos Crœſus regnabat. Leguntur pleraq; in Ibycum græca epigrammata, ex quibus eum facilè colligimus procliuiorem in puerorum amores, id quod & Marcus Cicero his uerbis innuit:

innuit: Maximè uerò, inquit, omnium flagraſſe amore Rhegynum Ibycum apparet ex ſcriptis. Idem & poſt Ciceronem Athenæus, & Suidas. Plato quidem Parmenidem hæc fermè dicentem in eius nominis dialogo induxit: Tunc demum, inquit, Parmenides neceſſe eſt obtemperare, etſi mihi uideor in id quod paſſus Ibycius equus, incidere, cui profectò equo athletæ ſeniori curruum ſubituro certamen, & propter experientiam euentum extimeſcenti, Ibycus ipſe ſe conferens, Inultus, inquit, & ipſe iam ſenex ad amores regredi cogor. hactenus Plato, ut Marſilius uertit. Hunc ipſum præterea Ibycum ſambycam excogitaſſe Græci tradunt, quæ trigonæ, id eſt, triangularis citharæ ſpecies eſt, quã & ab aliis iambycam uocitatam inueni, quod cum ea iambea canerentur, uti eſt apud Suidam. At uerò Ibyci mortem Plutarchus & Antipater, nec ab his multum diuerſè Suidas, retulere. Cum in quadam, aiunt, ſolitudine Ibycus à latronibus deprehenſus eſſet, ut ab iis interficeretur, forte fortuna accidit ut inde præteruolarent grues, quas intuens inquit: Quas uolantes uidetis aues, aliquãdo fortaſsis continget meæ necis ultrices fieri: & ſimul dicto cæſus occubuit. Poſt hæc autem latronum unus, cum in ciuitate grues conſpicatus eſſet, inquit, Ecce Ibyci ultrices. quod

cum quiſpiam audiuiſſet, rem detulit. ita quidem Suidas. ut uerò Plutarchus, Latrones, inquit, nihil tale timentes, in theatro, uel ut alij, in foro cum ſederent, ecce ſuperuolantes inde grues cum uiderent, ridentes per iocum ita inter ſe ſuſurrabant, *ἰδὲ αἱ Ἰβύκου ἔκδικοι*, hoc eſt, ecce Ibyci ultrices: quæ uerba cũ ex circũſtantibus quidam excepiſſet, ad ciuitatis principes detulit: qui latrones de Ibyco percontati, & ab ijs minus conſtanter cum reſponderetur, inquiri Ibycum præcipiunt: cum nuſquam gentium inueniretur, tormẽtis ſcelus fateri latrones adegere, atque ita Ibyco pœnas perſoluerunt. hiſtoriã perſtringit hoc uerſiculo Auſonius:

Ibycus ut perijt, uindex fuit altiuolans grus.

Gregorius quidem Nyſſenus epiſcopus & magni Baſilij frater, hiſtoriam hanc de Ibyci interitu penè totidem uerbis exponit libro octauo, quo librò de prouidentia diſſerit. ciuitatem uerò Corinthiorũ eam fuiſſe aſſerit, quæ de latronibus ſupplicium ſumpſit. quibus ex uerbis facilius intelligimus carmen in Antipatri Sidonij epigrammate, quo hanc hiſtoriam perſcribit, & *σισυφίην κατὰ γαῖαν* ait id facinus uindicatum. Epigramma recitabo, latinum à quopiam factum:

Quondam ad deſertum uenientes Ibyce littus,
Vitam prædones eripuere tibi.
Sæpe gruum nubem imploranti, quæ tibi teſtes
Aduenere

Aduenere necis cum morerere tuæ.
Attamen haud fruſtra,ſiquidem clangore uolucrum
Siſyphio cædem eſt Eumenis ulta ſolo.
Latronum genus heu cupidum lucri atque rapinæ,
Cur uos nequaquam terruit ira deûm?
Quandò nec Aegiſthus,uatem qui occiderat olim,
Atrarum occurſus fugerat Eumenidum.

quod ubi Piſo recitaſſet, ego inquã:Neſcio quo pacto græcum meas magis implet aures. Sed nos potius cætera. Fecere hac eadem de re prouerbium, Ibyci grues, uel ut *Prouerb.* ab aliĳs profertur, Ibyci ultrices, in eos,qui quibus nocuerunt, dant pœnas. Ab Ibyco ibycinon inſtrumẽtum muſicum, quo & in militia Gallos uſos eſſe, & Romanos legimus. Appellantur & ibycaneta, ab Ibyco inuentore. item ibyceon ῥησείδιον, id eſt,dictiuncula quæ ſacris conueniret: qua de re plura Suídas. Laudantur uerò à Græcis ſcriptoribus Ibyci opera ſeptem,lingua Dorica conſcripta,illudq́; cumprimis quod Gorgiæ inſcriptũ fuit,in quo Ganymedis & Tithoni raptum elegãtiſsimè executus fuerat. atq; hæc quidem mihi de Ibyco in pręſentia comperta. Nunc iam igitur uobis de ultimo inter Lyricos Bacchylide agam. Fuit *Bacchylides.* autẽ, ut Strabo ait, fratris Simonidis filius, ex Iulide Cææ inſulæ ciuitate, ex qua etiam Simonides,ut paulò antè diximus. Facit me dubium Lutatius grammaticus,ita in ſepti-

mo Thebaidos Statianæ ſcribens: Alcmena, inquit, ciuitas eſt Bœotiæ, in qua regnauit Herculis filius: hinc Bacchylides græcus poëta fuit, quē imitatus eſt Horatius. Quid nunc ſuper hoc ſtatuam, non habeo, quandò hic ipſe grammaticus mendoſiſsimus legitur. Octogeſima uerò prima, ut apud Euſebium notatum eſt, Olympiade floruit. Milonem patrem habuit, ut Pindari expoſitores tradunt, id quod & græco carmine comprobatū inueni: quo fit ut illos falli putem, qui corrupta Suidæ exemplaria ſecuti, Medonem Bacchylidis patrem dixere. Milon quippe patrem habuit Bacchylidis nomine, qui inter athletas haud ignobilis fuit, de cuius, id eſt, aui nomine poëta nuncupatus. Scribit Plutarchus in libello de exilio, in Peloponneſo carmina compoſuiſſe. Celebrat uerò Bacchylidis hymnos, qui apopemptici dicuntur, Menander græcus rhetor. Sunt autē apopemptici hymni, ab aliquibus apodemptici uocati, qui dei cuiuſpiam peregrinationem continent, de quibus primo dialogo plura uobis retuli. Extat, quod ſciam, Bacchylidis carmen inter græca epigrammata, antiqua Venere inſignitū. Scribit Porphyrion, quòd Bacchylidē imitatus eſt Horatius cum aliubi, tum præcipuè ea ode, cuius hoc eſt initium, *Paſtor cum traheret per freta nauibus.* qua poëta Nereum Paridi futura uaticinantem

ticinãtem inducit, at uerò Bacchylides Caſſandram. Iulianum Cæſarem, ſcriptum reliquit Ammianus Marcellinus, adeò Bacchylidis carminibus delectatum, ut & uiuendi præcepta ab eo deſumpſerit: ut illud de caſtitate. cum enim apud hunc poëtam legiſſet, ut egregius pictor uultum ſpecioſum effingit, ita pudicitia celſius conſurgẽtem uitam exornat. Scribunt Pindari interpretes in Pythijs, Bacchylidis poëmata apud Hieronem Pindaricis eſſe prælata. Porrò tres Aelianus Bacchylidis nomine fuiſſe memoriæ prodidit: primum hunc ipſum lyricum, alterum Atheniẽſem, tertium Arcadium. Atq; hactenus quidem de nouem lyricis à nobis dictum: deinceps, cum parum quieuerimus, ad reliquos, qui in his tabulis erant, lyricos poëtas deſcendemus. Sic agemus, inquit Piſo: & ſimul cum puero nõnihil ſpatiatus, ad me reuerſi, ſic ego: Poſt nouem, inquam, lyricos penè innumerabilis fuit turba poëtarũ, inter primos uerò Diagoras, qui, quòd ex inſula una Cycladum Melo fuit, Melius eſt uocitatus, etſi perperã alicubi Suidas alijq; Mileſium uocãt. Huic pater fuit Teleclides, ſeu Teleclytus (utrunq; enim legi.) Poëta uerò cãticorum fuit Diagoras: & cum ſeruus eſſet, & Democrito placuiſſet, decem millibus drachmarum ab eo redemptus eſt, & ab eodem ipſo reliquis diſciplinis apprimè eru- *Diagoras.*

ditus, ita ùt philoſophus quoq; haberetur. Poſt quidem Pindari & Bacchylidis tempora uixit: etſi cum Bacchylide Euſebius in Chronico deſcripſit. Sextus Empericus in eo qui eſt contra phyſicos, Diagoram quidem dithyramborũ poëtam, non canticorũ facit, idq́; eius carmine atteſtatur, quod hòc anapæſtico concluſit,

κατὰ δαίμονα καὶ τύχην πάντα τελεῖται.

Fuit autem Diagoras ἄθεος cognominatus, ut alij pleriq;, quòd erga deos parum pius extiterit, & in eos ea ſcripſerit quæ nefas ſit audire: eorum etenim poteſtatẽ negauit, traxitq́; ſecum alios in qua ipſe fuit impietatẽ: quamobrem, ut Ioſephus cõtra Appionem ſcribit, urbe pulſus, eiq́; qui illum interfeciſſet, præmium propoſitum. In hoc autem impietatis crimen incidiſſe ita legimus. cũ adoleſcentem quempiam accuſaſſet, à quo liber, quem ipſe compoſuerat, ſubreptus eſſet, idq́; adoleſcens à ſe factum peieraſſet, deinde librum cum perinde ac ſuum edidiſſet, & magnum ex eo ſibi nomen gloriamq́; comparaſſet, Diagoras quia impunè adoleſcentem in tanto fortunæ ſucceſſu peieraſſe uideret, deos eſſe, homo ſtultiſsimus negauit. Scribit Suidas, quòd cum pleroſq; à religione Diagoras auocaſſet, & ne ſacris initiarẽtur prohibuiſſet, myſteriaq́; & irriſiſſet & manifeſtaſſet, Diagoram ab Athenienſibus proſcri-

ptum

ptum fuiſſe, & talentum interfectori aſcriptum, & uiuum afferenti duo: idq; notatum in ærea columna ab Atheniēſibus: cuius rei meminit & Ariſtophanes ἐν ὄρνισι fabula. ab hoc ideo factum eſt prouerbium, Diagoras Melius, in eos qui ſine religione & deorum pietate uiuunt. Illud ſanè obſeruatur à Græcis, Socratem ideo Melium nuncupatum ab Ariſtophane, quòd fuerit ut Diagoras impius. Alij ideo exiſtimant, quòd Ariſtagoræ dithyramborū poëtæ Melij diſcipulus fuerit. Melij uerò omnes male audiebant, quòd parum erga deos pij eſſent, unde & ab Atheniensibus ea cauſa Melos inſula direpta eſt. Alia pleraq; hac de re à grammaticis afferuntur, quæ ideo omitto, quoniā ad Diagoram nihil. Proditum eſt hiſtoriarū monumentis, cum fortè Diagoræ amicus quidā deos eſſe ita argumentaretur, quòd deis ipſis uotiuæ eſſent tabulæ affixę: ita ſit, Diagoras inquit, illi enim nuſquam picti ſunt qui naufragiū fecere, & in ipſo mari periere. Cum autem aliquando eſſet in naui, ac nautæ ui tempeſtatis laborarent, atq; ei dicerent, non iniuria id ſibi periculū imminere, quòd eadem naui illum accepiſſent: tum ille in eodem nauigationis curſu alias multas laborantes oſtendit, quęſiuitq; num in ijs omnibus Diagoram uehi crederent? atq; ita eos eluſit. Habitauit quidem Diagoras primùm in Melo Prouerb.

inſula, quouſq; ea capta eſt: deinde Athenis, demum Corinthi, ubi & deceſsit. Meminere uerò Diagorę cum latini & græci ſcriptores plerique. Tunc ad me conuerſus Piſo: Putauit, inquit, qui in Lucretiũ ſcripſit cõmentarios, Lactantium Firmianũ in libro de ira Dei caſtigandum, & Diagoram, quo loco prius Pythagoras legebatur, reſtituendum. Cui ego ſubridens: An tu ſemper in ijs nugis uerſaberis, in quibus pleriq; deſipuere? non uides totũ illum Lactantij locum ſumptum eſſe ex M. Cicerone de natura Deorũ, ubi Cotta loquitur? Protagoramq; legendum, non Pythagoram, ut prius, nec ut ille ſomniauit, Diagoram. Nam & Protagoras inter illos connumeratus eſt, qui ἄθεοι, hoc eſt, impij cognominati ſunt: quod idem ipſe Cicero & Lactantius alibi, hoc eſt, libro primo Inſtitutionum, & Sextus Empericus, & Plutarchus, & Suidas (ut alios mittam) manifeſtiſsimè oſtendunt. Sed de hoc profano & impio iam ſatis. quem ſequebatur Hippicus, & ipſe poëta Lyricus, à quo Hippium & Hippicum pedem excogitatum, ſunt qui opinẽtur quadrifariam diuiſum, ut à grammaticis in poëtices deſcriptione planè oſtenditur. Poëtæ uerò ipſius poſt grammaticos meminit & Euſebius in Temporibus. Hunc ſequebat Melanippides Critonis filius, qui & ipſe, ut Diagoras, Melius, non ut quidam

Hippicus.

Melanippides.

ſcribunt,

ſcribunt, Mileſius fuit, ſed nõ ut ille impius: nam ut Clemens in Stromatis tradit, ita de Deo patre cecinit: *κλῦθί μοι ὦ πάτερ θαῦμα βροτῶν, τὰς ἀειζώας μεδέων ψύχας.* hoc eſt, Audi me, ô pater, miraculum mortalium, qui regis immortales animas. Poëta uerò fuit lyricus; hoc eſt, ut idem ſcribit Clemens, melopœus: in primisq́ dithyrambos ſcripſit, & poëmata epica, & epigrãmata, & elegias, aliaq́ nõnulla. Hunc ipſum legimus in conficiendis dithyrambis multa innouaſſe. Sunt qui Perdiccæ regis tẽpore floruiſſe ſcribant, & cum eo quoq́ uerſatum, Olymp. circiter LXVI. Sunt qui duos potius Melanippides fuiſſe aſſerant, ut eſt apud Suidam, ſecundumq́ aiunt prioris nepotẽ ex filia, & eiuſdem generis carmina ſcripſiſſe. Sunt & qui tertium addant Priamenum falſo, ut ſtatim in Philoxeno uobis recitabo. Sed de Melanippide præterea Athenæus cum alibi, tum in XIIII multa, ubi de tibijs agit à Pallade propter oris deformitatẽ proiectis. meminit eius & Plutarchus, qui & in Muſica quoſdam Pherecratis Comici uerſus affert, quibus ait, Melanippides mihi prima malorum labes, Duodecim qui fidibus me remiſsiorẽ iners laxamq́ effecit: & cætera quæ in ipſius Pherecratis imagine adduximus: nam antiquis illis temporibus ad huius uſq́ Melanippidis tempora, tibicines erant poëtarum mer-

cenarij. Qua ex re patet, & poëtas antiquiores eſſe, & poëtis ipſis tibicines ſubminiſtrare ſolitos. Sed de his ſatis. Non longè à Melanippide imago erat Philoxeni, qui Euletidis filius fuit ex Cytheris, nobilis Lyricus, & quatuor & uiginti dithyrambos ſcripſit. hic & Melanippidis, cuius modò mentionem fecimus, ſeruus & diſcipulus fuiſſe dictus: nam in ſeruitutē redactis Cytherijs, Ageſylę cuidam à Lacedæmonijs uenditus, & ſub eodem nutritus, & Myrmex, hoc eſt, formica cognominatus eſt: mox cum Ageſylas naturæ conceſsiſſet à Melanippide redemptus fuit. Sunt tamen qui rem aliter referant, τραφεμένου apud Suidam interpretantes cognominis loco, non participij, ut in Melanippide paulò antè attigimus. Quidā nō Cytherium, ut Calliſtratus, Philoxenum opinati ſunt, ſed ex Pontica Heraclea Heracliēſem. Fuit uerò Philoxenus ingenio cum arguto, tum libero, & ineptiarum ac tyrannidis impatiens, id quod omnis eius uita, ut oſtendam, palàm facit. Græcorū monumentis proditum eſt, cum Philoxenus quoſdam coctilium laterum cōfectores audiuiſſet ſua carmina male concinētes, ille tum in eorum lateres inſiliens eos pedibus cōculcauit, hoc ſimul dicens, Vos ô operarij ut mea, ſic ego ueſtra opera corrūpo. De eodē illud quoq; traditum eſt, quòd cum aliquando ſenioris Dio-

Philoxenus.

Dionyſij tragœdias ſpectaret, nec applaudens,ut alij,aſſurgeret, ſeu,ut ſcribit Lucianus,à riſu ſe minus contineret, à Dionyſio ipſo in lapidicinas,quas latomias & lithotomias Græci uocant, miſſus fuiſſe dicitur: unde nō multò pòſt eſt amicorum precibus reuocatus. Plutarchus de fortuna Alexandri ait, quòd Philoxeno Dionyſius tragœdiam cum oſtendiſſet, omnem illam Philoxenum expunxiſſe, ideoq; in latomias coniectum à tyranno fuiſſe.Sed Ammianus illi mortem intentatã ait a tyrãno. Sunt qui tradant,quòd cum iterum Dionyſius poëmata prouũciaret,Philoxenũ ſurrexiſſe,& dixiſſe, longè ſatius eſſe in lapidicinis uitam agere, quàm eius poëmata audire.Hiſtoriam hanc Stobæus ex Demoſthene ita recitat:Philoxenus,inquit,olim miſſus in latomias à Dionyſio,quòd eius poëmata cõtempſiſſet,paulò mox reuocatus,ut alios tyrãni uerſus audiret:quos cum aliquandiu audiſſet, repentè abiturus ſurrexit:petente Dionyſio quonam abiret,ad latomias,inquit.quam hiſtoriam M.Cicero quadam epiſtola attingens, amico commendat.Gemiſtus uerò Plethon in priori ſuæ hiſtoriæ libro,illum quidem nihil reſpōdiſſe,ſed Dionyſij miniſtris conuocatis dixiſſe ait, Me, inquit, in lapidicinas abducite:quod facetiæ loco tyrannus attribuit,eoq; æquiore animo rem pertulit.Grã-

matici uerò apud Ariſtophanem ſcribunt, Philoxenum Galateam tyranni amicam uitiaſſe,alij uerberaſſe,ideoq́ à tyranno in lapidicinas detruſum:dein cum in Cythera aufugiſſet,Galateam fabulam compoſuiſſe, ex qua uerſus citat Athenæus. extant quidem ex Galateæ fabula Philoxeni uerſus aliquot, qui & à Suida recitantur,ubi & illa uox cytharæ fictitia inuenitur, quæ eſt θρεττανελώ. eius ſunt hæc uerba:Cithara quidem pulſata tale facit melos,threttanelò threttanelò. Eius argumentum eſt fabulæ,Cyclopem Galateæ amore flagrantem, ac Dionyſium ſub Cyclopis perſona uellicantem. Quidam illum aiunt,cum aufugiſſet,Tarētum diuertiſſe,reuocatumq́ à Dionyſio etiam per literas, Philoxenum nihil aliud regi reſpondiſſe,ſed accepto libello,primam tantum Græcorū literam,hoc eſt α, identidem in eo perſcripſiſſe, qua,ut noſtis, Græci utuntur pro particula quæ abneget. Alij non literam,ſed ὂ ſcripſiſſe aiunt, ex qua re prouerbiū illud
Prouerb. factum eſt,Philoxeni libellus, uel,ſi mauultis,literula (ita enim nos interpretamur φιλοξένου γραμμάτιον) quod in eos dici ſolet,qui minimè de ijs quæ rogantur,obtēperant. quod prouerbiū ab alijs, Philoxeni non, hoc eſt, φιλοξένου ὂ, enunciatur. Sedenim & illud eſt à græcis grammaticis proditum, ab ipſo Dionyſio Philoxenum donatum Laide puella, quam

quam Corinthum cum duxiſſet, in nobiliſſimum poſtea ſcortum euaſiſſe, de qua tot fabulæ. Pauſanias quoque ſcribit, aliquandiu cum Antigono rege Philoxenum uixiſſe, alij uerò Epheſi deceſsiſſe tradunt. Scribit Plutarchus in eo qui inſcribitur, quòd nō oportet fœnerari, quòd cū melopœus, id eſt, melicus poëta Philoxenus eſſet in colonia Siciliæ, & ei ex hæreditate quapiam obtigiſſent quæ ad uitā neceſſaria ſunt, & domus, cum cōſideraſſet ea eſſe ad luxum & uoluptates, ipſum ea reliquiſſe, & aliò nauigaſſe, dicens, μὰ τοὺς θεοὺς ἐμὲ ταῦτα τὰ ἀγαθὰ οὐκ ἀπολεῖ, ἀλλ' ἐγὼ ταῦτα. hoc eſt, per deos nō me iſta bona perdent, at ego illa. Scriptum reliquit Ariſtoteles, dithyrambos Phrygijs modis propriè cōcini debere, nec ad aliam quampiam harmoniā eos poſſe rectè traduci: unde, inquit, cum Philoxenus doricè dithyrābos in ſuis fabulis tentaſſet, id nō perfecit: naturæ enim illius ui ad Phrygiam harmoniam tractus, ut quæ maximè dithyrambis reſpōdeat. Laconicam uerò harmoniam à Philoxeno repertam prodit Pollux. Præter dithyrambos, quos diximus, Aeacidarum quoq; genealogiam Philoxenū ſcripſiſſe legimus. Illud inſuper apud hiſtoricos notamus, Alexandrū Macedonem Philoxeni dithyrambos apud ſe libenter habuiſſe, miſſo uidelicet Harpalo ad eius libros & Teleſtis, cuius ſtatim ima-

ginem referemus,accipiendos.Scripſit item Philoxenus tragœdias,ut eſt apud Zenobiū. Celebratur uerò Philoxenus ab Antiphane poëta, ut eximius poëtarum, id quod refert Athenæus.Quę cum omnia ipſe retuliſſem, ſubdit Piſo : Iſtè ne, inquit, eſt Philoxenus Erexidis, qui Ereſsius eſt uocitatus? Non eſt (inquam) Piſo,ut puto:tametſi nonnulli nomine decepti, eundem fecerunt, qui mea quidem ſententia longè à recta aberrant:Philoxeni enim nomine plures fuere,ut cum ex alijs,tum ex Athenæo didicimus:is enim poeta de quo egimus,Cytherius,uel Heracleotes fuit:alter fuit Cyrenæus,alius Alexandrinus grammaticus. Ereſsius uerò iſte paraſitus Leucadij filius, ut ait Suidas, uel Eryxidis,ut Plutarchus,uel ut alij,Erexidis:qui et ob gulæ & ganeæ diſciplinam inſignis habitus eſt,unde & Philodipni & Philichthyn ei ſunt cognomina indita,quòd cœnis & piſcibus delectaretur. huius in moralibus meminit Ariſtoteles , & ab eo Pachemerus : licet apud hunc librariorū græcorum uitio, pro Philoxeno Menexenus legatur, qui à deis precabatur collum collo gruis longius ſibi dari, quòd guſtu maximè delectaret. Idem & in quæſtionibus refert, & ab eo Gellius, aliįq; : quam rem tamen Clearchus Peripateticus Melanthio, nō Philoxeno attribuit, ut noſti.Plutarchus in eo libello qui inſcribitur

bitur λάθε βιώσας, hunc Philoxenũ tantæ gulæ fuiſſe prodidit, ut mucum emũgere ſit ſolitus in paropſidibus cibariorum, quò reliqui conuiuæ ea auerſarentur, & ipſe ſolus abſumeret: quod idem factitaſſe Gnathonẽ Siculum, idem ſcriptũ reliquit Plutarchus. Machon tamẽ non ignobilis Comœdiæ poeta, cuius inter eius ordinis poëtas meminimus, eundem unumq́ iſtum cum poëta exiſtimaſſe uidetur: ita enim fermè ſcribit: Philoxenus quandoq́, ut inquiunt, Cytherius precatus eſt, trium ut ſibi guttur cubituum foret, ut dum, inquit, abſorbeo, longum tempus, & omnem ſimul mihi uoluptatem cum cibo bibam. quibus uerbis liquidò uidemus eũdem feciſſe Philoxenum. Sed & ab eodem poëta Machone pluribus uerſibus traditur, illum ipſum cum duorum cubituum polypum Syracuſis emiſſet, totum eum pręter caput abſumpſiſſe: ſed cũ ea re ei male eſſet, medicum ei mortem nunciaſſe. atq́ hæc quidem ex Machone. Narratur & faceta hęc hiſtoria de Philoxeno à Phania, cuius & Athenæus & Suidas meminere. Cum aliquando, aiunt, apud Dionyſiũ cœnaret Philoxenus, et breuis illi trigla fuiſſet appoſita, illam ipſe ſibi auribus admouit, tanquã aliquid de Nereo maris antiquiore deo ſcitaturus, uel ut aliqui ſcribunt, de Galatea: tum hoc intuens Dionyſius & ridens, ait, quid id ſibi factum

uellet. Cui Philoxenus, De rebus, inquit, marinis quum neſcio quid fortè reſcire cuperem, minor & iunior mea trigla, ad tuam longè natu maiorem me relegabat. Delectatus ſalſo ioco Dionyſius, maiorem illi triglam appoſuit. Similem huic hiſtoriam & iocum audiui ego de noſtrorum temporum paraſito, & uos quoq; fortaſsis audiuiſtis: mirum eſt enim quàm interdum huiuſcemodi ſcurrarum genus argutum & facetum gula faciat. Solebat hic idem Philoxenus dicere, ut eſt à Plutarcho proditum, *τὰ τῶν κρεῶν μὴ κρέα ἥδιστά ἐστι, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ μὴ ἰχθύες*. Carnium, inquit, quæ non ſunt carnes, ſuauiſsimæ: & piſcium, qui non ſunt piſces. Præter hos Philoxeni uerſus, & pleroſque alios in Cœnis Athenæi legi, in quibus & eius Hymenæus celebratur: meminit & Suidas: unde meritò inter primores gulæ poëtas eum repoſueritis. *Theleſtus.* Poſt Philoxenum Theleſtus dithyramborum poëta ſequebatur, cuius meminit Plutarchus. Plinius uerò trigeſimoquinto Naturalis hiſtoriæ, Theleſti poëtæ monumentum à pictore Nicomacho confectum ſcribat his uerbis: Nec fuit, inquit, alius in ea arte uelocior Nicomacho: tradunt nanque conductum ab Ariſtrato Sicyoniorum tyranno, ad pingendum quod is faciebat Theleſti poëtæ monumentum, præfi-

præfinito die intra quem perageretur: nec multò antè ueniſſe, accenſo in pœnam tyranno, paucisq; diebus abſoluiſſe, celeritate & arte mira. Theleſti uerò huius libros Alexander, ut antè meminimus, ita charos habuit, ut eos ſibi per Harpalum afferri iuſſerit. Athenæus libro decimoquarto, ubi de Melanippidis Marſya fabula ſermo incidiſſet, in qua de tibijs à Pallade abiectis agitur, de Teleſte poëta meminit eadem de re agente, quem Selinuntium patria fuiſſe ait. hunc tamen ipſum Teleſten Suidas Comicum facit, eiusq; duas fabulas nominat, Argi & Aſclepius, quas & Athenæus aduocat. Conſiderandum uerò an duo ſint hoc nomine, Theleſtus ut alter cum afflatu in prima, ut eſt apud Plutarchum, uocetur, alter τελεστῆς: Sed certè Athenæus cum ſic appellat, qui & eius dithyrambos citat, & eum præcipuè qui inſcribitur Hymenæus, ut quum agit de Magade Lyræ ſpecie. meminit & Theleſti Dionyſius Halicarnaſſeus in Arte, & unà Philoxeni & Timothei, cuius quidem imago inter hoſce poëtas uidebatur.

Fuit autem Mileſius citharœdus, ut ait Stephanus, celebratiſsimus. Variè patris nomen traditur: quidam enim Therſandri filium, alij Neomyſi, quidam Philopolidis tradidere. Eadem qua Euripides, hoc eſt, Philippi Regis ætate floruit. Hic *Timotheus.*

antiquã illam & duriorem muſicam in man ſuetiorem molliorem'q; conuertit: decimam quoq; chordam & undecimam addidit, ut ait Suidas: ſed Boëtius Seuerinus undecimam tantum eius inuentum putauit, in libro de Muſica: nam decimã Heſtiacum Colophonium ait addidiſſe. Cenſorinus uerò Timothei ait inuentum eſſe parameſen & hyperboleon. Verùm Pherecrates Comicus, ut alibi diximus, ſuo carmine molliorem hanc Timothei muſicam improbat: Poeticam enim ſic Iuſtitiæ roganti reſpondentem inducit:

Iam uerò, inquit, *Timotheus, ô mihi chariſſima,*

Suprà, pagina 842. uerſu 9.

Perfodit me, & fœdiſſimè lacerauit, &c. ut Pherecrates apud Plutarchum in Muſica. Artemon uerò & Boëtius Spartiatas ſcribunt ideo Timotheo ſuccenſuiſſe, quòd animis adoleſcentiũ quos erudiendos acceperat, multiplicem adhiberet harmoniã, eam'q; in chromaticũ genus, quod mollius eſt, conuertiſſet. hac de re Boëtij tempore Lacedæmoniorũ conſultum extabat, quod inſigne cum eſſet Spartiarum lingua σ literam in ρ uertẽtium, ipſum iiſdem uerbis appoſuerat Boëtius: quod cum hoc tempore in peruulgatis libris minimè legatur, ſimile ego cum nuper reperiſſem, uobis ipſe totidem uerbis, ut reperi, referendum duxi, ut ſi uobis uiſum fuerit, ibi aliquando reponatis, eſt uerò tale:

ἐπειδὴ

ἐπειδὴ ὁ τιμόθεος ὁ μιλήσιος παραγινόμενος εἰς τὴν ἁμετέραν πόλιν τὴν παλαιὰν μολπὴν ἀτιμάζει, καὶ τὴν ἑπτάχορδον κιθάραν ἀποστρεφόμενος πολυφωνίαν εἰσάγων λυμαίνεται, τὰς ἀκοὰς τῶν νέων διὰ τῆς πολυχορδίας. καὶ γὰρ καινότατον τὸ μέλος εἰσήνεγκε, καὶ ποικίλην ἀντὶ ἁπλῆς καὶ τεταγμένης ἀμφιέννυται τὴν μολπὴν, εἰς τὸ χρωματικὸν συνιστάμενος τὴν τοῦ μέλους διέσιν, ἀντὶ τῆς ἐναρμονίου ποιῶν τὴν ἀντίστροφον ἀμοιβήν. παρακληθεὶς δὲ καὶ εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐλευσινίας δήμητρος ἀπρεπῆ διεσκευάσατο τὴν τῶν μύθων διδαχὴν, τὰς γὰρ τῆς σεμέλης ὠδίνας οὐκ ἔνδικα τοὺς νέους ἐδίδασκε, δεδόχθαι φαμὲν περὶ τούτων τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς ἐφόρους μέμψεσθαι τιμόθεον, ἐπανακτᾶσθαι δὲ καὶ τὴν ἐνδεκάχορδον λύραν, ἐκτέμνοντας τὰς περισσὰς ὑπολειπομένης τῆς ἑπταχόρδου κιθάρας, ὅπως ἕκαστος τὸ τῆς πόλεως βάρος ὁρῶν, εὐλαβῆται εἰς τὴν σπάρτην ἐπιφέρειν τι τῶν μὴ καλῶν ἐθῶν. Et hoc quidem eſt Lacedæmoniorum conſultum, quod fermè ita noſtra lingua ſonat: Quoniam Timotheus Mileſius in noſtram ueniens ciuitatem antiquum cantum negligit, & ſeptichordem citharam auerſatus, multarum uocum conſonãtiam, hoc eſt, polyphonian inducens, infecit auditus iuuenum per chordarum multiplicitatem, id eſt, polychordian, & recentiſsimum melos induxit, & uariam pro ſimplici & ordinata circũinduit modulationẽ, in chromaticum conſtituẽs meli dieſin, pro enarmonio faciens antiſtrophon alternam: Accitus uerò in Eleuſiniæ Cereris certamẽ,

indecētem diſperſit fabularum ſucceſsionē: Semeles enim dolores non ſat iuſtè iuuenes docuit. Edoceri dicimus de his reges & Ephoros, accuſandum eſſe Timotheum, reaſſumendam uerò undecim chordarū lyram, excidentes ſuperfluas, relicta ſeptichorde cithara, ut quiuis intuens urbis grauitatē, caueat in Spartam inferre quippiam inhoneſtarum indecentiumꝗ; conſuetudinū. hactenus decretū. Scribit uerò Plutarchus, cum hac de re ſuccenſuiſſent Spartiatæ, ex Ephoris unum arrepto gladio Timotheū interrogaſſe, utra ex parte neruos abſcinderet, qui ad ſeptem chordas ſupereſſent: addit Athenæus, Timotheū tunc paruam Apollinis ſtatuā (ſic enim interpretor ἀπολλωνίσκον) oſtendiſſe, qui totidem chordas in lyra haberet, atꝗ; ita à uiolentia deſtitiſſe Ephorum. Scribit Pauſanias in Laconicis, Lacedæmonios Timothei citharam in Sciade, quam ſic uocant, porticu ſuſpendiſſe, quòd ſeptem antiquis chordis in ea quatuor addidiſſet. Vſus eſt & Timotheus Carniјs modulis, Carnio Apollini, ut reor, dicatis: unde et apud ipſos Carnia celebritas: qua de re ex Græcis ſcriptoribus aliàs abundè locuti ſumus. Vſus etiam Magade, uel Magadide, utrunꝗ; enim legimus, ut Artemon ait. Eſt autem Magadis muſici inſtrumēti genus, ſic à Magadio Thrace, ut Duris ſcribit, nuncupati. aliј Ly-

dorum

dorum inuentum eſſe uolunt. Sed hac de re plura Athenæus. Tantæ inſuper excellentiæ in muſicæ facultate Timotheum fuiſſe legimus, ut cum ſe Alexandro oſtentare uellet, peritè adeò Palladis carmē Orthium, quod alij Phrygium dixere, modulatus eſt, ut ardore cantus ad arma ſtatim Alexander proſiluerit: rurſus eodem quaſi receptui canente, depoſuerit. Mirum quo pacto irrepſerit mendum in libro de ira Senecæ, ut pro Timotheo Cenophantū legatur. Sed quoniam hæc Timothei hiſtoria nunc apud pleroſq; ſolet minus fidei habere, audite quæſo aliam non abſimilem, quam his diebus in hiſtoria Danica, & item in magia Agrippæ legi. Muſicum aiunt quendam tanta modulandi ui gloriari ſolitum, ut ſe audientes diceret mente abalienare poſſe: cumq; id regis iuſſu facere cogeretur, adſtantium animos ſoni uarietate flectere eſt aggreſſus: itaq; inuſitatæ ſeueritatis cōcentu edito, quadam ueluti mœſtitia & ſtupore omnes compleuit, ut extra ſe poſiti uiderentur. Dein mutata modulorum ratione, in plauſum lætitiamq; deflexit, ut & corporis motu geſtirent: poſtremò acrioribus modis ad tantum amentiæ aſtantium animos concitauit, ut in furorem ac rabiem quandam præcipites traherentur. atq; hæc quidem illi. Porrò memini & me propè paria ſpectaſſe nec ſemel apud Leonem deci

mum,qui unus inter cætera muſica delecta-batur. Sed de muſicæ ui ac poteſtate uobis in primo ſermone plura retuli, & proinde de Timotheo cætera: quem cupidiorem aliquãto argenti & pecuniæ fuiſſe,apud autores traditum eſt. nam cum fortè Archelaum regem aliquando laudaſſet, ab illoq́ pauciora, quàm putarat, múnera accepiſſet, identidem in regem hanc particulam iterauit, Tu genitum ex terra argentum laudas: commòdè in illum retorſit Archelaus, At tu illud ex terra genitum petis. Lucianus Timotheum inducit Harmonidæ præcepta dantem tibicinum: Suum, inquit, cuiuſq; eſt modulationis conſeruandum, Phrygij entheum quiddam & afflatum, Lydij bacchicum, Dorij caſtum, Ionici uerò iucundum & ſuaue. Sed enim priſci Dorium in rebus ſerijs adhibere ſolitos accepimus, non Phrygium, neque Lydium: quare cum quid lætius aut iucundius uel dicendum uel optãdum eſſet, à Dorio in Phrygiũ deſinebant. Sed poſtquàm in hæc diuertimus, non uobis reticuerim quæ Caſsiodorus de his modulis Epiſtolarum libro ſecundo prodit: Dorius, inquit, prudentiæ largitor eſt, & caſtitatis effector. Phrygius pugnas excitat, uotum furoris inflammat. Aeolius animi tempeſtates tranquillat, ſomnumq́; iam placatis attribuit. Iaſius intellectum obtuſum acuit, & terreno deſiderio

rio

rio grauatis, cœleſtium appetentiam bonorum operator indulget. Lydius contra nimias curas animæ tædiaq́ꝫ repertus, remiſſione reparat, & oblectatione corroborat. hæc quidem ille. Sunt uerò & ex his alij, ut mixolydius, hypodorius, hypophrygius, de quibus Ariſtoteli alijsq́ꝫ mentio. Sed iam ſatis, nam & alibi alia & diximus & dicemus. Ad Timotheum redeo, qui uixit ad extremam uſqꝫ ſenectutem, quippe qui (ſi Suidæ ſtamus) annum agens ſeptimũ & nonageſimũ, mortem obijt, & ut Stephanus ſcribit, in Macedonia ſepultus, poſitũq́ꝫ in eius tumulo hoc, ut Græci dicunt, elegeion,

πάτρη μίλητος τίκτει μούσαισι ποθεινὸν
τιμόθεον, κιθάρας δεξιὸν ἡνίοχον. hoc eſt,

Patria me genuit Muſis Miletus amicum
Timotheum, citharæ qui moderator eram.

Huius uerò multa fuiſſe opera dicũtur. Scripſit in primis nomos citharœdicos libris octo, multis uerſuũ millibus. Suidas tamen muſicos huius decem & nouem celebrat: idem & prooemia, quæ ab alijs pronomia dicta ſunt, XXXVI. Scripſit item Artemin, hoc eſt, Dianam, ex qua à Græcis ſæpe uerſus afferuntur: hanc, ut ſcribit Plutarchus, Athenis cum recitaret, & Thyada, Phœbada illam, & nonnũquam Mænada & Lyſſada appellaſſet, Cineſias poëta qui inter ſpectatores aſtabat, conſurgens ait, talis ſit tibi

Timothee filia. Scripſit pręterea & quas Gręci διασκευὰς appellauere, octo: item Encomia, Perſas uel Nauplion, Phinidas, Laërten: ſcripſit & dithyrambos XVIII. hymnos uiginti & unum, atq; alia nonnulla. Timotheum refert Plutarchus in Muſica, primum nomos uerſibus miſcuiſſe, lexinq́; hoc eſt, dictionem dithyrambicam concinuiſſe. Scribit in Harmonide Lucianus, Harmoniden ipſum à Timotheo aliquando petijſſe, quónam modo citò poſſet ex arte muſica innoteſcere: ei Timotheũ reſpondiſſe, Si peritioribus & optimatibus placeret. Cum uerò id conſilium ſpreuiſſet, & intẽtiſsimè Harmonides tibias inflaſſet, ut ita omnibus innoteſceret, ſic non modò innotuit, ſed cum ſpiritu & uitam amiſit. quod ea cauſa libentius uobis expoſui, ut & uos à doctioribus & ſenioribus moneri ac doceri uelitis. Atq; de Timotheo Mileſio hactenus: de alijs huius nominis duobus in ſcena egimus. Nunc ad alios huius ordinis poëtas ueniamus, *Cleomenes.* inter quos fuit Cleomenes Rhegynus non ignobilis dithyramborũ poëta, qui inter cætera Meleagrum ſcripſit poëma, in quo Calydoniũ aprum album colore cecinit, ut eſt *Ariphron.* apud Athenæum. Fuit & Ariphron Sicyonius poëta, qui in primis Pæanas ſcripſit, cuius unus integer ad hanc diem, quod ſciam, extat, in Hygieam Aeſculapij filiam: ex quo planè

plane percipimus qualia pæanum ſint carmina, quod alibi parum cognoſcimus.

Cum his quoq; Cineſias fuit Athenienſis, ab aliquibus Thebanus creditus, qui pyrrhicham cõpoſuit (genus id ſaltationis.) Hinc & illud Græcis deductum, ἢ κάμηλος πυῤῥιχίαν ἔμαθε κινησίου. hoc eſt, uel camelus Cineſiæ pyrrhichiam edidicit. ad quod uidetur alluſiſſe D. Hieronymus in Ruffinum, cum ait, Camelum ſaltare. Fuit uerò Cineſias, ut ait Plato, Meletis citharœdi filius: ut uerò Plato Comicus & Galenus medicus, Euagoræ: niſi fortaſsis hoc nomine duo fuerint, quod mihi parum exploratum. Poëta fuit dithyramborum, & in primis celebratus: tametſi Plutarchus in eo qui eſt de ſuperſtitione, melopœon uocet. In eo uerò in quo quærit, utrúm ne bello an ſapientia Athenienſes præſtantiores fuerint, dithyrambicũ facit: ut uel hoc argumẽto diſcatis, melopœum lyricum ſignificare & melicũ. Sed hæc notiora. Pherecrates poëta Comicus Cineſiam his uerſibus taxat: *Cineſias.*

—Atticus, inquit, *Cineſias,*
Execrabilis hexarmonios ſtrophis
Anfractus inſertans, me male perdidit:
Nam dithyrambos condens bifores niſu
Ancipiti clypeorum ritu dextris
Similibus læuis mentem irritam fallit.

Corpore quidem Cineſias tardo fuit, & im-

becilli attenuatoq́; : quã ob rem tiliaceis quibuſdam utebatur tabellis ad ſe ſuſtinẽdum, atq; idcirco ab Ariſtophane philyræus poëta dictus eſt. Sunt qui durum eum & infacundum fuiſſe dicant, cum tamen diuus Plato laudet potius, quàm rideat. Fuit hic utiq; Cineſias impietatis crimine notatus, quod Pherecrates citato modò carmine innuit, & duabus ſuis orationibus orator Lyſias apertè teſtatum reliquit : & ideo Comici in eum multa ſcripſere, inter quos Strattis, qui integram fabulam eius nomine nũcupatam docuit. meminit Val. Harpocration. quare & Plutarchus in eo quem paulò antè citaui libro, illaudatum atq; inglorium fuiſſe dicit. Plato quidem Comicus Cineſiam eleganter in fabula deſcripſit his uerbis, quæ & à Galeno medico in Hippocratis Aphoriſmis afferuntur : eum enim ridens, Poſt hæc, inquit, concionatus filius Euagoræ ex morbo laterali Cineſias, aridus, puris expers, harundinea gerens crura, tabis propheta, plurimas inuſtus eſcharas in corpore ab Euriphonte. hæc ille. Quæri ſolet, inquit Piſo, à pleriſq;, quid illo loco uelit grammaticus Diomedes intelligere, cum de pyrrhichio uarias appellationes recenſet: ſed & ipſe, inquit, à pedum mobilitate, quaſi tripudiãs, eſt Cineſias etiã cognominatus. Cui ego: Videtur quidẽ grãmaticus illud dicere, pyrrhichiũ ipſum nuncupatum

cupatũ Cineſiam *παρὰ τῶν ποδῶν κινήσεως*. quidam tamen uerba ipſa grammatici ad Pyrrhum, ut puto, perperàm referunt: quidam ad Pyrrhichiũ. Sunt qui ad ipſum Cineſiam pyrrhichæ conditorem, à quo & pedem ipſum ſic cognominatũ uolunt. Suidas quoq; alicubi illud innuere uidetur, quòd à multa in choro motione dicatur Cineſias. At uerò hac de re plus fortaſſe ſatis, quare iam ad alios. Pòſt erat Herodes iambographus, *Herodes.* cuius inter græca prouerbia mentio: Herodis enim illud eſſe fertur, *ἵνα τὰ ναννάκου κλαύσω*, quod prouerbiũ & aliter effertur, à Nannaco, &, quæ Nannaci, de rebus ſcilicet maximè uetuſtis, uel in eos qui ualde conqueruntur. Fuit enim Nannacus, ut uobis obiter hanc fabulam recitem, Phrygum rex antiquiſsimus, qui ante Deucalionis tempora futurum præuidens cataclyſma, hoc eſt, diluuium, omnes in ſacellum deduxit, lachrymiſq; ac precibus Deum exorauit: cuius rei Hermogenes in Phrygijs meminit, Zenobius & Suidas. Stephanus in libro de urbibus Annacum legere uidetur. Fuere & alij Herodis nomine pleriq;, ſed in primis Herodes Atticus, *Herodes Atticus.* cuius Gellius, Spartianus, Pauſanias, Lucianus, alij meminere. Sed in primis Philoſtratus, qui eius uitam copioſè in Sophiſtis conſcripſit. Fuit & cum his Polyidus, *Polyidus.* quem in poëtica tamẽ ſophiſtam uo-

cat Ariſtoteles. Scripſit uerò dithyrambos: à quo, ut mihi quidem uidetur, Ouidius de Atlante fabulam deſumpſit in ſaxum cõuerſo Gorgonis obiectu, cuius poëtæ Pindari interpretes meminere. meminit & Chriſtodorus Thebanus in ecphraſi poëtarum, & Plutarchus in muſica, ſed & Athenæus.

Tellen. Huic aderat in tabula Tellen canticorum poëta, & unà tibicen. huius quoq; Pægnia, quæ dicuntur, ab antiquis celebrata ſunt, in quibus gratiam non mediocrem aſſecutus fuit, ſcommatis & ſalibus uſus, argutijsq́;, ita ut in eos qui cauillantur & huiuſmodi utuntur ſalſis mordacibusq́; iocis, prouer-*Prouerb.* biũ factum ſit, Cane quæ ſunt Tellenis: uel, Semper quæ ſunt Tellenis, hoc eſt, ἀεὶ ϗ τὰ τέλληνος, uel ἄδει τὰ τέλληνος. meminit Dicæarchus Meſſenius & Zenobius. Epaminõdas Thebanus, ut eſt apud Plutarchũ, Tellenem peſsimum tibicinem appellare ſolitus erat, licet eo loci male Telles pro Tellen legatur.

Telenicus. Fuit & Telenicus Byzantius poëta, cuius Phanias Ereſsius meminit, & cũ eo unà *Argas.* Argas. Telenicus, inquit, Byzantius & Argas poëtę fuerunt modorum uel nomorum fatuorũ, qui peculiarem quampiã formam habent & charactêrem, in quibus excelluit uterq;: Terpandri uerò numeros & Phrynidis ne quidem minimum aſſecuti ſunt. Argę meminit Alexis & Anaxandrides Comici, quorum

quorum uerſus ſunt apud Athenæum. Fuit & Gneſippus antiquus poëta, qui Pægnia cecinit, cuius Græci plerique poëtæ meminere, ut Cratinus in Malthacis, & qui Prochos, hoc eſt, Mendicos fabulã ſcripſit, quæ tamen in Chioniden ab alijs refertur. plura uerò Athenæus in XIIII. Poſt hos ſequebatur imago Hipponactis, cuius aſpectus præter deformitatem oris mordax & aſper neſcio quo pacto à pictore effictus fuerat. Filius hic fuit, ut Suidas ſcribit, Pythei & Protidis, iambographus uerò celebratiſsimus, adeò ut nomen eius in maledicentiam penè tranſierit, ut apud M. Tullium, Hipponactium præconium, in epiſtolis. Patria Hipponax Epheſius fuit, ut Suidas & Strabo ſcribunt. Clazomenas uerò migrauit, ubi & delituit, Athenagora & Coma tyrannis, LX Olympiade. Fuit uerò, ut Metrodorus Sceptius & Athenæus tradunt, minimæ ſtaturæ, ualdeq́ exilis & deformis: quin ut Plinius ſcribit XXXVI Naturalis hiſtoriæ, Certum eſt, inquit, LX Olympiade fuiſſe Hipponactem, eiusq́ notabilem fœditatẽ uultus, adeò ut imaginem eius laſciuia iocorũ Anthermus & Bupalus fratres celeberrimi ſculptores, ridentiũ circulis propoſuerint: quod Hipponax indignatus, amaritudine carminum diſtrinxit eos in tãtum, ut credatur aliquos ex ijs ad laqueum compuliſſe. meminit

Gneſippus.

Hipponax.

& Halicarnaſſeus, qui ait Archilochiũ iambicum hac ratione ab eo infractum fuiſſe, ut acrius inſectaretur hoſtes. meminit Horatius, & Terentianus Maurus. Subdit eodem loco Plinius, id falſum eſſe, quòd ſcilicet ad laqueum compulerit: Complura enim, inquit, in finitimis inſulis ſimulachra poſtea fecere, ſicut in Delo, quibus ſubiecerunt carmen, nõ uitibus tantum cenſeri Chium, ſed & operibus Anthermi filiorum. Oſtendunt & Iaſij Dianam manibus eorum factam. & reliqua quæ Plinius ſubiungit, quæ minus noſtro inſtituto conueniunt. Sunt qui ſcribant Hipponactem & ipſum pictura ualuiſſe, & cum eius imagines Bupalus & Athenes (non enim Anthermum Græci quidam, inter quos Suidas, appellant) calumniarentur deluderẽtq́, furore quodam Hipponax percitus, in eos maledicos iambos diſtrinxit: & ab hoc Hipponactium carmen uocitatum eſt, quod ſcazon & cholon etiam dicitur, à noſtris claudum & claudicãs: quo de genere ita Ruffinus: Huius carminis, inquit, repertor fuit Hipponax: nam pro iambo inductis trochęis, contra legem trimetri iambici, metrum innouauit: quod adæquè ex ſpondeo contingit. Idem quoq; Ruffinus in carmine:

Vltimus amphibrachus uelocem claudit iambum,
Aut bacchius erit finis diſcrimine nullo.

Vtitur

Vtitur Hipponax hoc metro ſæpius autor.
Terentianus quoq; ita cecinit:
Claudum trimetrum fecit alter Hipponax,
Ad hunc modum quo claudicant & hi uerſus,
Idcirco græcè nuncupatus eſt σκάζων.
& reliqua quæ ſubdit, nam & eius normam ſubſcribit. meminit & Attilius Donatianus, ſed à Terẽtiano parum diuerſus. Hoc tamen genus carminis quidam Ananio, uel ut alij, Ario iamborum poëtæ attribuunt, ut obſeruat Hephæſtion. Sed enim de inuẽtione iambi aliàs: nunc id tãtum uobis referam, quod ad Hipponactis uitã pertinet. Sunt qui iambum ab Iambe uetula dictum uelint, quæ cum fortè lauaretur in ſolio, & inde Hipponax prẹteriens uas contigiſſet, illa Hippona cti ait, homo hinc abi, conuertis hocce uaſculum: atq; ex hoc iambum primùm confectum. Hipponax, ut Plutarchus ait, primus Cradijs nomis uſus eſt: ſed uidendũ an Cratrijs potius legendum, de quibus nonnihil àntea in Timotheo. Quidam & Hipponactem parodiarum inuẽtorem dixerunt. atq; de illo hactenus. Fuit & Cecides perueruſtus dithyramborum poëta, quem in Nephelis fabula, ut obſoletum & iam deſitum notat Ariſtophanes: meminit & Cratinus, ut ait Suidas. Mox erat Thynicus Chalcidenſis, de quo Socrates apud Platonem in hunc fermè modum: Deus, inquit, nobis ſæ-

Cecides.

Thynicus.

pe per uates loquitur atque inclamat, cuius rei manifeſtiſsimũ argumentũ nobis afferre poteſt Thynicus Chalcidenſis, qui cum antea poëma nullum aliqua memoria dignum edidiſſet, hymnum in Apollinem, quem omnes in ore habent, omnium ferè cãticorum abſolutiſsimũ, Muſarum afflatu ac inſpiratione quadam ſe inueniſſe gloriatur: ut per hunc maximè nobis Deus declaraſſe uideatur, ut egregia uatum poëmata, deorum potius immortaliũ dona ſint, quàm hominũ. Deorum enim interpretes poëtæ ſunt. Atq; hactenus quidem Socrates apud Platonem.

Corinna. Nunc iam uobis Corinnam deſcribam, cuius penè oblitus fueram, & aliarum quarundam fœminarũ, quæ inter lyricos claruere. Corinna igitur Achelodori & Procratiæ filia fuit, Thebana: à Pauſania uerò in Bœoticis, & ab alijs Tanagræa dicta eſt. Eadem qua Pindarus tẽpeſtate floruit, quem etiam, ut fama eſt, in certamine quinquies uicit, quãobrem Tanagræi eius imaginem in gymnaſio in loco illuſtri poſuerũt, ut ſcribit Pauſanias, caputq; illi tænia reuinctum uictoriꝫ cauſa. Quare autem Pindarum uicerit, duplicẽ idem autor cauſam affert, & quòd Corinna Aeolica lingua uſa eſſet, nõ autem Dorica, qua Pindarus: & quòd cum formoſa eſſet fœmina, facilè iudicũ animos in ſe conuertit. Aliam Plutarchus de Pindaro & Co-

rinna

rinna hiſtoriã recitat, in eo qui inſcribitur, Vtrum bello an ſapientia illuſtriores Athenienſes: quæ quoniam noſtrorũ temporum pleroſq; non modò adoleſcẽtes, ſed adultos etiam poëtas admonere poteſt, uobis eam ideo meis uerbis utcũq; recitabo. Corinna, inquit, Pindarum adhuc iuuenem, cum arroganter admodum abuteretur eloquẽtia, admonuit, quòd parum eſſet ipſe elegãs, nec fabulas confingeret, id quod poëticæ maximè cõuenit: lingua etenim, abuſiones, & tralationes, & uerſus, & numeri dulcedines rebus ſufficiunt. Igitur his Corinnæ uerbis perſuaſus Pindarus, carmen hoc cõpoſuit: Iſmaron, aut auream colum habentem Melian, aut Cadmon, aut ſpartarum, hoc eſt, ſatorum ſacrum genus hominum, uel ingens robur Herculis dicam. quod carmẽ ubi Corinnæ oſtendiſſet, illa ridens, Manu, inquit, ſerere oportet, non toto caniſtro: hoc eſt, ſi græcè mauultis, τῇ χειρὶ δεῖ σπείρειν, ἀλλὰ μὴ ὅλῳ τῷ θυλάκῳ. cõmiſcuerat enim Pindarus et confuderat quãdam quaſi fabularum ſtruem & cõgeriem. Fuit autem Corinna, ut traditur, Myrtidis diſcipula, de qua alibi dictum, & eſt Myia, id eſt, Muſca ab aliquibus, ut ait Suidas, cognominata. Eius pleraq; carmina traduntur, inter quæ libri quinq;, Nomi lyrici, Epigrammata, & quod Aegis inſcribitur: & eiuſdem poëmation Athenæus memo

rat,in quo de pompilo,qui ſacer piſcis dicitur,mentionem fecit. Ab hac peritiores exiſtimant Naſonem Ouidium amicam Corinnam falſo nomine nuncupaſſe, ut ait Sidonius. Fuerunt præter hanc & aliæ duæ huius nominis Corinnæ,ambæ illæ quidem lyricæ,quarum prior Theſpia fuit ſeu Corinthia,quæ & ipſa nomos lyricos ſcripſit:altera iunior Thebana,quæ ipſa quoque Myia, hoc eſt, Muſca eſt cognominata. Corinnæ meminit Propertius in ſecundo,

Et ſua cum antiquæ committit ſcripta Corinnæ.

meminit & Papinius in patris Epicedio, & Hephæſtion in Enchiridio, & Athenæus, & Pauſanias, & Plutarchus, & Euſtathius, & Suidas, Græca item epigrãmata. Fuit & Corinnus poëta,de quo in cõmentarijs Nicãdri & Suida,& ſi meminiſtis,nos alibi plura retulimus. Poſt Corinnam erat Theano Locrenſis poëtria nobiliſsima,quæ hymnos,& cantica lyrica,& mela ſcripſiſſe fertur. Legimus & pręter hãc & alias duas hoc eodem nomine, quarum altera Pythagoræ uxor fuiſſe dicitur,cuius poëmata & carmina græcis autoribus celebrantur, & ſoluta oratione lõgè plura.altera uerò Thuria fuit, uel ut alij tradunt,Metapontina,Lycophronis filia, Pythagorica: & hæc fuiſſe dicitur quæ Chariſtum,uel Crotonem, ut alij aiũt, Brontinũ poëtam, cuius alibi meminimus,

Theano.

maritum

maritum habuit. Multa & hæc ipſa Theano ſcripſit, inter quæ quædam epiſtolæ leguntur, quas tamen fictas nonnulli potius arbitrantur. Sunt qui non duas has, ſed unã eandemq́ꝫ exiſtimãt. Diogenes quidem certi nihil affert. Suidas omnino diuerſas facit. Plutarchus in præceptis connubialibus tradit, quòd cum Theano fortè manum nudaſſet, quędam dixiſſe, ô pulchrũ cubitum: at non uulgaris, inquit illa, eſt et popularis. Poſſem hoc loco uobis & alia multa de Theano afferre ex aliis ſcriptoribus, et pręcipuè ex Iamblicho, ſed iam pro re ſatis. Fuiſſe & duæ aliæ Muſcæ, hoc eſt græcè, Myiæ, traduntur, quarum prior Theſpiaca cum eſſet, lyricos uerſus ſuauiſsimè cecinit, atqꝫ ad lyram coaptabat. Huius Muſcæ in Muſca meminit Lucianus, tametſi hanc cum Corinna eandem pleriqꝫ fuiſſe putauerũt. Altera fuit Muſca Spartiatis, quæ hymnos in Apollinem et Dianam cõſcripſit. Fuerunt & aliæ hoc nomine, ſed non poëtriæ, quarum una famoſa meretrix, altera Pythagorea. Fuit & Charixena carminũ quæ crumata dicuntur poëtria, cuius ab Ariſtophane fit mentio, ut grãmatici quoqꝫ obſeruãt. Suidas uerò fatuam ac ſtultam meretricem eam fuiſſe ſcribit. *Charixena.*

Fuit item & Mœro puella, quæ hymnum elegantiſsimum in Neptunum compoſuit. *Mœro.*

Poſt has autem mulierum imagines ſe-

Xenocrates. quebatur Xenocrates lyricus, qui in eo genere non parum multa perſcripſit, ut Ariſtoxenus teſtatur. At uerò Glaucus & Plutarchus in Muſica de Xenocrate tradũt, ipſum uidelicet ex Locris urbe Italiæ fuiſſe. Dubitatum eſt etiam, utrum pæanum poëta fuerit: nam quæ condidit poëmata, argumenta habent heroica: ſed ex ijs quædam ille dithyrambos uocabat. Fuit & Thalete Cretenſi longè ætate inferior. Sedenim duo alij Xenocratis nomine fuerunt, quorũ prior philoſophus inſignis, & poëta quoq;, cuius uita eſt à Diogene Laërtio tradita, & Suida, alijs. Tertius & ipſe philoſophus fuit, cuius inter reliqua elegiã græci ſcriptores memorãt, ut quæ uaria eſſet referta doctrina, haudquaquam tamẽ poëtico nitore exculta, atq; ideo quibuſdam parum probata. Ita profectò res habet plerũq;, ut ſi poëtæ ſuapte natura ſoluta oratione ſcribere nitantur, id quidem quod conãtur efficiunt, ſed ſæpe inconditè: qui uerò ſoluta ſcribere conſueuere, ſi poëtarum partes arripiant, & uerſus pangant, id non facilè aſſequuntur: idq; ex eo facilè liquet, quòd alterũ naturæ, alterũ opus eſt artis & induſtriæ. quo fit ut M. Ciceronis, & Plinij uerſus neſcio quid forenſis potius eloquentiæ, quàm Caſtalij fontis redolere uideantur: id quoq; indies experientia comprobari uidemus. atq; ita hoc à me dictum

ctum uelim exiſtimetis, ut non ignorem & pleroſq; apud antiquos fuiſſe, & nūc quoq; aliquos eſſe, qui feliciter magis minús ue utrunq; præſtare poſsint. Sed hac de re aliás: illud in præſentia ſatius fuerit, nos tabulas recenſere: in quibus erat Phœnix Colophonius, qui longiore carmine iambico patriæ ſuę ruinam conqueſtus fuerat, ut Pauſanias autor eſt. Eiuſdem poëtæ meminit & Athenæus, qui aliquot in locis eius uerſuum autoritate nititur, atq; in primis ubi de Nino in primo libro iamborum egit. Erat & Heraclitus poëta lyricus, nō is quidem, qui philoſophus Scotinus, hoc eſt, tenebricoſus uocatus eſt: nec is qui ex Halicarnaſſo fuit, quorum alio loco meminimus. Hic quidem de quo nunc agimus, hymnos ſcripſit complures, ſed in XII in primis deos, quorum apud autores crebra mentio. Fuit & cum his Hipys Rhegynus, qui Perſarū tempore claruit. hic primus (ſi modò uera Suidas ait) Parodian ſcripſit & Choliambon. Scripſit & Siculorum geſta, quæ poſtea Myes in compendium redegit. Scripſit item Italica & Sicelica libris quinque, & Argolica libris tribus, item chronica libris quinq;, & alia inſuper. Hic idem, ut Stephanus ait, primus Arcadas προσελήνους, hoc eſt, ante lunam progenitos dixit. Citatur uerò Hipys cum ab alijs frequenter, tum ab Athenæo paſsim. Fuit

Phœnix. *Hipys.*

Eubœus. etiam Eubœus parodiarum poëta excellentiſsimus, qui per Philippi regis tempora claruit, cuius & Timon in Sillis, & Polemon meminere. natus uerò Eubœus in inſula Paro, qui, ut eſt proditum, cum urbi Athenarũ maledixiſſet, & in eum ideo Athenienſes eſſent animaduerſuri, nulla alia re liberatus eſt, niſi quatuor ſuarum parodiarum libris, qui adeò probati fuerant ab omnibus, ut Atheniẽſes ipſi indignum duxerint, talium poëmatum autorem perdere. Fuit & in *Bœotus.* hoc parodiarum genere clarus Bœotus, ut Polemon & Athenæus prodiderunt. In *Sotades.* hac etiam tabularum parte fuit Sotades Cretenſis Maronites, phlyacôn, hoc eſt, nugacium carminum poëta. hic filium Apollonium habuit, qui de patris poëmatis nonnulla conſcripſit. Periȷt uerò Sotades miſerando mortis genere: cum enim de rege Lyſimacho multa, & de rege Ptolemæo plura impudentius ſcripſiſſet, à Patroclo Ptolemæi milite captus, & plumbeo uaſe concluſus, in mare eſt demerſus: qua de re uerſus affert Athenæus. Plutarchus uerò hiſtoriã aliter recitat: in eo enim qui inſcribitur περὶ παίδων ἀγωγῆς, Cum, inquit, Arſinoën ſororem Philadelphus duxiſſet uxorem, Sotades dixiſſe fertur, εἰς οὐχ ὁσίην τρυμαλίαν τὸ κέντρον ὠθεῖς. hoc eſt, ne in ſanctam rimam trudas aculeũ: quo dicto eſt in uincula coniectus, ubi per longum

longum tempus contabuit. Fuit etenim Sotades, ut & Suidas ait, δαιμονιώδης, hoc eſt (ut puto) inſania uel furore agitatus. Primus uerò phlyacas ſiue cinædos condidit (ſunt autem poëmata hæc ridicula, & leuibus referta iocis) cuius quidem orationis initium à Cleomacho pugile ſumpſiſſe putat Strabo, qui cum pueri cuiuſdam & ancillæ, quæ ab eo cinędo alebatur, amore captus eſſet, cinædicam hanc orationem commentus eſt, & ethopœam quam uocant Græci. Primus uerò Sotades hanc, ut ait Strabo & Suidas, expoliuit, ſermone uſus Ionico: unde & cinædica ipſa oratio, Ionici logi nuncupata eſt. In hoc uerò genere deſcribēdo Sotades iambico uerſu uſus eſt, atq; etiam ideo ipſe iambographus à Græcis aliquando dictus eſt poëta. Terētianus quidem & Diomedes Ionicis apomizone & apelaſſone, hoc eſt, à maiore & minore uſum prodidere: quod & Hephæſtion docet. Scripſit Adonin Ionico apomizone. Sedenim à Sotade Sotadeum & Sotadicum carmen uocitatum eſt, cuius pleræq; ſunt ſpecies, ut à grāmaticis eſt obſeruatum. Eſt quod per commata procedit, cuius in primo meminit Fabius. eſt et reciprocus, qui & recurrens uocatur à Sidonio, quaſi uos græcè dicatis παλινδρομοῦντα, huius uerò multa extant exempla cum græca tum latina. Tale quidem Fabius ait non ignobilem

quendam poëtam luſiſſe:

Aſtra tenent cœlum, mare claſſes, area meſſes.

quod ſi retrorſus legas, ſotadeum fiet. Affert & huiuſmodi Diomedes multa, ut illud: *Eſſe bonus ſi uis, cole diuos optime Panſa.* recurrens, *Panſa optime, diuos cole, ſi uis bonus eſſe.* in procurſu hoc quidem hexametrũ, in recurſu ſotadicũ. Inuenitur etiam hexametrũ per hexametrum recurrere, ut in illo Vergiliano, *Muſa mihi cauſas memora quo numine læſo.* Protulerunt & nouum reciprocũ neoterici, ait Diomedes, per duos uerſus, ut hoc:

Nereides freta ſic uerrentes cærula tranant
Flamine: recurrens, *Flamine tranant*
Cærula uerrentes ſic freta Nereides.

Eſt & recipocum illud:

Pio precare thure cœleſtum numina. recurrens,
Numina cœleſtum thure precare pio.

hoc procurrit iambicũ, recurrit elegiacum. Agite, poſtquàm incidimus in hanc reciprocorum uerſuum mentionem, quod Diomedes ocia curioſa inueniſſe tradit, eiuſmodi et alia afferamus, Sidoniiq; Apollinaris particulam recitemus, ex eius quapiam epiſtola: Recurrẽtes, inquit, hi ſunt, qui metro ſtãte, neq; literis loco motis, ut ab exordio ad terminũ, ſic à fine releguntur ad ſummũ. Sic eſt illud antiquũ, *Roma tibi ſubitò motibus ibit amor.* Et, *Si bene te tua laus taxat, ſua lautè tenebis.* Et illud: *Sole medere pede, ede, perede melos.*

Habentur

Habentur etiam pro recurrentibus, qui pedum lege ſeruata, etſi non per ſingulos apices, per ſingula tamen uerba replicantur: ut eſt unum diſtichon ipſius Sidonij, quod de riuulo luſit, qui ſupergreſſus aggerem uiam inundauerat, in ſe citò rediturus:

Præcipiti modò quod decurrit tramite flumen,
Tempore conſumptum iam citò deficiet.

Seruius quoq; Maurus in centimetro de reciproco Sotadico meminit, citatq; illud:

Ire cupis ſi rus mala uites ſomnia quæſo. hexametrum hoc ſi recurrat, ſotadicum fiet: hoc eſt,

Quæſo ſomnia uites mala, rus ſi cupis ire.

Affert & reciprocũ iambicum in elegiacum, quale & ſuprà meminimus:

Micant nitore tecta ſublimi aurea.

Vertite, ſic erit pentametrum elegiacum,

Aurea ſublimi tecta nitore micant.

Meminit & pluribus Dionyſius Halicarnaſſeus cum de compoſitione agit, quo loco & Homericos uerſus reciprocos nõnullos adducit. Extant & eiuſmodi græca non pauca. Hoc certè tempore diſtichon illud Philelphi celebratur, quod in Pium ſecũdum Pontificem maximum fecit:

Laus tua, non tua fraus, uirtus, non copia rerum,
Scandere te fecit hoc decus eximium.

Ex quorum quidem omnium carminum ratione Martialis illud exiſſe à pleriſq; exiſtimatur: *Nec retro lego Sotaden cinædum.*

quod quidem carmen duplici uidetur ſale conſperſum. Erant uerò Sotadea & Sotadica in primis laſciuiſsima impudentiſsimaq́, qualia & hoc tempore nonnulli etiam ſcripſere, quorum nominibus ego, ſi minus ipſi ſibi, pepercerim. hanc uti laſciuiſsimorũ ſpeciem intelligit Fab. Quintilianus, cum ait in primo de pueris: Nam de Sotadeis ne præcipiendum quidem eſt: amoueantur, ſi fieri poteſt: ſin minus, certè ad firmius ætatis robur reſeruentur. meminit idem & in nono. Sed & præter Sotaden apud antiquos eiuſce modi cinædologica carmina ſcripſerũt Alexander Aetolus, Pyrrhus Mileſius, quem Pyreten alij uocant, Theodoras, Timocharides & Xenarchus. Lyſis quoq; ijs cantum adhibuiſſe fertur, & ante hũc Simon Magneſius melopœus, qui priorum muſicorum, id eſt, melopœorum inuertens diſciplinam, Simodiam, quam uocauit, induxit: à quibus Lyſiodi, & Simodi, & Magodi, mimorum ſpecies uocati, de quibus alibi plura. Verùm Sotadicũ hoc genus apud Latinos primus Ennius aggreſſus eſt, in eo quod Cyprio boui merẽda inſcribitur. Sed iam de his ſatis. Fuit & alter Sotadis nomine, mediæ Comœdiæ poëta: item alter, ſed non poëta, ſcriptor tamen non incelebris, qui de myſterijs librum unum conſcripſit, & ambo quidem Athenienſes.

Lyſimachus. Fuit & in hac parte Lyſimachus

Ariſtius,

Ariſtius, appellati Iuſti filius, poëta inter
eos,quos ſæpe uocatos diximus melopœos.
tenuis quidem & ſimplex fuit,ut Demoſthe
nes docet:cui tamẽ,ut Plutarchus tradit,ob
parentis Ariſtidis memoriã, populus Athe-
niẽſis minas argenti cẽtum dedit,totidemq́;
agri iugera,et ſimul quotidie drachmas qua
tuor, id quod,Alcibiade perſuadẽte,lege ſan
xerunt. Filiam hic Polycritã habuit,ut Cal-
liſthenes ſcribit,cui poſt patris interitũ tan-
tundem alimenti,quantũ Olympionicis da
re conſueuerant,idem Athenienſis populus
ſuo decreto conſtituit. Fuit & Cteſiphon *Cteſiphon.*
Athenienſis poëta, inter eos lyricos annu-
meratus,qui Colabi cognominati ſunt. Sũt
uerò ſic uocati à colabis citharæ clauiculis
ligneis uel eburneis,ſeu cuiuſuis alterius ma
teriæ,quibus fidiculæ & chordæ intendun-
tur.Suidas quidẽ interpretatur citharæ epi-
tonia.Sed huius Cteſiphõtis poëtæ,& ſimul
ipſorum Colaborũ poëtarũ meminit Athe-
næus in de ſophiſtarum cœnis ultimo. am-
plius tamen conſiderandũ exiſtimo, nam in
peruulgatis Aldinis exẽplaribus, colabron,
hoc eſt, ποιητῆς τῶν καλουμένων κολάβρων, paſ-
ſim legitur, ut quidem puto ego,parum ca-
ſtigatè.Sunt tamen colabri,teſte Suida,por-
celli,hoc eſt,parui ſues, & perinde nulla ra-
tione digni. Fuit & Archebulus Lyricus *Archebulus.*
poëta Thebanus,ut Hephæſtion ſcribit:alij

Thyreum dixere. Floruiſſe creditur centeſima & uigeſima Olympiade: alij cxxvi, & magiſtrum fuiſſe Euphorionis poëtæ, ut in eius imagine diximus. Archebuli meminit Terentianus, cum ait: Generi datur autor huic uetus Archebulus. Item Attilius his uerbis: Archebuleus, inquit, uerſus nomen accepit, non quòd Archebulus eum inuenerit: nam Steſichorus illo antiquior poëta, & Ibycus, & Pindarus, & Simonides eo uſi ſunt, ſed paſsim & promiſcuè. Archebulus autem quia carmen ex hoc uno genere compoſuit, Archebuleum nominatum eſt. meminit & Hephæſtion. Terentianus quoq; illud Archebuleum carmen eſſe ait,

Dactylici finem qui claudit iambo.

aliò nomine miuros, ut primo ſermone diximus, appellatū. Nunc reliquos, qui reſtant, huius tabulæ poëtas attendite. Erat uerò

Gitiadas. in hac parte Gitiadas, qui poëta apud Lacedæmonios fuit, & Dorica ſcripſit cantica, ut in Laconicis eſt à Pauſania proditū. Reliquit Gitiadas in Pallada hymnū apud Græcos celebratū. Nam cū Lacedæmonij Palladis cognominatę Chalciœcæ ædem ſtatuā'q; ponere decreuiſſent, Gitiadas ipſe dignus inuentus eſt qui & ſtatuam faceret, & hymnum componeret, quem in eius deæ celebritate canerent Lacedæmonij. Idem & cantica Dorica compoſuit. Poſt Gitiadan ſequebatur

quebatur Philon & poëta & tibicen, qui, ut à Stephano traditur, ex Italiæ ciuitate Metaponto originem duxit, quę & Metabus dicta eſt. Fuit & Philon Tharſenſis medicus haudquaquam ignobilis, cuius nec parua apud inſignes medicos autoritas, à quo & medicamenti nomen Philonium nuncupatum. Huius certè Philonis cum aliubi, tum maximè in eo qui inſcribitur περὶ συνθέσεως φαρμάκων τῶν κατὰ τόπους, Claudius Galenus meminit, ubi illius medicamenti cōpoſitionem elego carmine totidem uerſibus excribit, &, quod miremini, etiam exponit. Sed quoniam ſi uelim elegiam ipſam & Galeni ipſius interpretationem meis uerbis afferre longior ſim, duos nunc tantū uobis primos eius uerſus recitabo, & quoquo modo potero latinos faciam: Philon.

ταρσέος ἰητροῖο μέγα θνητοῖσι φίλωνος,
εὕρημα, πρὸς πολλὰς εἰμὶ παθῶν ὀδύνας. hoc eſt:
Tarſenſis medici magna hæc inuenta Philonis,
In morbis hominum quæ mala multa leuant.

Philonis huius medici & Paulus & Aëtius meminerunt. Fuere & alij Philonis nomine tres, qui à me non ſunt hoc loco memorandi: tametſi Euſebius Pamphili ſeniorem Philonē ait uerſus ſcripſiſſe, citatq; Ioſephi uerba, quæ ut ab ipſo afferuntur ſunt omnino diuerſa, ex primo Antiquitatum libro. Verùm id uobis in præſentia repetam, quod &

aliàs dixi: ſi Euſebij & Ioſephi latinos factos codices ſequamini, minus in eorum referendis ſententijs fideles eritis: nam Georgius Trapezuntius, qui cum Cretenſis eſſet, Trapezuntius tamē maluit uocari, non Euſebium latinè uertit, ſed particulas hincinde decerpſit: quapropter libet hoc uobis loco illius uerba referre, prout ab ipſo Euſebio græcè in nono Præparationis euāgelicæ allata ſunt: Et Philon, inquit, in decimoquarto eorū quæ de Hieroſolyma ſcripſit, ſic ait:

τοῖσιν ἔδος μακαριστὸν ὅλης μέγας ἔκτισεν ἄκτωρ
ὕψιστος, καὶ πρόσθεν ἀφ' ἀβράμοιο καὶ ἰσὰκ,
ἰακὼβ ἐκ τέκνοιο τόθεν ἰωσὴφ, ὃς ὀνείρων.
θεσπιστὴς σκηπτοῦχος ἐν αἰγύπτοιο θρόνοισι
δινεύσας, λατρείας χρόνον πλημμυρίδι μοίρης. &c̄.

Hos uerò ego quinq; uerſus non ſum auſus totidem uerſibus uobis interpretari, ſed uerbum penè è uerbo ita inſulſè reddidi:

His ſedem beatiſſimā hordei magnus condidit ἄκτωρ
Celſiſſimus, & prius ab Abramo & Iſac,
Iacob ex filio inde Ioſeph, qui ſomniorum
Vates ſceptra tenens in Aegypti thronis
Diuerſans, ſeruitute temporis inundatione Parcæ.

In calce uerò eiuſdem libri noni, ſeniorem eum uocat, id quod & Ioſephus contra Appionem. Sed de ijs iam ſatis, cæteros huius ordinis poëtas audite. Inter hos erat Pha- *Phalecus.* lecus Cerouçus, qui & Philecus ab Hephæſtione, & Philicus in commentarijs in Theo critum

critum, ni modò ſit ſcriptura interpolata, nũcupatur. Vnus fuiſſe hic traditur in Pleiadis poëticæ numero, cuius uobis alio ſermone memini. Poëta certè Phalecus fuit celebratiſsimus, de quo ita can:t Terentianus:

Hoc Cereri metro cantaſſe Phalecius hymnos
Dicitur, hinc metrum dixere Phalecion iſtud.

Idem ferè Attilius in Arte. Auſonius uerò Gallus Phalecum, non Phalecium, hoc carmine uocat:

Iſtos compoſuit Phalecus olim.

Negat Donatianus hoc genus carminis à Phaleco inuẽtum: idem & Hephæſtion, qui ait ideo ſic appellatum, quòd Phalecus ipſe primus hoc carmine integra poëmata confecerit. Mutaſſe uidetur alibi ſyllabam Terentianus, cum cecinit: Coniungit ſibi Phallecos trochæo. Sed uidete uos an ijdem ſint. Phaleuticus quidem à Seruio & Diomede nominari uidetur. Sedenim plures Phalecorum carminum ſpecies ſunt, inter quas illa quæ à ſyllabarum numero hendecaſyllaba, præcipua eſt, & epigrammatis aptiſsima.

Fuit & hac parte Glycon, à quo Glyconium carmen, uocabulum (ut ait Hephæſtion) deſumpſit. *Glycon.* Fuit & Aſclepiades poeta, à quo Aſclepiadeus uerſus dictus eſt, nõ quòd eius fuerit inuentum, ſed quòd ei familiare & frequens fuerit: ante Aſclepiaden enim, ut ait Attilius, Sappho libros quinq;, *Aſclepiades.*

& Alcæus quædam eo uerſu compoſuerat. Legimus,ut puto,& alterum fuiſſe Aſclepiaden poëtam Samium,cui & Theocritus operam dedit, eiusq; auditor fuit. Scripſit uerò in primis epigrãmata, ut apud Theocritum produnt interpretes. Patrẽ habuit hic Aſclepiades nomine Sicelidan:qua ex re non aliũ apud Theocriti Thalyſiam ſignificatum uolunt,quàm Aſclepiaden ipſum,cum cecinit, ut eſt à me ex tempore uerſum:

—Nam neque uatem
Sicelidan uici Samium,non ipſe Philetan.

quo loco qui eam eclogen latinè uertit, impudenter errauit,cum Samium Philetan fecerit, qui Cous fuit, ut planè in eius uita oſtendimus. Sanè Sicelidan hoc loco dixit Theocritus nomen patris pro filio, forma quadam patronymica, ut obſeruant grammatici, id quod & alibi de ſe fecit:Simichidan enim à patre ſe nuncupauit. Fuit &

Teleſias. Teleſias Thebanus poëta et muſicus,de quo ex Ariſtoxeno Plutarchus in Muſica. Nam cum oſtendere uelit, quantam uim habeat à teneris atq; à primordio rei cuipiam aſſueſcere,ita ſubinfert:Thebanũ quendam Teleſian Ariſtoxenus ſcribit ſua ætate uixiſſe,qui cũ iuuenis adhuc in optima illa muſica uerſatus eſſet,& probatorũ muſicorum modos edidiciſſet, uidelicet Pindari, Dionyſij Thebani,Lampri,Pratinæ,& cæterorũ, qui Lyrici

rici poëtæ crumatôn fuerunt, & optimè tibijs uſi fuiſſent, cumq́ in omni reliqua diſciplina non mediocriter elaboraſſet, exacto ætatis uigore uſqueadeo captus eſt ſcenica & uaria illa muſica, ut neglectis illis bonis, in quibus diu uerſatus fuerat, ad Philoxeni & Timothei modos maximè uarios, plurimamq́ habentes nouitatem, animum intenderit: cumq́ diu ſatis elaboraſſet inter Pindaricum & Philoxenium canẽdo modum, Philoxenium nunquam aſſequi potuit. cuius rei ea fuit cauſa, quòd à puero in optima illa inſtitutione uerſatus fuerat. Atque hæc quidem ferè Plutarchus: quibus quidem uerbis colligere facilè poteſtis, id maximè uſu comprobatum eſſe, quod eſt à poëta noſtro diuinitus dictum, Adeò à teneris aſſueſcere multũ eſt: idcircoq́ ab optimis quibuſq́ incipiendum, quod & Aurelius & Fabius præceperunt. Sed iam, ut concludamus huiuſce diei ſermonem, tempus eſt, ſi prius uobis Babrium cõmemorauero, qui & Babrias, ut legimus, uocatur, tametſi Gabrias paucis ab hinc annis uocitatus eſt ab Aldo, uiro alioqui erudito. Fuit uerò poëta Babrias, qui apologos libris decem collegit, idq́ in primis ex apologis Aeſopianis, carmine choriambico, quod Suidas ſcribit. Inſcripſit uerò mythiambos, cuius (quod ſciam) libellus extat iambico trimetro. Atq́ *Babrias.*

hactenus hodierno ſermone, craſtino latinos huius ordinis cōmemorabimus. Et ſimul abiuimus.

NONI DIALOGI FINIS.

LILII GREGORII GYRALDI FERRARIENSIS DIALOGVS SECVNDVS DE HISTORIA

Lyricorum Latinorum Epigrãmatum, & cæterorum poëtarum, ad Proſperum Paſethum Iuris utriuſque conſultum.

AD decimum uſqꝫ diem Proſper Paſethe, uir clariſsime, noſtros de poëtis ſermones produximus, quibus quotidie, pomeridiana ſcilicet hora, cōuenire animi gratia in uiridariū ſolebamus. hoc igitur decimo extremam poëtarū partem cōmemorauimus: hoc enim numero congruum uiſum eſt ſermones noſtros perficere, cum & eo ipſo numeri terminētur, & eius ſumma ſit uirtus & perfectio, id quod planè à Platonicis alijsqꝫ philoſophis, ſed & Chriſtianis quoque noſtris traditur: ultra enim decimum ad unita

tes ſemper redimus. Sed nunc non philoſophandi nobis tempus, qui tabulas & poëtas à ſitu pro uirili noſtra excutimus: quare ad inſtitutos iam ſermones redeo, quibus latinos in primis lyricos, & tum græcos tum latinos epigrãmatographos me collegiſſe minus fortaſſe curioſè uidebis, ut minus iam laboris eſſe queat cupientibus poëtarum ferme omnium utriuſq; linguæ uitas perlegere. Igitur decima iam die cùm in uiridariũ conueniſſemus, ſic ad me Piſo: Quin iam, inquit, quod heſterna die facturum te receperas, Lili promiſſa exoluis? pridem enim te ad iſtam Latinorum partem expectabamus: neq; enim minus libenter noſtros audimus, quàm peregrinos: tametſi in hoc genere non tam multos apud nos, quàm apud Græcos floruiſſe audiui. Sic eſt, inquam, & ſimul ita ſum exorſus: Quoniam ut uobis aliàs dixi, hæc Latinorum poëtarum pars, cum cæteris alijs, ut & uos ſcitis, antè ab homine docto perſcripta eſt, ego minus laborabo in eorũ uitis recenſendis: ut nomenculator enim, eorum imagines potius nominabo, quàm eas multis expediam. Vt libet, inquit Piſo, modò quæ tenes, nobis non inuideas. Imò, inquam ego, uereor ne ad faſtidium uſq; uos expleam. Fuit in hoc genere primus L. Lucullus iambographus, qui, ut ſcribit Apuleius, improbatus fuit, quòd L. Lucullus.

Gentium & Macedonem pueros ueris nominibus ſuis carminibus, ut ille ait, proſtituerit. Hunc eũdem Lucullum eſſe puto, cuius Fulgentius uerſum affert,

Viliſſimum ramentum, & proluuioſa peſtis.

Idem Fulgentius ad Chalcidiũ Fabium, Lucullum carmẽ epicum ſcripſiſſe teſtis eſt. Sed & de Luculli poëmatis M. Tullius ad Atticũ meminit. Poſt Lucullum C. Lænas uidebatur, qui apud Latinos lyricos uerſus concinuit, cuius carmina nõnulla ab autoribus circunferuntur, ut illa,

Viuas nitidis floribus Euadne hederis illigat.

Huius poëtæ quoq; apud Donatianũ mentio in Poëtica. Poſt uerò Lænatem fuit

Q. Horatius Flaccus.

Q. Horatij Flacci poëtæ imago, qui etſi ante latinos omnes ſe iambos & lyricos uerſus ſcripſiſſe cum aliubi, tum his locis fatetur, hoc eſt, in Epiſtolis:

—Parios ego primus iambos
Oſtendi Latio, numeros animosq; ſecutus
Archilochi, non res & agentia uerba Lycamben.

Item paulò pòſt:

Hunc ego non alio dictum prius ore Latinis,
Vulgaui fidicen. In terrio uerò odarum:

Carmina non prius audita Muſarum ſacerdos,
Virginibus pueriſq; canto.

ante ipſum tamen Horatium hoc carminũ genere Liuium ſcripſiſſe, autor eſt Porphyrion, & nos alibi (ſi meminiſtis) Liuij hymnos

nos celebrauimus. Sed & Val. Catullus, & Tegula, & quos modò nominauimus, C. Lęnas & Lucullus iambica & lyrica ſcripſere: ſed hi aliqua quidem, non ut Horatius ferè plena uolumina: quãobrem is rectè primus dici poteſt, uel ſeipſo iudice, iambos oſtendiſſe. Num & uos ita cenſetis? quibus annuentibus, & de me Horatij uitam libenter audire ſignificãtibus, Eam ipſam, inquam, uobis breuiter referam, potius ut inſtitutum tabulæ ſequar, quàm aliam ob cauſam: nempe qui credam eam ex alijs uos ſæpe legiſſe, & poſthac ſæpe lecturos. Quintus igitur Horatius Flaccus Venuſij humili loco natus eſt, patre Præcone libertinæ cõditionis, Torquato & Cotta Coss. biennio ante M. Tullium conſulem. puer à patre Romã ductus, ut bonis artibus imbueretur: ubi cùm Orbilio tum celebri grammatico operam daret, breui adeò profecit, ut ad philoſophiæ ſtudia idoneus uideretur: quare Athenas profectus, Epicuream ſectam in primis ſectatus eſt, tametſi mox ſenior factus Academiæ ſe tradidit. quo uerò tempore epiſtolas ad Mecœnatem ſcribere adorſus eſt, ſe nulli addictum, nec ullius iuraſſe in uerba magiſtri, ipſe faſſus eſt. Sed hæc ex ipſo notiora, quàm ut ęa nunc uobis recenſeam. Iuuenis autem cum bella ciuilia inter Auguſtum & Cęſaris interfectores feruerent, Bruti & Caſſij parti

bus adhæſit, tribunusq́ militum creatus, in ijs uſq; ad Philippenſem cladem perſeuerauit. poſt Brutianis rebus fractis, iterum ad poëticæ ſtudia ſe retulit, Vergilioq́ ac Vario, reliquisq́ illuſtribus tum poëtis ita gratus, ut ab ijs Mecœnati equiti clariſsimo, & poëtarum bonorumq́ fautori, quamprimũ conciliaretur. Poſt hæc Mecœnas hominis ingenio delectatus, ab Auguſto non modò ut illi parceret impetrauit, ſed in ipſius etiã amicitiam inſinuauit. Erat Horatius ſtatura puſillus, oculis lippis, canus ante diem, cibi parciſsimus, uini tamen appetentior. quidam & præpingui eum & obeſo corpore fuiſſe tradunt, & ad bilem paulò incitatiorem, placabilem tamen. Vixit, ſi Hieronymo ſtamus, annos LVII. alij licet LXX & amplius prodiderint. Quo uerò mortis genere deceſſerit, haud ſatis mihi compertum. carminũ libros quatuor cõpoſuit, in quibus, quo uerſuum genere uſus, quos primus inuexerit, apud Diomedem grãmaticum, & Maurum Honoratum, & plerosq; alios poëticæ ſcriptores reperietis. De quatuor his libris carminum illud eſt Quintiliani iudiciũ, quod Piſo memoria tenes: Lyricorum Horatius ferè ſolus legi dignus, nam & inſurgit aliquando, & plenus eſt iucũditatis & gratiæ, & uarijs uerbis & figuris feliciſsimè audax. hæc ille utiq;. Scripſit præterea Epodon in eodem

eodem genere lyricorum, & carmen ſeculare, & præter hæc ſermonum libros duos, & epiſtolarũ totidem, quos omnes grata quadam beneficiorum ſignificatione Mecœnati inſcripſit. Præter hos ſcripſit & Poëticam, quã Sermonibus aliqui, uel Epiſtolis potius ipſe coniungit: nam ſi integrè de tota ea facultate perſcribere uoluiſſet, aliam omnino lucubrationem fuiſſet aggreſſus, hoc eſt, locupletiorem: nec propterea nunc demũ noſter Hieronymus Vida eam molitus eſſet. Po eticam, inquam, ſuam Horatius L. Piſoni & filijs inſcriptam miſit. Fuit autem L. Piſo, ſi Porphyrioni ſtatis, poëta, & ſtudiorum libe raliũ antiſtes, ac urbis cuſtos, ſectamq́ Epicuream, ut Horatius, ſectatus. Amauit hic Piſo in primis Philotimũ poëtam græcum & ipſum Epicureum, de quo ſuo loco agemus. In hunc L. Piſonem extat M. Tullij ora tio, quæ etſi parum emendata, & ſine capite eſſe uidetur, mirũ tamẽ dictu eſt quàm acriter eum, & quibus uerborum & ſententiarũ aculeis inſectetur: impurũ enim & flagitioſum hominem, omniq́ coopertum, nedum inquinatum ſcelere fuiſſe oſtendit. Idem ſcri bit Aſconius, qui eam ipſam orationem eſt interpretatus. Tum Piſo: De Piſone ſatis: in Horatio uerò, inquit, poëta habeo quod ſequar & fugiam. Imò, inquam ego, habetis quod in eo rectè ſequamini, puritatem, ſim-

plicitatem linguæ latinæ, præter alias uirtutes, quibus ille inſignitus. Multum hic certè uobis contulerit, ſi eum legendo contriueritis. Cum ambo ſic ſe facturos annuiſſent, tunc ego: Poſt Horatium, inquam, erat Cæſij Baſsi imago, qui & ipſe, ut Horatius, lyricus, Claudio principe floruit, uſque ad Veſpaſianorum tempora. huius Baſsi meminit Fabius Quintilianus, cum prius eſſet de Horatio locutus: Si quem, ait, adijcere uelis, is eſt Cæſius Baſſus, quem nuper uidimus: ſed eum longè præcedunt ingenia uiuentium. Eiuſdem Baſsi meminit & grãmaticus Diomedes. Perſius quoq; Flaccus ad Baſſum ſatyram ſcripſit, cuius hoc eſt principium:

Cæſius Baſſus.

Admouit iam bruma foco te Baſſe Sabino,
Iám ne lyra, & tetrico uiuunt tibi pectine chordæ?

quo loco Cornutus, qui in Perſium cõmentarios ſcripſit, uel, ut alij putant, quod etiam alibi uobis dixi, Probus refert, Veſuuio mõte conflagrante, unà cum uilla Baſſum incendio conſumptũ fuiſſe: durum mortis genus. Citatur nonnunquã Baſſus à grammaticis. Priſcianus cum alios, tum hos ex ſecũdo Lyricorum uerſus aduocat:

Calliope princeps ſapienti pſallerat ore.

Legitur dimidiatus libellus de metris, Baſsi nomine inſcriptus, quem libellum uideo à Terentiano & lectum & citatum. Sunt qui cõmentaria latina in Aratum, in latinũ conuerſum

uerſum à Germanico Cæſare, multa erudi-
tione referta, ſed mendoſa, huic Baſſo aſcri-
bant: ego de hoc nihil ſtatuo. Fuit & Gal- *Galbius Baſſus*
bius Baſſus poëta antiquus, quem Satyricũ
fuiſſe grammatici tradunt. De Saleio Baſſo
inter Epicos, ſi meminiſtis, locuti ſumus.

Ad hæc Titium lyricos uerſus ſcripſiſſe le- *Titius.*
gimus, atq; in primis ex Pindaro latinos fe-
cit. huius meminit Horatius, ad Iulium Flo
rum ſcribens, in Epiſtolis. Quinetiam ipſe
Florus condere ſolebat amabile carmen, ut *Florus.*
idem canit Horatius: Porphyrion tamen Sa
tyrarum ſcriptorem eum ſcribit, & eius eſſe
ait electas ex Ennio, Lucillio & Varrone.
Fuit quoq; hic Florus ex Tiberij Claudij Cæ
ſaris cohorte. Ab hoc Floro ſunt qui fuiſſe
tradant Flori oratores, hi de quibus Fabius
Quintilianus, et cuius extant hiſtoriarũ Ro
manarum ex T. Liuio compẽdia. Sed quan-
dò in Flori mentionem incidimus, fuit & al
ter Florus poëta Adriani tempore, item ter-
tius Paulus Florus, qui Iuſtiniani Cæſaris
tẽporibus floruit, & inter eius chariſsimos
habitus: quin ut Agathias ſcribit in quinto
hiſtoriarũ, primas apud ipſum tenebat in-
ter eius præſides, quiq; ſicut generis gloria
inſignis erat, ita etiam à ſuis maioribus opes
ampliſsimas fuerat aſſecutus: quibus rebus
accedebat admirabilis quædam eruditio &
eloquentia. Scripſit uerò hic poëmata com-

plura memoratu digniſsima, inter quę illud quod hexametro carmine de tēplo illo magnificentiſsimo ab Imp. conſtructo, fuit: quod eò maiore labore & arte confectum exiſtimatū ait Agathias, quò mirabilior materia resq́ꝫ ſubiecta fuit. Sed de Titio ſequamur, cuius & Porphyrion & Acron meminere. hi ſunt Horatij uerſus:

Quid Titius Romana breui uenturus in ora,
Pindarici fontis qui non expalluit hauſtus
Faſtidire lacus, & riuos auſus apertos,
Vt ualet, ut meminit noſtri, fidibus ne latinis
Thebanos aptare modos ſtudet auſpice Muſa,
An tragica deſæuit & ampullatur in arte?

Sanè Titij Romæ fuerunt, ut ex ſcriptoribus colligimus. M. Cicero in Bruto: Eiuſdem, inquit, ferè temporis fuit eques Romanus C. Titius, qui meo iudicio eò perueniſſe uidetur, quò potuit ferè Latinus orator ſine græcis literis: & cætera quæ ſubiungit. meminit & alibi, nec ſemel, Fabius quoq́ꝫ Quintilianus in undecimo, ubi de pronūciatione agit: Longiſsimè, ſcribit, fugienda mollis actio, qualem in Titio Cicero dicit fuiſſe: unde & ſaltationis quoddam genus Titius ſit appellatum. Titij etiam ſodales Romæ dicti à titijs auibus, ſi Varroni ſtamus, quas, ait, in augurijs certis obſeruare ſolerēt. Scribit Aelius Dionyſius, quòd titis auiculæ ſpecies eſt, itemq́ꝫ auis quælibet minutior: unde

Titij ſodales.

putatur

putatur τιτίζειν uerbũ Græcis factum, quaſi dicatis pipire, uel titiſſare. Sedenim titi columbæ dicũtur, ut in Perſium Cornutus ſeu Probus notat. Seruius in Bucolicis palumbes uulgò titas uocari prodit. Sed nimis à propoſito digreſsi, ad poëtas redeamus.

Fuit & Celſus poëta ex eadem cohorte Tiberij Cæſaris, qui aliena pro ſuis edere ſolebat, cuiuſmodi plerique hodie ſunt impudentes, qui etiam integra poëmata aliena, ut Pontani quædam, ediderunt. at de Celſo ita Horatius: *Celſus.*

Quid mihi Celſus agit, monitus multumq́; monendus,
Priuatas ut quærat opes, & tangere uitet
Scripta palatinus quæcunque recepit Apollo,
Ne ſi fortè ſuas repetitum uenerit olim
Grex auium plumas, moueat cornicula riſum
Furtiuis nudata coloribus.

quo Horatij loco Porphyrion & Acron ad hanc hiſtoriam ſimilia referunt: meminit & alibi idem poëta. Ne tamen hunc Corneliũ Celſum putetis, tametſi is non multò pòſt tempore floruit. Fuit uerò in tabula picta imago Veſtitij Spurinnæ poëtæ lyrici & uiri clariſsimi. floruit hic Martialis & Plinij ſecundi ætate, hoc eſt, Domitiani & Traiani. Miræ ſuauitatis poëta fuit, ſcribebat enim, ut ait Plinius, & quidem utraq; lingua, lyrica carmina doctiſsimè, quo modo hac ætate noſter Lampridius: mira illius dulcedo, mi- *Veſtitius.*

ra ſuauitas,mira hilaritas,cuius gratiam cu mulabat ſcribentis ſanctitas:quocirca quidam ea Quintiliani uerba,quę modò in Baſſo recitauimus,hunc ipſum Spurinnã ſignificaſſe autumant: Baſſum,inquit,longè præcedunt ingenia uiuentium. Fuit quoq; Spurinna & bello & pace uir memoria dignus: nam & prouincias rexit modeſtiſsimè,& exercitus imperator ſtrenuiſsimè Bructerum Barbarorũ regem debellauit. Vixit uerò uſq; ad maturã ſenectutem:ſeptimũ enim & LXX ſupergreſſus eſt annũ,ſenſibus omnibus integris,nihil ex ſenectute habens præter prudentiam. Filium habuit ex Coccia uxore ſingularis exẽpli muliere,Cocciũ, eximiæ propèmodum indolis iuuenem, qui ante diem periit,cui & Cęſar in ſolatiũ parentis triumphalem ſtatuam poſuit. Extat Plinij epiſtola hac de re ad ipſos Spurinnam & Cocciam. Spurinnæ meminit & Tacitus in hiſtorijs.

Septimius. Septimiũ quoq; Aphrum poëtam lyricum fuiſſe obſeruauimus,cuius meminit Diomedes grãmaticus. Maurus uerò Terentianus ait,ipſum ſcripſiſſe ruris opuſcula:

Qui multos legere,negant hoc corpore metri
Romanos aliquid ueteres ſcripſiſſe poëtas,
Dulcia Septimius qui ſcripſit opuſcula ruris,
Ancipitem tali cantauit carmine Ianum.

Sanè quidam codices non opuſcula ruris, quæ tamen lectio probatur, quia idem Terentianus

rentianus paulò pòſt ſubdit:

Septimius docuit quo ruris opuſcula libro.

ſed, nuper, habent: quæ ſi legitima ſit lectio, oſtendit Terentianum ipſum, de quo paulò mox agemus, proximum ætate huic Septimio fuiſſe. Septimij uerò hi ſunt uerſus ex hymno ad Ianum:

Iane pater Iane tuens diue biceps biformis,
O cate rerum ſator, ô principium deorum,
Stridula cui limina, cui cardinei tumultus,
Cui reſerata mugiunt aurea clauſtra mundi,
Tibi uetus ara caluit Aborigineo ſacello.

Eiuſdem Septimij ſunt & hi dactylici cum heptimemeri:

Inquit amicus ager domino,
Si bene mi facias memini,
Pinea brachia cum trepidant,
Audio canticulum Zephyri. Idem alibi quoq;:
Gerit intus in oppidum *Hanclos Panope greges.*

Scribit ad hunc Septimium, ut uidetur, Statius in Syluis lyricum carmen, Septimiumq; Seuerũ Afrum uocat, docens ex Lepti Aphricana urbe fuiſſe, ſed puerum Romę educatũ:

Hæc, inquit, *mira uirtus, protinus Auſonum*
Portus uadoſæ neſcius Aphricæ
Intras, adoptatusq; Tuſcis
Gurgitibus puer innataſti.

Porrò de Aulo Sereno lyrico poëta locuti fuimus, cum Q. Sereni imaginem in quarto ſermone retulimus. Poſt hos ſequebatur

Meſomedes. Meſomedes poëta, qui Adriani Imperatoris libertus à nõnullis eſt exiſtimatus: at certè inter intimos illius amicos eſt habitus. Cretenſis is quidem fuit, atq; illis ipſis temporibus inter lyricos poëtas egregius exiſtimatus. plurima dicitur à Græcis ſcripſiſſe, atq; inter ea Antinoum Adriani delicias deorum numero aſcriptum miris extulit laudibus. Illud obſeruatur ab Euſebio in Chronicis, Meſomeden uſq; ad Antonini tempora ſuperuixiſſe, à quo etiam cenotaphio fuit decoratus, ut Suidas teſtatur: nam & Imperator ipſe ab eo nomos citharœdicos edidicit. Capitolinus tamen ait Antoninum illi ſalarium diminuiſſe, ea ſcilicet ratione, quòd nihil fœdius, imò crudelius eſſet, quàm eos reipublicæ bona (ut eius ſcriptoris utar uerbo) arrodere, qui in eã nihil ſuo labore conferrent.

Hippodromus. Per hæc tempora floruit Hippodromus, inter Sophiſtas, ut ait Philoſtratus, ſuo tempore nulli ſecundus, qui ex Lariſſa Theſſaliæ Lariſſæus fuit. patrem Olympiodorum habuit. cum multa in arte oratoria ſcripſit, tum etiam nomos lyricos cõpoſuit, quos per ſua tempora uulgò cani ſolitos idem prodit Philoſtratus, qui huius uitam inter alios luculenter cõplexus eſt. Cum Nicagoras aliquando tragœdiam dixiſſet Sophiſtarum matrem, tum inquit Hippodromus patrem eſſe Homerum, eundemq; Homerum

merum uocem eſſe, Archilochum uerò ſpiritum. Diem obijt Hippodromus ſeptuaginta annos natus. Sed hunc quidem uobis non quòd eſſet in tabula retulerim, tantum ſum monitus ætate & nomis lyricis: ſicuti nec Phaliſcum poëtam, ſed quòd eum celebrat Maurus Terentianus, à quo & Phaliſcum carmen eſt deriuatū. Hunc autem poetam ludicra ſcripſiſſe coniectamur, his Terentiani uerbis: Atq;, inquit ille, poëta Phaliſcus cum ludicra carmina pangit. nam & hi ipſius uerſiculi dicuntur, *Phaliſcus.*

Vua uua ſum & uua phalerna,
Et ter feror & quater anno.

Item libro eodem:

Vnde unde colonis Eoi *A flumine uenit* Oronti.

Eiuſdem poëtæ & hi leguntur:

Quando flagella iuga ſita iuga,
Vitis & ulmus uti ſimul eant:
Nam niſi ſint paribus fruticibus,
Vmbra necat teneras Aminæas.

quo loco ſyllabam Aminęas notate, hoc eſt, primam & alteram breuem, non ad Virgilij normam, *Sunt & Aminææ uites*: nec Auſonij Galli, *Solus qui Chium miſcet & Aminæum.* quod & aliàs uobis in annotatis retuli, & ſi placet, idem breuiter hoc loco repetam. Id cum ſe maximè cupere puer Picus oſtenderet, Aminæum, inquam, uinum Seruius grammaticus ait, quaſi ſine nimio, id eſt, rubore,

nam album eſt, & ſcribi apud Vergilium duplici nn, propter uerſum exiſtimat. alij Amymnæum legunt, quòd apud Rhianum poëtam mentionem Amymnæorũ Epiroticorum factam legant apud Stephanum, apud quem nulla nec uitium, nec uini Amymnæi facta mentio. Alij ſanius quidem Amminæas uites legunt, quòd Amminæi Theſſaliæ ſint populi, à quibus Amminææ uites in Italiam tranſmiſſæ, quod ab Ariſtotele in Politicis ſcribi uidetur. Sanè & memini me Romæ in exemplaribus peruetuſtis Vergilianis nonnullis poëtæ uerſum ita legere: *Sunt etiam Amminеæ uites.* ut minus comprobetis Seruianam interpretationẽ, in qua & illud reprehenſione digniſsimũ, quòd album putàuit Amminæũ uinum, cum & album & nigrum ex Plinio colligamus. Iunius Columella ex multis quidem Amminæis unum genus album ait. Aurelius Macrobius Amminæos populos fuiſſe ſcribit, ubi nũc Phalernus ager. Quare non adeò mirum, ſi Galenus Amminæũ modò Falernum & Salernum, ut in quibuſdam exẽplaribus legi, modò Cæcubum eſſe crediderit. De Amminæo & Cato & Plinius, ut alios nũc mittam, meminere. atq; hucuſq; de Amminæo Pice, uti hæc ipſa tibi recenſeam. Nunc redeo ad tabulam, in qua fuit Alphij Auiti imago. hic quidem, ut colligimus ex ſcriptoribus, lyri-

Alphius Auitus.

cus

cus poëta fuit. celebratur eius illud poëma, quod Excellentium inſcriptum fuit, de quo inter alios ſic Maurus Terentianus:

Vt pridem Auitus Alphius
Libros poëta pluſculos,
Vſus dimetro perpeti,
Conſcripſit Excellentium.

Hi ſunt ex ſecundo eius libro dimetri iãbici:

Tum literator creditus
Ludo Phaliſcũm liberos
Conatus (uel cauſatus, ut legit Priſcianus In octauo) *in campi patens,*
Extraq; muri ducere
Spaciando paulatim trahit
Hoſtilis ad ualli latus. Eſt & ille:
Seu tute malis hoſpites.

Meminit & Alphi Priſcianus, eiusq; alios uerſiculos adducit. Quidam Carthaginenſem, nullo autore eum faciunt, & Conſtantinorum Cæſarum tempore: ego hac de re certi nihil affero. Fuit & Alphius fœnerator, de quo in primis Columella eam ſentẽtiam affert: Bona nomina nonnũquam mala fieri, ſi nunquam interpelles. meminit eiuſdem & Horatius. De Auito uerò Chriſtiano poëta ſuo loco à nobis dictum eſt. Maurum quoq; ego Terentianũ in hoc poëtarum numero repoſuerim, & lyricum non immeritò uocauerim, cum lyricorũ cæterorumq; uerſuum dimenſiones regulasq; ijſdem ipſis car *Maurus Terentianus.*

minum generibus conſcripſerit. Extat quidem dimidiatum ipſum uolumen, ut puto, non ſine admiratione aliquando à me perlectum, quod ſenex ille & iam grauis annis Baſsino filio, & Nouato genero (non Nouatemo, ut perperàm exiſtimauit in eius uita uir doctus) emendandum miſit, id quod ipſemet his uerſibus teſtatur:

Hæc prius Baſsine fili, & tu gener Nouate mi,
Perpolite quàm poteſtis crebriore limula,
Non pater tanquam, ſocerq́;, ſed uelut ſim extrarius.

Quo uerò tempore floruerit, non liquidò planè comperi. patria quidem Carthaginenſis fuit. eius probati ſcriptores meminere, diuus Auguſtinus, Ruffinus, qui de uerſibus ſcripſit, Priſcianus & Seruius, ut alios mittam. Quæ cum dixiſſem, ſuſcepit Piſo, & inquit: Audiui ego aliquos qui publicè profiterentur inſigni eruditione uiros, qui Terentianum ea tempeſtate floruiſſe traderēt, quã latinæ literæ in Aphricã migrauere, hoc eſt, Apuleij, Tertulliani, Cypriani, Septimij, aliorum temporibus, non multò ante tempora Conſtantinorũ. Cui ego inquam: Nihil hac de re aſſeruerim, quiſque ut libet coniectetur. Sed nos iam ijs miſsis (neq; enim latinos lyricos alios nũc habeo, quos referam) ad ultimum poëtarũ ordinem recenſendum conuertamur, in quo quidem Epigrammatum ſcriptores repoſiti fuerant: nam tametſi

.ex an-

ex antiquioribus, de quibus egimus ſuperiorũ dierum ſermonibus, plerięꝫ epigrammata ſcripſerũt, nihilominus in extrema regione ſeorſum nonnullorũ in tabulis pictæ fuere imagines, qui eo tantum canẽdi genere laudem conſecuti ſunt, uel ſi modò aliud ſcripſere, non ex eo tamẽ nomẽ adepti ſunt. Tum Piſo: Quin, inquit, poſtquàm huc ſermonem traximus, quale tu putas epigrãma eſſe debere, uel quibus legibus concludi, nobis ediſſeris? neqꝫ enim hoc à propoſito alienum, & ſimul mihi & puero rem gratam facies. Quibus ego: Dicam ſanè, inquã: & ita cœpi. Variè eſt de epigrammatis ratione & lege à doctis hucuſqꝫ tractatũ: quidam enim tria eſſe epigrammatũ genera definiere: unũ quidem, quo ad rerum inſcriptiones uti ſoleamus, & unde primum illud inuentum, & nomẽ eſt ſortitum: alterum, quo laudem uel alicuius uituperium demonſtrare conſueuimus: tertium, quo quippiam uel fortuitum, uel admirandũ quod contigerit, argutè ſcribimus, uel cõminiſcimur ipſi. & omnia quidem hæc una & certa quadam lege, non affectata & detorta (quanquam & huiuſcemodi multa extant) confici debere, ſed ſimplicitatis cãdoriſqꝫ arte maxima: quam quò maiorem adhibueritis, eò ipſam magis uos diſſimulare oportet. Fuere alij nõnulli, qui animali cuipiam ſimile epigramma eſſe putaue

re, cuius quidem corpus ſine capite & pedibus, cæteriſq; particulis conſiſtere nefas eſſet, hoc eſt, ut partes mediæ primoribus & poſtremis reſponderent. Sed hoc potius de tota oratione, ut etiam Plato exiſtimat, ſtatuẽdum. Alij epigrãma Scorpioni perquàm ſimile eſſe uoluerunt, qui licet omni ex parte minetur, in cauda tamen, in qua ineſt aculeus, uenenum habet: ita, aiunt, epigramma cum argutas omnes partes habere debeat, tum extremã maximè, qua uel acriter & ſalſè mordeat, uel iucundè & dulciter delectet. Huiuſmodi eſt illud quod in Germanici Cæſaris uita retulimus, *Thrax puer aſtricto*, &c. *Pullex.* & illud Pullicis poëtæ in primis antiqui, uerùm parum noti, qui uel hoc ſolo epigrammate dignus eſt, ut inter poëtas recenſeatur: neque enim eius adhuc aliud comperi. Epigramma uerò hoc ipſum eſt:

Cum mea me genitrix grauida geſtaret in aluo,
Quid pareret, fertur conſuluiſſe deos.
Mas eſt Phœbus ait, Mars fœmina, Iunoq; neutrum,
Cumq; forem natus, hermaphroditus eram.
Quærenti lethum, dea ſic ait, occidet armis,
Mars cruce, Phœbus aquis, ſors rata quæque fuit.
Arbor obumbrat aquas, aſcendo, decidit enſis
Quem tuleram, caſu labor & ipſe ſuper.
Pes hæſit ramis, caput incidit amne, tuliq;
Fœmina, uir, neutrum, flumina, tela, cruces.

Videtis hoc ut totum ſibi cõſtet, ut caudam argutè

argutè uibret: propterea illud dignum adeò putauit Politianus, ut græcum Græcis face ret, idq́ feliciter, ut mihi quidem uidetur, eſt aſſecutus. & hactenus quidem alij de epigrammatis lege. Nos Græcorum & Latinorum exempla ſecuti, epigrãma in primis nitidum, floridum, apertum, ſalſum, argutum, clara & facili ſentẽtia, & elocutione eſſe deſideramus, cuiuſmodi plurima apud Catullum, & in Priapeis, & in Valerio Martiale nonnulla. Tum Piſo: Equidem reor tuam iſtam ſentẽtiam permultis non placituram: neq; enim uideo eam complecti præter paucos, ſed plerique omnes longè diuerſis legibus epigrammata conſcribunt. Non eo, inquam, inficias: ſed quid me prohibet uobiſcum ſententiã dicere? Et Piſo: Nihil, inquit, & planè rectè. Viden' ut hic te puer attentè audit: auguror illum aliquãdo eiuſmodi epigrammatum genere luſurum. Et puer ſimul ſe colligens, uiſus eſt omen accipere. Verùm his omiſsis, ego inquã: Iam nos dudum ad poëtarum in hoc genere turbam ueniamus, inter quos hos maximè celebrari uideo: Archimelum in primis, cui non minimã gloriam inter reliqua eius epigrãmata comparauit illud, quod & hodie legitur in nauem illam Hieronis Syracuſani ſcriptum, de qua & opus Archimedes compoſuit, ut eſt apud Athenæum, & noſtrũ de nauigijs libellum: *Archimelus.*

eius enim epigrammatis gratia Hieron ipſe Archimelo in Piræum uſq; mille miſit tritici medimnos. *Palladas.* Poſt hunc erat Palladas, cuius ex Iſaacio alibi meminimus, & cuius penè innumerabilia leguntur epigrãmata, ut in Græcis eſt uidere. *Theætetus.* Fuit & Theætetus epigrãmatôn ſcriptor, cuius leguntur quædam apud Laërtium, & alia quæpiã in Græcis epigrãmatibus: alius à Theæteto illo Socratis diſcipulo & Platonis, qui in Heraclea Ponti docuit, cuius de nomine Platonis legitur dialogus. *Straton.* Fuit & Straton in hoc genere poëtarum, cuius & uerſus extant.

Theodorus. Sunt & Theodori epigrãmata apud Diogenem Laërtium. quidam tamen hunc eum eſſe exiſtimauerunt, cuius in alijs meminimus dierum ſuperiorũ ſermonibus. *Lucillus Tarræus.* Erat & Lucillus Tarræus, ſic uocitatus, quoniam Tarra, ut in Philologis docet Longinus & Stephanus, qui Lucium, non Lucillũ uocat, niſi græcus codex ſit maculatus. Collegit hic idem Lucillus, præter alia quæ ſcripſit, prouerbia tribus libris, & epigrãmata quædam reliquit. eius quædam in græcis Apollonij Rhodij ſcholijs citantur. *Athenæus.* Fuit & in hoc genere poëtarum Athenæus, non ille Naucratites, qui Sophiſtarum cœnas conſcripſit: nec item uetuſtus ille medicus, cuius meminit Galenus, Oribaſius, alij: ſed alius, ut puto, cuius epigrãmata in Antiſthenem

nem, Zenonem, & Epicurũ philoſophos extant. Fuit & Democritus floridus ac illuſtris, ut ſcribit Diogenes, huius ordinis poëta, nõ philoſophus ille Abderita, tametſi is quoq; de poëtica, de numeris, hoc eſt, rhythmis & carminis uenuſtate, item de Homero, & uerſuũ norma, et de carminibus etiam uolumina à ſe perſcripta reliquerit. Fuit & Archytas, non Tarentinus, ſed alter. Fuit & Doricus, qui & Dorias ab aliquibus, cuius de Milone Crotoniata illo athleta notiſſimo & polyphago, uerſus etiamnum leguntur apud Athenæum. Fuit & Dorus quidam Comicus apud Stobæũ: Dorion enim qui Georgica ſcripſit, & de piſcibus, alius eſt, ut ex Athenæo liquet. Dorillum quoq; inuenio apud autores Tragœdiarum fuiſſe poëtam, à quo per calumniam, mulierũ pudenda Dorillus dicta ſunt. meminit & Suidas. Fuit & Erycius in hoc genere poëta haud ignobilis, cuius adhuc nõnulla leguntur carmina: eius & in cõmentarijs in Apollonium Rhodium mentionem factam uidimus. Poſt hos turba ingens ac penè innumerabilis, quorũ nomina in huius dialogi calce, ſi non omnia, multa quidem recenſebo: quare iam me ad Latinos huius ordinis poëtas conuerto: inter quos duo primi fuerũt, Valerius Aedituus & Porcius Licinius, quorum utriuſq; mentio tam ab Apuleio, quàm

Democritus. *Archytas.* *Doricus.* *Dorus.* *Dorillus.* *Erycius.* *Val. Aedituus.*

ã Gellio facta eſt,quorum epigrãmata non modò cum Latinis,uerumetiam cum Græcis conferre ſolebat Iulianus rhetor, & anteferre. Aeditui ad Pamphilam hoc eſt epigramma:

Dicere cum conor curam tibi Pamphila cordis,
Quid mi abs te quæram,uerba labris abeunt,
Per pectus miſerum manat ſubitò mihi ſudor.
Si tacitus,ſubidus,duplo ideo pereo.

Eiuſdem eſt & hoc ad puerum Philerota:

Quid faculam præfers Phileros,qua nil opus nobis?
Ibimus,hoc lucet pectore flamma ſatis.
Iſtam non potis eſt uis ſæua extinguere uenti,
Aut imber cælo candidus præcipitans.
At contra hunc ignem Veneris,ni ſit Venus ipſa,
Nulla eſt quæ poßit uis alia opprimere.

Afferuntur & ab alijs carmina Aeditui, atq; in primis ã Varrone,& Gellio,Priſcianoq;. Alia de eius uita ad hanc diem non comperi. *Portius Licinius.* Portius uerò Licinius nobili apud Romanos familia ortus,cum alia permulta ſcripſit,tum maximè epigrammata,multa uenuſtate & lepôre.hoc illius certè commendare erat ſolitus Ant.Iulianus Hiſpanus florentis homo facundiæ,ut ſcribit Gellius:

Cuſtodes ouium uidere propaginis agnum,
Quæritis ignem?ite huc:quæritis?ignis homo eſt.
Si digito attigero,incendam ſyluam ſimul omnem.
Omne pecus flamma eſt, omnia quæ uideo.

Eiuſdem Portij Licinij hi uerſus ã Gellio tradun-

duntur; *Punico bello ſecundo Muſa pennato gradu*
Intulit ſeſe bellicoſam in Romuli gentem feram.
Habitus eſt & Q.Catulus orator, epigrammatum iucũdiſsimus ſcriptor. Sunt qui Catullum hunc eum falſò exiſtimãt, qui inſtauratum Capitoliũ dedicauit, & impeditæ linguæ fuit. Hunc autem M. Cicero in dialogis de oratore, cum L.Craſſo & M.Antonio & alijs loquẽtem facit. Q.Catulo, eodem Marco Cicerone autore, non Latini ſolùm, uerũ etiam Græci ipſi ſolebant linguæ ſubtilitatem elegãtiamq́ concedere. at uerò epigrammata non minus uenuſta & dulcia condidit, quale illud ad Theotimũ puerum, quod Iulianus & Gellius tantum admirati ſunt: Q.Catulus.

Aufugit mi animus, credo (ut ſolet) ad Theotimum
Deuenit, ſic eſt, perfugium illud habet.
Quid ſi non interdixem me illum fugitiuum
Mitteret ad ſe intrò? ſed magis eijceret.
Ibimus quæſitum, uerùm ne ipſi teneamur
Formido, quid agam? da Venus conſilium.

Celebratur & illud eiuſdem in Roſciũ puerum, quem miro eſt proſecutus amore: epigramma autem tam elegans & memoria dignum, ut illud M. Cicero ſuis de deorum natura dialogis dignum ut inſereret cenſuerit, hoc uero eſt:

Conſtiteram ex Oriente auroram fortè ſalutans,
Cum ſubitò à læua Roſcius exoritur.
Pace mihi liceat cœleſtes dicere ueſtra,

Mortalis uiſus pulchrior eſſe Deo.

Sunt præterea qui Catulum familiarem Mario tradant, & cum eo de Cimbris triumphaſſe. Eius interitum Appianus Alexādrinus & Plutarchus ſcribunt in bellis ciuilibus ita contigiſſe, quòd cum ei nunciatum fuiſſet, mori oportere, illum ſe domi in cubiculo cōcluſum, accenſis carbonibus eorum uapore ſuffocatum occubuiſſe. at Plinius in Naturali hiſtoria, ab Amphione occiſum ait. eius uerò miram eloquētiam atq; facundiam M. Cicero multis uerſibus in Bruto commendat. Sed de Catulo permulta eſt legere apud autores, quæ ego breuitatis cauſa prætereo. Scribit quidem Plinius Secundus, Catulum cum ĳs cōnumerari, qui cum graues ipſi forent & ſeueri, iocoſa tamen & uenuſta carmina ſcripſere. Idem cecinit Ouidius ad Auguſtū. Et poſt Catulum Seruius Sulpitius, & Q. Hortenſius fuerāt, quorum Seruius Sulpitius à me, ſi meminiſtis, connumeratus eſt cum Sulpitio Tragico. Quintus Hortenſius uerò molliuſculè & comptè admodum in tabula depictus fuerat, carminibus & ipſe ſæpe uſus parum pudicis, ut Ouidius & Plinius annotant. Aſiatico hic puer dicendi genere delectatus, ut ſcribit M. Cicero: à Lucio uerò Torquato, ut ait Gellius, geſticularia appellatus nomine Dionyſiæ notiſsimæ ſaltatriculæ. eius propterea illece-

Q. Hortenſius

illecebras ridet Martianus Capella: Nec iactanda, inquit, eſt deformiter ceruix, ne in illas Hortenſij deducat illecebras. Fuit quoq; tanta inter hunc & Vticẽſem Catonẽ amicitia, ut propria illi Cato uxore ceſſerit, quod Plutarchus & Lucanus oſtendunt, & ridet Tertullianus. T. Pomponiũ Atticum, ſcribit Nepos Cornelius, uinculum quoddam & nodum extitiſſe ad amicitiam inter Ciceronem & Hortenſiũ conſeruãdam. huius quidem Hortenſij memoriam, ac partitionem cõmendat Cicero, eiusq; interitum deflet in Bruto: quem interitum ita deſcribit in ſuo de medicina poëmate Q. Serenus:

—Sic eſt Hortenſius olim
Abſumptus, cauſis etenim confectus agendis
Obticuit, cum uox domino uiuente periret,
Et nondum extincti moreretur lingua diſerti.

cum de cauſis uuæ, faucium, & morbis medendis ageret. Popinæ etiam & gulæ deditum Hortenſium legimus, adeò ut Varro, & poſt Varronem alij tradant, Hortenſium primum cibi gratia pauonem Romæ occidiſſe dapali cœna ſacerdotij. Fuit & Hortenſius in augurum numero, in quem & ipſe Ciceronem cooptauit. Filiam habuit Hortenſiã, quæ apud triumuiros fœminarum cauſam egit, ut Quintilianus ſcribit. Fuit Hortẽſius aliquandiu Romæ oratorũ princeps, quod quum cæteri, tum Dion in hiſtorijs, ubi de

eius agit conſulatu, libro XXXVI tradit. dein uerò aliquo tempore Ciceroni æmulus,& par iudicatus:tum demum quoad uixit, Cicerone eloquentiæ arcem ſibi uendicante, ſecundum locum obtinuit: eundemq́ plurimũ actione ualuiſſe Fabius ſcribit, Eo, inquit, dicente aliquid placuiſſe, quod à legentibus in eius ſcriptis non inuenitur, quę intra famam fuiſſe idem aſſerit Fabius. Sunt & huiuſmodi noſtro tẽpore oratores in primis Romæ, qui (ut puto) conſcij ſuas ſuppri munt lucubrationes: at ſi pronũciantes audiatis, alios iuretis eſſe Hortenſios, ne Cicerones dicam: cuiuſmodi eſt T. Phædria. Sed iunioribus parcẽdum, quippe quorum uita & indoles ſpe fulciatur. Sphingis ſignũ Hortenſius habuit, ut ſcribit Plinius: Signis, inquit, quæ uocant Corinthia, pleriq; in tantum capiuntur, ut ſecum circunferant, ſicut Hortenſius orator ſphingem Verri reo ablatam: propter quam Cicero illo iudicio in altercatione neganti ei ſe ænigmata intelligere, reſpondit, debere, quoniam ſphingem domi haberet: quod & Plutarchus ſcribit. Hæc cum dixiſſem: Nunc nobis, inquit Piſo, oratores, non poëtas narras. Et ego, Et poëtas & oratores: an uos fugit quid de Hortenſio canat Ouidius?

Nec minus Hortenſi, nec ſunt minus improba Seruij
Carmina, quis dubitet nomina tanta ſequi?

Plinius

Plinius etiam in Epiſtolis, hos quos modò memorauimus, & alios plures enumerat, qui huiuſmodi carmina ſcripſerunt. Sed & cum his M. Brutum cõnumeratum meminimus, qui, teſte Seneca in Controuerſijs, & Ouidio poëta, M.Brutus.

Doctus & in promptu carmina Brutus habet.

qui & alibi eius poëticam celebrat: idem & Plinius. Sed de Bruto ſatis, legite Plutarchi uitas. Fuit & cum his Metellus, qui de ſuo nomine amicam ſummis laudibus celebratam coluit. ab Ouidio uerò ad Auguſtũ ſcribente ita cõmemoratur: Metellus.

—Quorum libris diſsimulata per illos,
Nomine nunc legitur dicta Metelle tuo.

Erat & ab ijs non longè M. Otacilius Pytholaus, qui Ciceronis & Cæſaris tempore floruit: quin & eum ipſum Cæſarem carminibus perſtrinxit, qua de re Tranquillus Suetonius: Cæſar, inquit, Pytholai maledicentiſsimis carminibus laceratam exiſtimationem ſuam ciuili animo tulit. meminit huius Pytholai, ſi rectè colligo, Macrobius libro ſecundo Saturnaliũm: ubi enim de ridiculis & dicterijs eorumq; generibus agit: Pytholaus, inquit, cum C. Seruilius uno tãtum die conſul fuiſſet, dixit, Antè flamines, nũc conſules diales fiunt. quibus uerbis & Suetonij & Macrobij, dicacem ipſum Pytholaũ fuiſſe coniectari poſſumus. Scribit Suetonius in li M.Otacilius Pytholaus.

bello de Claris rhetoribus, L. Octacilij Piluti uitam: ego non Piluti, ſed Pytholai legendum facile exiſtimarem, ſi non uariatum eſſet in prænomine: Macrobius enim Marcũ, Suetonius Lucium uocat Otaciliũ: niſi fortè id à notis antiquis, conuerſa M in L proueniſſe putemus: utcunq;, coniectura, non ſcientia ducimur. Fuit uerò ſeruus, & oſtiarius in catena ſeruiuit, donec ob ingenium & literarum ſtudium manumiſſus eſt. patronum autem ex Otaciliorum familia habuiſſe exiſtimo, unde illi nomen Otacilij. neque (puto) uos latet, nobilem & antiquam fuiſſe eam familiam, ex qua tot conſules extitere, ut facilè ex Polybio, Liuio, alijs uel hiſtoricis, uel reliquis ſcriptoribus colligere potuiſtis. Quod uerò ſeruis patronorũ nomina imponerentur, & nos uobis aliàs, & pridem Politianus pluribus oſtendit in Miſcellaneis. Profeſſus uerò eſt rhetoricã Otacilius, & Cn. Pompeium docuit. ipſum Suetonium legite. Sed iam de his ſatis. Fuit

Catullus. quoq; hac parte C. Valerius Catullus, patria (ut ſcitis) Veronenſis, poëtarum omniũ, ut multorum eſt opinio, in hoc genere lepidiſsimus: doctiſsimus quoq;, uel eorum tem porum poëtarum teſtimonio ac conſenſu. Natus quidem in peninſula Sirmione lacus Benaci in agro Veronenſi, ut ipſemet ad ipſam Sirmionem cecinit, Olympiade circiter

citer CLXX. ut Hieronymus ex Chronicis Euſebij obſeruat. Patrem habuit Valerium, Cæſaris hoſpitem: tametſi Catullus ipſe in Cæſarem aliquãdo inuectus eſt, id quod uel ex ijs qui leguntur uerſibus facilè reſciri datur. Nam & Suetonius, Valeriũ, inquit, Catullũ à quo ſibi uerſiculis de Mamurra perpetua ſtigmata impoſita non diſsimulauerat, ſatisfaciẽtem eadem die cœnæ adhibuit, hoſpitioq́ patris eius ſicut conſueuerat uti perſeuerauit. hactenus Suetonius. Sui temporis Catullus uirorũ illuſtriũ cum in arte oratoria, tum in poëtica, amicitia uſus eſt, Ciceronis, Planci, Calui, Cinnæ, aliorũ. Clodiæ puellæ miro flagrauit amore, quam diſſimulato nomine Lesbiam, ut docet Apuleius, ipſe nuncupauit. Inter iambicos poëtas à Diomede & Fabio reponitur, ab alijs inter lyricos: ego eum inter uarios, ac epigrãmatum potius poëtas annumerauerim. Fratrem habuit, quem mirabili quodam & fraterno amore proſecutus eſt, cuius mortem ſuis uerſibus deplorauit, ad Ortalum ſcribens & ad Manlium. ad hunc enim ita:

Sed totum hoc ſtudium luctu fraterna mihi mors
Abſtulit, ô miſero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregiſti commoda frater,
Tecum unà tota eſt noſtra ſepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia noſtra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor.

Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc ſtudia, atque omnes delicias animi.

Ad Ortalum uerò, docet eum in Phrygia periiſſe: ita enim, ſi meminiſtis, canit:

Nanque mei nuper Lethæo in gurgite fratris
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia Rhæteo quem ſubter littore tellus,
Ereptum noſtris obtegit ex oculis.
Alloquar? audierò ne unquam tua uerba loquentem?
Nunquam ego te uita frater amabilior
Aſpiciam poſthac? at certè ſemper amabo,
Semper mœſta tua carmina morte canam,
Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris
Daulias abſumpti fata gemens Ityos.

Eidem & inferias perſoluit, illuc uſque nauigans ubi perierat, his uerſibus:

Multas per gentes, & multa per æquora uectus,
Adueni has miſeras frater ad inferias,
Vt te poſtremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem.
Quandoquidem fortuna mihi tete abſtulit ipſum,
Hei miſero indigne frater adempte mihi.
Hæc tamen interea priſco quæ more parentum
Tradita ſunt triſtes munera ad inferias
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atque in perpetuum frater aue, atque uale.

Sed hæc uobiſcum: ſcitis enim quantum à principio ſemper mihi quædam, quæ legi poſſunt, huius poëtæ placuerunt: quare nos reliquũ eius uitæ ſequamur. Catullus uerò

& ipſe

& ipſe immaturo deceſsit fato, triginta & eò minus annos natus, ut ex annalibus colligitur. Quot autem aut qualia ſcripſerit, haud facilè dixerim: nam præter ea quæ in manibus habentur, Terentianus & Attilius alijq; autores nonnulla ipſius alia carmina in medium afferunt, ut ithyphallicũ illud:

Hunc lucum tibi dedico conſecroq; Priape,
Nam te præcipuè in ſuis urbibus colit ora
Helleſpontiaca, cæteris oſtreoſior oris.

Plinius quoq; in Naturali hiſtoria, Catulli his uerbis meminit: Hinc, inquit, Theocriti apud Græcos, Catulli apud nos, proximeq; Vergilij incantamentorum amatoria imitatio. quibus uerbis quidam ſignificari autumant epigramma illud quod legitur in Acmen & Septimium, quod mihi parum probatur. Sed & Aldum Manutium memini dicere, ſe Catulli poëma habere quod Ver inſcribitur: idem & Eraſmus fatetur, necdum tamen mihi illud uidere contigit. Quæ uerò à doctis quibuſdam de Catulli paſſere afferuntur, obſcœna ſcilicet & impudica, minus à me probantur. minus quoq; id, quod uir alioqui elegantis ingenij ſcriptum reliquit, compertũ haberi ad Vergilium carmen de paſſere Lesbiæ miſſum fuiſſe, propter illud Martialis:

Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

nam poëtæ iocus eſt,& propterea ea dictio-
ne Forſan,uſus eſt: nec id temporis ratione
fieri potuit,cum Iulio Cæſare Catullus,Au-
guſto Vergilius floruerit. Illud quoq; parũ
conſtat, quod ab aliquibus eſt proditũ, Ca-
tullum hendecaſyllaborum licentia abuſum
fuiſſe:id enim ipſe non primus effecit,ſed &
Sappho & Anacreon, ut Donatianus obſer
uauit.atque hucuſq; de Catullo,ne aliorum
C.Licinius Caluus. ſomnia referamus. Nunc de C.Licinio
Caluo agemus, qui ipſius Catulli,ut Cinna
etiam,amicus fuit,& C.Licinij Macri filius,
ut ſcribit Valerius:qui cum reus repetunda-
rum damnandus eſſet, ſudario ſe coarctato
ſpiritu ſtrangulauit. At uerò Caluus hic de
quo nunc agimus, ut eſt apud M.Tullium,
Fabium, & Corn.Tacitum, orator fuit, &
diſertus quidem,alij licet diuerſum faciant.
ego hac de re nihil uobis amplius,niſi quòd
Caluum & poëtam egregium & oratorem,
Liciniũ Caluum eſſe contendo,qui cum Ci-
cerone de eloquẽtiæ principatu certauit,de
quo in hunc propè modum in Controuer-
ſijs Seneca,quos libros noſtræ ætatis erudi-
ti quidam partitionũ,alij oratorum & rhe-
torũ appellant:Caluus,inquit, qui diu cum
Cicerone iniquiſsimam litem de principatu
eloquentiæ habuit, uſq; eò uiolentus accu-
ſator et incitatus fuit,ut in media eius actio-
ne ſurgeret Vatinius reus, & exclamaret, Ro
go uos

go uos iudices, num ſi iſte diſertus eſt, ideo me damnari oportet? Hac re uerò inter Vatinium & Caluum odium conflatũ eſt, ut ad eũdem Caluum ſcribens Catullus dicat: Ni te plus oculis meis amarem iucundiſsime Calue, munere iſto odiſſem te odio Vatiniano, odio ſcilicet quo inuicẽ eſtis affecti, ſeu quo ille te proſequitur, uel tu illum. quo in loco literatores planè aberrant. Idem Caluus, ut idem Seneca ſcribit, poſtea cum uideret à clientibus Catonis rei ſui Aſinium Pollionem circumuentũ in foro Cæſaris, imponi ſe ſupra cippum iuſsit (erat enim paruulus ſtatura, propter quod etiam Catullus in hendecaſyllabis uocat illum Salicippium diſertum) & iurauit, ſi quam iniuriã Cato Pollioni Aſinio accuſatori ſuo feciſſet, ſe in eum iuraturum calumniam: nec unquam poſtea Pollio à Catone aduocatisq; eius aut re, aut uerbo, uiolatus eſt. quibus omnibus uerbis apertè patet Catulli ſenſus epigrammatis: quare admiratus ſæpe ſum quorundam doctorum uirorũ ſtudium, ne deſiderauerim dicam iudicium, qui pro Salicippio, modò Solopachium uel Holopachiũ, modò Solopygium, modò Salaputium, modò Salapantium, nunc Salipontium, uel Salipuſiũ, & huiuſmodi alia confinxerũt, cum clarè Seneca illud oſtendat, hoc eſt, Salicippium, à cippo ſcilicet inſiliendo. Verùm hæc aliàs commo

dius. Subiungit de eodem Caluo idem Annæus Seneca: Solebat prȩterea excedere ſubſellia ſua, & impetu latus uſque in aduerſariorũ partes tranſcurrere. Et carmina quoq; eius quamuis iocoſa ſint, plena ſunt ingẽtis animi. Dixit de Pompeio,

—Digito caput uno
Scalpit, quid credas hunc ſibi uelle uirum?

Quod ſcomma dici cõſueuiſſe in molles & pathicos, innuit Iuuenalis, & Plutarchus, et Lucianus in Rhetore, & idem Seneca, cuius cȩtera quæ ſubdit, & quȩ Portius Latro, hoc loco mitto, ne longior ſim. Amaſſe uerò Caluus dicitur Quintiliam, cuius prȩmaturam mortem carmine proſecutus eſt: unde eſt illud Propertij,

Hoc etiam docti confeſſa eſt pagina Calui,
Cum caneret miſeræ funera Quintiliæ.

in cuius gratiam & eandem Catullus defleuit. Extant & ad Caluum eiuſdem Catulli, ut uos legiſſe puto, pleraq; carmina. Scribit Suetonius, C. Caluo poſt famoſa epigrammata de reconciliatione per amicos agenti, ultrò ac priorẽ ſcripſiſſe Cæſarem: clemens uſqueadeo ubiq; Cæſar. Caluus poſtea ſoluta oratione multa, & carmine etiam pleraq; ſcripſit. Aſconius Pædianus Calui hendecaſyllabum elegantiſsimũ in Curium aleatorem celebrat. Probus uerò grammaticus Io poëma, ex quo & illud:

Mens mea dira ſibi prædicens omnia uecors.

Item illud: *Frigida iam celeris uergatur Veſtinis ora.*

M. Cicero ad F. Gallum Hipponacteũ præconium Caluum ſcripſiſſe ait. quidam non pro poëmate, ſed pro infami & maledicentiæ præconio interpretantur. Calui etiam illud eſt, *Pollentemq; deum Venerem.*

Perijt uerò Caluus iuuenis adhuc, ut Cicero uidet oſtendere. meminit & Calui uterq; Plinius, & Ouidius cum cecinit:

Par fuit exigui, ſimilisq; licentia Calui,
Detexit uarijs qui ſua furta modis.

Sed iam ſatis puto de Caluo: quem ſequebatur C. Helius, uel ut aliqui, Heluius Cinna, poëta & ipſe in epigrammatis ſcribendis alijsq; poëmatis adeò celebratus, ut poëta Vergilius ſe nõdum Cinnæ digna dicere in Bucolicis fateretur: magnum profectò teſtimoniũ. Magnũ & Catulli de eodem. Opus Cinna Smyrnam compoſuit, in quo abſoluendo nouennium conſumpſit, id quod Catullus oſtendit ſuo carmine. Idem Fabius, Suetonius & Seruius prodidere. ex eo duo hi uerſus citantur: *C. Helius Cinna.*

Te matutinus flentem conſpexit Eous,
Et flentem paulò uidit pòſt Heſperus idem.

Scribit Suetonius Trãquillus, L. Craſsitium grammaticũ cõmentarium in Smyrnam huius Cinnæ edidiſſe, quo adeò Craſsitius inclaruit, ut epigrãma hoc de eo ſcriberetur:

Vni Craſſitio ſe credere Smyrna probauit,
Deſinite indocti coniugio hanc petere,
Soli Craſſitio ſe dixit nubere uelle,
Intima cui ſoli uota ſua extiterunt.

Sedenim ipſe Cinnæ epigramma paulò antè reperi, in quo de textilibus maluarũ folijs, quibus ad uſum ſcribendi uſi ſunt antiqui, mẽtionem facit: & propterea libet, quòd res parum eſt nota, uobis illud recitare. Epigramma hoc eſt:

Hæc tibi Aratæis multum inuigilata lucernis
Carmina, quîs ignes nouimus ætherios,
Læuus in aridulo maluæ deſcripta libello,
Pruſiaca uexi munera nauicula.

Gellius uerò hos hendecaſyllabos in Noctibus ſuis attulit:

At nunc me geninanna per ſalicta
Bigis rheda rapit citata mannis.

atq; ita & legendum & ſcribendum potius putarim, quàm ut paſsim nũc legitur in Gellij codicibus. Obſcuriorem fuiſſe Cinnam in ſententijs ſunt qui exiſtiment ex illo Martialis uerſiculo:

Iudice te maior Cinna Marone fuit.

Cinnæ interitus parum mihi cõpertus: inter grãmaticos tamen quidam non ignobiles eum interfectum credidere à plebe Romana, cum Iulij Cæſaris funus incenderetur, oblatum pro Cornelio Cinna prætore, ut eſt apud Suetonium, cuius hæc ſunt uerba in

ba in Cæſare: Plebs ſtatim à funere ad domũ Bruti & Caſsij cum facibus tetendit, atque ægrè repulſa obuium ſibi Helium Cinnam per errorem nominis, quaſi Cornelius eſſet, is quem grauiter pridie concionatũ de Cæſare requirebat, occîdit, caputq́ præfixum eius haſtæ circũtulit. hiſtoriam & Dion repetit libro XLIIII. Porrò hunc Helium Cinnam Plutarchus ſcribit, nocte quæ diem cædis Cæſaris prçceſsit, per quietem ſibi uiſum à Cæſare ad cœnam inuitari, atque inuitum ab eo abductum, atq; ob id ſtatuiſſe eius funeri intereſſe. Fuit hic Helius tribunus, Cornelius uerò prætor. Ego nihil ſtatuo, etſi nomen cõuenit: nam cum Vergilio aliquo tempore Cinnam uixiſſe poëtam liquidò cõſpicimus. Ponè Cinnam erat Laurea Tullius, M. Tullij Ciceronis libertus, qui & oratoribus quoq; annumeratur, ita uaria & recondita literarum eruditione imbutus, ut quemadmodũ Tyro Tullius, & ipſe ſtudiorum patroni comes ſit appellatus. Inter cætera ingenij ſui monumenta epigrammata græca & Latina ſcripſit non ſine magna laude. Plinius in Naturali hiſtoria de aquis Academiæ Ciceronis legi hoc dignum putauit ubique epigramma: *Laurea Tullius*

Quòd tua Romanæ uindex clariſſimæ linguæ
Sylua loco melius ſurgere iuſſa uiret,
Atque Academiæ celebratam nomine uillam,

Nunc reparas cultu ſub potiore Vetus.
Hîc etiam apparent lymphæ non antè repertæ,
Languida quæ infuſo lumina rore leuant.
Nimirum locus ipſe ſui Ciceronis honori
Hoc dedit, hac fontes cum patefecit ope,
Vt, quoniam totum legitur ſine fine per orbem,
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ.

Eiuſdem quoq; nonnulla græca legi epigrã-mata. Et cum Laurea erat Domitius Marſus, cuius epigrammata apud antiquos ſummis laudibus ſunt celebrata. Amazonida opus conſcripſit, de quo Valerius Martialis hoc carmine meminit,

Domitius Marſus.

Quàm leuis in tota Marſus Amazonide.

quo loco Domitius exiſtimauit Amazonida poëma Marſi fuiſſe, de Herculis bello cõtra Amazonas, quod idem deſcripſit Homerus, ut ait Plutarchus. Amaſſe uerò perditè Marſus tradit puellam Melænen, & de ipſa uerſus ſcripſiſſe. Martialis:

Nota tamen Marſi fuſca Melænis erit.

Parum æquus fuit in Orbilium grammaticum, Horatij, ut ab aliquibus eſt proditum, præceptorem. Marſi de Orbilio hoc carmen legimus: *Si quos Orbilius ferula ſcuticáq; cecîdit.* & propterea plagoſum uocat Horatius. Idẽ ſcriptum reliquit Suetonius. Marſi meminit & Ouidius poëta, & Arbiter Petronius, tametſi pro Marſo, peruulgati codices Morſum habent. Erat poſt Marſum C. Ticida,

C. Ticida.

qui

qui & ipſe,ut Marſus,in fingendis epigrammatis habitus eſt clarus. Amicã habuit puellam Metellam, ut affirmat Apuleius, quam ficto nomine Perillam uocitabat. Ticidę meminit ad Auguſtum Ouidius: *Quid referam Ticidæ.* quamuis paſsim Tindæ legatur:ſed & hanc lectionem agnoſcit Politianus, & eruditi alij. Apud Suetonium de claris grammaticis hæc Meſſalæ uerba leguntur: Non eſt,ait,res mihi cũ Furio Bibaculo, nec cum Sigida quidem, aut literatore Catone. Ego pro Sigida in his uerbis Ticida reponendũ, & ſemper arbitratus ſum, & nũc præcipuè, quòd & alios eruditos uidi mecum ſentire. Compoſuit item Ticida poëma Hymenęus, quod in primis à grammatico Priſciano citatur: *Felix lectule talibus ſoles amoribus.*
Eius etiam carmen in Lydiam Catonis Suetonius affert:

Lydia doctorum maxima cura liber.

Aderat & cum his Getulicus, cuius eſt à Plinio & Martiale facta mentio. proditum eſt à Seneca quarto Quæſtionũ naturalium libro, apertas cum Getulico Caium inimicitiàs geſsiſſe. Probus grammaticus in primo Georg. Vergilij commentario hæc Getulici carmina allegat: *Getulicus.*

Non aries illum uerno ferat aëre cornu,
Gnoſia nec geminos præcedunt cornua tantum,
Sicca Lycaonius reſupinat plauſtra Bootes.

Amaſſe uerò Getulicus perhibetur puellam Ceſenniam, quam & ſuis uerſibus celebrauit, ut Sidonius Apollinaris autor eſt. Legi & græcum Getulici epigramma. Suetonius in Cęſaribus & Getulici hiſtorias citat: quare minus ferẽdi hi, qui de Getulico apud Plinium ſe nihil inueniſſe ſcripſere. Poſt Getulicum græcus quidam Alcæus Meſſenius fuit, cuius adhuc extant græca plurima epigrammata, quem iuniorem Alcæum uocat Iſaacius Zezes in Lycophronis commentarijs, ipſumq́ ait Veſpaſiani & Titi Cæſarum claruiſſe temporibus. Erat & hac parte Val. Martialis, Hiſpanus natione, patria Bilbili, quæ fodinis ferrarijs & flumine fœcunda eſt: parentibus modicis natus, quos idem ipſe Martialis Frontonem & Flaccillam nominat. Vir fuit, ut Plinij uerbis utar, ingenioſus, acutus, acer, & qui plurimum in ſcribendo & ſalis haberet & fellis, nec candoris minus: cui quãtum accedẽdum cenſeam, haud facilè dixerim. non certè eius omnia epigrãmata, nec plurima quidem uideo doctis placere. Ego utiq́, ſi per doctiorũ ueniam mihi liceret (ſed tamen quid uetat me nunc uobiſcum quod ſentio dicere?) ego, inquam, ex toto eius libro quædam, nec plurima ſeligerem, bonorum digna lectione, quibus libellum non hercule maximum conficerem: reliqua, quod & ipſe ait, ſcombris & ſiluris inuo-

Alcæus Meſſenius.

Val. Martialis.

inuolucra relinquerem. Romę diu uerſatus eſt, Domitiani, Neruæ & Traiani temporibus, id quod ex ipſius uerſibus facilè colligitur. In Hiſpaniam, patriam regionem, ætate iam matura reuerſus eſt, ubi & mortuus eſt, ut aſſerunt quidam: quod moleſtè tuliſſe Plinium Secundum, ipſius quæ legitur epiſtola declarat. Sui temporis poëtas Martialis coluit, Syllium, Stellam, Flaccũ, alios: Statium uerò Papinnium ne quidem nominat. Sed iam de Martiale plus ſatis, uos ex grammaticorum cõmentarijs plura, cum libuerit, legetis. Nam quòd Verus Cæſar Maronẽ illum ſuum appellarit, res eſt mihi ridicula: quid enim illi cum Marone? Fuit & Gargilius Martialis, qui de Hortis opus perſcripſit, ut Maurus Seruius docet in quarto Georgic. commentario, ubi de hortis Vergilius cecinit, ſe ſpatijs iniquis excluſum, ea alijs poſt ſe memoranda relinquere. hoc idem & Columella eſt executus. Gargilium uerò hunc ipſum & de Cæſaribus ſcripſiſſe legimus, cuius rei Aelius Lampridius in Alexandro eſt teſtis: cum enim ageret de conuiuiorum & partiũ diſtributione ſubtilius, Et ne ſit longum, inquit, omnia inſerere, quæ Gargilius Martialis eius temporis ſcriptor ſingulatim perſecutus eſt. meminit & Fl. Vopiſcus Syracuſius in uita Probi. Poſt Martialem uerò Sentius Augurinus poëta claruit, de quo ita

Gargilius Martialis.

Sentius Augurinus.

uerbis Plinij ex quarto Epiſtolarum uolumine ad Falconē agam: Tertius, inquit, dies eſt, quòd audiui Sentium Augurinum cum ſumma mea uoluptate, imò etiam admiratione (poëmatia appellat) multa tenuiter, multa ſublimiter, multa uenuſtè, multa tenerè, multa dulciter, multa cū bile: aliquot annis puto nihil generis eiuſdē grauius & abſolutius ſcriptū. Et paulò pòſt hos eius hendecaſyllabos affert:

Canto carmina uerſibus minutis,
His olim quibus & meus Catullus,
Et Caluus ueteresq́;: ſed quid ad me?
Vnus Plinius eſt mihi priores,
Mauult uerſiculos, foro relicto,
Et quærit quod amet, iuuetq́; amare,
Ille Plinius ille, quid Catones?
I nunc quiſquis amas, amare noli.

Subiūgit Plinius: Vides quàm acuta omnia, quàm apta, quàm expreſſa: ad hunc guſtum totum librū repromitto. Patrem habuit Sentius, Cn. Sentium Gallum uirum illuſtrem, qui multa in Britānos & Iudæos geſsit. Laudatur hic Sentius, quòd adoleſcens grauiſsimis ac ſanctiſsimis ſenibus Spurinnæ & Antonino gratiſsimus fuerit. Fuit uerò hic *Antoninus.* Antoninus & ipſe poëta, epigrammatū præcipuè, cuius idem Plinius in quarto & quinto Epiſtolarū meminit: Cum uerſus, inquit, tuos æmulor, tum maximè quàm ſint boni

experior:

experior: ut enim pictores pulchram abſolutamq́ faciem raro niſi in peius fingunt, ita ego ab hoc archetypo labor & decido: quò magis hortor, ut quamplurima proferas, quæ imitari omnes concupiſcant, nemo aut pauciſsimi poſsint. hæc Plinius totidem uerbis. Fuerat & Iulius Antonius, Marci Antonij filius, Auguſti Cæſaris tempore poëta, ad quem Horatius Flaccus oden illam inſcripſit, ſi Porphyrioni & Acroni grammatici ſtandum, qua Pindarum canit non imitabilem. Scripſit hic Antonius uerſu heroico Diomedeas libris duodecim, egregiè ille quidem: ſed aduerſa parentis fortuna nomen ac poëmata illius obſcurauit. De huius Diomedeis, ſunt qui à Iuuenale mẽtionem factam autument. Fuit & epigrammatum poëta Fabilius, uir grecus, qui filij Maximini Imperatoris magiſter fuit, quem ait Capitolinus epigrãmata permulta græca compoſuiſſe, atq; in primis in imaginibus pueri Imperatoris, quos ad Vergilij æmulationem factitaſſe oſtendit, atq; ex illis præcipuè: *Iul. Antonius.* *Fabilius.*

Qualis ubi Oceani perfuſus Lucifer unda
Extulit os ſacrum cœlo, tenebrasq́; reſoluit,
Talis erat iuuenis. & reliqua.

Poſt hos uerò fuit inter epigrammatarios Decij Auſonij Galli imago, qui & Pæonius cognominatus eſt ab aliquibus. patrem hic *Auſonius.*

ſibi cognominē habuerat, qui in medica facultate non ignobilis fuit. nec uos aliter intelligatis patris ipſius epicedion, in quo pater ipſe, non filius, de ſe loqui inducitur, uitamq́ ſuam explicat, ut in eiuſmodi poëmatis plerunq; fieri ſolet: ex qua re facilis fuit lapſus quibuſdam alioqui doctis, ut patris uitam filio ineptè aſcripſerint. Fuit autem patria Burdegalenſis, quæ Galliarũ adhuc eſt ciuitas, ut idem de ea canit in Catalogo urbium. nam quòd aliqui Vaſſatē eum faciũt, eo ſcilicet ipſius uerſiculo,

Vaſſates patria, ſed lare Burdegala.

eadem quam modò dixi ratione falluntur: id enim ex patris perſona dictum eſt. Chriſtianus quidem Auſonius fuit, ut ex eius uerſibus, & itē Paulini eius diſcipuli facilè colligimus: ſed petulantior tamen & laſciuior, quàm ut inter Chriſtianos numerari dignus ſit. Floruit in primis Gratiano & Valentiniano Auguſtis imperantibus: quin & Gratiani ipſius magiſter fuit, à quo & conſulatu, & cōſulari dignitate ornatus eſt: conſul enim cum Olibrio fuit, unde & eius annus à ſcriptoribus eſt notatus; tametſi in Proſperi Chronico pro Auſonio Muſonius legatur. Filios uerò tres habuit, Heſperium & Gregorium, & tertiam fœminam, ex qua & nepotē ſuſcepit ſibi cognominē, ad quem extat poëma protrepticon. Fratrem etiã habuit

buit Maximi nomine,non filiũ,ut falſò quidam putauere. Symmacho & Drepano, alijsq́ uiris doctiſsimis familiariſsimè eſt uſus. Auſonij diſcipulus Paulinus fuit,quem, ut meminiſtis, inter Chriſtianos poëtas recenſuimus. Sunt qui Sulpicillam ab hoc Auſonio amatam putent, ex his Fulgentij Placiadis uerbis: Sulpicillæ Auſonianæ loquacitas deperijt. ego hac de re nihil uobis aio. Biſſulam certè puellam pluribus, ut uidere poteſtis, carminibus celebrat. Quæ uerò & qualia ſcripſerit, ex eius quæ ſuperſunt poëmatibus facilè reſcire poteſtis: nam præterea & Annales, quos ille Faſtos uocauit, ſcripſit, ab Vrbe condita ad ſua uſque tempora, hoc eſt, ut ipſe cecinit,

Vrbis ab æternæ deductam rege Quirino,
Annorum ſeriem cum Procule accipies.
Mille annos centumq́;, & bis fluxiſſe nouenos,
Conſulis Auſonij nomen aduſque leges.

atq; hæc uobiſcum de Auſonij uita. Plura uerò de ipſo cæterisq́ alijs omnibus ſcio me uobis dicere potuiſſe, ſed minutias & nitellas (ut dicitur) omnes colligere, curioſi potius quàm diligentis fuerit. Rectè tu quidem, inquit Piſo: quin illud in præſentia ex te Lili ſcire auemus, quo in poëtarum numero Auſonium reponis? Quibus equidem inquam: Non facilè uobis dixerim, hoc quandò tempore Auſonium ego haud multi fa-

cio, mutata uidelicet ſententia, cũ puer adeò eum complexus fuerim, ut eius ferè uerſus omnes memoriæ mandaſſem, ea ab alijs ductus uia, quibus cum uerſabar: quin & ea ætate gryphum ipſius ternariũ ſum interpretatus. at in eo quidem eruditio multa, uarietas, & curioſitas: iudicij uerò & nitoris, ut quidem mihi nũc uidetur, parum. Sunt eius quædam quæ à græco in latinum tranſtulit, in quibus argutiæ, ſalis ac lepôris ſatis, quæ legiſſe aliquod eſt operæprecium. Sunt &

Auſonius Burdegalenſis. qui alterum Burdegalenſem pontificem Auſonium faciãt, qui cum Martino & Ambroſio de re Chriſtiana Treueris in ſynodo tractauerit, Maximi uidelicet tẽpeſtate, huicq; Moſellam poëma attribuunt. ego nihil ſtatuo: neq; enim mihi eorum autoritas ſolida uidetur. Sed iam uobis illam miſcellam & cõfuſaneam epigrãmatariorum turbam recẽſeamus, ſimulq; & labori noſtro & imaginibus finem coronimq; imponemus. Nullus nobis labor, inquit Picus, ſed ſumma fuit & iucunda uoluptas, his decem diebus te de poëtis audire diſſerentem. Habeo, inquã, Deo optimo maximo immortales gratias, ſi quid ego uobis, quod utile & iucundum fuerit, attulerim: ab eo enim (ut ſcitis) eſt omne bonum. Iam uerò reliquos paucos attendite, quos breuiſsimè commemorabo.

Agathias Scholaſticus. Primus erat Agathias Scholaſticus Smyr-

Smyrnæus, qui præter ea quæ hiſtorica ſcripſit, & quæ paſsim nunc leguntur, de geſtis Beliſarij & Narſetis, plurima quoq; carmine complexus eſt, ut quæ Daphniaca uocata ſunt, amatorijs fabulis referta, atque huiuſcemodi amantium plena fallacijs. Scripſit item Cyclum nouorum epigrãmatum: aliaq; meminit poſt Suidam Iſaacius, pleraque etiam ipſe de ſe in hiſtorijs commemorat. Floruit uerò cum Paulo Silentiario, & Macedonio, & Treboniano, Iuſtiniani Auguſti tempore. Sunt qui Agathiã exiſtiment primum fuiſſe, qui Græcorum epigrammatum uolumen collegerit, in unumq; coniunxerit: alij Planudem Maximum monachum uirum doctum. Fuit & poëta huius ordinis Abbianus, & Achilius Eretrieus, cuius etiam epigrãmata leguntur apud Athenæum. item Addius Mitylenæus, & alter Macedonius, Aemylianus, Aeolus, tametſi eum quidam comicum faciant. huius eſt illa ſententia, Mala ex origine gignitur finis malus: hoc eſt, ſi græcè mauultis, *κακῆς μὲν ἀρχῆς γίνεται τέλος κακὸν*, cuius apud Stobæum fit mentio: Aegias Trœzenius, Agis, Ammonides, Antiphanes, Apollechonides, Argentarius, Arabius Scholaſticus. Fuit & Autumedon Cyzicenus epigrammatum poëta, cuius & uerſus quidam leguntur. Exiſtimat Alciatus uir doctiſsimus con-

Abbianus. *Achilius.* *Autumedon.*

tra Gellium & Petrum Crinitũ, iambicum dimetrũ illud catalecticum,quod apud Gellium,& in ſecundo græcorum epigrammatum legitur, huius eſſe Autumedontis: ita enim ſcribit: Autumedon poëta epigrammatôn,qui capillos unguento delibutos ut myrobrechos gerebat,cuius libro ſecundo epigrammatum affertur ab Aulo Gellio libro XIX. capite nono,tãquam Anacreontis. Et mox ſubdit,Theodorum Gazam,qui Gellij græca tranſtulit, carmen id dimetrum, cum ſit catalecticũ, ſenarium uertiſſe. plura ille. Sed quòd Anacreontis carmen id ſit, cum Gellio ſentit Petrus Crinitus, qui & illud quoquo modo conuertit ex græco. Et certè Alciato parum græca epigrãmata fauent, diſtichon enim alterius generis uerſus Autumedonti tãtum aſcribitur. Quo fit,ut uobis id hoc loco quod ſuccurrit non reticem, dum puto me in tertio rhetoricorũ Ariſtotelis primum eius iambici carmen legiſſe,& uel Archilocho attribuiſſe, cuius prius mentionem fecerat,uel Charoni τέκτονι,id eſt,fabro: ita enim Ariſtoteles prope libri finem ſcriptum reliquit, cum exempla multorum afferret,de oratione quæ ad mores pertinet, hoc eſt, εἰς τὸ ἦθος. καὶ τὸν inquit χάρωνα τὸν τέκτονα ἐν τῷ ἰάμβῳ, οὗ ἡ ἀρχή, Οὔ μοι τὰ γυγέα. hoc eſt, & Charonem fabrũ in iambo, cuius eſt initium, *Non mihi quæ Gygis*. quæ uerba tamen deſideran-

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

deſiderantur in latinis factis exemplaribus à Trapezuntio. quæ certè uerba principium eius ſunt epigrammatis: niſi fortaſsis ſi quis audax Ariſtotelis codicem ita interpolet, καὶ τὸν ἀνακρέοντα τὸν τήιον, &c. ſed ego non ſum tam temerarius nec audax: hoc uobis retuli, ne lateret Autumedontis nomen poëtæ, & uos interea ſentite cuius ſit poëma. Nunc ego ad ſermonis finem propero. Fuerunt & poëtæ huius ordinis penè innumerabiles, inter quos Barbucullus, Bianor, Calliſtratus, Callius, Argiuus, Carphylides chartularius, Chæremon, Cerellius, Critias, qui & elegias ſcripſit, Cyrus, Damagetas, Damocharis grammaticus, Damaſcius, Eutychides, Eutolmius, Facellius, Gauradas, cuius extant cum alij uerſus, tum epigramma illud in quo uerſus ultima pars Echo reſpõſat, notiſsimum Græcis: Gaitus, Gallus, Geminus, Glaucus Atheniẽſis, Hegeſippus, Hetruſcus Meſſenius, Heracleon Epheſius, cuius extant uerſus, & meminit Athenæus: Ioannes poëta, Iſidorus Aegeates, Iulianus Aegyptius, Leonidas Italus ex Tarento, ut ex ipſius uerſu facilè colligimus: Lollius, Meleager, Metius, Quintus, Mneſalchus, Nicearchus, Nicius, Nicænetus, Oneſtus, Pancratius, Panariſtus, Parmenon Byzantius, cuius Athenæus meminit, cum de Caunijs ficubus agit: itẽ Stephanus, qui & eius

iambos citat. Plutarchus in libro, Quomodo oporteat iuuenes audire poëmata, ait Parmenonem poëtam imitatum ſues: puto ego ſuis grunnitum intelligere, ut alij ranas, alij ueſpas imitati ſunt, ut docuimus alio loco. Hunc Parmenonē tamen alium eſſe à Byzantio crediderim, qui fabulas docuerit, nō epigrāmata ſcripſerit. Paulus Silentiarius, qui cum Agathia floruit, ut paulò antè dicebamus: Perſes, Pinytus, Pollianus, Proclus Atheníenſis, Ruffus, Domeſticus, Theodoretus, Timon, Thyillus, Zanus, Zenobius, Zozymus, alij plures, quorū nomina tam apud Athenæum, Suidam, & Stobæum, & alios citata reperietis, quàm eorum ipſorum uerſus pleroſq; legere poteſtis in græcorū epigrammatôn uoluminibus, quæ propter eorū uarietatem aſsiduè uobis terenda ſunt. At ſimul his dictis tabularum decimū ſermonem & ultimum perfecimus, & ſimul quoq; nobis de patria meliora nunciata.

DECIMI ET VLTIMI DIALOGI DE POETARVM HISTORIA FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

quæ hac Poëtica hiſtoria continentur,
Index locupletiſsimus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

A Bnegatiua particula apud Græcos, ἀ. 1020
Ab Atticis uſq; literis. 17
Abaris uates. 266
Abaris aëra perambulat. Ibid.
Abidnus, qui & Auienus. 567
Accentus unde dicti. 33
Accius quomodo ſcribendum. 884
Arceſilaum, alij Arceſilan uocant. 851
Achæus Eretriẽſis. 797
Achæus Syracuſius iunior. 798
Achilles Pelei filius. 948
ἀκώλια ſacra. 673
Acroſtichi & acroſtichides uerſus. 241
Acrobatica machina. 712
Actij uel Arij ſales. 896
Actius quo tẽpore floruerit. 899
Actius Labeo. 894
Actoridæ fratres. 794
Actus fabularũ quinq; 706
ἀδδηφάγοι. 967
Admetus. 517. & 97
Adriani Cæſaris promptum ingenium. 598.
Eiuſdem equus. 602.
Carmen cum moreretur. Ibid.
Adoris, ab Ador, media ſyllaba indifferẽs 418
Aegidius medicus & philoſophus. 657
Aegyptiorum duplex ſcribendi modus. 19
Aelius Pertinax Ligus natione. 604
Aelius Saturninus. 510
Aelius Verus Cęſar. 602
Aemylius Scaurus Orator & tragœdus. 510
Aemilius Macer Iliacus cognominatus. 478
Aenigma depodice. 840
Aeneas tripartitã imaginem continet. 10
Aenicus Athenienſis. 759
Aeolius modus. 1030
Aër craſſus nõ ſemper rudes homines profert. 997
Aeſchines Athenienſis orator clariſſ. 847

Aeſchinis et Demoſthenis comparatio. 849
Aeſchrion poëta. 326
Aeſchylus tragędiæ parens dictus. 735
Aeſchylus perſonam et pallam inuenit. 734
Aeſchyli mira mors. 738
Aeſchylus Alexandrinus. 740
Aeſopus poëta cenſet. 85
Aetates hominis decē. 275
Agathon Samius poëta. 299
Agacle. 375
Agathocles Athracius 553
Agathyllus elegiarum ſcriptor. 363
Agatharchus. 708
Agas uel Hages. 326
Ageſianax. 401
Alanus, uniuerſalis doctor dictus. 661
Albinus. 420. Fabulas Mileſias compoſuit. 606
Alcæi plures. 971
Alcæus Pittaci hoſtis. 969
Alcæus peritiſsimus in modulandis carminibus. 971
Alcæus poëta tragicus Athenienſis. 724
Alcimenes Comicus. 847
Alcimus Auitus Vienenſiū pontifex. 638
Alcman Lacon primus inter lyricos πολυδρώματος dictus. 966. 967
Alcmaicon carmē. 968
Alcman phthiriaſi perījt. Ibid.
Alcuinus Caroli Magni magiſter. 659
Alexis Thurius. 864
Alexāder Aetolus. 846
Alexāder Lychnus cognominatus. 380
Alexāder Cæſar Mammeæ filius. 607
Alexan. Macedo quātum honorarit Iliada Homeri. 214
Alexādri pietas in Pindari poſteros. 998
Alexandrina Heſtiæa. 376
Alexidis Gryphus de dormiente. 864
Athenienſium liberi à parentibus non educantur. 854
Ambroſius Mediolanēſis pontifex. 630
Ambroſius Alexandrinus

nus pontifex. 631
Amepſias Socratē palliatum in fabula induxit. 723
Amphion cur fingatur ſaxa & ſyluas lyræ cantu traxiſſe. 157
Amphis Athenienſis. 850
Amorē quæ ſedēt. 749
Anacreon Teius. 1003
Anacreon acino uuæ ſuffocatus. 1008
Anacreontis poëſis tota amatoria. 1004
Anacreontia carmina. 1007
ANannaco, puerb. 1035
Anacharſis poëta philoſophus unde ſic uocatus. 296
Anathematicorū munus. 90
Ananius. 390
Ananius Iambographus. 549
Anapęſtici metri repertor. 954
Anaxagoras. 708
Anaxandrides Camirȩus inedia mori coactus. 753
Anaxilaus medicꝰ. 843
Anaxilaus uel Anaxilas comicus. 842
Anaxipolis Thaſiꝰ. 865
Anaxippi dictū de philoſophis. 865
Andronicus. 880
Andronicus grāmaticus Syrus. 881
Andromachus pater. 526
Angerona dea Silentĳ præſes. 418
Anima quid ſit. 954
Annæus Seneca tragicus. 932
Annæus Lucanus. 522
Annianus Feſcenninos uerſus ſcripſit. 549
Annus ſexageſimuſtertius omnibus fatalis, præcipuè uiris præſtantibus. 161
Anſer poëta. 465
Anſeres ex Phalerno depellere. 465
Antagoræ iocus cū Antigono. 328
Antenor Patauĳ cōditor. 509
Anteus ob amorē ſe in puteum cōiecit. 846
Antheus Lindius nouū poëmatis genus excogitauit. 964
Anthes poëta. 964
Antilochus poëta. 318
Antimachi Græci Thebais. 31
Antiphanes Cariſtius.

731
Antiphanes Athenienſis. 732
Antiphanes plures. 733
Antiphonis ars ad animi mœrorem leuandum. 820
Anthes θρίωυς condidit. 196
Anthippus. 872
Antipater Sidoniꝰ. 404
Antiphõ Rhamnuſius ὀνειροκρίτης dictus. 819
Antiſtius Soſianus Callido fuit ingenio. 529
Antiſtrophe. 944
Antonius Ruffus. 509
Antonia Druſi nũquã expuit. 908
Antonius Pius cognomento Philoſophus, opt. inter Cæſares. 603
Anyte. 373
Aphranij plures. 901
Aphranij uerſus de ſapientia. 901
Apicius. 404
ἀποθέσεις carminũ quatuor. 120
Apollinares ludi. 714
Apollinariſtarum hæreſis. 627
Apollinaris. 542. & 626
Apollinis cõgreſſus cũ Pythona. 131
Apollodorꝰ Geloꝰ. 861
De eiuſdem nominis alijs uide ibid.
Apollonij plures. 342
Apolloniꝰ Rhodius argonautica ſcripſit. 341. & 540
Apollonij ingratitudo 338
Apollophanes. 734
Apopemptici hymni. 1012
Appion grammaticus mundi cymbalũ appellatus. 217
Appius Claudius Cæcus poëta. 411
Aquinus. 466
Ara in ſcena ponebať. 713
Araros. 815
Arati ſepulchrũ. 348
Arator diaconus Acta apoſtolorũ carmine conſcripſit. 649
Arbor infelix. 896
Arbylas calceamẽti genus. 734
Archebulus Thebanus 1051
Archebuleꝰ uerſus. 1052
Archelai duo. 327
Archeſilas græcè ἀρκεσίλαος. 313
Archeſilas Crãtoris auditor ἀσύντακτον inuexit

xit in philoſophiam. 322
Archeſtratus poëta egregius, ſed inops.
Archedicus. 873 (328
Archias, Aulus Licinius uocatus. 440
Archilochus Parius, eiusq; ſententia de fuga in bello. 960. 956
Archilochi patria. 959
Archilochū calcas, prouerbium. Ibid.
Archilochus etiã mortuus amatus fuit. 657
Archilochi epitaphiū. 962
Archimelus. 1077.
Arcion herba. 717
Argas poëta nomorū fatuorum. 1036
Argonauticorum ſcriptores. 540
Ariphron Sicyonius. 1032
Arion Methymnæus Lesbius. 963
Arion à delphine uectus. 964
Ariſtarchus Tegeates. 793
Ariſtarchus Stygmatias dictus. 791. 796
Ariſtius Fuſcus. 931
Ariſteæ extaſis in fullonis taberna. 192
Ariſtodēmus Cumarū tyrannus. 830
Ariſtomenes Thyropœus. 855
Ariſton nothus Sophoclis. 769
Ariſton Chius à ſerpente morſus. 869
Ariſtonymus. 863
Ariſtophanes Atticiſſimè ſcripſit, eiusq; cōſtantia. 813
Ariſtophanis autoritas 816
Ariſtophaniū carmen. 816
Ariſtophanes grammaticus. 817
Ariſtophon. 867
Ariſtoteles philoſophię luna. 311
Ariſtoteles in poëtica eruditus. 313
Ariſtoxenus Tarētinus philoſophus. 954
Ariſtoxenus Selinūtius 953
Ariſtylus ridiculus poëta. 321
Arnuphis Aegyptius philoſophus pluere fecit. 555
Arrianus. 560
Artuaſdes Armeniorū rex. 585
Artemidorus. 404

Aruntius Stella Pataui nus. 538
Aſclepiades. 838
Aſcolia celebritas. 453
Aſinarum pullos in cibum condiuit Mecœnas. 456
Aſinius Gallus diris affectus ſupplicijs. 931
Aſinius Pollio leporũ ac facetiarũ pater. 930
Aſinus ficos mandens. 852
Aſius Samius. 392
Aſmatographi qui. 90
Aſpaſia ſophiſtria potius q̃ poëtria dicta. 375
Aſtrabicon carmen. 9
Aſtydamas. 744
Atacinus Varro. 540
Attæ qui. 911
Attellanę à Satyra quo differant. 698
Attellanæ fabulæ & ludi. 697.714
Atticæ literæ, 16
Attilius Seuerus, qui et Cæcilius Seuerus. 630
Attis. 884
Auge Melorũ poëtria. 843
Augeas Atheniẽſis. 843
Auium linguas qui intellexerint. 155
Aul. Furius Antiates. 425
Aulus Licinius. 446
Aurei Oppiani. 324
Aurelius Olympius. 565
Aurelius Prudentius Clemens. 633
Auſonius. 101
Autocabdali. 689
Autocrates. 870
Axionicus. 873

B

Babrius. 569
Bacchus Dithyrambus. 88
Bacchylides. 1013
Bacis oracula reddidit. 264
Balbinus Imperator. 610
Balani palmarum. 926
Bardi qui. 76. 77
Baſilij cõmendatio. 48
Batalus Epheſius. 306
Batalus quid. Ibid.
Bathyllus. 470
Batties & Druidæ qui 77
Batton. 871
Battus poëta ineptus. 307. 965
Bauius poëta. 469
Beda. 658
Bibendi ratio. 840
Bion Aeſchyli filius Tharſicus cognominatus

natus. 738
Bion ſophiſta. 739
Bion dicax poëta. 812
Bion Smyrnæus poëta 335
Bœotus. 502.1046
Boëthus Tarſenſis. 501
Boëtius Seuerinus inter diuos relatus. 650
Brontæum. 710
Bucolica & Bucoliſmi à quo inuenta. 96
Butas. 398
Biblinæ epiſtolæ. 19

C

Cæcilius Nouocomenſis. 426
Cælius Sedulius. 637
Cæcilius Seuerus. 630
Cærobulus. 873
Cæſius Baſſus lyricus. 1064
Cæſius, qui & Cęlius dictus. 467
C. Comicus eques. 511
C. Cornificius. 470
C. Manlius. 483
C. Meliſſus Vmber. 927
C. Memmius. 430
C. Titinius. 905
C. Rabirius. 503
C. Ticida. 1096
Callias Athenieñſis. 868
Callimachus poëta. 339 & 553
Callinus poëta Chalinous Nicãdro dictus 353
Calliphanes poëta ridiculus. 307
Calliſtus. 577
Calliope Achilli in ſomnis apparuit. 212
Calliſtratus. 873
Calonda primus cõtra Homeromaſtiga reſcripſit. 345
Calphurnius Siculus. 565
Camelus ſaltat, prouerbium. 1033
Camerinus. 504
Cane quæ ſunt Tellenis, prouerb. 1036
Canes Meliteñſes. 551
Canius Gaditanus. 517
Canius Iulius. 518
Cantharus Athenieñſis. 843
Cantica comediæ. 699
Cantica fabularum. 703
Canticorum apud antiquos ſpecies tres. 97
Capella. 579
Capnias. 398
Capite obtecto dicere. 146
Capito poëta & hiſtoricus. 369
Carcini poëma, prouerbium. 801

Carcinus Agrigētinus tragicus. 799
Carcini ſtrobilis ſelicior, prouerb. 800
Carcinus Naupactius. 802
Carmina ad expianda prodigia. 879
Carmina Sotadica ſiue recurrentia. 1048. & ſeq.
Carmina ad deorū laudes compoſita. 67
Carminis heroici differentiæ. 119
Carminum uarię denominationes. 98
Carneades duo, philoſophus alter, alter elegiarum ſcriptor. 327
Carnīj moduli. 1028
Carnia celebritas. 952. 1028
Caſſandra Troiana Sibylla dicta. 256
Caſsius Seuerus Parmēſis, eiusq́ ſomnium. 480
Caſtorion carmen. 102
Cataſtrophe. 705
Cato Vticenſis. 428
Catullus Veronēſ. 1086
Catulus orator & poëta. 1081
Cecides. 1039
Celſus poëta. 1067
Cento quid. 106
Centrones. 107
Cephiſodorus. 733
Centumcapita herba. 974
Ceraunoſcopion. 710
Cercidas Megalopolitā 805
Chæremon Socratis diſcipulus. 843
Chærephon Nycteris cognomine. 798
Chamus Syracuſanus. 404
Charus. 504
Charixena poëtria crumatū carminū. 1043
Charmus Syracuſanus 400
Chœrilus poëta. 323. 731
Chorus quibus conſtet. 699. 700
Chorus quid agat. 700
Chorus quot habeat perſonas. 702
Chreſtus Manlius. 486
Chriſtodorus Coptitis 574
Chriſtodorus Thebęus ex Aegypto. 656
Chryſippi duo. 384
Chytræ oſculum, prouerbium. 760
Cicadam ala apprehendiſti, prouerb. 958

Ciceronis Limon. 457
Cicilius Argiuus. 553
Cinædologicorum carminũ ſcriptores. 1050
Cinerem uitans, in prunas incidi, prouerb. 669
Cineſias unde dictus. 1034
Citharæ figura quãdo conſtituta. 952
Citharæ inuetor Apollo. 157
Claudiano decreta Romæ ſtatua. 570
Claudianus Mamercus Viennenſis. 573
Claudianus Alexandrinus. 569
Claudius Nero. 592
Claudius Cæſar literas inuenit. 37
Clearchi ſententia in ebrios. 828
Clemens. 556
Cleobulina. 370
Cleobulus unus ex ſeptem ſapientib. 370
Cleomenes Rhegynus
Cleon. 540 (1032
Cleophon Athenienſis tragicus poeta. 846
Clepion. 953
Clitagora Lacedæmonia. 376
Clito. 374
Clitorũ fonti aqua hauſta abſtemios facit. 152
Clodius Albinus. 606
Clonas Tegeates elegiographus. 358
Cn. Aquilius. 906
Cn. Cornelius Gallus. 462
Cn. Manlius. 418
Cn. Mattius mimorum ſcriptor. 919
Cn. Martius. Ibid.
Codrus poeta pauperrimus. 542
Colabi lyrici. 1051
Colabri porcelli. 1051
Coluthus Lycopolites. 577
Comicus ornatus. 708
Comica carmina q primi fecerunt. 680
Commodus Cæſar. 602
Commus. 675
Comœdia noua Satyrę ſucceſsit. 687
Comœdiæ partes. 704
Comędię diffinitio 677
Comœdiæ inuentio, & unde dicta. 678. 679
Comœdia uetus unde exorta. 685
Comœdia noua qualis 687
Comœdia ubi, & à quibus inueta, quidq́; diſferat à tragœdia. 680

Comœdiarum genera ſex. 696
Compitalitij ludi. 715
Conradus Mogũtinus 666
Conſtantius. 612
Cõſtantinus Ducas. 616
Coſconius. 544
Cotta ex Meſſalarũ fa-milia. 509
Corbis ignominia. 776
Cordaca ſaltatio. 693
Corinnus poëta. 1042
Corinna poëtria lyricorum carminum. 1040
Cornelius Sylla felix dictus. 585
Cornelius Seuerus. 513
Cornelius Alpinus. 426
Cornutus philoſophus Stoicus. 519
Cornutus grãmaticus. 520
Coronandi poëtasmos unde cœperit. 47
Crade. 711
Crantor poëta. 321
Crates Epilyci poëtæ frater. 749
Crates Atheniẽſis. 748
Crates Mallotes Criticus dictus. 750
Cratini codiũ, prouerbium. 757
Cratinus Athenienſis. 755
Crepidatæ fabulæ. 717
Critias. 308
Crocodilinæ & Ceratinæ, captiones ſophiſticæ. 355
Cteſiphon Athenienſis 1051
Cuminũ ſeuit, prouerbium. 804
Curtius Montanus. 508
Cyclica carmina. 104. 105
Cydathenæus. 812
Cyprianus Afer, Carthaginenſis pontifex 621
Cyrus iucundiſsimus ſcriptor. 637

D

Daedali opus. 862
Damocrates poëta & medicus. 366
Damaſus Romanus pontifex. 629
Damocharis. 376
Damophila Pamphili uxor. 377
Damoſtratus hiſtoric9 553
Damoxenus Athenienſis. 832
Daphitę ſuppliciũ. 388. 389
Danthes Aligerius 667
Dauid rex inuentor lyrici carminis. 943

Decelictas. 690
Deliacum carmen. 92
Demetrius Epicus poe͂ta. 320
Democritus comicus. 708
De plauſtro loqui, prouerb. 686
Deus quib. placet. 857
Deus unus quare multiplex eſſe appareat. 12
Dexicrates. 832
Diagoras Melius, poëta. 1013
Diagoras Melius, prouerb. 1015
Dicæogenes dithyrambos compoſuit. 833
Diceliſtæ. 689
Dinolochus Epicharmi filius. 729
Diodorus Siculus annis triginta orbe͂ peragrauit. 912
Dioclis Athenienſis inuentū de harmonia. 759
Diogenes Laërtius. 277
Dionyſius Mitylenęus 393
Dionyſius Pheręus. 396
Dionyſius Sinope͂ſis comicus. 397
Dionyſius Siciliæ tyrānus. 818
Dionyſius in Corintho prouerb. 818
Dionyſius Mileſius. 540
Dioxippus. 873
Diphilus Sinopenſis. 860
Dircæus cygnus. 997
Diſciplina integra cui ſimilis. 927
Dithyrambi. 89
Dithyrambica dictio à quo excogitata. 955
Dithyramborū inuentores. 949
Diuerbia. 699
Domitiani Cæſaris cōmendatio per Fabiū. 595
Domitius Marſus. 1096
Doricus, qui & Dorias 1079
Dorillus. Ibid.
Dorotheus Sidonius mathematicus. 485
Dorus comicus. Ibid.
Draco poëta Athenienſis. 271
Draco ociū capite plectit. Ibid.

E

Eccyclema pægmatis genus. 712
Ecpyreoſis. 433
Edulcare. 920
Egeſippus Crobylus.

810
Egeſippus Alexandrinus. 810
Egnatius, qui & Ignacius diaconus. 656
Elegiaci carminis inuẽtores. 93. 353
Elephantis, quæ & elephantine. 377
Empedoclis metamorphoſis. 298
Empedoclis inimicitia. prouerb. 299
Empedocles uentos aẽrisq́ motiones ſiſtebât. 297
Ennius trilinguis. 414
Ephippus Athenienſis 872
Ephippus Olynthius. (872
Epicharmus Siculus. 726
Epicharmus Cous Pythagoricus literas θ & φ inuenit. 726
Epicharmion dicendi modus. 727
Epicrates Ambraciotas. 872
Epideuteri comici. 855
Epigenes tragicus. 721
Epilyci duo. 385
Epigrãma animali cõparatur & ſcorpioni. 1076
Epimenides Gnoſius. 540
Epimenides uates Athenas à peſte liberat 191
Epimenidis anima. 191
Epimenides ex ſeptem ſapientib. unus. 189
Epinicus. 873
Epiſodion quid. 675. 676. 706
Epiſcenium. 709
Epitaſis 705
Epithalamiorũ lex. 91
Epodos. 944
Epopœas piſcator à ceto abſorptus. 362
Epopœi qui. 59
Epos. 92
Eratoſthenes primus philologus dictus. 363
Erinna poẽtria. 373
eriphus. 733
erotion Pindari frater. 998
erycius. 1079
erotopægnia. 104
eſdras literarum inuentor. 25
eſymneta quid. 969
ethelontes. 690
ethologus. 690
euangelus Atheniẽſis. 873
euages paſtor & poẽta 810
eubœus parodiarũ poẽta, 1046

eubulides Mileſius. 838
eubulus Cettius. Ibid.
encyclopædia. 105
eudemus Antidotum Theriacen reperit. 367
eudocia. 614
eudæmon. 560
eudoxus Siculus Agathoclis filius. 851
eudoxus Aeſchinis Gnidꝗ filius. 851
eueclus Cypria carmina primus ſcripſit. 143
euhemerus elegiarum ſcriptor. 359
eumyte, quæ & Cleobule & Cleobulina dicitur. 370
euodus Rhodius. 517
euphorion poëta. 350
euphorion Aeſchyli filius. 738
euphron. 866
euphronius poëta laſciuus. 379
eupolis Athenienſis. 763
euripides ab euripo dictus. 775
euripidis mores. 780
euripides à canibus laceratus. 784
euripidis ſepulchrum, ipſiusq́ carminũ autoritas. 786. 789
eumolpus poëta uictor in Pythicis certaminibus. 177
eumolpia poëſis. Ibid.
exarare literas unde dicamus. 25
exodus. 675. 706

F

Fabilius Maximini Imperatoris magiſter. 1101
Fabius Dorſennus. 902
Fabularum diuiſio & differentia. 698. 705
Fabulis qualia imponẽda nomina. 719
Fabularum cantica. 703
Fabularum ſpecies. 671
Facies decentior in qua næuus eſt. 497
Fæce faciem perlinebãt tragici. 721
Fannius. 472
Fauſtus Gallus. 652
Fauſtus Benedictinus. 652
Feneſtella poëta. 511
Feſcennini uerſus. 109
Flauius Conſtantinus. 612
Florus. 1065
Fortuna & ars circa eadem uerſantur. 299
Fulgentius Placiades. 644

Funebres ludi. 714
Fungorum eſus. 784
Furor duplex. 238
Furoris poëtici ſigna tria. 13
Fuſius. 424
Futurius ſiue Suturius 922

G

GAlbius Baſſus.
Galenus ſeu Gallie nus Imperator. 610
Gallieni ingratitudo in patrem. 611
Gallus Milo. 664
Gamphredus poëticã nouam condidit. 666
Gannius. 418
Gargilius Martialis. 1099
Genaſius Afer Romanus pontifex. 639
Genea quid. 160
Genitura lyricorũ poëtarum. 999
Georgius diaconus cognomẽto Piſides. 657
Geranon machina. 711
Germanicꝰ Cæſar Druſi filius. 590
Getulicus. 1097
Gilda Britannus. 662
Gingriæ tibiæ & Gingrinæ. 704
Gitiadas poëta. 1052
Gneſippus. 1037
Godelbertus. 662
Gordiani duo, pater & filius, ambo Imperatores & poetæ. 609
Gracchus. 924
Græcarum literarũ qui inuentores. 20
Græcorum ludi. 714
Graſſatores uocati ſunt poẽtæ. 409
Gratius cynegetica cõpoſuit. 505
Gratianus Cæſar. 612
Gregorius Nazianzenus. 628
Grues ultrices necis Ibyci. 1009
Gualtherus. 664
Guidus, uel Vidus. 665
Guntherus Germanus 664
Guttæ & ſtillæ differẽtia. 516
Gyliatracheli. 800
Gyliauchenæ. Ibid.
Harmonides tibicen. 1032
Hebraicarũ literarũ repertores. 26
Hebræi in ſtellis ſuũ alphabetũ figurant. 27
Hebræorũ Aegyptiorumq; in ſcribẽdo uarietas. 24
Hedyle poëtria. 376
Hedylogus. Ibid.

Hegias

Hegias Trœzenius poëta. 326
Hegeſianax. 401
Hegeſinus. Ibid.
Hegemon Alexandrinus. 399
Hegemon Thaſius. 404
Helius Cinna. 1093
Heniochus. 828
Heliodorus poëta & medicus. 367
Helius Meliſſus grãmaticus. 928
Helpis uxor Boëtij. 651
Hemitheon poëta Sybarita. 480
Helymon. 325
Heraclides Põticus, qui & Pompicus dictus. 381
Heraclitus philoſophus Scotinus cognominatus. 383. 1045
Hermes cur Triſmegiſtus dictus. 173
Hermeſianax Colophonius. 398
Hermippus Lyſidis filius. 826
Hermodotus. 329
Herodes Atticus. 1035
Herodorus. 540
Heroicarũ odarum ſpecies quinq;. 95
Heſiodi nomẽ unde, & patria parẽtesq;. 224
Heſiodi corpus à Delphinis latum. 228
Heſiodia ſenectus, prouerb. 233
Heſiodi Homeriq; animæ apud inferos. 233
Hialeno frigidior, prouerbium. 99
Hieroglyphicæ & hieraticæ literæ. 40
Hierotheus Dionyſij Areopagitæ magiſter. 619
Hilarius Pictauienſium pontifex. 625
Hilarodi. 689. 690
Hildegardis Moguntina. 665
Hildephonſus Toletanus pontifex. 661
Hilarotragœdia. 698. 854
Hipparchus Athenienſis. 279. 734
Hippias ſophiſta et poeta. 308
Hippicus poeta lyricus 1016
Hippius & Hippicus pes. 1016
Hippodromus. 1070
Hipponax poëta mordax & aſper. 1037
Hipponactium carmẽ. 1038
Hipys Rhegynus. 1045

GG

Hiſtriones unde dicti, et cur improbis ſint moribus. 691. 692
Hiſtriones, actores, perſonæ, idem. 692
Homeri quis pater, & unde Meliſigenes dictus. 202. 203
Homerus grammaticus præcepta dedit primus. 30
Homeri octo leguntur 209
Homeri filij. 210
Homero quęcauſa mortis extiterit. 211
Homerus Sellius. 220
Hominē te eſſe memento. 993
Hominis generatio. 295
Honeſti puerorū amores & inhoneſti. 145
Horatius Flaccus. 1060
Hoſtilius. 417. 921
Hoſtius. 428
Hydalbertus Cenomanenſium antiſtes. 662
Hymnographi qui. 90
Hymnorum ſpecies uariæ. 100. 101
Hyporchema. 945
Hyſtaſpes uates. 263

I

IAmbœtheus unde. 378
Iambelega quæ. 94
Iamborum primi ſcriptores. 95
Iamborum & iambeorum ſiue iambicorū differentia. 93
Iambus unde dictus. 94
Iambus rabioſus & pugnax ab Archilocho factus. 962
Iambus ab Iambe uetula dictus. 1039
Iaſius modulus. 1030
Ibis Ouidij in Coruinū ſcripta, & unde ſumpta. 338. 495
Ibyci grues, prouerbiū. 1011
Ibycinon, inſtrumentū muſicum. Ibid.
Ibyceon. Ibid.
Ibycus Rhegynus. 1009
Idæus Rhodius. 558
Ignatius, qui & Egnatius. 656
Iliadum ſcriptores. 197
Ilias Homeri inſtar tragœdiæ compoſita. 682
Indicus ſcribendi ritus. 20
Ingenium pomis comparatur. 897
Inſania unde procedat. 283
Iōānes Chryſoſtomus.

615
Ioannes Damaſcenus Magnus. 653
Ioan. Nantuillenſis Britannicus. 661
Iobi liber hexametro dactilico carmine cõſtat. 136
Iobus uitæ exemplar. 136
Ion Chius. 746
Ionica harmonia. 1030
Iophon Sophoclis filius 769
Iro uel Pauſone egentior, prouerb. 542
Iſaacius commentator Homeri. 348
Iſaacus Athenienſis ſacerdos. 640
Iſagoras. 937
Iſocrates. 838
Iſthmici ludi. 714
Iſter poëta, Callimachi ſeruus & ſcriba. 339
Ithyphallica quæ. 111
Iuliani miraculum. 554
Iul. Antonius. 1100
Iulius Cęſar Lucij filius 587
Iulius Cæſar. 586
Iulius Calidius. 426
Iulius Titus Calphurnius Siculus. 565
Iulius Montanus poëta. 506
Iulius Maternus. 635
Iuuenalis in Aegyptũ relegatus. 536
Iuuencus ſacerdos Hiſpanus. 611

L

Labeo. 894
Laberius Cæſari charisſimus. 914
Læuinus Macer. 418
Lacedæmoniorum decretum contra Timotheum. 1027
Lælius. 423
Lactantius Firmianus. 622
Lactuca mortuorum cibus. 840
Lactucæ natura. 977
Laia lex apud Græcos eadem quæ Scatinia apud Romanos. 146
Lais puella. 1020
Laminthius Mileſius elegiographus. 318
Largus unde ſic dictus 508
Laſus cyclios choros primus conſtituit. 949
Latinarum literarum inuentores. 21
Latinos omnia inueniſſe ſapientius quàm Græci. 876

Latrononus, ſiue Latrocinianus. 629
Laſus Charbini filius. 949
Laurea Tullius, Ciceronis libertus. 1095
Lauri natura, & cur Apollini ſacra. 225
Leo, philoſophus cognominatus, Orientis Imperator 616
Leodice uocitata Electra. 956
Leonem ex ungue pingere, prouerb. 804
Leonides Byzantius. 553
Leontiū meretrix. 398
Leontius Argiuus poëta. 913
Lethargus morbus. 532
Leucadis ſaltus. 975
Leuceas Argiuus. 393
Licentius Hipponenſis 636
Licinius Caluus poëta & orator 1090
Licinius imbrex. 903
Licinius Portius. Ibid.
Linus primus lyricos modos concinuit & Doricos. 138
Lippus poëta garrulus 472
Literarum ſeu elementorum diuerſitas. 15
Lityerſæ flagitium. 110
Liuius Andronicus Romę primus fabulam docuit. 412. 877
Lucanus à Nerone occiſus. 523
Luciani in Harmonide dictum. 99
Lucillius ſatyricus auũculus Magni Pōpeij. 420
Lucillus Tarræus. 1078
L. Piſo ſtudiorum antiſtes. 1063
Lucius Varrus Aeneida emendauit. 477
Lucius. 543
L. Ceionius Cōmodus. 602
Ludij & ludiones. 691
Lucullus iābographus 1059
Ludorum quatuor genera. 713
Lupus Trinacrius. 929
Luſcius Lauinius. 895
Lutorius Priſcus. 509
Lycis. 723
Lycon Scarpheus. 845
Lycophron poëta ſagitta occubuit. 348. 349
Lycus. 723
Lydius cantus. 1030
Lynceus poëta & Socraticus philoſophus 486

Lynceus Samiorum tyrannus. 860
Lyra primò à Mercurio facta. 156
Lyrica carmina q̃modo cantari ſolita. 944
Lyrici carminis partes 944. 945
Lyricorum carminum inuentores. 943
Lyricorum uetuſtioru͂ qualia carmina. 944
Lyſimachus Ariſtius. 1050
Lyſimachus Bœotius comicus. 868
Lyſimachus lyricus poëta. Ibid.
Lyſippus tragicus. 868
Lyſippus Epirota. 868
Lyſimachus ab Athenienſib. pecunia & agris donatus. 1051
Lyſiodi, mimorum ſpecies. 1050

M

Machon Sicyonius. 871
Magadis. 1028
Magnes Icarienſis uoces animantium imitabatur. 729
Magodi habitus. 689. 690
Magodi mimorum ſpecies. 1050
Maiuma celebritas. 655
Malcinus. 457
Malthinus. Ibid.
Mammacuthus quid. 755
Manethus Dioſpolites 401
Manu ſerendu͂, no͂ toto caniſtro, prouerb. 1041
Marachus. 304
Marbodæus Gallus. 664
Marcellus Sidites. 554
M. Antonius Cęſar. 553
M. Attilius Ferreus appellatus. 904
M. Furius, qui et Fuſius dictus, cognomento Bibaculus. 424
M. Mallius. 483
M. Manilius. Ibid.
M. Manlius. Ibid.
Marcus monachus Benedictinus. 653
M. Pompilius. 894
M. Tullius Cicero poëmata puer co͂ſcripſit 436
M. Vigellius orator. 474
M. Vnicus. 544
Marianus Syrus, Romanus cognomine. 578
Marius poëta. 509

Marſya amnis. 947
Marſyas ſiue Maſſes Lydius. 945
Marſyas arbori ſuſpenſus ab Apolline. 946
Martiana poma. 920
Martianus Felix Capella, Carrhaginenſis. 573
Martius uates. 410
Marullus. 937
Maſtreas Pitanæus. 404
Matron poëta parodiarum. 871
Matronianus Hiſpanꝰ genere. 629
Mattius uocabula confinxit. 920
Maximianus grammaticus. 463
Mecœnas eques, poëtarum ſummus fautor 449
Mecœnas Rana literas obſignabat. 461
Mecœnatis horti. 452
Megalenſes ludi. 713
Megaloſtrate. 376
Melampus auium linguas & uoces calluit, easq́ interpretari ſolitus. 155
Melampodion herba unde dicta. 152
Melanippides Melius de Deo patre cecinit. 1017
Melanthius. 829
Meles à Timagora amatus. 824
Melĳ impĳ erga deos. 1015
Melitenſes canes. 551
Melito Aſianus Sardianorum pontifex. 619
Melites ſe præcipitat. 824
Melitus lapidibus obrutus. 824
Memmĳ dictũ in Scaurum. 431
Menander ſuem grauidam in theatrũ produxit. 855
Menãder Comicorum princeps. Ibid.
Menander ab Hebræorum prophetis pleraque deſumpſit. 857
Menecrates Syracuſius 868
Menelaus Aegeus poëta. 390
Menecrates Epheſius. 869
Menippus Philogelꝰus cognominatus. 751
Melopœus quid. 1021
Meſoreth quid. 33
Metagenes. 869
Methodius contra Porphy-

phyrium ſcripſit. 620
Meuius inedia mori coactus. 469
Michaël Ducas Parapinaceus cognominatus. 617
Mileſius, Muſa uocatꝰ. 560
Mimi quid. 803
Mimĳambi. 689
Mimo ſimilis eſt uita noſtra. 688
Mimographi, Mimologi. 689. 803
Mimorũ genera. 690
Mimus quid. 687
Miurus uerſus. 1052
Mnaſalces Plateenſis. 397
Mneſarchis Epheſia. 374
Mneſimachus. 840
Mnimermus dictus, & uaria eius nomina. 356
Mœro puella. 1043
Mœſon perſona. 718
Molionidę fratres. 794
Monodia quæ. 91
Morſimus. 742
Mortem omnino malam eſſe. 979
Morychus. 809
Morycho es magis fatuus, prouerb. 809
Moſchus Siculus poëta 334
Moſes & ſoror primi hexametrum carmẽ cantarunt. 128
Moſchus citharœdus Bœotiorum modulorum inuentor. 335
Motoriæ fabulæ. 698
Mummius artẽ Attellaniam ſuſcitauit. 912
Muſæ cur choreas ducant. 43
Muſæus Latinus. 176. 54
Muſcæ poëtriæ duæ. 1043
Muſica morbos animi & corporis pellit. 52.
Muſica utunt & angeli 53
Muſica quid in infantes agat. 54
Muſica labor & laſsitudo minuuntur. 55
Muſica morbos leuat. 952
Muſicæ diuerſitas quoad regionũ diuerſitatem. 1030
Muſicæ querimonia. 841
Muſicæ uis. 1029
Muſicæ mira uis & uarĳ effectus. 52
Muſicæ uſus in bello. 53
Milo om̃ia audiẽs, prouerb. 869

Myrtilus Lyſidis filius 826
Myrtis. 374

N

NAeuius Campanus 881
Nanno tibicina à Mnimermo adamata. 356
Naturæ inſignia. 998
Naumachius 644
Nauſicrates. 873
Naxius coruus Archilochi occiſor. 957
Neanthes tragicus. 845
Neanthes Cycicenus Rhetor. 845
Neanthes infeliciter à canibus diſcerpit. 165
Nearchus tragicus. 844
Ne cicadæ humi canatis, prouerb. 986
Nemæi ludi. 714
Nemeſianus. 565
Neophron 844
Neq; Steſichori tria noſti, prouerb. 983
Nerua Cæſar. 597
Neſtor poëta. 555
Nicænetus uerſificator 393
Nicander Clarius, ab aliis Colophonius dictus. 335
Nicochares. 761
Nicolaus Damaſcenus Auguſto gratus. 926
Nicomachus Athenienſis. 807
Nicomachus Alexandrinus. 808
Nicophron Athenienſis. 817
Nicoſtrata Euãdri mater. 258
Nicoſtratus Clytemneſtra hiſtrio. 822
Nihil ad Bacchũ, prouerbium. 720
Nonnus Panopolitanus 636
Noſsis poëtria. 372
Nouius. 883
Numa poëta. 505
Numeri literis exprimuntur. 38
Numænius Heracleota 553
Numenius. 404
Numerianus Cæſar, Chriſtianorũ hoſtis. 612
Numerorum uarietas, pag. 7
Nummius Craſſus. 417
Nyſis. 375
Nomi. 99

O

OCium moleſtiſsimũ podagrici. 917
Octauius Auguſtus. 588
Odyſſea Homeri ad imi-

imaginem comœdię facta. 682
Olen Dymæus. 262
Olophyrmus. 103
Olympici ludi. 714
Omnia octo, prouerb. 987
Olympius Nemeſian9 553
Olympius Myſius poë ta. 194
Opilius Macrinus. 605
Oppianus Corycius. 550
Oppianus Cilix. 553
Oraculorũ uates. 264. 265
Orcheſtice. 694
Orcheſtarum habitus 777
Oratores cur poëticè di cere uoluerint. 58
Ophelion. 827
Orpheus & Amphion quomodo ſaxa traxe rint. 65
Orpheum nullũ fuiſſe Ariſtot. & Cicero pu tauerunt. 159
Orpheo Græcia diuini tatem attribuit. 164
Orpheus à mulieribus diſcerptus. 161
Orphei ſimulachrũ ſu dauit Alexandri tem pore. 167
Orpheus in Aegypto ab Hebræis ueri Dei cultum didicit. 168
Orpheus Italus Crotoniata. 540
Othacilius Pytholaus in catena ſeruiuit. 1085
Otus & Ephialtes primi Muſis rem ſacrã fecerunt. 401
Ouidius Sulmonenſis. 553
Ouidius cur in exilium miſſus. 494

P

PAcuuius tragicus & pictor. 895
Pæanum duæ ſpecies. 95
Pægnia. 104
Palęmonis luxuria. 516
Palæmon M. Varronẽ Porcum appellauit. 515
Palamedes poëta & phi loſophus. 197
Palamedes literarũ inuentor. 198
Palaton pictor. 216
Palladas. 1078
Palmarum balani Nicolai appellati. 926
Pamphilus. 666
Pamphus quæ ſcripſerit. 185

Pamprepius Panopolitanus. 574
Pancrates poëta Arcadius. 362
Panidæ ſuffragiũ, prouerbium. 223
Panolbius. 385
Panopolis ciuitas Aegypti. 636
Pantomimorum genera duo. 691
Pantomimus quomodo agat. 690
Panyaſis poëta. 300
Papinij Syluæ. 534
Paris Priami filius Ceſton hymnũ ſcripſit. 948
Pariſienſe gymnaſium unde initiũ ſumpſit, 660
Parmenidis opinio de rerũ principio. 294
Paro Vergilij inſectator 469
Parthenius Nicæus. 386
Paſsieni duo. 491
Paulinus Nolanus põtifex. 632
Paulus Paſsienus. 491
Paxamius. 404
Pedo Albinouanus. 503
Peplus Ariſtotelis. 314
Peregrinationes quid proſint. 227
Periacti. 710
Pericletus Lesbius. 954
Perilla poëtria. 493
Perſius Flaccus. 518
Perſona quoties in proſceniũ exire poſſit. 707
Petricus. 527
Petronius arbiter Maſſilienſis. 561
Petrus Bembus. 492
Petrus Ediſſenus ſacerdos. 642
Petrus Gallus. 642
Petrus monachus germanus. 666
Petrus de Riga Remenſis. 665
Phædrus. 569
Phaliſcus. 1071
Phallophori. 689
Phaon occultatus in lactucis à Venere. 977
Pherenicus. 403
Phemenoë uirgo. 137
Pherecrates Atticiſsimus dictus. 841
Philãmon primus uirginum choros inſtituit. 144
Philemon Damonis filius, eiusq́; ſomnium 581
Philemon riſu interijt, 852
Philetas poëta amatoria conſcripſit. 354

Phi-

Philetærus Athen. 815
Philippides. 743
Philippus comicus. 862
Philiſcꝰ Corcyręus. 862
Philiſcion carmen. 863
Philiſcus comicus poë-ta. Ibid.
Philiſtiõ Magneſianus riſu emortuus. 925
Philocles. 741
Philocles tragicus. 741
Philœnis. 378
Philodemus Epicureus 402
Philonides Melitenſis. 760
Philoſophia prius uerſibus conſcripta q̃ ſoluta oratione. 295
Philoſtephanus. 865
Philoſtratus Athenienſis poëta & hiſtoriographus. 320
Philoxenus. 404
Philoxenus hæreditatẽ reſpuit. 1021
Philoxini libellus, prouerbium. 1020
Philoxeni facetia de trigla. 1023
Philoxenus quid à dĳs petierit. 1022
Philoxenus Cytherius. 1018
Phrynichus Athenienſis tetrametri inuentor. 722
Phrygia harmonia. (1030
Phrygiorũ modorum inuentor. 946
Phrynis Mitylenęus citharœdus. 955
Pythangelus poëta flagitioſus. 874
Phocylides tragicꝰ. 304
Phœnicides. 832
Phœnix Colophonius. 1045
Phormus Syracuſius. 730
Pierus Lini filius Muſas nouem conſtituit 141
Pigres Artemiſiæ Mauſoli regis uxoris frater. 351
Pillylius. 759
Pilon poëta & tibicen. 1053
Pindaro apis in os mella & fauos depoſuit. 1000
Pindari ſomniũ. 1002
Pindarus princeps inter Lyricos. 996
Piſcium quot genera. 551
Piſciũ naturas qui ſcripſerint. 553
Piſandro timidior, prouerbium. 283
Piſander poëta. 281. 555

Philippides Philoclis filius præ gaudio mortuus. 743
Piſiſtratus Homeri uerſus auro rependit. 213
Pitho dea perſuadendi 41.49
Pittacus poëta, & unus ex ſeptẽ ſapientibus. 278. 478
Planipes & planipedia fabula. 688
Platina. 404
Plato culeo inſutus in mare proiectus. 755
Plato poeta. 80
Plato poëſin ſuam igne cremauit. 311
Plato Socratis diſcipulus. 312
Platonicorũ & Pythagoricorum ſententia de animabus. 51
Plato unde ſic dictus, q prius Ariſtocles uocabatur. 310
Plato de uirgine matre natus fertur. 311
Plato philoſophię Sol, Ariſtoteles uerò luna. 310
Plautus unde dictus. 884
Plautus ex fabulis quæſtum fecit. 885
Plautius comicus. 886
Pleiades poëtæ, cur ſic uocati. 330
Plebeĳ ludi. 714
Plotius Criſpinus, Arctalogus cognomento. 472
Plotius Tucca. 472
Podagrici ocium moleſtiſsimum. 917
Poder ueſtis genus. 731
Poëmata in plauſtris recitata. 8
Poëmata egregia deorum dona ſunt. 1039
Poëſis quomodo intelligenda. 10
Poeſis ac picturæ differentia. 994
Poëtæ unde dicti. 59
Poëtæ Amphianactes dicti. 88
Poëtæ officium. 86
Poëtarum uictimæ. 62
Poëtices antiquitas & primordium. 63
Poëticæ ornatus. 13
Poëticæ interiores ſuccinctæ ueſtes, ſuperiores laxæ. 42
Poëta an quis per ſomnum fieri poſsit. 304
Poëtæ graſſatores uocati. 409
Poëtæ Pleiades. 330
Poëtica non reĳcienda ob impbos poëtas. 75

Poëtæ interdum ſophiſtæ dicti. 59
Poeticæ inuentores. 65
Poëtica à Deo tradita. 67
Poëtæ Græci ferè omes uinoſi atque bibaces fuerunt. 735
Poëtarum & poëmatũ quot ſpecies. 87
Phœnicee literę unde dictæ. 21
Polemonis dictum. 8
Polyidus ſophiſta. 1035
Polymneſtus poëta Colophonius, Polymneſtiorũ inuentor. 358
Polyzelus. 874
Polyeuctus poëta impius ac nefandus. 867
Polycritas poëta. 288
Pompylus ſacer piſcis. 1042
Pomponius Bononienſis. 906
Pomponius Cõſularis nunquam ructauit. 908
Pomponius Secundus. 906
Ponticus. 486
Pontius Paulinus Burdegalenſis. 631
Porcius Licinius. 1079
Porphyrius poëta. 558
Porphyrius Tyrius philoſophus Chriſtianorum hoſtis. 559
Poſidippus Caſſandreus 867
Poſidonius Corinthius 553
Prætextatæ comœdiæ. 697
Pratinas Phliaſius. 745
Praxilla Sicyonia. 371
Proba Falconia matrona Romana. 635
Procælius. 113
Proclus, Proculus, Proculeius. 391
Proculus, Callimachi æmulator. 509
Proclus Hierophanta. 392
Prologus. 704. 706
Prologus & prologium quomodo differant. 705
Promeri canes. 784
Promathidas Heracleota. 806.
Pronopides. 201
Pronunciatio à quibus doceatur. 37
Propertius Vmber. 489
Proſopida herba. 717
Proſper Hiſpanus. 640
Proſcenium. 709
Protheſis. 705
Prudentius. 635
Pſellus innumera ſcri-

pſit. 616
Pſeudomenos genus captionis ſophiſticę. 354
Ptolemæus Cytherius. 368
Publīj dicterium de hydropico. 916
Publīj Laberīj ſententię 918
Publius oraculorū conditor. 411
Pub. Ouidius Naſo Sulmonenſis. 492
P. Papinius Statius. 530
Publius, Syrus natione 916
P. Vergilius Maro. 444
Pueri à ſtrige faſcinati quomodo curentur. 905
Pullex poëta antiquus. 1076
Puppīj lachrymoſa poëmata. 922
Pylades hiſtrio. 502
Pyrrhon Elienſis poëta. 315
Pyrrhus Erythręus poëta melicus. 965
Pyrrhon Liparæus hiſtoricus. 315
Pythagorei & Aegyptīj arcana è numeris uenantur. 38
Pythagoricorū palingeneſia. 413
Pythermus modos ſini ſtros inuenit. 949
Pythici ludi. 714

Q

Quadrigæ poëticæ. 9
Quintius Atta. 918
Quintus Calaber. 557
Q. Ennius. 412
Q. Hortenſius primus pauonem cibi gratia occidit. 1083
Quintus Serenus. 563
Quindecimuiri cuſtodes Sibyllinorum librorum. 255

R

Rabanus Maurus cognomine Fuldenſis. 660
Rana Mecœnas literas obſignabat. 461
Rhapſodiæ. 109. 274
Rhapſodorum nomē, qui & Rhabdodi & Arnodes. 61
Recentari. 910
Rhemmius Fānius perperàm Fanius uel Fauinus dictus. 558
Rhemmius Palæmon. 515
Rhianus Cretenſis Meſſenaici belli ſcriptor. 365
Rhinthonicæ fabulæ. 698

Rhodope meretricis pyramis. 973
Rhoſoita monialis græcè & latinè ſciuit. 665
Rhullus, Mullus dictus ab aliis. 680. 725
Rhythmus. 97
Romæ quando poëtæ recepti. 409
Romulus apologorum ſcriptor. 663
Ruffus Feſtus Auienus Abidnus dictus. 567
Rutilius Geminus. 923

S

Sabellus. 540
Sabinus. 502
Sacadas Argiuus Doricum chorum primus inſtituit. 361
Sanii populi. 960
Saleius Baſſus. 530
Salis ſatis, ſannionum parum, prouerbium 806
Saltationes ſcenicæ. 693
Saluianus Maſsilienſis ſacerdos. 647
Saltationum ſcenicarũ ſpecies. 3. 43
Sambycæ inuẽtor. 1009
Samyrion, Canabus uocatus. 806
Sannyrion. 759
Sannio quid ſignificet. 806
Sapientes Tiberiadis. 32
Sapphicum carmen à Sappho deductum. 978
Sappho poëtria maſcula dicta. 972. 974
Sappho ex amore ſe præcipitem dedit in mare ex Leucade. 975
Sapphonis fratres. 973
Sapphûs imago numis inſculpta. 980
Saturni aſtrum. 999
Satyræ exordiũ & abuſus. 683. 685. 686
Satyræ ſucceſsit comœdia noua. 687
Satyræ unde appellatę 683. 684
Satyricus ornatus. 708
Scenicæ fabulæ in chriſtianiſmo prohibitæ. 938
Scenicus habitus & ueſtitus. 719
Scenę ornamenta. 712
Scenicę artis quis inuẽtor. 671
Scenicæ ſaltationes. 693
Scenæ ſtabiles, temporariæ, uerſiles ſeu uerſatiles, & ductiles. 709

Scenarum tria genera. 708
Schœnoplocos. 868
Sciras Tarentinus. 868
Scolia unde dicta, & qualia carmina. 97. 823
Scribendi tres formę. 19
Seculares ludi. 715
Secundianus, Verianus Marcellianus. 448
Seleucus Emiſenus. 366. 553
Seleucus Tarſenſis. 553
Senecæ ſenioris mors. 933
Senarius numerus primas obtinet. 14
Senecæ duo, qui & fratres. 932
Septimius Afer. 1068
Sẽtius Augurinus. 1099
Septimius Seuerus Imperator Afer. 605
Septẽ dormientes martyres. 187
Serenus Sammonicus. 567
Seruius Sulpitius. 910. 1082
Seuctici, qui & Euctici uerſus. 102
Seuerus 929
Sextilius Hena Cordubenſis. 514
Sextius idem qui & Cæſius. 467
Sex. Turpilius comicus 903
Sex. Paconianus. 511
Sibyllæ Erythrææ carmina. 142
Sibyllini libri incenſi cũ Capitolio. 247
Sibylla Erythræa trib. modis uaticinata eſt, moxq́ nata loqui cœpit. 248. 249
Sibyllæ Cumanæ thalamus. 253
Sibyllæ nomẽ unde deductum. 235
Sibyllæ plures q̃ decem. Ibid.
Sibylla prima cũ Noẽ arcam ingreſſa. 240
Sibyllæ apud Græcos primò hexametra ſcripſere. 131
Siciliæ lacus. 288
Sicinnis ſatyrica ſaltatio. 694
Sicinnis quid, & Sicinniſtæ Satyri unde. 44
Sidon hymnorum inuentrix. 943
Sidonius Apollinaris quatuor egenorum millia ſuis opibus pauit. 646
Sigebertus. 666
Silanion. 806

Silli

Silli. 103
Simodi, mimorum ſpecies. 689. 1050
Simmias Theban9 philoſophus & rhetor. 391
Simmias Rhodius poẽta, & grammaticus. 390
Simonides Iulites aſpectu deformi & fœdo 987
Simonides literas repe-rit longas & duplices Ibid.
Simonides Amorgin9. 390. 996
Simonidis memoria. 990
Simonidis capſulę, prouerbium. 993
Simonidis de Megiſteo uate epitaphium. 688
Simonidis reſpõſum de Deo. 993
Simonides Magneſius 402
Simulus 397
Socrates parens morũ ac philoſophiæ. 814
Socrates per inſomnia poẽticę aptus factus, eiusq́ poẽmata. 312
Sol mens mundi. 236
Solomonis mulier fortis tetrametro iambico deſcripta eſt. 134
Solon philoſophus & poẽta. 273
Sopater Apameus. 830
Sophilus Sicyonius. 831
Sophiſtę dicti primum poẽtæ. 60
Sophocles primus tres hiſtriones inſtituit. 768
Sophoclis cum Euripide collatio. 775
Sophoclis ſomnium de patera ſurrepta. 770
Sophocles grano uuæ ſtrangulatus. 772
Sophrõ Syracuſius mimorum ſcriptor. 803
Sophronius Hieroſolymæ antiſtes. 643
Sorani plures. 419
Sotades Cretẽſis phlyacon carminũ poẽta. 1046
Sotades plumbeo uaſe incluſus in mare demerſus. Ibid.
Sotadici carminis ſpecies. 689. 1047
Soterichus Oaſites. 556
Soſitheus Siculus. 856
Soſicles Syracuſius unus ex ijs qui Pleias dicti. Ibid.
Spintharus Heracleo-

tes. 832
Spurĳ uerſus. 122
Staſimon. 945
Statariæ fabulæ. 698
Statius Cæcilius. 887
Statĳ nomen ſeruile. 888
Stephanus Alexidis filius. 865
Stephanus Antiphanis filius. 732
Stephanꝰ Sabbaita. 865
Steſichori ſtatua, eiusq́ monumentũ. 981. 986
Steſichorius caſus in teſſerarum luſu. 986
Steſichori filiæ poëtriæ 982
Stheneli uerba aceto & ſali comparata. 811
Stilla & gutta quid differant. 516
Strabo, alĳq́ aſſertores Poëticę. 71. 73. 78. 74. 75
Straton. 828. 1078
Strattis. 827
Stylum uertere, prouerbium. 620
Succius. 923
Sueuius edyllium compoſuit. 416
Suffenus. 466
Suidæ commentaria. 344
Sulpitius poëta & orator. 910
Suppara quid. 717
Suſarion Megarenſis, Tripodiſcius. 680. 725
Sus in theatrum producta à puero Menandro. 855
Sylo. 511
Syllius Italicus inedia, uitæ tedio, perĳt. 527. 528
Symphonia q́d, illiusq́ partes. 56
Symphonia in neruis & arteriarum pulſibus. 58
Symplones & Symplator. 923
Syneſius. 392
Syrmata unde dicta. 716

T

TAbernariæ fabulæ. 697
Talarchis. 374
Taratantara. 963
Teleclides Athenienſis 818
Teleſilla per muſicam harmoniam à morbo liberata. 374
Tellen canticorũ poëta 1036
Telenicus Byzantius. 1036
Tempore montes, maria

ria, cāpi, flumina mutantur. 876
Tenella uox. 963
Terentia. 456
Terentius Afer. 889
Terentíj mors. 892
Terentius Fregellanus libertus. 894
Terpander primus ſeptichorden lyrā conſtituit. 950
Terpander Lacedæmoniorū diſcordias cantu ſedauit. 951
Terpander mulctatus ab Ephoris quòd antiquam muſicam immutaſſet. 952
Tettix Cretenſis. 958
Thaletas citharæ ſuauitate morbos & peſtilentias fugabat. 197
Thamyris inſanit, prouerbium. 149
Theætetus. 1078
Theano Pythagoræ uxor. 1042
Theano Locrenſis poëtria. 1042
Theanus poëta. 657
Thelestus dithyramborum poëta. 1024
Theocriti opera. 332
Theocritus perſtrictis faucibus interíjt. 333
Theodectes Phaſelites cęcus cum eſſet precibus uiſum recepit. 834
Theodolus. 662
Theodoricus Leodienſis. 664
Theodoridas. 393
Theodorus. 869. 1078
Theodorus Gręcus Metamorphoſeōn ſcriptor. 500
Theodorus Colophonius Trochilias ſcriſit. 500
Theodoſius Tripolites 577
Theodulphus pontifex Aurelianenſis. 666
Theognetus Theſſalus. 809
Theognis Chiō cognominatus. 808
Theognis poëta fabularum hoſtis. 302
Theolytus poëta Methymnæus Bacchica ſcripſit. 369
Theologiū in ſcena. 711
Theoninus dens, prouerbium. 470
Theophanes Mitylenæus. 442
Theophilus. 792
Theophraſtus Lesbius 553
Theopompus Theodectis filius. 821

Theoſebia. 375
Timotheus Athenienſis. 810
Timotheus Gazæus. 811
Theſpis Icarius. 721
Thracius amor. 1004
Threni quid. 99.988
Threni Hieremiæ quo carmine conſtent. 135
Thuſcus. 509
Thynicus Chalcidenſis 1039
Thymelicæ ueſtes. 716
Tiberianus. 561
Tiberius Cæſar. 590
Tibia primus uſus eſt Hyagnis. 195
Tibiæ Serranæ &Phrygiæ. 703
Tibiæ pares & impares. Ibid.
Tibiarum genera. 704
Tibicines poẽtarũ mercenarĳ. 1017
Tibullus epigrãmatographus & Ouidius eodem die nati. 481
Tibullus comicus. 489
Timachidas Rhodius poẽta. 403
Timagoras ſe præcipitem dedit. 824
Timeſitheus. 827
Timocles duo. 861
Timolaus Lariſſæus. 352
Timon Sillorum ſcriptor. 291
Timonis ſepulchrũ & epitaphium. 293
Timotheus Orthio carmine Alexandrum ad arma concitauit. 1029
Timotheus Mileſius citharœdus. 1025
Tiſias dictus Steſichorus. 980
Titiæ aues. 1066
Titius. 1065
Titus Cæſar deliciæ generis humani. 594
Titus Lucretius Charꝰ amatorio poculo in furorem uerſus. 429
Titus Pomponius Atticus. 439
T. Valgius. 473
Timocreon Rhodius Themiſtoclis hoſtis. 761
Togatę comœdiæ. 696
Toryna. 804
Toxotius poẽta. 608
Trabea comicus. 904
Trachatæ fabulæ. 928
Tragicomœdia. 854
Tragicorũ comicorũq; forma &habitꝰ. 670. 708
Tragœdia an comędia prior

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

prior. 681
Tragœdię diuiſio & utilitas. 675
Tragœdiæ initiũ apud Peloponnenſes. 681
Tragœdia & comœdia quid differant. Ibid.
Tragœdię diffinitio & proprium, & quis inuentor. 671
Triaſmus quid. 747
Trichoria ſaltatio. 287
Tricliniĳ ruina. 990
Trimatius. 417
Turanius. 929
Turnus & Memor fratres poëtæ. 543
Turpilius eques Romanus pictor. 903
Tuticanus. 506
Tyrtæus poëta & tibicen, claudus & luſcꝰ. 285
Tyrtæi pyrricha in cõuiuiĳs cantata. 287

V

VAgellius poëta. 474
Valeriani ſeruitus ſub Sapore Perſarum rege. 611
Valentinianus Cæſar. 612
Val. Aedituus. 1079
Valerius Cato grãmaticus & poëta. 426
Valerius Flaccus. 540
Valer. Martialis Hiſpanus. 1098
Valerius Soranus quur occiſus. 418
Vates unde dictus. 59
Varius Epicus poëta. 474
Varro. 434
Varro Atacinus. 442
Varro Porcus à Palæmone uocatus. 515
Varrus & Varius duone ſint, an unus. 476
Venantius Honorius Fortunatus. 652
Veneris ceſton unde dicatur. 948
Venus ligneola à Dædalo fabrefacta. 862
Vergilius poëtarũ Plato dictus, & poëtarũ deus. 445. 446
Vergilianæ ſortes. 448
Vergilius ab Eratoſthene pleraque mutuatus. 354
Vergiliĳ Romani commendatio. 936
Verſus de literarum inuentoribus. 28
Verſus unde dicantur. 121
Verus Antoninus. 603
Veſtitiꝰ Spurinna. 1067
Victorinus Afer ſtatuã meruit in foro Traia

ni. 623
Victorius Gallus. 642
Victoria quibus cõtingat. 807
Vidus,uel Guidus. 665
Vir omnium horarum prouerb. 930
Vini uis. 88. 736
Vinum poëtis magni equi uice eſt. 758
Vis poëſis. 5
Vlyſſes cur palliatus inducatur. 715
Voconius uictor. 541
Voraciũ nomina. 967
Votiui ludi. 715
Vſpingi,qui &Hypingi. 100
Vxorem millies Mecœnas duxit. 959

X

Xanthus Lydius melicus. 956
Xanthus Candaulis. 956
Xenarchus Mimĩãbus poëta. 827
Xenocritus Locrenſis. 953
Xenodamus Cytherius 952
Xenoclides Athenienſis. 803
Xenocrates Locrenſis lyricus. 1044
Xenocrates philoſophus. Ibid.
Xenophanes phyſicus 288
Xenophanis ſententiæ de elementis. 290
Xenophon ueteris comœdiæ poëta. 798
ὑπερακοντιστὴς quid. 834

Z

Zenodotus Homeri uerſus in ordinẽ redegit. 362
Zerolophon quid. 575
Zoilus Homeromaſtix 214
Zoilus cur ſupplicio af fectus. 70
Zoili præcipuorũ poëtarum. 234
Zonæus. 385
Zoroaſtres Perſicus magiæ artis tradidit diſciplinam. 179
Zoroaſtres á dæmone ſuccenſus igni crematur. Ibid.
Zoroaſtres eadem hora qua natus eſt riſiſſe fertur. 182
Zoroaſtres idem qui Chem Noë filius, autore Beroſo. 179

INDICIS FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ERRATA.

Pag.555.uerſ.4.à fine,lege,idem,pro poſt. 458.8.à fine,noluerit,pro uoluerit. 1039.20.Carnĳs,pro Cratrĳs. 350.15. à fine,decertaret. Numerus folĳ qq reſtituendus erit.